

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Etlar, Carit.; af Carit Etlar

Skrifter.

Vol. 7-8

Kjøbenhavn : V. Pio, 1888-1890

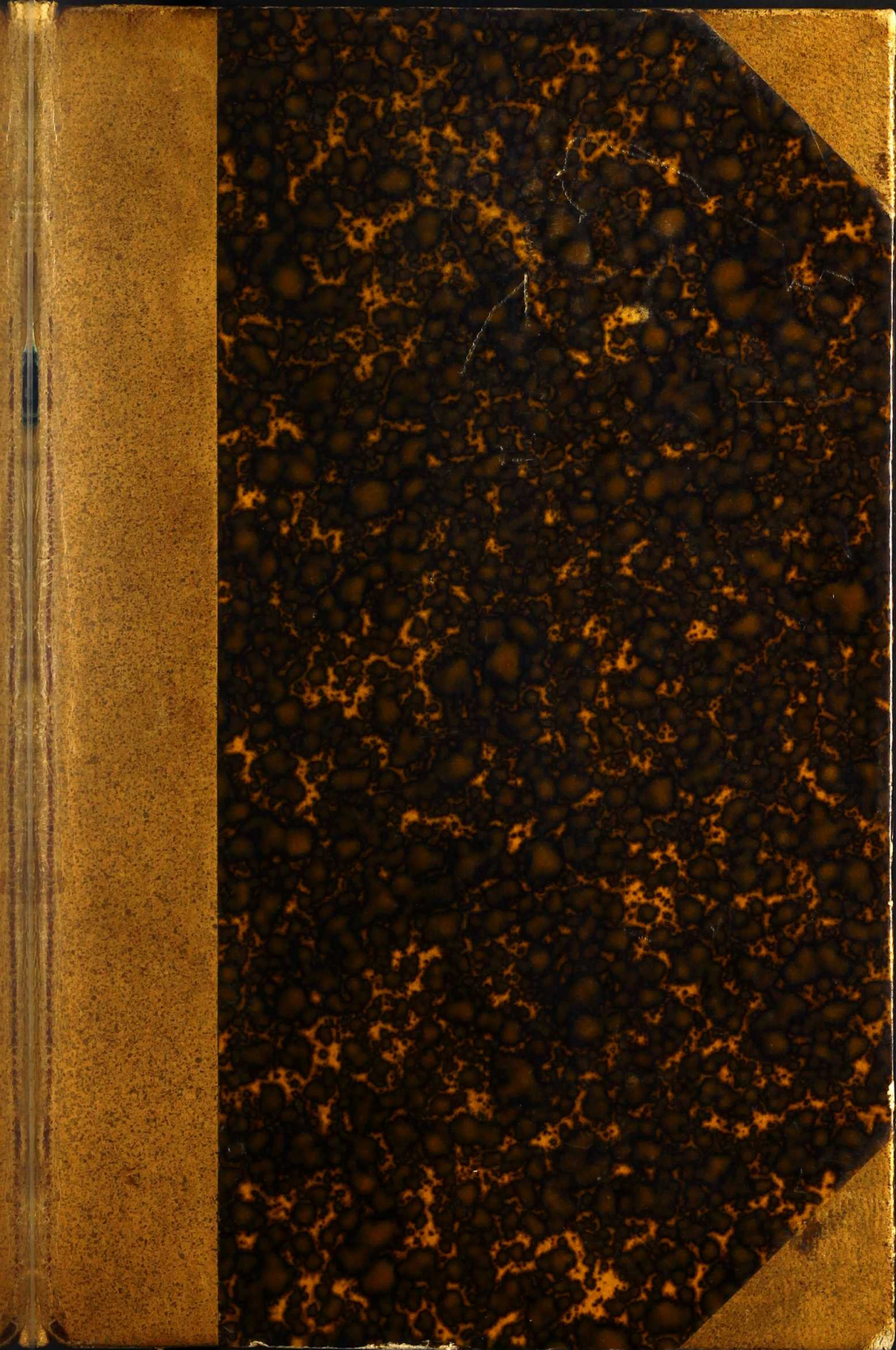
8 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

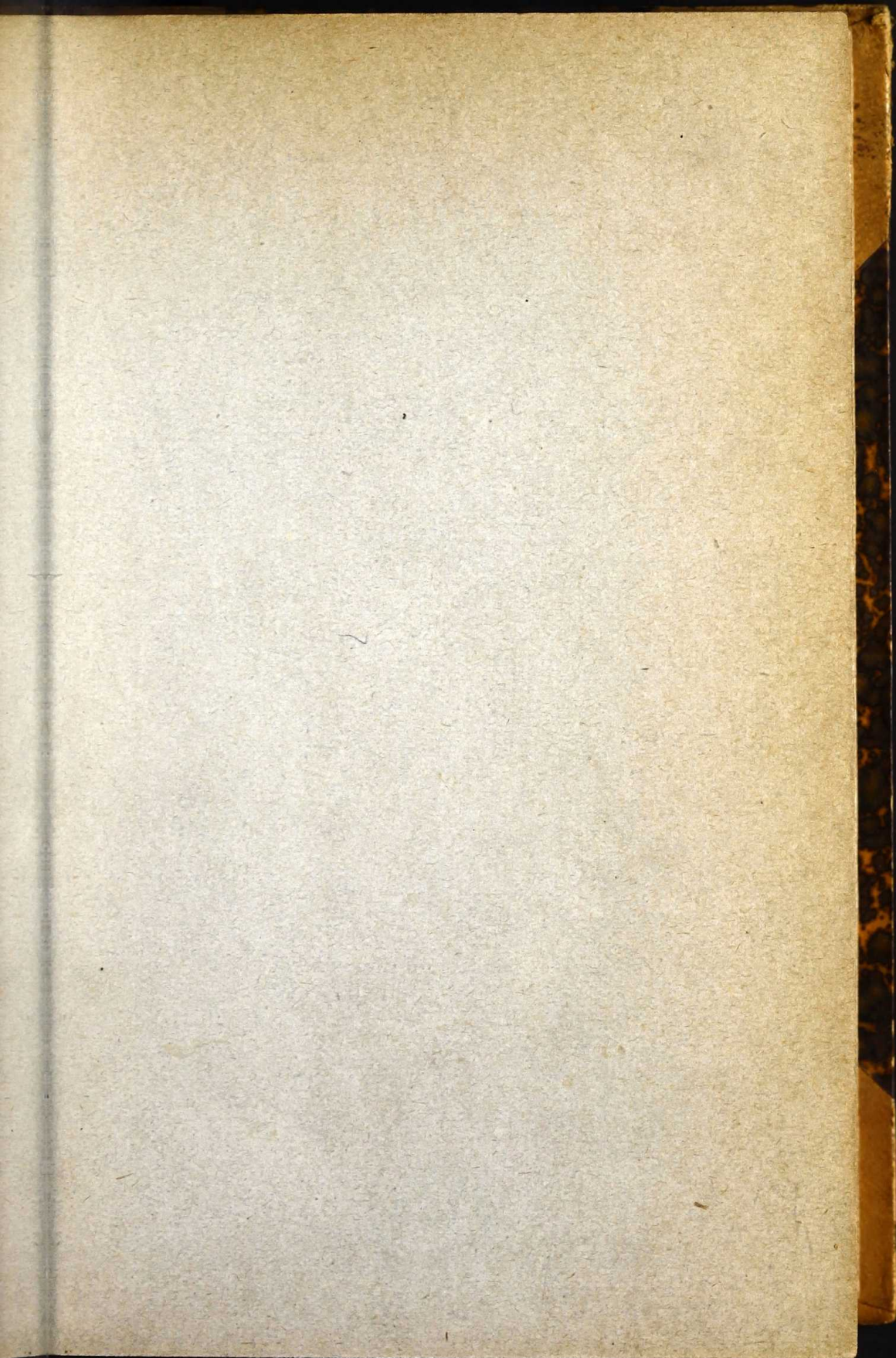
57.-99.

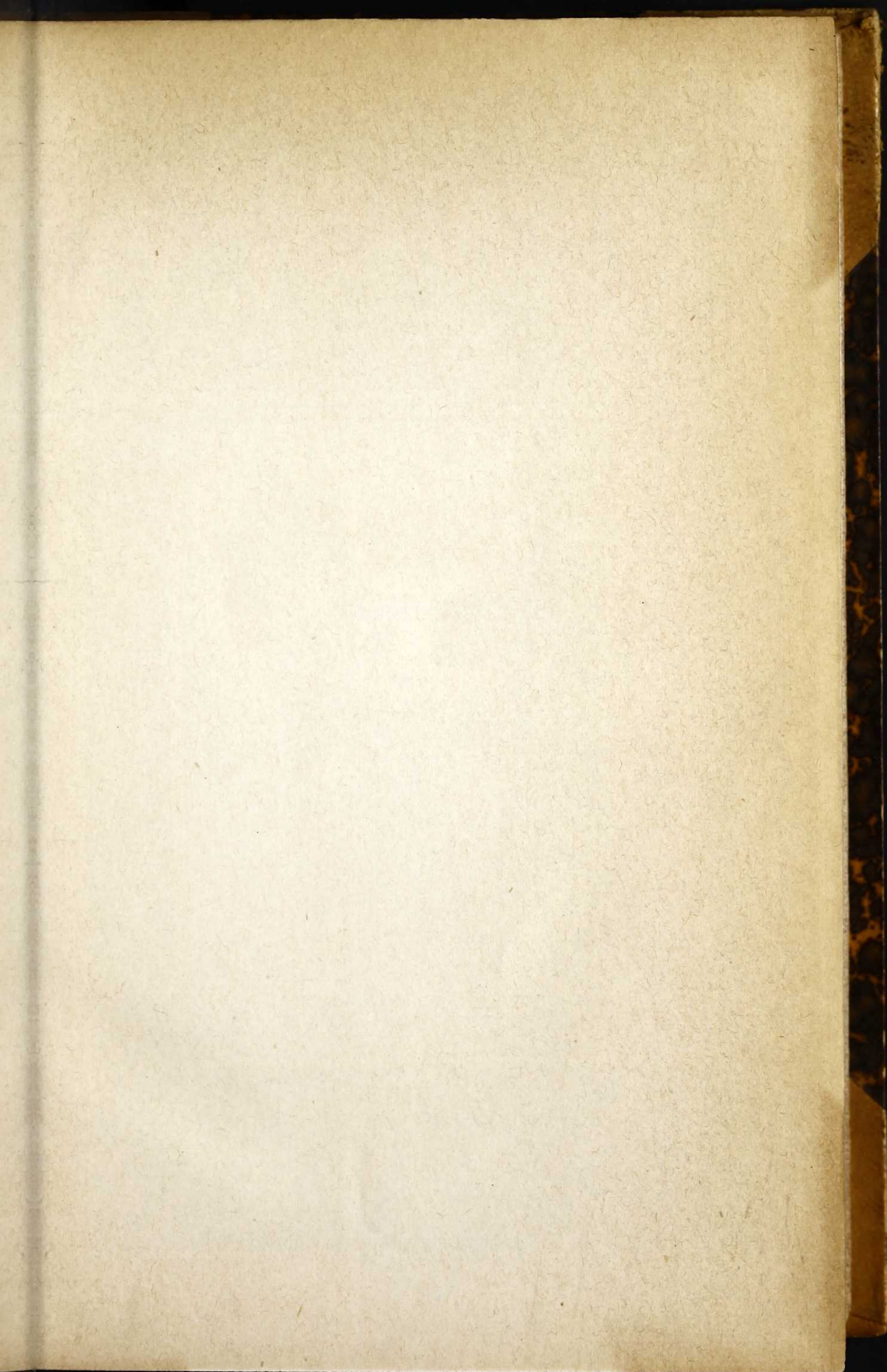
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021105385

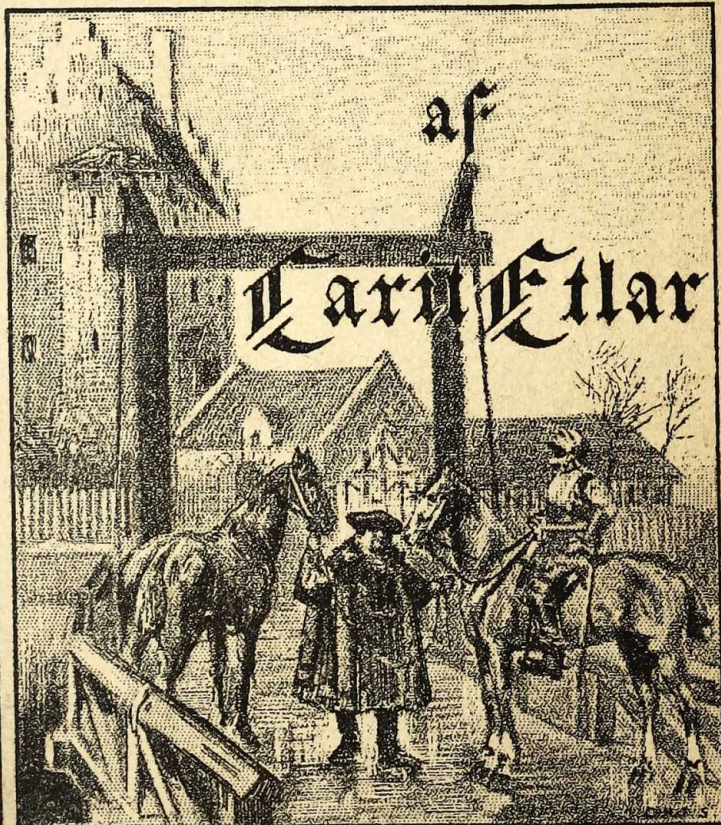

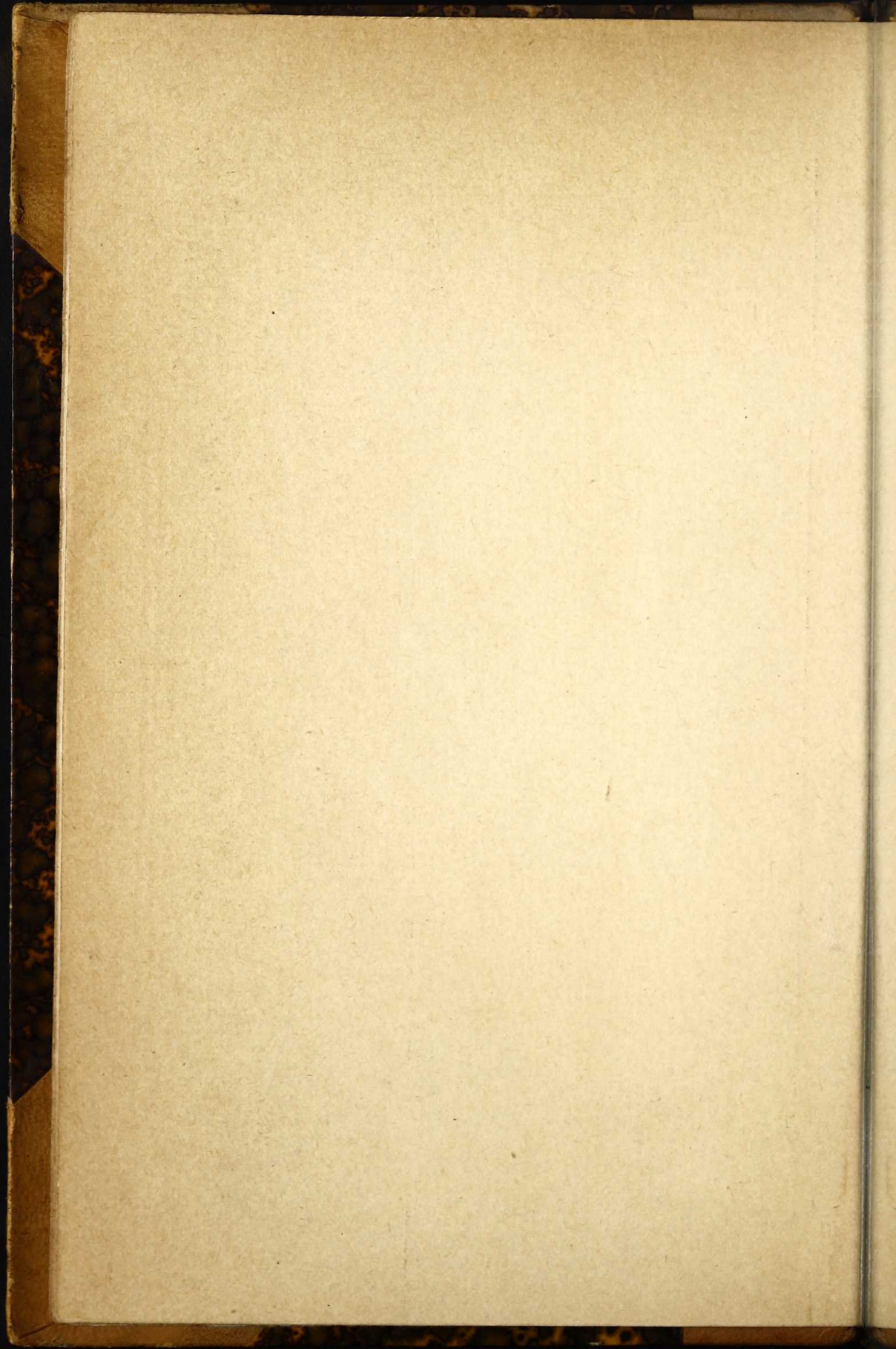

Derverts Kronike

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

Skrifter

af

Carit Etlar.

(Carl Brosbøll.)

7. Bind.

Herverts Krønike.

Kjøbenhavn.

N. Pio's Boghandels Forlag.

1889.

Herverts Krønike,

fortalt

af

Carit Etlar.

(Carl Brosbøll.)

Kjøbenhavn.

N. Pio's Boghandels Forlag.

1889.

Anden Udgave.

Eally B. Salomons Bogtrykkeri (Møller & Thomsen). Kjøbenhavn.

I.

Jørgen Munks Hund.

Det melder Krøniken for Sandhed, at der har ligget en stor Herregaard ovenfor Stadil Fjord, som hed Ulvborg. Mod Øst var den omgivet af en Eggeskov, der gik lige ned til Vandet, men paa den anden Side laa Klitbjergene og bag dem laa Vesterhavet. Klitterne og Havet ligger der endnu, lidt større eller lidt mindre, Lyngen veed det; det synger og stønner derude som altid før. Skoven kan der ogsaa findes Spor af, naar de skære Tørv nede i Mosen, men Herregaarden er borte. Havsandet har gjemt den, Lyngen er bleven høiere end dens Mure. I den nærmeste Landsbykirke sidder en stor Graasteen med et udhugget Ulvehoved, den hørte engang til Porten paa Ulvborg. Det er alt hvad der er blevet tilbage af Gaarden.

Da man skrev 1592, var Hr. Jørgen Munk Herre paa Ulvborg. Han var nylig kommen til Egnen og havde boet nede i Bjergerherred. Der traf han engang i Zulehelligdage sammen med Ranzau fra Rosenvold og nogle andre gode Venner. For at forslaa Tiden gave Herremændene sig til at spille, og Munk, som ellers havde Lykke med sig, tabte den Aften alle sine Penge.

Lad os nu holde op, sagde Rangkau, Du sidder i Uheld iaften.

Jeg bliver ved til jeg vinder, sagde Munk, om det saa skal vare, til Du bærer mig herfra.

Du skal have din Billie, svarede Rangkau, og saa begyndte de paany. Ratten gik, men Munks Stykke blev ikke bedre. Da det ringede til Froprædiken, havde han spillet sin Gaard bort til Rangkau.

Det var nu det, sagde han, og reiste sig op fra Bænken, lidt blegere og med lidt svagere Røst end ellers. Gaarden er din. Nu maa Du ogsaa staa ved dit Ord, og lade mig bære herfra.

Det skal jeg! sagde Rangkau.

Gik op til Ulvborg.

Gik op til Ulvborg, gjentog Rangkau. Saa løstede han Munk i sine Arme og bar ham ned paa den bedste Hest, han havde i sin Stald, og paa den red Herremanden over til Ulvborg. Ellers stammede Jørgen Munk fra en anseet og hæderlig Slægt. Hans Forfædre havde tilfammen udført mandige Bedrifter, og alt hvad der blev dem tillagt, maatte være sandt. Det var ham selv, der fortalte det.

En Sommerdag sad Hr. Jørgen ude paa Svalen og slog høiest Dine for sig selv med to Terninger, mens han af og til saae ud paa de Reisfærende og talte lidt med Pigerne, som havde Sengeklæder ude at soles i Gaarden. Midt paa Sengeklæderne var en stor Hund krøben op, som Hr. Jørgen forbød dem at jage ned igjen, for Hunden var hans Diesteen, og han sagde, at der fandtes ikke dens Mage i Verden, hverken hvad Størrelse eller Styrke angik. Hunden hed Tullefas. Solen skinnede den Dag ned i Gaarden og ind igjennem den ene

Side af de gamle Alleetræer udenfor, Storken knævrede oppe paa Tagrygningen, og Svalerne sang, og Pigen, som stod med bare Been og opfildet Kjøle ved Brønden og skurede Bøtter, sang ogsaa, enhver paa sin Viis, og naar Hr. Jørgen havde gjort et rigtigt godt Kæst med sine Terninger, saa han ned og nikkede til Tullesas, som om han vilde lade ham det vide, for den Hund havde mere Forstand end et Menneſke, paastod han. Paa engang kom der to Ryttere op igjennem Alleen, nede fra Basen. Hr. Jørgen puttede hurtigt Terningerne i sin Lomme og raabte til Pigen, at hun ſkulde ſkynde ſig op og ſtrø lidt Enebærnaale paa Gulvet, for der kom Fremmede. Selv gif han ind i Stuen, tog en ny Klædeskoſte paa og redte ſit Haar ned i en Krølle i Panden, og en anden Krølle over hver Tinding, men bag til var hans Haar langt og faldt ned over Skuldren, det var et Tegn paa hans adelige Herkomſt.

De to Ryttere vare Sigvert Gram og hans Søn Hervert, fra en Gaard, ſom hed Voldborg i Hind Herred, velkjendte Folk i Egnen, for Sigvert drev den ſtorſte Kreaturhandel paa de Tider; der var Ingen i Landet, ſom kunde maale ſig med ham, den Eneſte ſkulde da være den rige Eſke Broſ ovre paa Bemmetoſte, ſom fire Aar efter blev Lehnsmænd til Dronningborg, men Mange paastode alligevel, at Sigvert ſkiffede flere Kreaturer til Hamborg end Hr. Eſke.

Det var godt, at I kom, ſagde Jørgen Munk til Sigvert. Jeg var nær ved at falde i Søvn af Kjedsomhed. Nu vil vi førſt have os en Dram og et lille Slag Terninger, ſaa ſkal vi ud og ſkyde Urfugle i Moſen. Jeg veed hvor der ligger to gamle Høns med ſexten Kyllinger.

Sigvert sagde, at hans Tid var knap denne Gang, han var kun kommen for at betale Bropenge for de sidste Kreaturer, han havde drevet ned over Broen ved Skjern, som Munk havde Hævingsbrev og Ret over.

Jeg troede min Sjæl, I var kommen for at fri til min Datter, sagde Hr. Munk, og saa lo han. I se mig begge To saa pyntede ud idag.

Hervert trak paa Skuldren, men hans Fader gif ind paa Spøgen og svarede:

Saamænd! det kunde ogsaa være godt. Hvad vilde I sige, hvis det skete?

Na ja! Hervert har jo et godt Navn paa sig, han har reist omkring i fremmede Lande og artet sig bravt i Krigen, han har jo ogsaa et godt Die til Ingeborg. Jeg veed det nok. — Det kom da an paa, hvad I kunde afsee for ham til Medgiften?

Hervert trak igjen paa Skuldrene og rystede paa Hovedet til Tegn for Faderen, men Sigvert lagde ikke Mærke dertil. Han vedblev at tale:

Jeg kunde give Hervert en god Gaard oppe i Sallingland og skikkelige Jorder dertil.

Og jeg kunde give Ingeborg femtenhundrede Speciesdaler og Indbo tillige, sagde Munk.

Jeg kunde taale at lægge femtenhundrede til, af dem til sex Mark Stykket, meente Sigvert.

Ja, I har flere Penge end jeg, sagde Hr. Munk, men jeg har en bedre Slægt end I. Han, den Fyr med Kalotten paa, som hænger deroppe over Skatollet, er Rigsadmiral Peter, der nu hjælper til at styre Riget, han er ligesaa godt som Konge i disse Dage. Den Tykke derhenne, med det hvide Skæg og den Krumkæp i Haanden, er Bisp Ole, den sidste katholske Prædikant i Ribe Stift.

Nu faldt Talen videre mellem de To, og Medgiften blev bestandig større, fordi den Ene gjerne vilde synes bedre end den Anden. Men Hervert, som Sagen nærmest angik, gav ikke synderlig Agt derpaa. Han var en rank og velvoren Mand. Det første Diekast paa ham indgød Tillid, men det næste var ikke sameget til hans Fordeel. Der var noget i hans Binde, nærmest Dinene, som tydede paa et stolt og uforsønligt Sind, og et Træk ved hans Mund, som viste en haard og uroffelig Villie. Ofte forandrede dette Præg til et Udtryk af mildt Alvor, en dyb Sørgmodighed, uden Marsag eller synlig Anledning, som om der gik en Anelse igjennem ham om al den Rød og ringe Lykke, Fremtiden glemte.

De to Gamle bleve ved at overbyde hinanden i Medgiften. Hervert stod ved Vinduet og saae ned i Gaarden, paa Fogden, der drev Hovfolkene ud gjennem Alleen, da de havde faaet Døvre, paa Solen som skinnede ind mellem Lindetræerne og kastede lange og smalle Lysstriber hen over Veien, hvor Fogden gik og knalbede, Bønderne sukede. De passede til hinanden, Bonden og den solbeskinnede Wei, tænkte han: Lidt Lys og meget Mørke. Paa engang fik hans Ansigt større Liv, han blev rød og bøiede sig længer frem for at se efter en ung Pige, som kom ind af Havelaagen med en Rurv Blomster i Haanden. Da hun saae de Fremmedes Heste i Gaarden, kastede hun sit Blik op til Vinduet, men drog det hurtigt og frygtomt tilbage igjen, saasnart hun fik Die paa Hervert. Farven skiftede i hans Ansigt, da han lagde Mærke hertil, det røbede en bitter Skuffelse, hans Dienbryn trak sig sammen, og han vendte sig om mod de Gamle, som om det var hans Agt at gjøre Ende paa deres Samtale.

Sikken en Hund I har i Gaarden, sagde han, den seer ikke saa tosset ud.

Det er den klogeste Hund i Danmark, svarede Hr. Jorgen, medens han gik hen til Vinduet og nikkede ned til den.

Den seer ogsaa ud til at have skikkelige Kræfter, sagde Sigvert Gram.

Det er den stærkeste Hund i alle Kongens Riger og Lande, tilføiede Munk.

Troer I det? sagde Hervert og lo. Da var det ikke godt, den skulde prøve Kræfter med vor Sultan derhjemme; — den vilde være ynkelig stædt.

Da Munk hørte dette, blev hans Ansigt blussende rødt. Hervert kunde ikke have sagt ham noget mere ubehageligt. Maaſke var det ogsaa netop hans Hensigt. Sigvert vilde gjerne bringe den forrige Samtale tilbage igjen, han prøvede paa det, men det lykkedes ikke. Dernæst saae han hen til sin Søn og rystede paa Hovedet. Hervert lagde ikke Mærke dertil; han vedblev at tale, og alt som hans Ord mere æggede Munk, var han selv rolig, roste sin Hund paa den Andens Beføstning og smilede ad den gamle Adelsmands Jorighed og Trivl.

Nu lade vi den Snak fare, sagde Sigvert. Hører Du! Det skifter sig daarligt for den Unge at strides med Eldre; heller ikke kan Nogen vide for vist, hvis Hund der er bedst, før de faae prøvet Kræfter sammen.

Det kan jeg sige med Sandhed, forsikrede Munk høitideligt, at Tullesas til denne Stund aldrig har fundet sin Overmand.

I har sørget for det, sagde Hervert. Af hver en Bondehund paa Godsset lod I hugge det ene Frembeen, det Loven og Necessen gav Eder Myndighed til. Jeg

troer nok, at Tullefas spiller Mester over de Lemlæstede.

Det kan ogsaa hændes han spiller Mester over alle Andre, sagde Sigvert. Hvem veed det.

Da vi red herind, var Du dog af en anden Mening, sagde Hervert. Gud naade Tullefas, hørte jeg Dig sige, hvis han kom foran Sultans Tænder. Han aad ham vist.

Har I sagt det? spurgte Jørgen Munk.

Ja, saadan lød rigtignok mine Ord, svarede Sigvert sagtnodig, men det kan gjerne være jeg har taget feil, lad os ikke tale mere herom.

Munk sad og rokkede frem og tilbage paa Bænken, og ridse med Neglen i Bordpladen, medens han gjorde sig Umage for at synes rolig. Jeg lægger ikke heller synnderlig Vægt paa Eders Ord, sagde han lidt efter. I To drage kun Landet rundt for at handle med Røer og Heste, ikke med Hunde. Naar jeg hører Eders Dom i en Stald, troer jeg paa hvad I siger, for der er I hjemme.

Nu bliver I vist hidfig, Hr. Jørgen, sagde Sigvert.

Nei, det skal ikke spørges. Her er jeg hjemme, og der er for mange høiadelige Vidner, som seer paa mig. Medens han sagde dette, fastede han sine Dine op paa Portræterne, som hængte omkring paa Væggen.

Ja, min Fader veed nok, at alle Eders Vidner kunne se, sagde Hervert og lo, han troer blot, at Somme af dem have ondt ved at høre.

Dertil svarede Munk intet, men Narerne bleve større under Krøllen i hans Pande, og han borede sine Negle dybere ned i Bordet, mens han sad og lod som han skrev paa det. Lidt efter skød han Viinkanden over til Gram og gjorde Tegn til ham, at han skulde drikke.

Der er ikke mere i den, sagde Sigvert og reiste sig fra Bænken. Munk bankede med Randen i Bordet og lod Tjeneren fylde den paany. Vær saa god! drik en lille Taar til Afsted, sagde han.

Sigvert stod og saae paa ham, han rystede med Hovedet og sagde: Det er Synd, at to gamle Venner skal skilles i Ufred og Misnoie for en Hunds Skyld. Med disse Ord rakte han Munk Haanden, men Jørgen lod som om han ikke saae det.

Er der ikke mere, I trænge til før I drage afsted? spurgte han. En Bid Brød maaske. Eller holder I mere af Brunswiger Mumme? I har en lang Vej at ride.

Sigvert rystede sørgmodig paa Hovedet, lod Wiinstanden staa og gik ud af Stuen. Munk aabnede Døren for ham og fulgte efter Hervert. Han blev staaende nede i Gaarden med sin Hat under Armen, medens de to Ryttere steg tilhest, siden fulgte han dem lige ud til Borten. Her stod han stille og sagde:

Farvel og lykkelig Reise. Naar Jeres Heste ere komne vel over Vindebroen, vil jeg, fordi I krænkede mig saa bitterligt idag, holde Jer Begge for mine argeste Fjender og handle som Saadan imod Jer til hver en Stund, Julen og de andre hellige Dage undtagen. Men derfor vilde jeg dog ikke undlade at vise mig imod Jer som det sømmede sig en Adelsmand af et saa fornemt og hæderligt Huus som mit. Efter disse Ord satte han sin Hat paa Hovedet.

Sigvert svarede ikke, han saae hen for sig og red videre. Hervert blev holdende og sagde:

Ja vist! der findes megen Adels og Ridderlighed i Eders Huus, Hr. Jørgen Munk! I har vist os det alt-

sammen, — deroppe — paa Bæggene. Da han havde sagt dette, fulgte han efter sin Fader.

De rede nu langs med Søen, over mod Aaberg. Da de kom op ved Veirso Kirke, holdt Gram stille og saa sig tilbage. Han kunde ikke længere saa Die paa Ulvborg. Det var nu hen paa Dagen, saa Engene begyndte at dampe, og Herregaarden laa nede bag Skoven. Da rystede han paa Hovedet og sagde:

Give til Gud, at vi To ikke havde sat vore Been paa Ulvborg idag, det kommer mig for, at der vil følge megen Ulykke derefter.

Hvem kan vide det, sagde Hervert. Som det staaer sig, er det bedre at huske, at han jog os ud af sin Gaard, end at sørge derover. Mellem mig og Ingeborg kunde det dog ikke blive til noget, derfor brød jeg af itide. Nu talte de ikke mere om den Sag, men rede hjem til Boldborg.

II.

Gilge Pork fra Lybæk.

En Maaned efter, ved Middagstid, kom en Rytter ridende ovre fra Thim. Han havde en tyk, graa Kappe paa, skjøndt det var mildt i Veiret og Solen brændte stærkt den Dag. Under Kappen kunde man se et Par nedhængende brune Kalveskinds Støvler og en lang, spansk Stødlaarde med Kurvesætte. Rytteren sad og sang paa Hesten, naar han holdt op at synge, bandede han over at han kom saa langsomt afsted. Hans Hest var træt og lod til at have gaaet en lang Vei. Da han naaede Herberget i Veirø, holdt han stille og raabte paa Kromanden, men Døren var stænget, og Folkene sov til Middag. Han stod af og bankede nogle Gange, før der kom en gammel Kone og lukkede op.

J skal se Allandsens Ulykker, hvis J ikke strax skiller mig ved min Hest, sagde han. Hvad ligner det, at lade en fornem Kavalleer staa her og vente, naar jeg vil gjøre Herberget den Ære at besøge det. Krokonen hørte ndmyg paa ham og blev staaende med Tømmen i Haanden. Ind i Stalden! vedblev Herren, giv den Havre og Hø, og saa hen efter noget, som smager, til

mig: en kogt Læg, en Fasan eller et Par Urfugle, det allerbedste I har.

Konen skottede op til Herren og smilte; hun mærkede nok han spøgede.

Har I ingen Fasaner, saa vil jeg have mig en Fleskefage, med Puurløg paa, sagde han. Afsted, eller jeg skal mane Jer den flemme Syge paa Halsen!

Da den fremmede Kavalleer havde sagt dette, gik han ind i Herberget. Her spændte han Kaarden fra sig, trak Støvlerne af og satte sig paa Bænken ved en lille Abning i Væggen, som gav Lys i Stuen. Om Vinteren havde de Ruder af skrabet Horn for denne Abning, men om Sommeren toge de dem gjerne af, for Varme og Lufttræks Skyld. Da Herren havde hvilet sig lidt, trak han ogsaa Kofte af, tog Synaal og Traad frem af Lommen og gav sig til at stoppe nogle af de Rifter og Huller, som vare meest synlige i denne Klædning.

Nu blev der travlt i Herberget. Manden stod ovre i Laden og skar Haffelse, Konen rørte Fleskefagen sammen, og den fremmede Kavalleer sad ved Vinduet og stoppede paa sin Kofte og sang dertil. Enhver havde sin Deel at tage vare paa.

Det kunde vel være en halv Time efter, da der kom en anden Rytter igjennem Byen, han holdt ogsaa stille ved Herberget, men gjorde ikke slet saamegen Støi som den Forrige. Det var Hervert Gram.

Gudsfred, Peter Herløv! Kan jeg faae Lov at hvile lidt hos Jer, til Varmen mindsker? spurgte han Kromanden.

Den fremmede Kavalleer lagde Dret til Vinduet og sad og lyttede inde i Stuen. Da han hørte hvad

de talte om, glemte han sin Kofte i Alkoven, tog Rappen om sig og raabte ud til Hervert, at han skulde være velkommen, dersom han vilde dele Stue med ham, for det var vist det eneste anstændige Rum i Herberget. Hervert kom da ind, og den Anden svøbte Rappen tættere om sig, mens han hilste. Rappen var viid og lang, den flæbte et godt Stykke efter ham, da han gik hen over Gulvet, men der var ingen Ormer i den. Han havde heller ikke faaet Tid til at trække Støvlerne paa, og blev ved at spadserere omkring paa Strømperne, der vare syede af et Stykke graasprængt Badmel, efter den Tids Brug.

Jeg har forlangt en lille Læg og en Fasan til Middagsmad, sagde han. Hvis I tøvede, vilde jeg bede Jer spise med mig, men I reiser vel snart igjen?

Ikke før Aften, sagde Hervert.

Ja, det er egentlig ikke nogen Fasan, men kun en stor Fleskefage. Skal vi dele den?

Til dette høflige Spørgsmaal sagde Hervert Tak, og dermed var Bekjendtskabet i god Gang. Den Fremmede fortalte nu, at han var Hr. Gilge Lork fra Lybæk, og havde tilbragt de sidste Par Aar med at besøge sin adelige Slægt, hvoraf han havde en forsvarelig Flok, naar han regnede dem alle sammen. Selv var han ikke synderlig velhavende, derfor reiste han om til dem, der havde mere, det gjorde saamangen brav Kavalleer; han blev hos Enhver det længste han kunde, flyttede ikke før han var nødt dertil, aldrig før han havde faaet sig et nyt Tilhold opspurgt. Til Gjengjæld for Huusly og Kofst, og engang imellem et Stykke Løg til en Klædning, viste han sine Venner mangfoldige Tjenester. Jeg er en god Selskabsbroder, naar jeg selv skal sige

det, jeg kan blæse paa Trompet og synge Drifkeviser, saa Folk maa gaa istykker af Latter derover; i at skyde med Bøsse og Pistoler er jeg en stor Mester, og i at ride Heste til har jeg nu ikke min Mage. Jeg kan ogsaa vise Vand og gjøre Kortkunster og signe Pattebørn for Sot og den faldende Syge, men især er jeg stærk i at skifte Ret mellem Folk og skaffe dem deres Fjender fra Halsen.

Hvordan bærer I Jer ad med det? spurgte Hervert.

Helst med det gode, svarede Hr. Gilge, helst med det gode, men naar det ikke flaaer til, saa maa Habakuf for en Dag; det er ham, som staaer Skildvagt derhenne i Krogen. Med disse Ord pegede han over Skuldren over paa den lange Stodfaarde. Den er rigtignok faldt op efter en gammel Jøde, søiede han til, men den har dog aldrig havt med andet end Christenblod at bestille.

Hervert tog kun ringe Deel i Samtalen, men derfor hørte han saameget opmærksomme til, og det syntes Hr. Gilge Lorf godt om, han blev ved at fortælle og spadserere omkring med smaa og store Skridt, alt eftersom Jordnybningerne og Hullerne i Leergulvet førte det med sig. Der var desuden en gul Høne med smaa Kyllinger, som boede inde i en Krog under Dragfisten, de begyndte ogsaa at spadserere omkring, og dem maatte Hr. Gilge tage sig iagt for at træde paa.

Siden vi nu have været saa aabenhjertige mod hinanden, vedblev han i sin Tale, saa tillader I maaske, jeg tager fat paa det Arbeide, jeg var isærd med, da I kom. Vi kan ligegodt tale for det.

Dermed hentede han Roften frem fra Alkoven og gav sig til at sy den færdig med stor Iver, medens

han vedblev at fortælle, eller sang, eller fløitede et Stykke, som det nu faldt ham ind.

J drager vel ogsaa paa Dngang til Eders kjære Familie? spurgte han tilsidst.

Nei, jeg har ikke saa stor en Slægt, sagde Hervert. Jeg maa se at hjælpe mig selv.

Au, for Ganden! saa er J rigtignok værre faren end jeg troede. Det var ellers kjedeligt. Jeg antog, J skulde være Mand for at betale vor Middagsmad. Sandt at sige, har jeg ikke en Søsling hos mig i Eftermiddag.

Det bliver der vel Raad for, meente Hervert. Hr. Gilge Lork smilede og nikkede over til ham. Maaske ogsaa til et godt Krus Gammeløl? spurgte han.

Maaske! sagde Hervert.

Eller hvad siger J om en forsvarlig Kande Franskvuin, hvis Krovæerten kan skaffe den tilveie. Jeg har hørt, det skal ikke være godt at drikke M om Sommeren, saa bliver man fregnet.

Lad os prøve hans Franskvuin, sagde Hervert.

J lader til at være en Mand ret efter mit Sind, sagde Gilge fornøiet. Vi To maa endelig blive Venner. Det kunde jeg se lige ved første Diefast, da J kom ridende, fikken en dristig Mine, fikken en rant Holdning, Adelsmand i Sind og Skind. Man kan næsten altid dømme et Menneſte efter hans Holdning. Skal vi have os et lille Slag Terning? Jeg har tilfældig faaet to Brikker med i min Lomme.

Hervert undslog sig, og Hr. Gilge vedblev:

Imorgen skal J følge med paa Dngang til Familien. Thim er den næste Gaard, jeg har i Riggerten, der boer den agtværdige Knud Arelsen Gyldestjerne,

han er min Gudsfaders Fætter, hans Viinkjælder har, som I veed, været kjendt lige fra Christian den Andens Tid. Vi skiltes rigtignok ikke med det gode, sidst vi vare sammen, jeg havde laant en Hest af ham for at ride til Barselgilde, den blev borte for mig, saadan noget kan hændes, det er saa længe siden, han har vist glemt det. — Skal vi saa have et lille Slag Ter-ning, bare et Par Kast, for Løiers Skyld. Naa! I vil ikke. Vi kan ogsaa spille imorgen ovre hos Knud Arelsen.

Hvorfor reise vi først imorgen? spurgte Hervert.

Hr. Gilge gav sig til at fløite og saae hen til ham med en polist Mine. Aften har jeg noget at tage vare paa, hvissede han.

Det har jeg ogsaa, sagde Hervert, saa kan vi siden se hvordan det gaaer imorgen. Lidt efter var Hr. Gilge færdig med sin Kofte, og Krokonen kom ind med Fleskefagen.

Da de havde spist, gif Hervert ud og saae til sin Hest, derefter forlod han Krostedet. Hr. Gilge blev lidt tilbage, han skulde først have Støvlerne paa, saa spændte han Habakuk om sig, pyntede sig og redte Haaret glat ned i Panden, men han havde intet Speil. Da han kom udenfor Herberget, stod han og saae efter hvad Bei Hervert tog, før han gif over til Kromanden og spurgte om han kunde sige ham, hvem den fremmede Kavalleer var.

Det er Hervert Gram fra Boldborg, svarede Bærten.

Jeg tænkte det nok, sagde Gilge, og gif ind Heden ad en anden Bei end Hervert.

Sønden for Veirø, lidt ovenfor Thim, laa dengang

et gammelt Huus, inde imellem Lynghanferne, en ringe Bolig, dannet af Græstørv og Lyngris, med en stor Klynstabel paa den ene Side, og en indhegnet Plet Jord, med noget tynd Havresæd, paa den anden. Midt i Tørvestablen var der gjort Stald til en Gedebuk, som laa og solede sig udenfor. Paa et Sted var Taget gaaet istykker, derover havde de lagt en gammel, brunmalet Dør og bundet den fast til Skorsteenspiiben, for at den ikke skulde blæse ned. Det der tog sig bedst ud ved Hytten, var et stort Huusløg, som blomstrede oppe paa Tagryggen. Hvergt kom hen mod Huset, Hr. Gilge gik langt borte paa den anden Side og vendte sig af og til om, for at kigge efter, hvor han skulde hen. Lidt udenfor Diget stod en Mand med bare Been og en rød Hue paa Hovedet og stak Lyngtørv. Det gule Sand kom tilsynne under hver Tørv han skrællede af. Da han saa Hvergt i Graastand, holdt han op at arbejde, og lænede sig til Spaden.

Er Mammen*) hjemme? spurgte Hvergt.

Ja, hun venter paa Jer, sagde Manden. Lige fra imorges vidste hun at vi fik Fremmede, hun kunde se det paa Røgen, som slog ned mod Vest, og derfra er I ogsaa kommen.

Hvergt gik ind i Hytten. Der var ingen Dør for den, der var heller ikke noget at lukke for. De havde hængt en flettet Halmmaatte op for Nabningen. Inde i Stuen var en gammel Kone ifærd med at væve Hvergarn, en ung Pige sad paa en Huggeblok og snoede Haarreb. Paa Skorstenen hang en sort Gryde i en Jernkjæde, en Lyngtørv ulmede under den. Solen

*) Maren Marie.

skinnede ind fra Lynshullet, Konen sad ved; det lugtede stærkt af brændt Lyng derinde, og en Gaareknylling sad og peb i en af Sprækkerne ved Ildstedet.

Gudhjælp! sagde Hervert. Kan jeg faa en Drif Vand hos Jer?

Pigen nikkede glad og bekjendt til ham, medens hun tog en Spand og gik ud til Bældet. Hervert tog hendes Plads og sad og saae sig lidt om, uden at sige noget. Den Gamle havde vendt sig om til ham, hun betragtede ham skarpt, men han lod som om han ikke gav Agt derpaa.

Hvorfra kommer I dennegang? spurgte Mammen. Sønderfra! sagde Hervert.

De fortælle, at de har brændt en gammel Kjølling nede til Segeberg, for det hun læste ondt over Folks Kreaturer og kunde hege, har I kanske hørt Tale om hende?

Ikke paa min Vej, svarede Hervert.

Det er ellers en Stund siden I var her sidst, sagde Konen igjen.

Er der skeet noget imedens? spurgte Hervert.

Det er som man tager det til, svarede hun.

Jeg vil over og se til min Kloster, sagde han lidt efter. Mammen stirrede hen paa ham, længe, alvorligt, men hun svarede intet. Hun ligger syg, føiede Hervert til.

Ja, de tale om det, men Ingen veed det sikkert, hun holder ikke af Besøg. Begge tav igjen en Stund. Der kommer Inger nede fra Kjedlen, sagde Mammen. Har I noget at sige, som hun ikke maa høre? Hervert rystede med Hovedet, den Gamle vendte sig uwillig fra ham og gav sig til at væve, hurtigere end før.

Pigen kom ind og rakte ham et Krus Vand, hun havde gjort sit lange Haar vaadt nede ved Kjedlen og strøget det tilbage, hun stod og saae paa ham, mens han drak, men hun slog Dinene ned og blev rød, da han lagde en Haand paa hendes Hoved og sagde:

Hvor du er bleven fjøn, fiden jeg saae Dig sidst.

Det er der Flere, der mene, sagde Mammen.

Det er ellers ikke godt, svarede Hervert.

Derfor tog jeg hende ogsaa hjem til mig, lagde Mammen til.

Jeg skal skikke Dig en Bog at læse i, nu vi have de lange Sommerdage, sagde Hervert, og hans Stemme, der ellers var skarp og bestemt, blev mildere og mere blød end den pleiede.

Tak, tak! svarede Inger, I er saa god mod mig. Medens hun sagde dette, saae hun op paa ham med sine fromme Dine og rakte ham Haanden. Denne Gang var det Hervert, der slog sit Blik til Jorden.

Nu maa jeg videre, sagde han lidt efter.

Skal jeg følge Jer et Stykke paa Vej? spurgte Mammen.

Ja, det kan I gjerne, svarede han. Saa bød han Gudsfred til Inger og gif. Mammen var ikke synderlig stærk tilfods, hun var bleven lam i den ene Side og maatte støtte sig til en Krykkestok, medens de fulgtes ad paa Gangstien.

Hvad var det saa, I gjerne vilde vide? spurgte hun.

Hervert lod til at kæmpe med sig selv, han gif og slog Hovedet af Blomsterne med den Stok, han havde i Haanden.

Hvordan er det gaaet dem derovre, mens jeg var borte, spurgte han uden at se iveiret.

Hvor?

Han rynkede sine Dienbryn. Mammen vidste nok hvad han meente.

Paa Ulvborg, tilføiede han sagte.

Mere efter hendes Lyst, end efter Eders, svarede Mammen. Forgangen Uge var hun til Fadderstads nede hos Godse Mefeld paa Lønborg, der gjæstererede de vel otte samfulde Dage tilende. Nu nys forleden vare de paa Jagt sønderefter, og igaar var Frøken Ingeborg og nogle andre Herskaber ude at fiske.

Var der mange Fremmede tilstede? spurgte Hververt.

Flest af dem, der ikke due, sagde den Gamle. Faarene derude løb deres Bei, nogle sønderpaa, andre nordpaa, og Urfluglen klukkede sine Kyllinger til sig, og Haren han dukkede sig ned i Algerrenen, mens de bruste hen over Heden paa deres Heste, som en Flok onde Mander, dem Gud forbarme sig over. De skrege, og de støiede, og Nogle af dem blæste paa Trompeter, og Ingeborg red fremmest med store Fjer i Hatten og nikkede og lo og viste sine hvide Tænder, mens Junkerne trængte hverandres Heste tilside, for at komme hende nærmere. — Det skete forleden, men vil I vide, hvad der skal ske iaften, saa kom ned ved den gamle Vandmølle ved Fjorden, ret ud for den Gyvel derhenne.

Naar?

Jeg tænker det er tidsnok, naar Kloffen ringer Sol nedovre i Thorsted Kirke, svarede Mammen.

Mens de stod og talte herom, kom der en Rytter inde fra Tværveien ridende hen mod Hytten. Manden, som stak Tørv, tog sin Hue af. Rytteren holdt og spurgte, om han havde seet noget til Herremanden fra Ulvborg idag.

Nei jeg har ikke, svarede Manden, skal I tale med ham, Hr. Foged?

Sa, jeg skal bringe ham en Pose Penge, hvis Du ellers vil vide det, svarede Fogden og red videre. Mammen og Hervert kunde høre hvad de talte om.

Lad os skilles ad og snakke mere om den Sagiasten. Da hun havde sagt dette, forlod hun ham og haltede tilbage til Hytten.

III.

Herverts Møster.

Da Hervert kom længer ind i Heden, led det henimod Aften. Solen gik nedovre bag Lyngbanterne, og Himlen blev rød. Moserne begyndte at dampe, og der kom mere Liv i alt det som færdedes og boede mellem Lyngen. Helt og her strøg en Flok skogrende Urfugle hen over Eggen, naar en lussende Ræv eller en Væsel var kommen dem for nær til Leiet. Længere nede mod Sønder saae det ud som om hele Jorden bølgede i smaa graa Pletter, der drog nærmere og nærmere, det var Faarene og Gederne, som Hyrden drev sammen, mens han blæste for dem paa sit Vædderhorn. Og Lærken og Graasvalen kvadrede, og Alting levede og myldrede, i Lyngrisene, som Aftensolen brunede og glattede, saa de lignede et Tæppe af Fløil, i den affvedne Jord, der var overgroet med hvidt Mos, sprukket og furet, som en gammel Ræmpes Rynker. Hvor Hervert saae hen, fandt han det samme Billede, Lyng og brune Banter, som Græshopperne hvislede imellem og Myggene sværmede over; ingen Mark, ingen banet Sti, ingen Menneſker, men dem savnede man ikke heller. Fred som i en Grav Alvor som i en Kirke.

Han blev ved at gaa, til han kom ned under to Banke imellem Thorsted og Thim. Der havde før ligget en Gaard, som blev afbrændt i Bondefrigen og ikke bygget op efter den Tid. Murene stode der endnu, graasprængte, overgroede med Mos og langstraaet Græs. Den søndre Side havde lidt mindst, et stort Stykke af Taget hængte over den, hullet og faldefærdigt, men dog et Tag. Foran var en Steentrappe op til et beboet Kammer. Derhen gik han. En gammel Kone laa i en Alkove, længst tilbage i Kammeret, der var hængt et Klæde op for de nederste Vinduer, saa det varede noget, før han fik Blik paa hende. Han stod og saa sig om, hvad han mødte var Nød og Fattigdom, fire kallede Bægge, en slobet Kamin og en tung Luft, hvori han næsten ikke kunde aande. Foran Kaminen sad en Kat og tuggede paa Halen af en tørret Hvilling, da Hervert kom ind, skede den hen til ham og krøb ind under Alkoven med sit Stykke Fisk. Den var vist bange for at han skulde spise det fra den.

Hvem er det? spurgte en svag Røst inde fra Alkoven.

Hervert Gram! svarede han og gik hen til Sengen.

Den Gamle skød nogle Klæder tilside, som hun havde lagt ovenpaa Dynen for at varme sig. Hun gav ham Haanden, den var knoglet og klam at føle paa.

Hvad vil Du? spurgte hun. Jeg er fattig og kan ingenting give Dig.

Jeg har heller aldrig forlangt noget af Jer, sagde Hervert.

Nei, det er sandt! hviskede hun. — Hvormange er Klokker? — Det er koldt herinde. Jeg fryser!

Hervert gik hen og gjorde Ild paa. Den Gamles Dine veg ikke fra ham imedens. Jeg har jaget Pigen

bort, sagde hun. Hun bestilte ikke andet end spise, den hele Dag.

Og nu ligger I her saa alene, sagde han, syg og daarlig.

Jeg er vel nødt til det. Det er heller ikke saa slemt, der spares meget derved. — De tro jeg har Penge, men De tage feil, jeg eier ingenting.

Medens hun sagde dette, heftigt og bestemt, reiste hun sig overende paa Lei. Aftensoen faldt ind paa hende, Hveret saae hendes Ansigt, gustent og hentæret og indhyllet i et stribt Tørklæde, der var truffet over de graa Haar og bundet korsvis omkring Brystet. Ilden brændte i Kaminen, han lagde flere Tør til.

Ikke formange, hviskede hun, ikke formange, mindre kan gjøre det. Sæt den Botte Ol over Tresoden, jeg trænger til lidt at styrke mig paa.

Da Ollet var varmt og han bragte hende det, rystede hun paa Hovedet. Jeg kan ikke, sagde hun, jeg vil gjemme det til imorgen. Det sidder mig her for mit Bryst, som om det skulde sprænges.

Mørket faldt paa. Hveret tændte en Lampe, hun laa og rystede af Kulde og dreiede Hovedet frem og tilbage. Da Lyset skinnede paa hende, lignede hun en Død. I lang Tid taledes Ingen af dem, hun blev ved at stirre hen for sig, og nogle Gange var det som om en frygtsom Tanke greb hende, da saae hun op paa Hveret og reiste sig for at sige noget, men sank strax efter tilbage igjen.

Det er kjönt af Dig at Du kom herover, hviskede hun lidt efter. Du har altid været en god Dreng. Præsten skulde ogsaa se ind til mig, jeg fik Bud til ham imorges, men han er nok bange for ikke at saae

de to Skilling, han har at fordre; han faaer dem ikke heller. — Hvordan har din Fader det? — Guff ham paa den Fjerding Fiff, han lovede mig de fyrrethve Ridderes Dag. — Fortjene I mange Penge med Jeres Kreaturhandel?

Hervert svarede hvad der faldt ham ind, han var bedrøvet over det han saae omkring sig.

Har Du nylig været oppe hos dem paa Ulvborg? spurgte hun.

Det er en Stund siden, sagde han, længer vil det vare, før jeg kommer der igjen.

Hvorfor det? Fortæl mig noget derom. Flyt Dig lidt nærmere herhen, det er ligesom om min Hørelse flaaer mig feil, men jeg kan dog fornemme Ormen, som borer herinde i Træet, den ligger jeg og hører paa om Dagen. Den betyder Digfald, sagde Pigen, men jeg troer ikke paa Varfler. Sæt Dig heller paa den anden Stol, Du flider paa det pæne Fløil. Slut saa Lampen, vi kan nok tales ved i Mørke.

Hervert skød Lampen tilside, men lod den brænde, derefter fortalte han hvad der var hændet paa Ulvborg. Den Syge gav nøie Agt paa hans Ord.

Det er Skarns Folk, de Munks, sagde hun.

Hvorfor er I dem saa fjendst stemt, Møster Ane?

De due ikke, hverken Fader eller Datter, og som Du nu fortæller at det staaer, kan det da aldrig mere blive godt mellem Dig og hende. Vel?

Hvad har hun gjort Jer? spurgte Hervert. I maa sige det, for det var Jer, der først lagde Strid og Ufred mellem os.

Saadan maatte det komme, svarede hun, det var til din Lykke, det skete.

Tiden vil vise det, sagde Hervert. Jeg har dog aldrig været rigtig glad siden. — J bærer et stort Nag til Jørgen Munk, føiede han til, det hverken Nar eller Alder har Magt over. Hun laa og pillede paa Skindet af Dynen og nikkede til ham. Han maa da have krænkset Eder haardt, Møster Ane?

Al Hervert, min Dreng! tog hun til Gjenmæle, hvor Verden har været ond imod mig, og hvad en stakfels Kvinde maa taale, det skulde Du blot vide. Ved disse Ord brast hun i Graad og trak det uldne Lagen op over Ansigtet. Vel har han krænkset mig, det jeg aldrig forvinder. Først Herre, saa Træl, først i Solen, saa i Blæsten. Jeg har levet den Dag, da han frummede sig for min Fod som en Orm; det var dengang, da var der ingen Deilighed i Himmel eller paa Jord, som kom min nær; han snakkede, jeg lyttede, hele Verden laa dengang for mig i to Dine, paa to røde Læber. Saadan gaaer det, Du! naar man er ung, troer man alting, naar man bliver gammel, troer man ingenting, først Lyst, saa Graad, saa Tvedragt og saa Had, det følger altsammen efter hinanden, som Perler paa en Snor. — Han bedrog mig, det ligger nu engang til den Familie. Hun vilde ogsaa have bedraget Dig. Jeg kjender dem. Du skal aldrig vende tilbage til hende igjen, det maa Du love. — Hør! hvor den Orm dog sidder og vrifker og gnaver derinde, det er som den aldrig skulde blive færdig. — Kom lidt nærmere, ræk mig din Haand, — hvor Du ligner din Fader, — men den dybe Fure imellem Dinene synes jeg ikke om, det er ikke noget godt Tegn. Der staaer Sorg og Fortræd for Dig.

Det er spaaet mig før iaften, sagde Hervert. Man maa se at magte det.

Hvem der var saa varm som Du, din Haand brænder, alt hvad jeg spør om mig vil ikke forflaa. — De tro jeg er fattig, Du! han vilde vist gjerne have, jeg skulde spise Naadsensbrød fra hans Dug. — Gudskelov! jeg har forstaaet at spare. — Mens jeg husker det, saa luk endelig Døren vel efter Dig, naar Du gaaer hjem. Forgangen Nat blæste den op, der kom En ind og stjal min lille Strippe, jeg kunde ikke se hvem det var, heller ikke hindre det, for jeg laa alene. — Hver! om det engang blev galt fat, og Braddød skulde beskikkes mig, mens Du var borte, saa giv Dig til at søge dernede, foran min Seng, tag den brune Flise op. — Nei, nei! afbrød hun sig selv, i Begreb med at reise sig overende, lad det være. — Jeg kan ikke give Dig noget, jeg eier ingenting.

Om jeg maatte raade, sagde Hver, saa skulde I nu se at bringe Eders Sind i Ro og blunde lidt, eller synes I bedre om, jeg læser lidt for Jer af Sangbogen.

Hun rystede paa Hovedet og hvistede:

Miss har revet Bladene af Sangbogen, men dernede under Flisen, — tag den kun op, saa skal Du se, — drag først Tæppet for Vinduet.

Han gjorde som hun sagde. Under Flisen stod en Leergryde, omsvøbt med et gammelt Stjort. Da han tog dette bort, saae han, at der laa Penge nede i Gryden, en Sum af Sølv og Kobber imellem hverandre. Hun reiste sig iveiret og sank tilbage igjen, hun reiste sig atter og stak begge Hænder ned i Gryden mellem Pengene, som om det gjorde hende godt at føle dem.

Det er mine! hvistede hun fornøiet, se, se! dem har eg været fire og tredive Aar om at samle. Naar jeg

engang døer, saa forvar dem, forvar dem, — Du og Mammen, — hun veed alting, tænk ogsaa paa den lille Pige. — Medens hun talte, blev hendes Røst svagere, hendes lange Fingre famlede imellem Bengene, de trak sig sammen, hendes Læber bevægede sig endnu sagte, saa tav hun og sukede, hendes Hoved faldt ned paa Brystet. Hun sank tilbage paa Buden og døde.

IV.

Om at seile i Maaneskin.

Da Hervert gif tilbage, var det Aften. Maanen kom frem ovre bag Banterne ved Nørre-Dumme. Alle Fugle tav stille, de sov nu. Vesterhavet, paa den anden Side Bølden, var ogsaa gaaet til Ro, det lød kun derudefra som et langtruffent Aandedrag af en mægtig Kæmpe. Af og til trak en Flok Vender i en tung Flugt ned mod Fjorden, og længer inde fra Heden bar Aftenvinden fra Tid til anden et Hyl af Ulven hen over Eggen. Disse Dyr vare dengang talrige i Landet, om Sommeren joge de efter smaa Harer i Lynge, de store vare dem for hurtige, om Vinteren listede de ind i Baabenhuse ved Kirken og søgte ogsaa om Ratten en enlig Rytter op paa Beiene. Mere end hundrede Aar efter løb der en Vinter saa mangfoldige Ulve omkring i Haderslev Amt, at de sloge dem ihjel inde i Landsbyernes Gader.

Hervert skyndte sig. Kirkeflokkerne havde ringet Solen ned, Mammen ventede. Oppe paa Banterne var det klart Veir, der begyndte Maanen at skinne, nede i Dalen ved Thim laa Taagen saa tæt, at han ikke kunde

se frem for sig. Thim selv stod midt i en Mose, den blev bygget paa Bøle henved 1490. Sagnet fortæller, at Rigets Marsk, den ædle Peder Gyldenstjerne, og Dronningens Kammerfrue, Malene Dyre, en Dag red paa Jagt nede i Mosen. Marsken talte venlige Ord til Fruen og bad tilsidst om hendes Fingerring. Hun traf den af og kastede den langt ud i Mosen, mens hun lo ad ham og sagde: Naar I kan bygge en Gaard derude, skal I faae mig. Marsk Peder byggede Gaarden, men han tog hende ikke.

Nede ved Stadil Fjord laa en gammel Vandmølle. Det halve af Taget var blæst ned en Vinter, derfor flyttede Folkene bort. Stedet tilhørte Herremanden paa Ulvborg, men han lod det ikke gjøre istand fiden, solgte Mølleværket og gjemte en Baad derinde, som de brugte naar de skulde ud at fiske, og til at ro Herskabet hjem til Gaarden, naar de kom sønderfra og vilde spare den lange Omvei udenom Fjorden.

Da Hervert kom ned til Møllen, sad Mammen udenfor Slusen paa en Steen og saae efter ham. Det varede noget inden han fik Die paa hende, hun sad stille og ubevægelig som en Støtte, og Elletræerne ved Møllen kastede en mørk Skygge over hende.

I tøvede længe, sagde hun, da de kom indenfor.

Det har saa sin Grund, svarede Hervert. Hvad var det ellers I vilde mig?

Mammen fortalte nu, at der om Morgenens var kommen en fremmed Kavalleer ned til hendes Søn, som boede i Møllen og havde den Bestilling at ro Herskabet over i Baaden. Den Fremmede befalede ham at holde sig rede, naar det blev mørkt, til at ro ham og Frøken Munk lidt om paa Vandet.

Hvordan faae den Kavalleer ud? spurgte Hervert.

Han kom ridende paa en blaffet Hest, sagde Konen, og havde svøbt en stor Kappe om sig. Forresten en stabselig Herre med et forvovent Ansigt og et stort Mundstæg, som gik op over Kinderne.

Der har vi Gilge Dork fra Lybæk, tænkte Hervert.

Han har en grøn Fjer i Hatten, søiede Mammen til, og en lang Sabel ved Siden.

Der har vi Habakuk, tænkte Hervert igjen.

Den gamle Kone fortalte videre, at hendes Søn vist havde narret hende iaften. Han stod og stak Lyngtørn før, da J kom forbi vort Huus, det er ham, der hedder Jes Vonge, men nu bliver han borte. Jeg maa da selv til at ro for Herskabet.

Ikke dennegang, sagde Hervert. Min Moster trænger mere til Eders Hjælp.

Saa er det blevet værre med hende? spurgte Mammen.

Hun er død, svarede Hervert. Gaa op og flød hendes Liig.

Mammen udstødte et dybt Suf. Denne Tidende greb hende mægtigt. Hun sad længe og tegnede med sin Krykke i Sandet paa Gulvet og vendte sig lidt tilside, naar hun tørrede sine Dine.

Gav hun Jer ellers ingenting med? spurgte hun, da hun havde fattet sig noget.

Hun gav mig det hun havde.

Det ene var hendes Penge, sagde Mammen.

Naa! det vidste J? spurgte Hervert.

Hun rystede paa Hovedet. Jeg lod som jeg ikke mærkede til, at hun forvarede dem, sagde hun. For mig var hun sikker nok.

Hvad troer J det andet var?

Det var vist et Hjertesuk over ham, der bragte hende til det hun siden blev.

J har nok kjendt hende godt? spurgte han.

Jeg var i hendes Faders Huus fra hun var ung. Jeg saa hende, dengang hun lo og spøgte over alt, og siden, da hun ikke bestilte andet end at græde, lad være, hun fulgte det godt. Hvad sagde hun om Herremanden deroppe?

Jørgen Munk har noget udestaaende med vor Slægt, sagde Hervert. Det tager til.

Gud forbyde det, sagde Mammen.

Ja, han skal raade, svarede Hervert. Gaa over og ryd op i hendes Stue, læg hende en Bønnebog under Hagen og vaag hos hende Natten over. Imorgen, saasnart det bliver lyst, skal jeg skikke Nogen derop for at gaa Jer tilhaande.

Hvem skal saa ro Baaden med den fremmede Kavalleer? spurgte hun.

Det kommer jeg til, sagde han. Her hænger en tjæret Kofte, jeg kan tage over mig imedens.

Som J vil, svarede Mammen. J faaer at raade. Saa tog hun sin Krykkestof og gif ind i Heden. Hervert blev siddende en Stund. Derefter drog han Fisserens Dragt over sin egen, men Hætten, som var fastsyet i Koften, tog han op over Hovedet; paa den Maade var hans Ansigt næsten skjult. Han trak dernæst Baaden ud af Skuret og roede den om til Landingsstedet, for at alt kunde være rede, naar han skulde seile.

Nu var Maanen kommen frem, den kastede et blegt Lys hen over Vandet og over de graa Steen, som laa skyllede op paa Stranden. Banterne paa den anden

Side Fjorden lignede Bjerger, mellem hvilke der af og til kom et lille Lysglimt frem fra Fiskerhusene, hvor Folkene vare ifærd med at gaa tilfængs. Det begyndte at blive filde, alting tav, alting hvilede, undtagen Sivene langs med Bredden, som raslede og bøiede sig med et langsomt Rast, naar Vinden foer hen over dem, og saa Vesterhavet ovre bag Bolden, paa den anden Side Fjorden, det brummede og brummede, og Aftenluften bar dets enslydende Varselsrøst milevidt ind i Landet. Herved sad i Baaden og saae hen for sig, Fikken sprang i Vandet omkring ham, Maanen steg høiere, han var fordybet i sine egne Tanker og lagde ikke Mærke til noget.

Lidt efter kom der en Bogn fjørende gjennem Sandveien fra Stadil, og der hørtes Stemmer ovenfor Møllen. Det var Ingeborg, som drog hjem fra et Besøg paa en af Herregaardene. Hendes Pige fulgte med hende. Bognen førte tilbage igjen, medens de gik ned til Baaden.

Du venter nok paa os, Jes Bonge, sagde hun, da hun gik ud paa Landgangsbrædtet.

J kommer tidsnok, sagde Hervert med forandret Mæle. Ingeborg og hendes Pige satte sig ned bag i Baaden. Da Hervert vilde skyde den fra Land, saae han en Mand komme frem fra Ellebustene ved Møllen og skynde sig ned til Stranden. Det var Hr. Gilge Lork, man kunde kjende ham paa hans lange Rappe og paa Habakuf, som stak frem under den.

Na, maa jeg faa Lov til at komme med? bad han, medens han tog Hatten af og hilste ærbødigt. Ingeborg lod som om hun blev overrasket ved hans Komme, men Hervert vidste bedre Betsed, han vendte sit Ansigt bort fra Maanelyset, da Gilge gik over i Baaden. Hervert stødte fra Land og roede bort. Ingeborg sad længst til-

bage, dernæst kom Pigen, Gilge sad paa den anden Side, Hervert vendte Ryggen til dem, mens han roede, men derfor kunde han alligevel høre hvad de talte om, og han gav nøie Agt derpaa. Da de vare komne et Stykke ovenfor Møllen, vilde Gilge flytte sig nærmere op til Ingeborg, hun bad ham blive siddende.

Mit søde, lille Hjerte frøser vist, sagde Hr. Gilge, jeg vilde bare svøbe min Kappe om Eders smaa Fødder, Duggen falder stærk, og Vaaden er vaad.

J maa tjene mig i at blive hvor J er, gjentog Ingeborg, og der var noget i hendes Røst, som Hr. Gilge antog for Alvor, han gjorde ikke flere Forsøg paa at flytte sig nærmere. De tav en Stund. Hervert drog flittigt paa Marerne, Ingeborg sad og saae ud i Vandet og lod sine Fingre glide hen over det. Maanen skinnede ned paa hende, hun var saa bleg og saa smuk i dens Lys, der var et Smil og en Lykke over hendes Ansigt, som om hun aldrig havde kjendt til andet end Solskinsdage. Hr. Gilge sad og saae over til hende, han ventede vist paa, at hun skulde lægge Mærke til ham, men hun vilde ikke.

Hvor det er smukt og deiligt herude, sagde hun omsider.

Ja, det er blevet til et rart, kjøligt Veir iaften, svarede han. Det trængte vi ogsaa til, det har været en skændig Hede idag, jeg var nær ved at smelte, da jeg red over til Herberget. — Der mødte jeg den Khandlers Søn, Hervert Gram, tilføjede han lidt efter.

Hervert Gram! gjentog Ingeborg med en Stemme, som gav Gjenlyd i Manden, der sad og roede. Hvad tog han sig for?

Jeg troer han har sig en lille Kjæreste herude, jeg

kunde nok fortælle Eder noget herom, men det faaer at vente til en anden Gang.

Hvis I mener for Pigen der, saa kan I være uden Frygt, sagde Ingeborg, hun er et tro og hengivent Tjende i alle Maader.

Der boer en ung En hos et gammelt Fruentimmer lidt ovenfor Veirso, hende holder Hervert gode Miner med. Jeg saa ham gaa ind til hende, og Værten i Herberget fortalte, at det ikke gif saa sjelden paa. Vi kom paa samme Tid til Herberget og fik os et Par Urfugle til Middag, saa vilde han endelig have mig til at spille Tarning med sig, men jeg havde ingen Lyft, jeg længtes blot efter at det skulde blive Aften, saa gif han derover og er ikke kommen hjem siden.

Ingeborg svarede ikke, da Hr. Gilge tav, blev hun ved at se ned i Vandet, og lod som om hun ikke tænkte paa andet.

I er saa ordknapp i aften, begyndte han igjen, tal lidt til mig, fortæl hvordan det staaer sig hjemme hos Eders.

Godt! sagde Ingeborg. Vi saa ret nu Besøg af min Fætter Ofte Staal og hans Slægt.

Det var jo rart, sagde Hr. Gilge, saa gjør Hr. Sorgen vist et lille Gilde, og saa kommer jeg med.

Ingeborg saa over til ham og smilede spottende, før hun sagde: Naar det bliver Gilde, skal I komme med; alligevel tvivler jeg om, at I vil finde synderlig Glæde derved. Min Fætter kommer for at fri til mig.

Dersom det skeer, vil der blive Dødsfald i hans Familie, svarede Herren høitideligt og trak Habakuf hen for sig, med en Mine som om han ligestrax skulde til at besørge dette Dødsfald. Her er en Aften til at tage Maal af hans Rigliste, føiede han til.

Men hvis jeg nu synes om ham? spurgte Ingeborg.

J saa Falb er det ude med mig, saa bliver det mig, der maa lade mit unge Liv. Men det siger J vist kun for at gjøre mig bange; saa deilig J er, blev det nok ikke sunget for Eders Bugge, at J skulde leve som en ringe Jændriks Biv og synge Eder tildøde lig en fattig Fugl, herude paa den vildene Hede, den Ingen hører eller skatter. Døre til Lybæk, hos mine rige Frænder, vil J være bedre faren, der skal J have en adelig Herre til at agte paa Eders mindste Bink, en Træl ifølge sit Hjertes kjære Villie, saa skal der ligge Hynder og Bolster for Eders Fod, Solskin og Blomster for Eders Dine, saa skal der være Dans og Strengespil fra den Dag J gaaer ind i hans Huus, til de bære Eder ud derfra igjen, det Gud almægtigste lade vare til der ikke løber mere Vand i Stranden.

Da han havde sagt dette, pustede han lidt. Ingeborg rystede paa Hovedet, hun smilede spottende, men sænkede sin Stemme, saa Hervert nu ikke kunde høre hvad de talte sammen. Han lyttede med Flid, han vendte sig ogsaa engang om og saae Hr. Gilge sidde bøiet over mod Ingeborg, medens hans Røst lød bønlig og overtalende. Hun lo og legede med sin Haand i Vandet, hun var saa sikker i sin Sag, saa hævede hun tilsidst sin Stemme og sagde, at nu var det bedst, de ikke talte mere herom i aften.

Da de kom ind under Skoven, nedenfor Uloborg, lod Hervert Baaden løbe op i Sandet, og reiste sig for at de Andre kunde komme ud. Hr. Gilge sprang først til Land og hjalp Ingeborg over. Da hun kom paa Stranden, stod han lidt med hendes Haand i sin, og atter var hans Stemme bønlig og sagte som før, han forlangte et Svar, et Ord, et eneste, men Ingeborg sagde, at det kunde de

tale om en anden Gang. Saa kaldte hun paa Pigen og gik op igjennem Skoven. Hr. Gilge stod med sin Hat i Haanden og saae efter dem, han blev ved at sige Farvel, saalænge han troede hun kunde høre det.

Ikke rettere jeg veed, saa har jeg faaet et godt Stykke Arbeid bestilt iaften, sagde han derpaa til sig selv. Jeg troer vist hun giver sig, den rare Pige!

I den Tro tog han Habakuk op under Armen og begav sig hjemad langs Stranden, med drabelige Skridt, sænket Hoved og en høist dybsindig Mine.

Da Hervert var bleven alene, drog han Fiskerens Kofte af og skyndte sig ind i Skoven, ad en Gangsti, der førte sammen med den, som Ingeborg og hendes Pige fulgte. Oppe ved Herregaardens Have mødte han dem og blev staaende midt paa Veien.

Gudsfred og Godaften! sagde han. — Træerne kastede rigtignok deres Skygge hen over ham, men Ingeborg kjendte hans Røst alligevel.

Hvad gjør I her? spurgte hun.

Jeg ventede paa Eder, sagde han.

Da har vi dog ingenting at tale om, mindst saa silde paa Aftenen.

Vi har gaaet her engang før, Ingeborg, silbigere end iaften, sagde han.

Ja, det var dengang, svarede hun. Det skete til min Sorg, men vi gjør vist bedst i at lade Mindet derom fare. Det som er borte kommer ikke tilbage.

Ikke?

Nei, aldrig! svarede hun bestemt.

Jeg har dog noget at sige Jer, og I skal ikke kalde den Tid spildt, I bruger til at høre paa mig.

Det er forsilde, gjentog hun: I maa vel vide det

selv, og jeg begriber ikke, hvad der fører Eder hid iaften. Ifald det er en ny Prøve, I vil stille mig paa, saa er jeg bleven kjed af at skjælte under Eders Villie, hvis ikke, hvorfor handlede I da nys forleden saa imod min Fader, spottede ham, da han kom Eder imøde, lagde Hindring iveien for det I til andre Tider søgte at fremme? Det var fra Jer det onde kom, jeg veed det nok.

Det er bedst at høre mig, før I dømmes, sagde Hervert. Lad os følges fredsommelig ad, et lille Stykke Bei og ikke skilles i Brede, det bæres mig for, som om denne Aften vil bestemme en lang Fremtid for os Begge.

Ja, saadan taler I nu, sagde hun, venligt og mildt, som I ikke gjorde længe, men jeg vil ikke høre Eder, ikke mere høre ved Lyden af Eders Stemme, eller frygte og spørge Eders Miner tilraads ved alt hvad jeg tager mig for. Nu er det bristet, det sidste Baand, som bandt os til hinanden. I vilde lege Forsyn, det duer ikke, Hervert; I søgte kun en Træl, men jeg bryder mig ikke om at finde en Herre.

Hun vilde gaa, han standsede hende. Lad mig gaa min Bei i Fred, sagde hun, det er alt hvad jeg forlanger. De vente paa mig, der er maaske ogsaa Den, som venter paa Eder. Gud i Bøld!

Der laa i hendes Røst en Kulde, men ogsaa en Hestighed, som Hervert aldrig havde hørt tilforn. Medens han grundede derpaa, havde hun forladt ham og gik hurtigt op igjennem Gangen til Ulvborg. Pigen fulgte efter og saae sig tilbage, om han ikke kom, men Hervert blev staaende, hans Bænde trak sig sammen, den dybe Rynke imellem Dinene viste sig, medens han hvissede:

Der vil vist komme den Dag, da Du ønsker det

usagt, som Du talte iaften. Han gif tilbage paa Gangstien, ned igjennem Skoven.

Oppe paa Havetrappen ved Uloborg blev Ingeborg standset i Døren af en Mand, som søgte at trænge sig forbi hende. Maanesskinnet faldt i det samme ned over hans Ansigt, hun saae hvem det var, og sagde: Hvad gjør Du her, Jes Bonge?

Da Manden hørte han var kjendt, tog han sin Hue af og sagde: Jeg vilde bare se, hvor Herfabet, som jeg skulde ro over, blev af.

Du har jo nylig roet os over, svarede hun.

Har jeg? sagde Jes og hævede sin Stemme, saa høit at den kunde høres inde i Stuen. Ja, det er ogsaa sandt, men det var om den fremmede Kavaller, som vilde med, at vi skulde snaffes ved.

Ingeborg saae op til Vinduerne. Jeg troer Du er drukken, sagde hun hurtigt, gaa din Vej.

Det er netop det jeg helst vil, svarede Jes og sprang forbi hende ind i Skoven. Hvert hørte Nogen komme løbende ned ad Gangstien. Lidt efter gif en Mand ud paa Stranden, hvor Baaden laa. Her blev han staaende lidt og lyttede, derpaa sprang han i Baaden og roede bort. Naretogene gjenløde inde i Skoven, svagere og svagere, indtil Baaden omsider lignede en Fugl, der gled hen over Søen. Vandet lyste og zitrede i Maanesskinnet, Vesterhavet flagede. Nattens Fred laa over den brune Hede.

V.

Hvorledes Hr. Gilge blev rig.

Den næste Morgen var der megen Forstyrrelse paa Uloborg. Fogden havde bragt Hr. Jørgen noget over halvtredsindstyve Daler i Bropenge nede fra Skjern Aa, det var dem han red derop med om Eftermiddagen, som han fortalte Jes Bonge. Pengene gjemte han i en Lærredspose, inde i Skatollet i Dagligstuen, og Regnskabet laa underneden dem. Det vidste Hr. Jørgen nu saa bestemt. Selv var han om Aftenen redet over til Aaberg, for at faae sig et lille Slag Terning, medens Ingeborg var reist bort; da han kom hjem, var baade Pengeposen og Regnskabet forsvunden. Der blev søgt overalt og siden holdt strengt Forhør over Gaardens Folk, men det hjalp ikke; maaske dog Ingeborg kunde have fortalt mere derom end de Andre, naar hun tænkte paa Jes Bonge og den Skræk han viste, da de mødtes. Men hun havde sine Grunde til ikke at faae ham med i Forhør, Bigen lod sig heller ikke mærke med noget. Saa gif der tidlig paa Dagen Bud ned efter Fogden, og han fik Befaling til at ride om og se at komme paa Spor efter Tyven, thi Hr. Jørgen swoer helligt og dyrt

paa, at Bengeposen var stjaalet, han kunde blot ikke sige hvorledes. Fogden fik sex Skilling med sig til Fortæring for den Dag. En Jægerdreng fulgte ham med et stort Tudehorn, som han skulde blæse i for at kalde Folk sammen til Bystævne, saa red han ned igjennem Skoven.

Skridt for Skridt gik det i Begyndelsen, medens han sad og grundede over hvor han først skulde tage hen, og hvordan han bedst skulde bære sig ad for at udfinde Misdæderen; Hr. Jørgen havde en gammel Lædertrænde hængende oppe paa Loftet, den havde han lovet ham, hvis han havde Held med sig, og to Skjæpper Rug ovenikjøbet. Det var nok værd at tage med. Da de kom ned paa Gangstien, Fogden foran, og Jægerdrengen travende bag efter, med bare Been, en rød ulden Hue paa Hovedet og et Messingskilt om Halsen, mødte de en Rytter, som sad og sang saa høit han kunde. Det var Hr. Gilge Lork fra Lybæk. Han havde hørt Tale om Tyveriet og vilde op og hjælpe Hr. Munk for at gjøre sig yndet af ham, nu tilbød han Fogden at ride med paa Opdagelse, og det led hans Forretninger intet ved. Fogden var vel tilfreds over Hr. Gilges Selskab. Fire Dine se mere end to, og det han forretter har jeg Profit af, tænkte han, skikkede Jægerdrengen hjem igjen og drog saa videre med Adelsmanden.

Om med Dig paa venstre Haand, Foged! sagde Hr. Gilge, saa rider Du ved Siden af Habakuk, tag Dig i vare for den Karl, naar han er i godt Humør tage Folt Hatten af for ham, naar han spadserer ud af sit Huus, pleie de at gjøre deres Testamente. Det staaer i Bibelen.

Da de kom længer ned paa Stien, holdt Hr. Gilge

stille: Hvad er det, som ligger og griner derhenne i Lynge, sagde han og sprang af Hesten. Det var en Hjorteskinds Handske, indeni den stod et Navn. Kan Du læse Skrift? spurgte han Fogden, saa stav os hvad her er præntet. Jeg forstaaer kun hvad der er skrevet paa Tyf.

Fogden læste: Hervert Gram.

Hr. Gilge blev staaende og grundede med en høist dybsindig Mine.

Det er godt at have sine Dine med sig, sagde han og steg tilhest igjen.

Har den naadige Junker da udfundet noget? spurgte Fogden.

Hr. Gilge saae paa ham og nikkede, som om han vilde sige: det kan nok være. Nu ride vi først ned til Herberget i Veirø og faaer os en god Morgendram, den styrker Gemyttet og opklarer Forstanden. Jeg har allerede faaet mig en, og den var brav, man bliver til et andet Menneske derved; men det andet Menneske trænger ogsaa til en lille Dram, saa kommer vor Typ min Sjæl af sig selv. Fogden forstod ikke ret Sammenhængen i denne Forklaring, men det brød han sig heller ikke om. Hr. Gilge talte med stor Tillid, det gav ham Tro til Sagen, og de rede ned til Krostedet.

Samme Morgen, lidt efter Daggrn, var Hervert taget over til Præsten i Thorsted for at melde ham Møsterens Død. Han havde faaet to Sørgekoner til at vaage ved Liget og ordnet alt til Begravelsen, saa godt han kunde. Derefter red han tilbage til Mammen. Hun havde imidlertid klædt den Døde og bragt hendes fattige Stue i bedre Stand. Hun lukkede Vinduet op, strøede Gnebærnaale paa Gulvet, staf Gypel og Birkeløv

omkring i Sengegardinet og paa Bæggene, hvor det tog sig bedst ud. Det maa ogsaa fortælles, at hun hæftede to Grene sammen som et Kors ved Hovedgjærdet af Sengen og et andet Kors ved Raminen. Selv havde hun klædt sig i Sorg, det vil sige, hun bar et gammelt sort Baand om sin Hue, et andet havde hun syet omkring Ermerne paa sin grønne Kjole, ovenfor Albuerne. Der skulde egentlig ogsaa have været et Stykke Baand nedenom Kjolen, men det havde hun ikke. Hendes Dine saae røde og forgrædte ud, hun var blegere denne Morgen end ellers. Da Hervert traf hende var hun nylig vendt tilbage til Hytten, hun sad paa Skorstenen og sang med en sagte og rystende Stemme af Bønnebogen; da han kom ind, lagde hun sit Dieglas til Mærke ved Psalmen. Inger var gaaet til Byen. Geden stod oppe paa en Stabel Torv og kiggede ind ad Vinduet henne ved Bæven.

Jeg har ligget inat og tænkt over Ingers Fremtid, sagde Hervert. Hun laa Møster meget paa Sinde, i den sidste Stund hun levede. Jeg troer det er bedst, vi skikke hende over til mine Frænder i Kjøbenhavn, for at de kunne lære hende, hvad hun har behov.

Jeg har ogsaa tænkt paa Inger inat, sagde Mammen. Hun skal ikke til Kjøbenhavn, lad fare Hervert at raade over hende. Inger har bedst af at blive paa den Jord, hvor hun er voret op. Hvad jeg vidste, har jeg lært hende, det kunde blevet mere, om mine Vilkaar havde været derefter, nu vilde jeg dog ikke forlange bedre end at faa hende i Huus hos den tykke Præstefone nede i Deiberg, der kunde hun faa god Lærdom at høre, men der vil Penge til.

Det bliver der vel Raad for, sagde Hervert, da

han havde siddet og betænkt sig lidt. Han fortalte derefter, at hans Moster havde paalagt ham at dele den sammen sparede Skat med Mammen og Inger. Den Gamle lod til at være forberedt derpaa, dog vilde hun kun modtage en ringe Deel af den Sum han paanødte hende, derfor skulde hun købe nye Klæder til Inger, Hervert lovede endnu samme Dag at ride over til Præstefonen i Deiberg for at tale om Ingers Ophold hos hende. Han havde bundet sin Hest ved Dørstolpen, da han steg op paa den, haltede Mammen efter ham.

Hvordan gif det saa iaftes? spurgte hun.

Ikke bedre end jeg ventede, sagde Hervert.

Det er godt at være forberedt, svarede hun.

Overalt, hvor jeg kommer i den sidste Tid, faaer jeg kun Sorg og Ulykker at spørge.

Det gaaer over igjen, sagde Mammen.

Troer I det, altid?

Ja, medmindre man selv er Skyld deri. Tag Jer blot ivare for det, Hervert Gram!

Dermed skiltes de. Hervert tog ind til Herberget i Beirso og gjorde sin Regning op med Kromanden. Da han vilde ride hjem, kom de i Handel om en Hest, den blev trukket ud af Stalden og mønstret. Just som de vare enige om Prisen, og Hervert havde taget hans Mosters Pengepose frem for at betale, kom Hr. Gilge og Fogden ridende. Hervert sad foran Bordet og talte alle de Smaamønter, som den gamle Kone havde sparet sammen, hans Tegnebog laa aaben ved Siden af ham. Man kunde nok se paa Hr. Gilge at det andet Menneske havde faaet den lovede Hjertestyrkning, han lo og fløitede og klappede Habakuk. Det var et godt Tegn.

J har nok tabt noget oppe ved Ulsborg iaftes,

sagde han til Hervert. Er det ikke Eders? — Med disse Ord lagde han Handsken hen paa Bordet.

Hervert studiede. Han havde allerede savnet Handsken paa Beien igjennem Skoven. Medens han betænkte sig paa Svar, vedblev Gilge:

Vi kan ligesaagodt fortælle alting paa een Gang. Siden vi To ere saa gode Kammerater, vil I vist ikke misforstaa mig. Der er bleven en Sum Penge borte for Hr. Jørgen Munk iafes. Vi mødte Jes Bonge undervejs, han siger, han har seet Jer udenfor Gaarden ved Sengetid. Jeres Handske fandt jeg inde i Skoven.

Og Pengene vare i en Lærredspose, omtrent som den der, tilføiede Jøgden. Lutter Smaamønt, Søslinger og Firkillingen, vi havde taget ind i Bropenge, nede ved Skjern.

Omtrent som dem der, tilføiede Hr. Gilge, og saa lo han.

Hervert begyndte nu først at fatte hvad de meente, Kromanden lod ogsaa til at være inde i Sagen, han listede sig ud af Stuen, men holdt Døren paa Klem, for at lytte efter hvad de sagde.

Hvad følger deraf? spurgte Hervert.

Deraf følger, at I, som en god Adelsmand, vil give Møde oppe paa Ulvborg, sagde Gilge, blandt dem af vore Lige, Hr. Jørgen lader stævne sammen, og forklare, hvad I veed om den Sag, medmindre I foretrækker strax at gjøre Bekjendelse til mig, som kommer i Jørgen Munks Erinde og Navn.

Regnskabets over Bompengene er ogsaa borte, sagde Jøgden, medens han saae hen til de Papirer, der stak ud af den store Tegnebog.

Det er vist bedst, at vi nu snart lade den Spøg

fare, sagde Hervert. Igaar var I faad, idag troer jeg, I er drucken.

Hr. Gilge ffelede lidt ned til Habakuf og flappede Fæstet, han var vist bange for at den skulde tage Herverts Ord ilde op. Derpaa svarede han: Fogden mener blot, at for det I tabte Eders Handske, kunde I gjerne have fundet Papiirerne. De lignede i en Hast dem, som ligge der i Tegnebogen. Ikke sandt, Jakob Foged?

Livagtigt! svarede Fogden.

Se selv efter, sagde Hervert og gav ham Bogen. Hr. Gilge aabnede den og bladede lidt i Papiirerne, imedens buffede Fogden sig og tog et lille Brev op, som faldt ned paa Gulvet.

Der er ikke noget, som kommer os ved, sagde Gilge og gav Hervert sin Bog tilbage.

Hører Tegnebogen ikke til paa Uloborg, sagde Fogden, saa faldt der dog noget ud af den, som har hjemme der. Med disse Ord tog han et lidet Billede ud af Papiiret og lagde det paa Bordet foran Gilge. Det var Ingeborgs Portræt, malet paa Pergament, og saa ligt, at det lod sig gjenfjende ved første Diekast. Hervert blev bleg, da han saae det, ogsaa Gilge skiftede Farve.

Hvem tilhører det? spurgte Fogden.

Det tilhører Hr. Gilge, svarede Hervert bestemt.

Hvad for noget? sagde Gilge, endnu mere forbauset end Fogden, men ogsaa hurtigere til at fatte sig. — Vi lidt! — lad mig se rigtigt paa det. — Ja vist! Portrætet er mit. Brevtasken ogsaa.

Brevtasken ogsaa, gentog Hervert.

Nu var Gilge fuldkommen inde i sin Rolle. Det er Fanden fare i mig sandt altsammen, det hele tilhører

mig. — Pengene der ere vist ogsaa mine, tilføiede han i en spørgende Tone og med ikke slet saa stor Sikkerhed.

Pengene? gjentog Hervert. Det forstaaer jeg ikke rigtigt.

Jo, I laante dem af mig igaar, det var — lad mig huske mig om, ialt to og tyve Rigsdaler. Var der ikke to og tyve?

Nei, det var kun femten, sagde Hervert.

Femten, det er ogsaa sandt. Men jeg fik ingen Bevis for dem.

Det kan I saa.

Helt strax, sagde Gilge, et godt Bevis, for at I har laant femten Daler af mig.

Her er Pen og Blæk, jeg skal skrive det, svarede Hervert og satte sig ned til Bordet.

Fogden saae paa Hr. Gilge, der var noget i den Sag, som han ikke rigtigt fattede. Jeg læser Hervert Grams Navn i Bogen, vovede han at bemærke.

Det kan nok være, svarede Gilge uden at betænke sig. Jeg vandt den fra Herren igaar. Her seer I Terningerne, dermed er det bevist. Brevtasken bryder jeg mig forresten ikke stort om, lagde han høflig til, da Hervert gav ham Beviset, han havde skrevet, men Portrættet putter jeg min Sjæl til mig. Saa fik vi den Sag afgjort.

Ja næsten, sagde Hervert, der mangler blot en ringe Ting endnu. Na, Peter Herløv! hvis det er Jer derhenne ved Døren, saa kom lidt indenfor. Kromanden kom ind, undseelig over at være bleven greben i at lytte. Kald paa Jeres Kvinde, blev Hervert ved, for lidt siden saae jeg hende staa herudenfor, med Dret til Væggen.

Manden vinkede ud ad Vinduet. Konen kom ind, med Hænderne under Forklædet og ydmygt bøiet Hoved.

Hvad skal de? spurgte Hr. Gilge.

For disse to lyttende Vidner har J nylig understaaet Jer at nævne mit Navn sammen med en slet Streg, sagde Hervet. Nu af med Hatten og tre Skridt tilbage, mens J erklærer, at J ikke havde til Hensigt at fornærme mig, og at det aldrig i ædru Tilstand kunde falde Eder ind at søge Eders Misdæder der, hvor jeg var tilstede.

Fogden saae forstræffet hen paa Gilge, efter hans Mening kunde en saadan Tiltale umuligt gaa fredelig af. Men Hr. Gilge stak først Beviset for de femten Daler i sin Lomme og knappede til for den, derefter tog han Hatten af, brast i Latter og sagde:

J kan da aldrig tage den Snak for andet end det bare Spøg, min ædle Herre og gamle Kammerat. Den skrutryggede Foged der fik mig overtalt til at drikke en lille Dram for min Koldfeber. Det er mærkværdigt nok, jeg taaler ikke en Dram paa fastende Hjerte.

Saa, hvad Jer angaaer, vedblev Hervert og traf Fogden i Dret, det regner jeg for ingenting. J er en Slynge, som ikke har anden Mening og andet Mod, end det J laaner fra Herren der. Fogden bukkede og tav, han var for beskeden til at sige Hervert imod.

Saa er der vel ikke mere tilbage? spurgte Gilge.

Nei! svarede Hervert, saa kan J gjerne gaa.

Lad os da give os til at søge efter vor Tyn igjen, sagde Hr. Gilge, hilste venligt og gik med Fogden. Hervert betalte Kromanden det de vare komne overeens om for Hesten. Før han forlod Herberget, havde han og Hr. Gilge endnu en Samtale, der endtes i al Fredelig-

hed, uden Sabatufs Mellemkomst, og som det lod, til stor Fornøielse for Hr. Gilge. Derefter red han over til Præstekonen i Deiberg.

To Dage efter grebe de Jes Bonge nede i Tarum Kro med Jørgen Munks Penge. Han blev fængslet paa Uloborg, men kom snart paa fri Fod igjen. Alle undrede sig over at han slap saa naadigt, og hvorfor Somsfru Ingeborg tog sig saa ivrigt af hans Sag.

VI.

Bropenge for en Hest.

Længere ud paa Sommeren kom Gilge Lork en Morgenstund i Besøg til Herremanden paa Uløborg. Historien med Bropengene havde gjort ham til en jevnlig Gæst der. Han tænkte, at han snart skulde kunne flytte ind paa Gaarden, og begyndte at regne ud, om Jørgen Munk ikke egenlig hørte med til hans kjære Familie, eller tænkte idetmindste paa at gjøre sig til et Medlem af hans, og det kom næsten ud paa et. Hr. Gilge og Jørgen stemte ogsaa overeens i saare mange Tilbøieligheder, de drak sammen og jagede sammen, og naar det ikke var Jagttid, malede de sig en stor Skive nede paa Porten og skøde tilmaals efter den oppe fra Svalen; bleve de fede af at skyde, spillede de Terninger eller hjalp hinanden med at rose Tullesas, og det kunde Hr. Gilge næsten gjøre bedre end Jørgen.

Denne Morgen sad de inde i Dagligstuen, hver paa sin Side af Bordet, med en forsvarlig Kande Viin imellem sig. Hvergang En af dem havde druffet, figgede den Anden strax ned i Kanden, som indvendig var afdeelt med smaa Solstifter i ligestore Mellemrum,

for at man kunde paasee, at Enhver fik sit rigtige Maal.

J Eftermiddag trække de afsted med en Kobbel Heste, nede fra Grams, fortalte Gilge.

Skal den sønderpaa? spurgte Hr. Jørgen. Gilge nikkede. De ride da over Skjern Bro, sagde Hr. Jørgen, saa skal de saa med mig at bestille. Jeg har længe luret efter dem.

Jeg tænkte paa det, svarede Gilge. Det kan blive Løier.

Denne Nyhed lod til at ligge Hr. Jørgen særlig paa Sinde, han og Gilge bleve længe ved at tale derom, de sat Hovederne sammen og hviskede ganske sagte, fordi Ingeborg gik ud og ind af Stuen. Det blev næsten Middag, før Gilge tog bort igjen, men da havde de lagt deres Plan. Hr. Jørgen fulgte ham lige ud til Porten. Før de skiltes, gav Gilge ham Haandslag og Forsikring paa, at han nok skulde blive fornøiet med hvad der skete. Han behøvede bare at lade ham raade.

Troer J ogsaa, at J er Mand for at udrette den Sag alene? spurgte Jørgen Munk og holdt ham lidt tilbage. Gilge lo saa polist, medens han nikkede og saae ned paa sin Sabel. Hvor jeg og Habakuk ride hen, der ride vi To, sagde han. Det har flaaet til, saalænge jeg mindes. Dermed bød han Farvel og red ned til Skjernbro, og gav sig til at fløite og synge undervejs.

Paa Boldborg gjorde de sig færdige til Afreise. Sigvert og Hervert skulde drage iforveien og bestille Huus og Føde til Hestene, som de pleiede. Bag efter kom Folkene med Koblet. De havde Hastværk denne Gang, om fire Dage var der Marked nede i Ribe, og der pleiede de gjerne at være tilstede og gjøre en god

Handel med Brangerne fra Holsteen. Forresten var Sigvert Gram ikke rigtig fornøiet i denne Tid, der var noget som havde ligget ham tungt paa Sinde fra den Dag han skiltes i Uvenskab med Jørgen Munk. De havde mødt hinanden flere Gange siden. En Dag kom de sammen til et Skifte nede paa Lønborggaard. Sigvert gif hen og hilste paa Munk og lod nogle forsonlige Ord falde, Munk sad og saae hen for sig og trommede med Fingrene paa Bordet, men han vilde ikke svare. Den anden Gang skulde de syne en Kirke for Lehnsmanden fra Dronningborg. Sigvert sagde Goddag til Munk og rakte ham Haanden. Jørgen lod som han ikke saae det. Da de steg til Hest, tabte Jørgen sin Piss, Sigvert tog den op for ham.

Det lader jeg ellers min Tjener gjøre, sagde Jørgen.

Jeg gjør det med større Fornøielse, svarede Sigvert. Jørgen red sin Vei uden at svare. Han kunde ikke glemme den bitre Krænkelse, som Tullefas havde lidt. Derved blev det.

Den Dag Grams skulde reise, kom Jes Bonge ned paa Bøldborg, strax efter at de havde spist Frokost. Hervert gif ude i Gaarden og glædede sig over de smukke, blanke Heste, som Folkene vare ifærd med at strigle. Især var der en ung Lysebrun, som han holdt meget af, det var den bedste i hele Koblet, og han havde selv opdrættet den fra Føl. Jes stod og spiste af en Gulerød og lod som han saae opmærksom til, medens han listede sig nærmere til Hervert.

Hvorfor drager Du af By idag? spurgte Hervert.

For Jeres Skyld, svarede Jes. Jeg har noget at sige Jer.

Fra hvem? spurgte Hervert.

Fra En som mener Jer det godt, men der maa ingen Anden vide det.

Det er vist Mammen, tænkte Hervert og gik ind i Vblehaven. Jes fulgte efter ham og sagde:

Rider I sønderpaa idag, med Forlov at spørge? Hervert nikkede. Jes vedblev: Det er ellers nogle kjønne Heste, I tage med Jer. Hvem der eiede en af dem.

Hvad var det, Du vilde mig? spurgte Hervert.

Jes saae sig forsigtig om til alle Sider. I gjør bedst i at se Jer vel for, naar I rider over Væsen, sagde han. Den Skjern Bro er ikke sikker, har jeg ladet mig sige. I kunde let komme til Skade dernede.

Jeg pleier at ride med aabne Dine, sagde Hervert.

Hvis det kan gjøre det! svarede Jes og trak paa Skuldrene. Den der gav Jer det Raad, meente Jer det ikke ilde.

Vi kan jo tænke paa det, sagde Hervert. Hils Jnger fra mig, naar Du seer hende. Jeg skal kjøbe en Markeds gave til hende, nede i Ribe.

Lidt efter red han og Sigvert hjemmefra. Driverne koblede Hestene sammen, den enes Hoved ved den andens Hale, de skulde begive sig paa Vej, naar Kloffen slog tolv. Sultan stod bunden i Gaarden den Dag, ellers vilde han løbe med, han hylede og sprang omkring i Længen, da de rede fra ham, Sigvert saae hen til ham, han kom i Tanker om sin gamle Ven Jørgen Munk, saa sukkede han og red sin Vej.

Alt gik som det skulde. Da Kloffen ringede tolv, red Folkene over Rindum Enge, ad Deiberg til; da de kom til Skjern, var den fire. Bommen var draget hen over Broen; midt paa den sad en Mand med en grøn Hjer i Hatten, dinglende med Benene og sløitende dertil.

Han gjorde intet Tegn til at reise sig, men nikkede, da Driverne holdt stille, og spurgte, hvor de skulde hen.

Vor første Bei gaaer over Broen, svarede Den, som talte bedst for sig. Lad Bommanden lufte op, vi har Hastværk.

Jeg troede, Jeres allerførste Bei gif hen til Bomhuset, sagde Gilge, der skal I betale Bropenge. — Det bliver to Skilling danske for hver Hest, men kun en Skilling for hver af Jer, for I regnes kun halv saa gode som Dyrene. Har I Pengene hos Jer?

Driverne svarede, at Grams altid havde betalt for deres Kreaturer, naar de kom tilbage fra Marked, og saadan skulde det ogsaa være denne Gang; men Gilge rystede paa Hovedet. Hr. Jørgen Munk har kongelig Brev og Hævingsret over Broen. Det kommer ikke Jer ved, det er sandt, uden forsaavidt I har at rette Jer derefter; Den, der ikke betaler, bliver min Sjæl udenfor, dermed er den Snak forbi. Kan I ikke ride hjem igjen og hente Pengene?

Driverne meente, at de saa vilde komme for silde til Ratteherberget. Der var desuden Ingen hjemme nu.

Saa, det maa I om, sagde Hr. Gilge ganske fredsommeligt og gav sig til at fløite igjen. Driverne tiggede og bad, Gilge rystede paa Hovedet, og Fogden sad og figgede ud af Bomhuset og lo ad dem. Tilslidst sagde Hr. Gilge, at de skulde lade en af Hestene blive tilbage, saa maatte de ride med de andre. Han udpegede med disse Ord den lysebrune Hest, som Hervert holdt saa meget af, og svor paa, at naar han ikke fik den i Pant, kom Ingen af dem over. Driverne gave sig atter til at raadslaa og bleve enige om at lade Hr. Munk beholde Hesten, til Gram kom tilbage.

Hvem skal nu passe paa den? spurgte Gilge. Det vil I da vel ikke forlange, at Hr. Jørgen skal holde Folt til.

Det var en ny Forlegenhed, som ikke endtes før en af Driverne bestemte sig til at blive hjemme hos Hesten.

Saa var det Jøden, vi skulde snaffes ved om, blev Gilge ved, men den kan vi da skikke Bud ned til Boldborg efter. — Ja, nu kan I ride Jeres Dei, hils Hr. Gram saa flittigt, den smaa Hervert ogsaa, glem for alting ikke det. Luk saa Bommen op, Jakob Foged!

Koblet drog over Broen, Hr. Gilge red paa den brune Hest tilbage til Ulvborg, veltilfreds med den Dags Bedrift. Driveren travede bag efter ham, med sin Madpose og Pisk paa Skulderen.

Folkene bleve nu ved at ride med deres Heste. De tøvede og holdt Rast, hvor det var dem befalet, og traf først Gram den tredie Dags Aften, nedenfor Gredstedbro. De berettede hvad der var skeet ved Skjern, og beklagede sig over Hr. Gilge. Gram saae paa Hervert og rystede paa Hovedet. Sidst krænkede han os, nu be- drager han os, sagde han.

Han skal selv raade for det, sagde Hervert. Gjemt er ikke glemt. — Man høster ikke Hvede, hvor der saaes Tidsler, føiede han til. Mere blev der ikke talt om Sagen dengang.

Sigvert og hans Søn toge bort midt i Juli, det var først i August de kom igjen. Ellers havde de gjort en god Reise og vare vel seete nede i Marsken, hvor de droge hen. Da de red tilbage over Skjernbro, gik Solen ned. Sigvert holdt stille og bankede paa Bomhuset.

Lad os nu saae vort Regnskab opgjort, sagde han til Fogden, siden I troer at have Pant behov.

Det er bedst, I afgjør det paa Uloborg, sagde Bommanden, saadan har Hr. Jørgen forlangt.

Det kan ogsaa ske, svarede Sigvert og red over Broen.

Hvordan har min Hest det? spurgte Hervert.

Som Jeres Karl har passet den til, svarede Bommanden og saa lo han.

Da de to Ryttere kom hjem, tog den gamle Foged imod dem i Gaarden. Han lod noget stille og alvorlig, og der var ikke den Glæde hos Folkene, som de pleiede at vise, naar Herskabet kom fra Reise.

Hvordan er det gaaet herhjemme? spurgte Gram, da han havde været henne og klappet Sultan, I se mig Allesammen saa modfaldne ud.

Det er ikke gaaet som det skulde, svarede den Gamle. I dag otte Dage kom de kjørende fra Uloborg med Søren, som havde passet den Brune, han var saa forslaaet, at han knap kunde reise sig fra Bognen. Da vi havde bragt ham tilfjængs, og han fik hvilet sig lidt, fortalte han, at de gik og skamfændede Hesten deroppe, ham havde de pryglet og pudset Hunden paa, da han ikke vilde give sit Minde dertil.

Er han kommen sig? spurgte Sigvert.

Ja, nogenledes. Han staaer derude og stabler Tørv.

Lad mig tale med ham, sagde Gram, da han gik op i Stuen. Strax efter kom Søren, han støttede sig til en Stok, og saae bleg og huulkindet ud.

Hvad er det, jeg hører om Dig, Søren? spurgte Gram. Du har vist ikke baaret Dig rigtigt ad oppe paa Uloborg.

Søren stod og støttede sig til Bordet, han saae fra Gram over til Hervert og vidste ikke ret hvad Herren

meente. Hververt traf en Bænk hen til ham. Vi har ikke ventet det bedre fra den Kant, mumlede han.

Sigvert strakte sin Haand ud imod ham og sagde: Ti stille, min Søn! Her er det mig, som bør tale. Fortæl, Søren! kort og sandfærdigt.

Saadan er det gaaet, sagde Karlen, at de først vilde spænde lille Hans for Karren, at han skulde flæbe deres Klyne hjem fra Madum Moser. Det syntes jeg var Synd.

Du burde huske paa, Du var Gæst deroppe, svarede Gram. Man maa være Andre til Tjeneste.

Det tænkte jeg ogsaa, sagde Søren, og saa spændte jeg Hans for Karren.

Saa fjørte de Tørv hjem med ham? gjentog Gram, som om den Tanke ikke gif ham til Hjerte; men han vovede dog ikke at se iveiret, medens han talede.

Det skete om Formiddagen, blev Søren ved. Da Fogden tudede i Hornet efter Middag, spændte de ham for igjen. Hans skronnede og saae efter mig, mens han traf paa Karren, sulten var han, forfnyet ogsaa, men hvad skulde jeg sige til det?

Man farer videst ved ikke at staa saameget paa sin Ret, sagde Gram og saae over til Hververt.

Næste Dag kom der mange Fremmede, saa joge de mig og Hans ud af Stalden. Hvor skal han nu staa? spurgte jeg. — Hvor Du vil, sagde Fogden. Men vi kom ikke i Huus den Nat.

Veiret var saa mildt, sagde Gram.

Dagen efter var det Søndag. Jeg stod op før det blev rigtigt lyst og skar en Armfuld Biffer paa Grøstefanten og sagde til Hans, at han skulde skynde sig og

faa ædt op, før de Andre kom, det gjorde han ogsaa, men Fogden gav sig til at prygle mig for Bifferne.

Det var ogsaa stor Uret at tage hvad der tilhørte Andre, sagde Sigvert. Jeg vidste nok, Du havde ikke skiftet Dig som Du burde.

Hervert vilde sige noget, men Sigvert lagde Haanden paa hans Arm. Jeg har sagt det, Hervert, Du skal tie.

Da jeg kom hjem fra Kirke, var Hans ingensteder at finde. Jeg søgte og jeg kaldte paa ham, saa vrinskede han ynkelig efter mig, ret som et Menneske, der er stædt i stor Nød. Veed I, hvor jeg fandt ham, Husbond? De havde bundet en stor Steen til hans Grimeskaf og pudset Tullefas paa ham, til de fik ham gjennet midt ud i Møddingpølen. Der stod han og saae efter om jeg ikke snart kom og hjalp ham.

Det var kun Raadhed af Hr. Jørgens Folk, sagde Sigvert, men deri har Herremanden vist ingen Deel.

Søren saae paa ham og rystede paa Hovedet. Saa sagde Fogden en Dag, at nu vilde han ikke længer give Hans og mig Føde fra Gaarden, uden det blev betalt. Hvad skulde jeg nu betale med? Syv Skilling var al min Eiendom, og Fogden meente, at den ene af dem saae ud som den var falsk. Først gav jeg det jeg havde, saa folgte jeg min røde Kofte. — Det Hestedæffen paa den Kallik er saa godt som tre Dages Fortæring, sagde Fogden. — Fem! sagde jeg. — Det er knappe Tider, meente han. I æde jo hver for To. Lad gaa for fire Dage. Næste Aften kom Jomfru Ingeborg ridende. Hun klappede Hans og kastede to Sølvkroner ned i min Hue og skyndte sig bort, for der maatte Ingen se det. Siden laante Mammen mig Penge og en stor Sæk, i den hentede jeg hvad vi Begge behøvede. Om Natten

lagde vi os ude i Haven, ved den gamle Østjælder, for vi maatte ikke være i Stalben, og hvergang de joge Hans over Gyne, saa skronnede han og dreiede Hovedet og kig ned efter Boldborg til, for det var derfra Forløsningen skulde komme. Saa om Torsdagen, mens jeg var nede og hente Foder til os i Veirø, havde de tjæret Hans en stor, fort Blis midt i Panden, for at han skulde ligne Studen, som han gif i Nag med. Na, Husbond, Husbond! hvor saae han ud, det stakkels Dyr! og hele Tiden stod han og ludede med Hovedet og skød Ryg, fordi han skammede sig, og da han saae mig, gav han sig til at skrabe med Forbenet, for nu vilde han helst hjem.

Taarerne kom Sigvert i Øinene. Han trak sin Hat længer ned i Panden, for at Ingen skulde se det. Hervert sad og trommede med Fødderne og bed i sin Handske.

Hvorfor joge de Dig saa bort? spurgte Sigvert.

Om Aftenen vilde jeg ride Hans ned i Søen og vaske ham lidt af. Da jeg kom udenfor Gaarden, løb Fogden efter mig. Han paastod, jeg havde ifinde at ride min Bei, og gav sig til at prygle mig. De Andre hjalp ham, og Hans fik sin Deel.

Men Hr. Jørgen var da heller ikke med der, hviskede Sigvert, saa sagte at de næsten ikke kunde høre det.

Nei! svarede Søren, han sad oppe paa Svalen og saae paa dem, og naar de holdt op at slaa, og den tynde Junker fra Lybæk raabte ned til dem: En lille en endnu! et lille Knubs til, det gjør godt for Gigt, lo Hr. Jørgen og skogrede, saa han maatte holde paa sig. Men Jomfru Ingeborg stod bag de Andre og græd saa bitterligt. Hans joge de ind i Haven igjen, men mig kastede de bag paa en Grydevogn og lod mig age hjem.

Saadan er det gaaet og ikke anderledes, det Gudsfader almægtigste skal bevidne.

Det lader til, Du har lidt nogen Uret deroppe. Vi skal tale mere om den Sag siden, sagde Sigvert og gav Søren Tegn til at han kunde gaa. Da de bleve ene, sad han og betænkte sig lidt. Det var ingen god Beskøftelse, sagde han.

Jørgen Munk veed, at vi ere bange for ham, svarede Hervert.

VII.

Hvorledes Hervert slutter Fred.

Den næste Morgen lukkede Sigvert sig inde. Han blev siddende i sin Stue hele Dagen og vilde ikke tale med Nogen. Om Aftenen kaldte han paa Hervert for at raadslaa med ham.

Hvad mener Du, der bør gøres ved den Sag? spurgte han.

Lad os bære os ad som Skif og Brug har været før, sagde Hervert. Naar en Adelsmand i gamle Dage blev krænkert saa haardt, at han troede Vren forspildt, fordrede han sin Vindsmænd for Klingen, skiftede Sol og Vind med ham, og sloges som han kunde bedst.

Vi vil ikke fægte os vor Ret til, sagde Sigvert.

Da Palle Volderbo skubbede salig Farbroder tilside udenfor den Graabrødre Kirkebor, drog han sit Sværd og stødte ham det ind under Axlen, saa han døde derefter.

Det kom deraf, at han ikke vidste bedre Raad, svarede Sigvert. Han havde kongelig Majestæts Lov imod sig og fortrød det mange Gange siden.

Det staar skrevet i hver en adelig Slægtbog, at de have mistet Frænder og Venner, mens de strede for

deres Ret, for deres Vre, Fader min! alt som vi burde gjøre. — Jeg er bange for, han leer ad os derovre, han troer Du frygter ham; hvis jeg blot fik Lov at handle; jeg behøvede vist ikke mere end en Time, for at faa de Bompenger betalte.

En Time til at handle, sagde Sigvert, det kan være, men jeg troer, Du vilde behøve et heelt Liv til at angre, hvad Du fuldbragte imedens. Vi vil lade Andre dømme os imellem.

Da han havde sagt dette, lukkede han igjen Døren for sig og fik sin Middagsmad bragt ind den næste Dag, medens han sad og tænkte, men Morgenens efter kaldte han atter paa Hervert og sagde, at nu vidste han, hvad han vilde gjøre. Da saa han bleg og daarlig ud, og holdt sig fast ved Bordet som en syg Mand, saa det var kjendeligt, hvor nær den Sag gik ham til Hjerte.

Jeg vil ride op til Lehnsmanden paa Bøuling, Hr. Johan Rud fra Møgelkjær, han skal vælge fire Mænd af vor Stand og dømme mig og Jørgen imellem. Jeg har kjendt Rud i mange Aar og fæster mere Lid til ham end til de Andre.

Om jeg skulde sige min Mening, tog Hervert til orde, da var Du vist bedre tjent med at gaa i din Seng idag og lade mig ride til Bøuling.

Sigvert tav lidt, det lod til at han betænkte sig, derefter lagde han Haanden paa Herverts Skulder og svarede:

Du har en slem Feil, min Søn! Du holder af at sætte Trods mod alt og vil ikke gjerne fare med Læmpe; for din Villie maa det briste eller bære. Det kan gjerne være, at Du vil vinde en Deel paa den Viis, men tag Dig ivare, Hervert, Seiren kommer maaske ogsaa til at

koste Dig mere end den bringer ind. Du maa nok ride i mit Sted, siden der er en lang Vei herfra til Børling, men naar Du kommer forbi Ulvborg, skal Du love mig at skjotte Dig selv, og ikke søge Strid med dem deroppe.

Det lover jeg! sagde Hervert.

Vi vil ikke gjøre Sagen værre end den er.

Men dog staa paa vor Ret, sagde Hervert.

Det vil vi, men vor Ret er saa stor, at vi gjerne kan taale at miste lidt af den for Fredens Skyld. Jeg holdt dog meget af Jørgen Munk. Var han ikke bleven drillet saameget den Dag deroppe, vilde han være bleven ved at være min gode Ven. Det er slemmt nok jeg skal sige dette med Taarer i Øinene, men jeg er ikke rigtig rask idag.

Du kan vist faa en bedre Ven istedet, meente Hervert. Sigvert rystede paa Hovedet og smilede sørgmodigt. Nei, min Dreng! svarede han, imedens man er ung som Du, faaer man let nye Venner i de gamles Sted, i min Alder gjælder det om at være paa dem man har, man finder ikke nye.

Nu gav Sigvert ham Brev med til Johan Rud, saa gik han iseng. Hervert red først ned til Præstefonen i Deiberg med den Markeds gave, han lovede Jnger. Han havde kun besøgt hende en Gang, siden han forlod Mammen, og blev forbauset over den Forandring, der i saa kort en Tid var foregaaet med hende. Det var som om hendes Natur blot havde ventet paa et bedre Hjem for at gro iveiret og udfolde alle de Skatte, den gjemte. Idag sad hun inde ved Præstefonens Vindue og baldyrede paa et Tankesæt, eller en Navneflud, som den siden kaldtes. Først havde hun syet et Hjerte med røde Sting; hvad det skulde sige, vidste ingen Anden end hun, men

det var ogsaa nok. Dernæst afbildede hun en Fugl, som fløi i Luften. Fuglen, det var hende selv, hun var født til Kjærlighed, som Fuglen til at flyve. Hun lod Sytøiet falde ned i Skjødets og støttede Hovedet i begge sine Hænder, medens hun saae ud af Vinduet og tænkte.

Nu vil jeg spaa, om det skal gaa mig godt idag eller ikke. Jeg seer op i Himlen paa den hvide Sky deroppe, som ligner en Gedebuk, naar der først kommer en lille Fugl flyvende fra Øst, saa betyder det Lykke, fra Vest kom vor Frelser, kommer der en fra Vest, saa betyder det Fortræd. I det samme kom der en Flok Krager sydfra. Det kan blive til hvad det skal, sagde hun og smilede, skjøndt de kom ikke fra den rette Kant, og saa var det desuden Krager, det er en daarlig Fugl.

Lidt efter red Herved ind i Gaarden, men Porten vendte til den anden Side, Inger saae ham ikke, før han stod for hende. Hun blev rød, da hun slog sine Dine op paa ham og fløi ham imøde, hun klappede af Glæde i sine smaa Hænder, da han bredte et stort Stykke Kjole-tøi ud paa Bordet foran hende.

Naar Du kommer, bringer Du altid Lykke og Glæde med Dig, sagde hun.

Ikke alletider, svarede Herved.

Altid til mig. Og saa kunde jeg endda før tro paa de tossede Krager. Nu skal jeg pynte mig og blive fjøn som de fornemme Damer, naar jeg om Søndagen drager til Kirke.

Derfor har Du ingen ny Kjole behov, sagde Herved. Det gaaer Dig som Lyngblomsten derude, den behøver kun Morgenens Dug til sin Pryd.

Noget efter bød han Farvel. Inger bad ham at blive lidt endnu, men han red sin Wei. Det var et

flart Solstinsveir, da han kom op mod Ulvborg, Hundedagens brændende Hede sank ned over Lyngen, ingen Vind, ingen Skygge hvor han saae hen. Foran løb den gule Sandvei imellem Bankerne, blev borte og kom frem igjen, bugtet og snoende sig som en Slange, langt inde tilhøre en lille Kirke af Graasteen og en Begravelsesplads, fuld af smaa hvide Trækors. Paa Siderne Hede, overalt saa langt man kunde øine, derimellem en Ræmpegrav eller en Tinghøi, omsat med en Rundfreds af store Steen, selvsfrevne Minder om den Fortids Slægt, der havde vandret herude paa denne store Kirkegaard, mellem Lyngen en Gypel eller en lysgrøn Birke- og Egebuss, ogsaa Minder om en Fortid, da store Skove bredte deres Tag over Lyngen, ligesom Lyngen nu bredte sit brune Lagen hen over dem. Først Ræmper, saa Dværge, der lege paa deres Grave, det skifter undertiden saaledes. Hift og her et lille Huus, hvorfra Røgen steg i Luften fra en Rand af Græstørv, der var reist op paa Taget istedetfor Skorsteen. Huse saa lave, at enhver fremspringende Banke skjulte dem, nogle vare ogsaa gravede ind i Banken, derved sparede man altid den ene Side. En Brønd og en stor Tørvestak, et inddiget Stykke Rug eller Boghvede, som nu begyndte at modnes, det var alle deres Herligheder. — Hverred, Græshopperne hvislede, Hesten pustede, ingen Fugl sang, Faarene laa med Ryggen mod Solen og gispede, men Hyrden laa ved Siden af sin Hund, nede i den udtørrede Veigrøft. Naar Hverred kom nærmere, knurrede Hunden, Hyrden reiste sig, strøg Haaret tilbage fra Dinene, holdt begge Hænder op til Ørerne, og stod i denne Stilling og bukkede og bukkede, medens han red forbi. En grov Blaalærreds Skjorte, en Rem om Livet og en Tværpose af

Lammeskind over Ryggen, det var hele hans Dragt, en Piss med et kjønt udskaaret Skaft var hans Baaben, en Skalmieie eller et langt Tudehorn af Træ hans Tidsfordriv.

Oppe paa Uloborg havde Jørgen Munk i de sidste Dage været spændt paa hvad de toge sig for nede hos Grams. Bommanden fortalte, at de vare komne hjem fra Holsteen. Ingeborg billigede ikke hans Adfærd med Hesten, hun talte meget med ham derom. Jørgen begyndte selv at indsee, at han var gaaet vel vidt i den Sag, men vilde dog ikke tilstaa det for Nogen.

Ingeborg sad og saae ud af Vinduet. Der var dannet en Steenbænk i den tykke Muuraabning, hvor Herskabet kunde sidde og se ud paa de Velfarende. Da Hervert red forbi, skiftede hendes Ansigt Farve, hun bøiede sig ud over Rækværket foran Vinduet, ligesom han havde gjort den Dag, hun drog sig tilbage for ham. Siden vare Rollerne verlede, idag blev hun ved at se efter ham, medens han red forbi, Skridt for Skridt, saa ligegyldig, som om Uloborg ikke havde været til.

Der kommer en Rytter ridende, sagde hun med en Stemme, som skjælvede lidt. Jeg troer det er Hervert Gram.

Saa rider han vift herind, sagde Hr. Jørgen fornøiet. Tænkte jeg det ikke nok. Nu skal jeg følge dit Raad og saae Sagen jevnet med det gode. Lad Pigen hente mig min grønne Kofte og strø Gnebærnaale paa Gulvet. — Hvorfor bliver Du siddende, kommer Du ikke?

Han red forbi, sagde Ingeborg.

Jørgen saae hen til hende, men hun vendte Ryggen til ham, han syntes at hun græd. Der var kommen en forunderlig Uro over ham, han reiste sig op og satte sig

ned igjen, reiste sig atter og sagde: Jeg troer jeg rider en lille Tur ud idag, Ens Helbred har ikke godt af, at man sidder saalænge inde. Dermed tog han sin Piss og sin Hat, for en Forsigtigheds Skyld spændte han ogsaa Sværdet om sig og gik.

Hr. Gilge var nede og afrettede en Jagthest paa Ridebanen. Da han hørte, at Munk red ud, spurgte han, om han maatte følge med. Jørgen betroede ham, at de maaske kunde møde Hervert Gram underveis, og at Gilge i saa Fald maatte forholde sig rolig: I skal ikke blande Jer i vor Samtale, endnu mindre ægge ham, jeg varer Jer ad i Forveien, for jeg kjenner Jer, I Galsfrands! naar En kommer Jer fornær, er I strax Fyr og Flamme.

Hr. Gilge smilede og saae ned paa Habakuk. Den længes efter Christenblod, sagde han.

Det hjælper ikke, gjensvarede Hr. Jørgen. Hvis I ikke tier stille, vil jeg ikke have Jer med.

Saa oplader jeg ikke min Mund, sagde Gilge. Jeg skal ogsaa nok holde Styr paa Habakuk, skjøndt det ikke er let, Hr. Jørgen, naar Sagen angaaer Eder. Han vil saa gjerne være til Eders Tjeneste.

Ja, den Snak har vi nok af, sagde Hr. Jørgen.

Da de kom ud paa Landeveien, mødte de Hervert. Jørgen Munk red hen til ham, ønskede Gudsfred og lettede paa Hatten. Hervert hilste igjen uden at forandre en Mine.

Jeg synes ellers Veien er saa bred, at vi To ikke behøve at ride Side om Side, sagde han.

Jeg vil tale lidt med Jer, svarede Munk. Det er maaske kommen videre imellem os end det burde.

Det er bedst, I lader mig skjøtte mig selv, sagde

Hervert. De sige om mig, jeg har et heftigt Sind. Jeg kunde let gjøre Eders Sag værre end den er.

Maaske kan vi komme tilrette med det gode, sagde Munk.

Hvis I taler til mig, sagde Hr. Gilge værdig, saa vil jeg lade Jer vide, at jeg svarer ikke. Det har jeg maattet love Hr. Jørgen. Hvis I bliver grov, skal I saa med Habakuk at bestille, vent blot til en anden Gang. Jeg finder altid Den jeg søger.

I finder undertiden hvad I aldrig har søgt, svarede Hervert. — Hr. Gilge gav sig til at fløite. — Hvad har I saa tænkt at byde os til Forlig? spurgte Hervert lidt efter.

Jeg kan erstatte Skaden, svarede Jørgen.

Det flaaer til, sagde Hervert. Mere forlange vi ikke.

Hr. Jørgen blev meget fornøiet over at høre dette. Han havde ikke ventet, de skulde enes saa let. Hervert sad og saa frem for sig, der laa et Smil om hans Mund, som man vanskelig kunde blive klog paa.

Det er Fanden fare i mig herligt! raabte Munk, jeg vidste nok, vi skulde saa Forlig bragt tilveie, og saa siger Ingeborg derhjemme endda, at I er vanskelig at komme tilrette med.

Ingeborg har aldrig kjendt mig ret, svarede Hervert. Maaske er jeg bedre end mit Rygte.

Saa er det bedst, vi komme hjem og drikke Forlig, foreslog Hr. Gilge, men Hervert sagde, at han først havde et lille Grinde at besørge.

I vil op og forflage mig hos Lehnsmanden paa Bøvling, sagde Munk, jeg veed det nok, men er det værd at ride længer. Det er saa varmt idag.

Hvordan har I saa ifinde at gjøre Eders Ondskab god igjen? spurgte Hervert.

Jørgen saae forbauset paa ham. Det maa I selv bestemme, sagde han. Hvad synes I, om jeg nu kjøbte Eders Hest.

Den er ikke tilfals, svarede Hervert. I maa bringe den tilbage til Boldborg.

Det kan ske endnu idag, lovede Jørgen Munk.

For at være Hr. Jørgen til Tjeneste, skal jeg gjerne ride den hjem, naar jeg har sovet til Middag, sagde Hr. Gilge.

Hervert saae hen over Skuldren til Gilge. Det er ikke værd, sagde han, I passede kun til Sendebud den Dag, de traf Hesten til Ulvborg, naar den skal bringes tilbage, maa Hr. Jørgen Munk selv gjøre det.

Den gamle Herremand bed sig i Læben, medens han sad og betænkte sig lidt. Godt! sagde han omsider. Jeg skal selv bringe Jer Hesten. Saa er der vel ikke mere tilbage?

Det var et fjønt Dyr, da I listede den fra vore Folk. Den maa skiffes tilbage i samme Stand, er den ikke det, maa I fodre den saalænge, og har den en eneste Blet paa sin blanke Krøp, maa I to den af. Det er billigt.

Nu gaaer I vist lovlig vidt, sagde Hr. Munk.

Jeg forlanger kun hvad der er Ret, svarede Hervert, men det holder jeg ogsaa paa.

Er der endnu mere tilbage? spurgte Jørgen, saa opbragt, at han knapt kunde saae Ordene frem.

Nei! saa er der ikke Andet, end en lille Sum Penge til den stakkels Karl, som I lod Jeres Foged prygle og den drabelige Tullefas bide — jeg sagde jo sidst, I vidste

nok, hvem J vovede den Hund imod. — Karlen forlanger syv og tyve Daler i Tort og Sveie. Dem er det bedst J tager med. Søren forvinder vist aldrig den Medfart, han led paa Uloborg, men det vil vi ikke tale om, vor Ret er saa stor, at vi nok kan taale at miste lidt af den for Fredens Skyld.

Førend jeg slutter Forlig paa de Vilkaar, maa J tage mit Liv, raabte Munk, som nu ikke mere var istand til at styre sig.

Det kan ogsaa være det skeer, svarede Hervert rolig som før.

Lad os saa ride vor Dei, sagde Jørgen til Gilge.

Lad os heller slutte Forlig, sagde Hervert. Idag beder J mig om Forladelse paa Alfavei, næste Gang kommer J til at gjøre det hjemme paa Boldborg, og slipper ikke for saa godt Kjøb.

Munk vendte sin Hest uden at svare og red hjem igjen. Hr. Gilge holdt først lidt stille og sagde: Vi To finde vist hinanden igjen.

Det troer jeg ogsaa, svarede Hervert, men tag Jer ivare for det, Hr. Gilge, det kan gjerne være, J saa finder mere end J ønsker. Gilge fulgte efter Jørgen Munk, men Hervert blev ved at ride, til han kom til Bøvling.

VIII.

Sagen for Landsting.

Da Hervert kom op til Børling, tog Hr. Rud imod ham med en forlegen Mine. Gilge havde allerede været hos ham Dagen iforveien, og forebragt Sagen paa sin Viis.

J skulde heller have valgt en Anden til at skifte Jer imellem, sagde Rud. Jeg er en gammel Mand og vil nødig have Ufred med Nogen. Dømmer jeg den Ene til Ret, bliver det vist ikke den Anden til Maade.

Min Fader satte stor Tillid til Jer, sagde Hervert, han meente, at J og Eders Boldgiftsmænd vilde kjende og dømme hvad billigt kunde være, og ikke tænke paa Eders Svogerskab til Jørgen Munk.

Jeg skal se hvad jeg kan gjøre, sagde Johan Rud og lod Hervert ride. Nu gif der otte Dage og der gif fjorten Dage. Paa den femtende kom et Sendebud fra Lehnsmanden til Sigvert med et saadant Brev:

Eftersom der har begivet sig nogen Tvist og Irring mellem Hr. Sigvert Gram til Boldborg og Hr. Jørgen Munk til Ulvborg, om en rødbrun Hest, og jeg, med fire brave Mænd, er valgt til Ret mellem dem at skifte,

saa, da vi ikke have den rette Indseende hermed, og vi ellers gjerne vilde, ere vi venligst begjærende, at maa for samme Bestilling være forlovet og forskaaede.

Johan Rud til Møgeltjær.

Det havde jeg sidst ventet af ham, sagde Sigvert.

Den der har Svøben i Haand, bruger den som han vil, svarede Hervert.

Det blev nu sidst i September Maaned. Imedens havde Sigvert gjort hvad han kunde for at fremme Sagen, men det vilde ikke lyffes. Han valgte nye Voldgiftsmænd, de undsloge sig. Jørgen Munks Slægt var saa stor, hvor Slægtsskabet endte, der begyndte Vensskabet. Han valgte Andre, de traf Sagen i Langdrag. Hervert tav og lod Faderen raade, han virkede blot ikke til det samme Maal. Det hændtes endogsaa, at han nogle Gange kom til at hindre Sigverts Planer, naar de bedst lode til at lyffes; maaske var det tilfældigt, maaske var det med Forsæt, Ingen kunde sige det. Hervert var ikke for en fredelig Afgjørelse, hans sidste Samtale med Munk havde ogsaa hævet alle de gode Forsætter, Ingeborg søgte at fremme, nu var der ikke længer Tale om at give efter.

Jeg gjør ikke et Skridt til Forlig, sagde Jørgen, lad os saa se, hvad de ville.

Det er min Sjæl rigtigt, svarede Gilge, hvissende, fordi han ikke gjerne vilde have, at Ingeborg skulde høre ham. Hellere ind i den gloende Ild, end gjøre Forlig med de Rodrivere.

Nu er der kun det tilbage, at bringe Sagen for Landstinget, ytrede Sigvert en Dag til Hervert, og det har jeg bestemt, saa vil vi høre hvad Jørgens Venner sige der. Jeg rider op til Viborg paa Torsdag.

Alene? spurgte Hervert.

En af os maa blive hjemme og tage vare paa Gaarden, meente Sigvert. Hervert sagde intet, men denne Beslutning var ikke efter hans Sind.

Nu blev der meget at bestille paa Boldborg. Der var mange Forberedelser at gjøre til en saadan Reise. Hele den jydskke Adel kom dengang sammen paa Viborg Landsting for at høre og give Raad om Rigets vigtigste Sager: hvorledes Haandfæstningen bedst kunde binde Kongens Ret og udvide Adelens, ogsaa for at jevne de Tvistigheder, der opstode mellem de høie Herrer indbyrdes, eller mellem dem og de andre Rigets Stænder. Paa Landstinget hylbede de Kongen, som fleet var elleve Aar iforveien med den unge Prinds Christian, der raadsloge de om nye Love, og der brændte de undertiden de gamle, som det skete i Christian den Andens Tid med Recessen, der ikke kunde forenes med Tugt og gode Sæder. Da nu den Ene nødigt vilde staa tilbage for den Anden, gjaldt det om at vise sig ved saadan Sammenkomst i størstmulig Pragt og Overflod, lade sig følge af mange Tjenere, spille høiere end man kunde evne, drikke mere end man kunde taale, det mangen fattig Mand siden klagede sin bitre Nød over, som Kroniken fortæller.

Da Torsdag kom, red Sigvert hjemmefra med et tungt Sind. Han deelte de tolv Mil til Viborg i to Dage, saa at han først kunde naa Byen til Løvedag Middag. Tre velrustede Tjenere fulgte ham. Den ene var en gammel Soldat, der havde været med i sidste svenske Krig. Hervert syntes heller ikke om, at han kun tog saa faa Folk med.

Det er godt at være forberedt, sagde han. Ingen veed, hvad der kan hændes underveis.

Jeg drager ikke af By for at tage med Magt, men for at vinde med Ret, sagde Sigvert. Derved blev det.

Aftenen før de skulde reise, kaldte Hervert den gamle Soldat affides. Hans Navn var Jeppe. Det maa Du mærke Dig, sagde han, at hvis ondt skulde hændes, Du da strax skikker mig Bud. Jeppe lovede det, og Hervert lod ham reise.

Løverdag Middag drog Sigvert ind i den gamle By, engang den første blandt alle Jyllands Stæder. Den talte i sin Tid tolv Sogne og ligesaamange Sognekirker, havde Forstæder og hvælvede Porte med Volde og brede Grave, hvoraf der endnu findes Mærker. Denne Befæstning var ogsaa den ældste i Landet og skriver sig fra Svend Grathe, som havde en Høvdingsborg paa Banken ved Søen, et Stykke ovenfor Borgevold. Ved Sanct Jbs Port laa der et muret Taarn, hvori Borgernes Stormkloffe hang, bevogtet af to Byssvende, indtil den siden blev flyttet op i det nordre Taarn i Domkirken. Og siden her tales om en liden Kloffe, maa det tilføies, at Domkirken fik sin største Kloffe som Belønning for en Komedie, den gamle Graabrødrerikses Sognepræst, Hieronimus Justesen, havde skrevet og ladet spille til Ære for Kong Christian den Fjerde, den Dag han blev hyllet i Viborg.

Da Sigvert red ind igjennem Sanct Michels Port, korsede han sig tre Gange og bad Gud om at hans Ærinde maatte nyde god Fremgang, saavidt det var en ærlig Sag, han lyste irecte. Til Herbergerne nyttede det ikke at søge, de vare allerede optagne til sammen. Han brød sig heller ikke stort herom, men red

op ad Sanct Jhs Gade, til Podemesteren ved Korsbrødre Kloster, hvor han før havde søgt. Der var allerede kommen en anseelig Mængde Fremmede til Byen. I alle Gader saae man den høie Adels pyntede Tjenere drage frem og tilbage, Nogle smykkede paa flanderisk Viis, med Hjortelæders Bams, spidse Hatte og vide Beenflæder, Andre efter den franske Mode, med udskaaren Kofte og Beenflæder med Silkesplitter og flade Huer, ligesom Enhver nu bedst syntes om. Alle bære deres Herres Vaabenmærke i et Skilt paa Armen.

Paa det store Torv gik det lystigt til, der havde engang det gamle Sanct Hans Kloster ligget, hvori siden Landstinget blev holdt, men Klosteret var i Tidens Længde blevet saa gammelt og faldefærdigt, at Frederik den Anden lod det nedbryde og befalede, at Kirkegaarden skulde sættes med Steenbro og gøres til et Torv, for at de der kunde hylde hans Søn, hvilket ogsaa skete. Paa dette Torv var der opflaaet en Mængde smaa Boder, pyntede med Flag og grønne Grene, i nogle salbode de Ol, Brændeviin, Spegefilb og rødmaalede Æg, i andre viste Gøglere, Markskrigere Kunstter og fremmede Dyr, og disse havde bedst Søgning. Borgerne sad paa Bænke udenfor de aabne Døre, deres Koner og Døtre gik med hverandre i Haanden, pyntede som paa Helligdagene, og betragtede de fremmede Adelsmænd eller lode sig betragte af dem. Derimellem lød en smuk Musik fra den største af Boderne, Sange fra Driftstederne og af og til en høiroftet Stemme fra en Tjener eller Forrider, som banede sig Vej igjennem Mængden og bød den gaa afveien for hans Herskab. Folk traadte da tilbage og saae den naadige Herre, tilfods eller paa en udsmykket Hest, alvorlig og majestætisk begive sig over

Gaden, i en kostbar Dragt af hollandsk Klæde eller venetiansk Atlast, en Hat der var halvsjult af vaiende Fjer. En lang Raarde strittede frem under Rappen, paa denne lod han sin venstre Arm hvile, medens han nedladende besvarede Borgernes ydmyge Hilsen. Efter ham fulgte hans Tjenere, To for To, klædte i Herfæbets Farver, Alle med Sværd ved Siden. Jernrustningen, som tilforn havde udgjort en Adelsmands Særkjende, begyndte allerede dengang at blive sjelden ved saadanne Sammenkomster, efterhaanden som Brugen af Skydevaaben tiltog. Enkelte bare den vel endnu, meest Eldre, Mænd, der havde gjort Ditmarskerkrigen med, eller den som fulgte efter mod Sverrig, og for hvem Pantseret og Hjelmen vare Kjendemerker paa tidligere Dages Bedrifter. Eller ogsaa var det Heremænd ude fra de affides liggende Gaarde i Vestereggen, hvortil de nye Skikke og Moder endnu ikke havde funden Ve. De bevægede sig langsomt og tungt mellem den stœiende Mængde, Pantseret skinnede i Solen, Jernet klingede for hvert Skridt, Sværdet slæbte efter dem hen over Steenbroen, Folket veg frygtsomt tilside, bøiede sig og hilste, medens de skred forbi. Manden i Jernet med den barske Mine, han, der neppe kunde staa op ved egen Hjælp, naar han tilfældig faldt til Jorden, det Bondekrigen og Alborg Moser kan bevidne, var jo en Guddom, som blot behøvede at reise sin Kam for at faae Landets kongelige Orn og alle de andre Smaafugle til at skjælv.

Saaledes gif det til i Viborg om Dagen, om Aftenen var Stœien og Lystigheden ikke mindre. Naar det begyndte at mørknes, henimod Klokken syv, hængte de Lamper omkring i Boderne, og Kjøbmændene satte Lys i deres Vinduer for at lokke de fremmede Kunder

til sig. Musikken lød høiere, Stemmerne, Sangene ogsaa. Kirkeslokkerne ringede, hvergang Vinden bar til, lød ogsaa en Klokke ovre fra den anden Side Søen, hvor Asmild Kloster ligger. Nu drog Adelsmændene i Besøg til hverandre. Nogle af dem, som havde deres Døtre eller Fruer med sig, kjørte omkring i aabne Bogne. Skridt for Skridt gik det, ikke blot for at give Folk Leilighed til bedre at se dem, men fordi Bognene vare saa tunge, at fire Heste knap kunde slæbe dem igjennem Gaden. Hestene selv vare behængte med kostbare Dækkener, Silkesløjfer og store Fjerbuske i Panden. Omkring Bognen gik Tjenere med Fakler, en Forrider, ogsaa med en Fakkell, gjorde Plads for Herfabet. Gaderne vare fulde af Spadserende: Haandværkere med Skjodskindet heftet op paa den ene Side og en stor sølvbeslagen Stok i Haanden, Bønderkarle og Piger med klappende Træsko, lystige og glade Ansigter, hvor man saa hen. Aftenen var saa smuk, Festens Tid saa kort, man maatte skynde sig at se, for siden at have noget at fortælle. Paa denne Tid af Døgnet drog især Domkirken Byfolket til sig. Fra dens Vinduer skinnede Lys ned i Gaderne, de store Porte stode aabne. Kirken var dengang fuld af adelige Kapeller og Begravelses, som tilsammen bleve oplyste, saalænge Landstinget varede. De mange Altare, til hvilke Adelsmændene havde givet Gaver, vare ogsaa belyste. Lamperne skinnede paa de blanke Vaabenstjølde og Stribilleder, og paa Fanerne, som viftede frem og tilbage over dem. Der var ogsaa hængt Lys i en Række fra Indgangen op til Hovedalteret, for at Folk skulde se at finde ned i Kryptkirken, hvor Prælater og Kaniker hver Nat hele Næt igjennem sang Vigilier og Sjælemesser, eller, som det hed, Vaade-

sangen, for den myrdede Erik Glipping. Den gif de Fremmede ind at høre paa, hvor seent end Messen begyndte, Kjøbstadsfolkene fulgte efter. Klokken ti ringede Raadstueklokken, saa skulde de lufte Boderne, derefter gif Byssvendene omkring og saae om Folk havde været forsigtige med Jld og Lys, thi alle de smaa Huse, hvoraf Viborg bestod, vare dengang byggede af Bræder og Bindingsværk, derfor brændte de fiden, derfor gif de bedste gamle Minder tilgrunde. Tagene vare tækkede med Straa og L yng, hvorpaa en utrolig Mængde Størke havde deres Nedar.

Sanct Mauritiidag, som er den 22. September, blev Landstinget aabnet. Sigvert kom til Byen Dagen iforveien. Hans første Orinde var til den gamle Lindenov fra Drslø Kloster, dengang Landsdommer i Viborg. Hos ham skulde Sagen tillyses. Skriveren sagde, at den naadige Herre var draget til Hald med Jørgen Munk og nogle andre gode Venner, men han kom hjem igjen til Middag. Han gav Sigvert det Raad, imedens at gaa hen og hilse paa de fire Bisiddere, som skulde domme i Sagen, og derefter at søge en dygtig Procurator. I denne Henseende kunde han ikke faa nogen bedre end Mikkel Roland, han var Karl for at vende op og ned paa den meest fortviølede Sag, han kunde skaffe Ret til hvem han vilde, forresten var han ogsaa Svoger til Skriveren. Sigvert maatte altsaa til at gaa Diggergang, som det kaldtes, en almindelig Skif dengang, hvorom baade de tyske Historieffrivere og Jslands Sagn have meget at fortælle. Han kom til Bisidderne. Saasnart han nævnede sit Navn, vidste de allerede Besset om alt. Jørgen Munk var ogsaa kommen ham i Forskjøbet her, eller snarere Gilge Lork, for det var ham,

der virkede, rastløs og ufortrøden, han var paafærde tidlig og silde, alt i det Haab at faa Jørgen bragt med ind i Familien.

Bare dette gaaer godt! tænkte Sigvert. Allesteder sætter Jørgen mig en Tværstreg, og nu rider han sammen med Landsdommeren og stemmer ham for sig, før jeg kan komme tilorde.

Med disse Tanker søgte han tilsidst Mikkil Roland og traf ham hjemme. Prokuratoren sad inde i Skriverstuen, midt imellem fire Skrivere, der lode til at arbejde flittigt. Det var en høflig og pynkelig klædt Mand, som i Tale og Væsen røbede at have haft meget med de Store at bestille. Da Sigvert forebragte sit Grinde, traf han paa Skuldren, bukkede dybt og bad ham ikke at fortælle mere, siden det netop var ham, der skulde føre Sagen paa Munks Vegne. Vi sidde just og skrive derpaa Allesammen, føiede han til, og maa se at bringe ud af den hvad vi kan. Til dette lod der sig ikke sige noget. Lidt efter Middag gik Sigvert tilbage til Lindenovs Huus for at høre om Landsdommeren var kommen hjem. Den gamle Adelsmand gik imod ham i Forstuen, han sang og lo, uden at man kunde sige hvorfor. Hans Ansigt var blodrødt, hans Røst vilde heller ikke ret slaa til, men hans Gang og Holdning var dog endnu mere usikker end Stemmen.

Gudbevares, hvad vi har haft for en morsom Formiddag! sagde han. — Det er dog Satan til Gilge Lork! der skulde Du have været med, Du gamle Eddikebrygger! — Naa, hvad er det saa, Du vil mig? Det er vist en Sag om en rødbrun Hest, som Jørgen Munk har holdt tilbage i Pant for sine Penge. Det har han jo Lov til. Saa har han banket en Bondeskarl. Ja,

Du gode Gud! hvem af os har ikke det? Veed Du hvad! Du stikker Bud efter Hesten igjen, Jørgen giver Karlen en Daler. Enhver af Jer bøder fem Flasker gammel Franskvvin til at drikke Jorlig og en Donner i. Dermed er den Sag tilende.

Sigvert kunde ikke komme tilorde, før den gamle Landsdommer havde talt sig træt, da han endelig fik Lov til at fremstille Sagen paa sin Viis, lagde Lindenov Benene op paa Bænken og satte sig til Støtte ved Bæggen. Lidt efter sank hans Hoved ned paa Brystet, han faldt i Søvn. Sigvert lod ham sove og blev taalmodig siddende en Stund foran ham. Da Lindenov vaagnede, foer han op. Bliv Du kun ved at fortælle, sagde han. Jeg lukker blot Dinene, desbedre hører jeg efter. Jeg er lidt tung i Hovedet idag. Der er ingen Spørgsmaal om at Du har Ret, og Du skal min Sjæl ogsaa faa Ret. Veed Du hvad Du skal gjøre? — Gaa ned i den lille Gyde bag ved Sanct Niogensgade og spørg efter en Mand, som de kalde Dines Fregat, han skal føre din Sag for Landstinget, saa kan Du være rolig. Forresten skal du ikke tale om, at det Raad kommer fra mig.

Hvem er Dines Fregat? spurgte Sigvert.

Har Du aldrig hørt Tale om den Karl? — Det er den første Sagfører, jeg har kjendt, han har hjulpen mig en Gang, da ingen Andre kunde. En Himmelhund, der kan gjøre Sort til Hvidt og dreie rundt paa en Tintallerken. Forresten findes der vist ikke større Gæstgæver i Viborg, men det kommer ikke den Sag ved. Lad ham bare følge sit eget Hoved, og spar blot ikke paa Skillingen. Saa skal Du faa at se. Gaa nu din Vej, min gamle Ven, og kom igjen imorgen. Jeg maa have mig

en lille Lur. Fanden staaer i mine Dine idag. Jeg har vist siddet for længe ved Spillebordet med Gilge Lorf inat.

Da Sigvert kom op i Sanct Mogensgade og spurgte efter Profuratoren, blev han viist ind i en lille Gynde, omtrent der hvor Veien nu dreier af til Randers og Hobro. Den var saa snever, at Daglyset neppe kunde naae Jorden. Husene smaa og forfaldne, opklinede af Leer og gammelt Træværk, et af dem hældede ud over de andre og var støttet med en stor Bjælke ude i Gaden for ikke at falde omkuld. Strax udenfor Gynen kom man til Sanct Mogens Port, under hvilken de fortalte, at der stod nedgravet en stor Kobberhest, som havde den Egenskab, at den gav sig til at klinge hvergang der drog røvet eller uretsfærdigt erhvervet Guds over den.

Der sad en Mand midt paa Gaden og pikkede Steenbro. Sigvert Gram gif hen og spurgte sig for hos ham. Brolæggeren pegede paa Huset med den store Stiver udenfor.

Der boer Dines Fregat, sagde han. Tag Jer ivare for ham, foiede han sagte til.

Profuratorens Dør havde ingen Laas, men indvendig sad en Træhvirvel, naar man traf i en Snor, gif den op. I Stuen stod en lille, hvidhaaret Dreng paa en Stol og saae ud i Gaarden. Er Dines hjemme? spurgte Sigvert.

Ja'er er ude og ringe Grisen, svarede Drengen. Hør bare, hvor rart den kan skrige.

I det samme kom der en fattigklædt Kone ind. Da hun saae Sigvert, vædede hun hurtigt sine Hænder med Munden og glattede Haaret tilside i Panden. Profuratoren har saamange Sager at tage vare paa i denne

Tid, sagde hun, men han skal strax være til Raadigsherre's Tjeneste. Dermed viftede hun Støvet af Stolen, som Drengen havde staaet paa, skød den hen til Bordet og gik ud efter Dines. Da Sigvert blev staaende ved Vinduet, saa han Konen løbe over Gaarden til et Halvtag, hvorfra nylig Grisen havde skreget saa høit, at den kunde høres hele Gyden igjennem. Nu tav den stille, og der kom strax efter en lille mager Mand tilsynne med en Knibtang og et Stykke Jerntraad i Haanden, blussende rød efter det Arbejde, han nylig havde forrettet. Paa Hovedet bar han en rød ulden Hue og under denne en mørk Baryk, der gik lige til Dienbrynene. Han strøg Skjortærmene ned og forlangte sin Kofte. Konen løb ind igjennem Stuen og hentede Koften fra det næste Kammer.

Min Mand sidder inde og skriver, sagde hun, nu kommer han lige paa Diebliffet.

Mine store Støvler! raabte Manden ude i Gaarden til sin lille Søn. Da han fandt, at Drengen ikke skyndte sig tilstrækkeligt, gav han ham et Spark, saa han fløi over mod Gaarddøren. Drengen løb samme Vej som Moderen.

Fatter har sat en stor Ring i Grisens Tryne, for det den vilde rode Stenene op i sit Huus, fortalte han, da han kom tilbage med en Støyle hængende paa hver Skulder.

Strax efter kom Dines ind. Han var pyntet, og gjorde mange Undskyldninger, medens han tørrede sig i Ansigtet med sit Kofteærme.

Jeg var just ifærd med at gjøre en Sag færdig til Landstinget paa Mandag, sagde han uden at ane, at Sigvert vidste bedre Besked.

Kan J ogsaa føre en Sag for mig? spurgte Gram.

Ti om J vil. Jo flere desbedre. Med Forlov at spørge, hvem har viist Raadigherren til mig?

En af mine Venner, svarede Sigvert. Men J maa da vide Bessed om Sagen, inden J lover at føre den.

Naa, saa det troer J? svarede Dines. Jeg kan høre, at Raadigherren ikke kjender mig rigtigt. Jeg skal fortælle Jer en lille Historie, derefter kan J dømme, hvad jeg er for en Karl. Gamle Hr. Vindenov til Ørslev havde sig en Svoger, som hed Magnus Heinesøn og var en Jærøbo. De sagde, han tog Haanden vel fuld af Brispenge, derfor fik Rigsforstanderne ham dømt og lode ham halshugge paa Slotspladsen i Kjøbenhavn. Det var nok især Hr. Christoffer Valkendorf, som spillede Mester for den Streg. Men hvad skeer? For tre Aar siden reiser Hr. Vindenov Sag mod Rigsforstanderne, og fik det bragt dertil, at Magnus blev kjendt uskyldig, Dommen uretsfærdig og Dommerne dømte i Bøde paa tre tusinde Daler, af dem til sex Mark Stykket. Der manglede blot, at de skulde sætte Manden sammen igjen og gjøre ham levende, da de ikke kunde det, maatte de lade ham grave op fra Nikolai Kirkegaard og bringe ham med Vre og Psalmesang op til Ørslev Kloster. Veed J, hvem der førte den Sag, sagde Dines og bukkede. Det var mig. Nu ligger den tapre Magnus Heinesøn nok saa fornøiet i sin Begravelse, efter hvad troværdige Folk fortælle, for jeg har ikke selv seet ham. Han har ogsaa faaet sig et kjønt langt Gravvers, det fik Hr. Vindenov Vren for, veed J, hvem der fik Betaling for det? det var min Sjæl ogsaa mig. Lad os saa tale om Eders Sag. — Med Forlov at spørge, hvem har viist Raadigherren op til mig?

En af mine Venner! svarede Sigvert endnu engang. Dernæst fortalte han Historien med Hesten. Dines lyttede opmærksomt til, men efterhaanden som Sigvert kom videre, antog hans Ansigt en fortrædelig Mine, han sad og dreiede sin store Barns frem og tilbage paa Hovedet og lod nogle Ord falde, der røbede Misfornøielse og skuffet Forventning.

Nei! Raadigherren maa have mig undskyldt, sagde han omsider. Den Sag vil jeg ikke have med at bestille. Hvad mener I? spurgte Sigvert.

Den duer ikke, svarede Dines. Det hele er jo kun en Smule Rævleri, som ethvert Barn kan hitte Rede i. Det er ikke noget for mig.

De sidste Ord lattede en Steen fra Sigverts Hjerte. Han tænkte i det samme paa Lindenovs Raad, og drog en ansvarlig Bengepung op af Lommen. Naar der ikke er andet veien, sagde han fornøiet, saa er jeg Mand for at betale Jer, som om I havde ført den meest indviklede Sag i Verden.

Saa kan det blive til hvad det skal, sagde Dines, hvis Dine ikke veg fra Bengeposen. Betaling er en god Ting, helst den man faaer forud, for saa er man sikker. Men jeg siger alligevel, uden Fortrydelse, der er ikke stort ved den Ting at gjøre. Skal jeg føre en Sag med Fornøielse, maa det være noget desperat, som ingen af de Andre kan komme ud over, en Sag som den jeg havde til Landsting ifjor for Hr. Tønne Brof.

Hvad var det for en Sag? spurgte Gram.

En Dag kommer Hr. Tønne ganske forpustet herind og siger: Du maa endelig strax tage fat paa en Proces for mig, lille Dines, jeg er kommen til Skade at prygle vor Nabopræst halvt fordærvet. Det var Nødværge,

svarer jeg. — Nei, det gaaer ikke, siger han. — Godt!
 saa har han viist forargelig Udfærd i Eders Huus med
 Banden og Sværgen. Tænk Jer om, slikt kan hændes.
 Nei, det skete paa en Visitatz, svarer Tønne, og nu
 klager han derover. Naa da! jeg tog fat paa Sagen,
 og fik at vide, at Præsten engang var kommen druffen
 i Kirke. Kan det ske engang, kan det ske tiere, tænker
 jeg, og saa var Ragen lavet. Samme Dag Præsten
 skulde op og give Vidnessbyrd for Retten, traf han en
 af mine gode Venner. De drak, de drak meget. Da
 han kom ind paa Tinget, ravede han hen over Gulvet.
 Gud bevares! hvor han saae ud. Saa stod han og
 bukkede og grinte og slog ud med Armene og prøvlede,
 til alle de naadige Herrer fik ondt af Latter. Veed I,
 hvordan Amen blev paa den Prædiken? Præsten maatte
 bede Tønne Brok om Forladelse og gjøre Afbigt for
 unødig Trætte. Saadan noget kan man have Glæde af,
 jeg har haft mangfoldige Historier, der vare værre at
 komme iland med end denne. Nu skal I høre! Hr. Ras-
 mus Gjede fordrer Brostrup Juul ud for Klingen, jeg
 veed ikke hvorfor, men de sloges som to gale Mennecker,
 til Juul faldt og ikke kunde mere. Henrik Løvenbalk
 var Juuls Vidne. Han bringer ham ind i Herberget,
 hvor han døde om Aftenen Klokken sex. Saa gaaer
 Løvenbalk hjem til Fru Juul for at sige, hvad der var
 skeet. Fruen var ung og fjøn. Det var silbrig Aften,
 da hun tog imod ham i den mørke Stue og kastede sig
 i hans Arme, i den Tro, at det var hendes Egtemand.
 Saa — ja Løvenbalk lod hende blive i Troen og sad og
 talte en Stund med hende. Før det blev lyst, reiste han
 sig og gik. Hvorfor vil Du bort saa tidlig? spurgte
 Fruen. Det skal jeg sige Dig, svarer han. Jeg døde

iaftes Kloffen ſex, og nu ſkal jeg hen og ligge Dig i Herberget nedenfor Veirmøllen. Fruen lo, og Løvenbalk gif. Noget efter kom der Bud, at hendes Mand var død igaar Aftes Kloffen ſex og laa Dig ved Veirmøllen. Folkene ſkrege og klagede, men Fru Juul ſad og grublede over hvordan det kunde gaa til. Hun havde jo talt med ſin Huſbond for knap en Time ſiden, da ſyntes hun, han var levende nok. Juul blev bragt hjem, og det hele kunde være gaaet af i al Benſtabelighed, hvis ikke Løvenbalk havde glemmt ſin Dolk inde i Stuen. Hans Baaben ſtod paa Fæſtet. Familien reiſte Sag, jeg talte for Løvenbalk og vendte og dreiede paa Tingen ſaalænge, til det blev bevist, at han havde været elleve Mile borte fra Fru Juul, paa ſamme Tid hun klagede over hans Nærværelſe. Hvad ſiger I hertil, naadige Herre? Gud give, I havde ſpillet ſaadan en Streg, ſaa ſkulde Dines Fregat være den rette Mand for Eder.

Min Sag kan være ſlem nok, ſagde Gram. Derefter talte han videre med Dines, og gav ham et anſeeligt Forſkud, i den Mening at det ſkulde hjælpe. Jeg har nu tænkt mig, at vi fremſtille alt ſaa kort og ſaa tydeligt ſom muligt, ſagde Gram. Dines ſmilede og rystede paa Hovedet. Jeg forlanger blot min Hæſt igjen og ſaa en lille Erſtatning til Karlen, dermed ſkal det være godt.

Nei, ſaa min Sjæl om det ſkal, ſvarede Dines. Den Sag vil gribes an paa en heel anden Maade, hvis der ſkal komme noget retſkaffent ud af den. Lad nu bare mig raade.

Mere blev der ikke aftalt den Dag, men da Sigvert gif hjem, var han alligevel ikke fornøiet, han havde aldrig holdt af Rænker og Krogveie, og ſtod kun paa ſin Ret. Der var noget i Profuratorens liſtige og forſlagne Anſigt,

som gav ham Haab om at vinde, men han begreb tillige, efter det han havde hørt, at det var Dines ligegyldigt, ved hvilke Midler Seiren blev vunden.

Da Sanct Hans Kloster efter Kong Frederiks Befaling skulde sloifes, flyttede Landstinget op i den gamle Bispegaard, der var en Deel af Maria Kloster, og laa paa Nordsiden af Domkirken, midt i en Humlehave, omgivet med en høi Ringmuur. Domsalen selv var pragtfuldt udstyret. Den skal have været hundrede Fod lang, panelet, og malet med alle de Adelsmænds Baaben og Navne, som havde givet Penge til dens Indretning. Prokuratorernes Plads var afdeelt med en Sfranke, indenfor stod et langt Bord for Dommerne, og tvende Borde til Landskriverne og Skriferne. I det ene Hjørne af Salen fandtes ogsaa et Galleri for Musikanter, hvorfra de spillede, naar Adelsmændene holdt Bryllup i Domhuset, eller ved andre festlige Sammenkomster. Udenfor Salen var der et andet stort Værelse, derhen bleve Tilhørerne viste, medens Dommerne stemte. Men nærmest ved Trappen laa Baabensalen, bevogtet af to Drabanter i Jern og Plade. I dette skulde Adelsmændene lægge deres Baaben fra sig, naar de vilde ind i Domsalen, fordi Ingen maatte komme væbnet paa Tinge. Det var en gammel Lov, som ogsaa gjaldt for Kirkegang, og derfra opkom Baabenhusene, dog blev den ikke altid haandhævet, som den burde. 1609 stak Hr. Albert Skeel til Jungergaard en Prokurator ihjel inde foran Sfranken i Domsalen, fordi han syntes, han forsvarede hans Sag slet. Den Dræbtes Navn var Dines Fregat. Samme Albert Skeel maa have været af en stridbar Natur. Nogle Aar iforveien, anden Pintsedags Eftermiddag, dræbte han Niels Juul, Arveherre til Villestrup. For

dette Drab maatte han siden bøde 2000 Rd., som Juulerne skænkede til Stipendier for fattige Studenter ved Kjøbenhavns Universitet. Dernæst gjorde Steel Knæfald og afbad sin Forseelse, først i Kirken, siden udenfor Dørene hos den Dræbtes nærmeste Slægt. Denne Bod skete aabenbar for Mængdens Dine og med alle de Skikke, som dengang hørte til fuld Udsoning af en saadan Brøde. Herom lod der sig meget fortælle. Fordi Albert Steel dræbte Dines Fregat, maatte han lade sit Liv.

Der var i dette Aar saamange Sager lyfte for Landstinget, at flere Dage vilde hengaa, før Grams kom for. En Aftenstund sad en af Sigverts Folk paa Dørrintrinnet udenfor Bodemeisterens og saae paa Folk, som spadserede forbi. Det var den gamle Soldat, der hed Jeppe, som Hervedt før Afreisen havde forlangt at faa Bud fra, dersom noget skulde hændes. Medens han sad der, kom en Mand hen til ham og spurgte, om han hørte til Grams fra Boldborg. Jeppe svarede ja, og den Anden gav ham da et Tegn, at han skulde følge med ned ad Gaden. Det var mørkt i Beiret, og den Fremmede gik indsvøbt i en stor Kappe, saa man ikke kunde kjende ham, men han bar en kruset Fjer i Hatten, og da han gik hen ad Gaden, hørte Jeppe hans Sporer flirre.

Hvis Du holder af din Herre, sagde Manden i Rappen, saa agt vel paa at blive i hans Nærhed, naar I spadserer ud ved sildig Aftenstid.

Er der da Fare paaferde? spurgte Jeppe.

Der er Folk, som ikke mene ham det godt, svarede den Fremmede.

Det Raad skal I have Tak for. Er der ellers noget at gjøre for Den, der mener det vel med sit Herstab?

Ikke stort, sagde Manden. Jeg er bange for, at

hans Sag faaer mindre Fremgang end han venter. De lægge Raad op imod ham.

Hvem er da J, Herre? spurgte Jeppe. En god Sag kommer med et aabent Ansigt, J søger at dølge Eders.

Det faaer at være det samme, svarede den Fremmede. Jeg er ikke Grams Ven, men han er en retskaffen Mand, derfor advarer jeg ham.

Med disse Ord gif han. Da Jeppe havde staaet lidt og betænkt sig, fulgte han efter Manden i nogle Skridts Afstand, til de kom ind i næste Gade, hvor der var flere Folk. Den Fremmede vedblev sin rolige Gang og lod den gamle Soldat gaa forbi uden at lægge Mærke til ham. Der var spændt et Stykke Reb imellem Husene, og i dette hang en Lygte, saa Jeppe kunde se hans Ansigt, hans Dragt og hans Holdning. Nu veed jeg hvad jeg vil vide, tænkte han. Om vi To mødes igjen, saa skal jeg kjende Dig.

Samme Aften, da Folk gif tilfængs, traf Jeppe Sigverts bedste Hest af Stalden og sagde til de to andre Tjenere, at de skulde dølge hans Fraværelse saalænge det lod sig gjøre, derpaa red han ud af Byen, og red den hele Nat i Maanestien og mangehaande sørgmodige Tanker, til han saae Taarnet paa Voldborg. Hanerne galede og det gryede ad Morgen, da han kom til Porten. Hervert var just ved at staa op. Jeppe gif ind og fortalte alt, hvad han havde faaet at vide af den Fremmede, og føiede dertil, hvad han selv havde kunnet bemærke. Derefter fik han sig en forsvarlig Frokost, skiftede Hest og drog samme Dei tilbage igjen. Sen paa Eftermiddagen kom han til Viborg. Gram havde imedens haat for mange Ting i sit Hoved til at tænke paa ham.

Paa den anden Side var Munk heller ikke ledig,

han holdt sig til Mikkel Roland, ligesom Sigvert til Dines Fregat, og de aftalte da sammen, at der skulde skiffes en Mand hjem til Ladefogden paa Ulvborg, med Befaling til at lade Grams faae Hesten tilbage, før Sagen kom for Landsting. Da Fogden fik Bud herom, valgte han tre Mænd fra Gaarden, den Ene skulde ride Hesten og se at blive af med den, hvordan det saa gik, men de Andre skulde være Vidner til, at den var bleven givet tilbage. Hervert saae dem komme med Hesten og tog imod dem ude i Porten. Den stakkels Hans var ikke mere til at kjende, saa mager og elendig saae den ud, dens blanke Hud var skrumpet ind, dens Gang tung og slæbende, saa gik den med bøiet Hoved, som om den skammede sig over den sorte Blis i Panden. Da den saae Hervert, vrinnskede den af Glæde:

Hvad vil J? siger han.

Vi skal bringe den naadige Junker en Hest fra Ulvborg, svarede Karlen og sprang af for at række ham Rebet.

Den Hest, J toge fra os, var blank og fed, sagde Hervert. Denne er mager og forfulten.

Den kommer nok til Kræster igjen, svarede Karlen.

Den Hest, J Ulvborger Mænd stjal som Tyve, det Gud fordømmer Jer for, havde ingen tjæret Blis i sin Pande, sagde Hervert.

Det gaaer af, naar den fælder, sagde Karlen.

Den Hest, jeg savner, skal Jørgen Munk selv komme til at bringe tilbage, og han skal strigle den med sine egne Hænder, og han skal vaske dens Skamplet af under stride Taarer. Men dertil er Tiden endnu ikke kommen. Den der kjendes jeg ikke ved.

Vi ikke heller, sagde Karlen, og uden at indlade sig videre, tog han Huen af for Hervert, lod Hesten staa og

løb saa stærkt han kunde. De to Vidner løb bagefter ham. Men Hervert gif ind i Stuen.

Næste Morgen bankede det stærkt paa Borten. Der stod en Mand udenfor. Han var klædt i en lang Faare-skindspels, hvorpaa den sorte Uld endnu sad, hans Beenklæder vare af samme Stof. Ind turde han ikke gaa, derfor blev han staaende og bankede, til Hervert kom og lukkede op.

Der gaaer en løs Hest inde paa min Jord, sagde han, under mange ydmyge Bøf. Hvad skal jeg gjøre ved den?

Du kan beholde den, til Eiermanden kommer, sagde Hervert, saa skal Du faae Findeløn. Manden bukkede og gif. Hervert saae ham gaa ind over Heden og vende sig om, sky og bange, som om han ikke gjerne vilde møde Nogen. Der laa et Smil om Herverts Mund imedens og et Udtryk i hans Dine, som ikke spaaede godt. Og han tænkte: Den Mand der gaaer, som er ringere end alle andre Menneſker, vil nu give Munkes Sag en anden Vending, skjøndt ikke til hans Glæde.

Saaledes skete det ogsaa. Hvem han var, Manden i Faare-skindspelsen, og hvad han var, vil siden komme til Forklaring.

IX.

Hervert drager til Tinge.

Samme Morgen lod Hervert sin Hest sadle og sagde til Folkene, at nu reiste ogsaa han bort, de skulde passe vel paa alt imedens. Saa red han Øster paa og blev ved at ride, til han den næste Aften naaede Skanderborg. Solen gik ned, da han kom hen over Banterne ved Brolld. Dens røde Lys glimrede over Søen, hvori Bøgen og Egen speilede sig, og de ranke Siv stode og nikkede, og Frøerne kvækkede, som om de skyndte sig, fordi det snart var forbi med Sagen for denne Gang. Men paa de grønne Der, som Vandet skulpede op imod, var Græsset saa frodigt og friskt som i de bedste Sommerdage. Heiren stod Skildvagt paa et Been langs med Stranden eller paa en Steen lidt ude i den, ubevægelig og tavst som Stenen, og kiggede og kiggede ned i Søen, om der ikke snart kom en lille Fisk til Aftensmad. Inde mellem Træerne laa Slottet med sine Taarne og hvide Mure, med Vinduer, der skinnede som Guld i Aftensolen, endnu længer tilbage laa den lille By, venlig og fredelig, med smaa straatækkede Huse, og Kirken, der ragede op over dem, som en Hyrde over sine Faar. Træerne staa

der endnu, eller dog andre i deres Sted, en tavst og alvorlig Forsamling af Kæmper, der lyttte til Vinden over dem og seer paa alle de Forandringer, der foregaa omkring dem, hver ny Baar fletter nye Krandsse om deres Pande. Kirken staaer der ogsaa, de samme Klokker og den samme Klang ringer for Bryllupstoget og Vigtoget, men Slottet er borte, Haren springer om mellem Stenene, om nogle Aar vil den Reisende spørge hvor det stod.

Den unge Kong Christian boede den Sommer paa Slottet. Det var hans kjæreste Opholdssted; alle de Minder, han knyttede til denne Egn fra Skov og fra Sø, dem kjender Enhver. Hervert havde sat sin Hest ind i Herberget, nedenfor Slottet. Da han kom ind over Vindebroen, stod Falkeneermesteren ude i Gaarden og fodrede en tam Fiskeørn. Hervert spurgte ham, om Kongen var tilstede.

Han spadserer ude i Haven, svarede Manden, og søiede til: Jeg troer, der er Nogen hos ham. Hans Naade vil vist ikke gjerne forstyrres.

Jeg vil dog prøve paa det, sagde Hervert.

Ja, det maa I om, svarede Falkeneermesteren og gif sin Bei.

Hervert blev længe ved at gaa omkring inde i Haven uden at møde Nogen, tilsidst hørte han Stemmer og gif efter Lyden. Nede fra Søen kom en Mand gaaende op ad Gangen, langsomt og tøvende, en ung Dame fulgte ved hans Side, hun lænede sig paa hans Arm med den ene Haand, fortrolig og hengiven, i den anden bar hun Slæbet af sin lange og folderige Silkefjole. Hun saae op til ham og lyttede til det han sagde. I denne Stilling faldt Aftenskræret lige paa hendes Ansigt, det var

friskt og deiligt, et Smil fuldt af Lykke, og to straalende Dine, der forklarede Smilet. Hervert var bleven staaende, han holdt sin Hat i Haanden. Da hun saae ham, slap hun hurtigt Mandens Arm og traadte nogle Skridt tilbage i Skyggen under Træerne. Manden derimod blev ved at gaa fremad, og spurgte med en Røst saa bestemt, kort og bydende, at Hervert ikke kunde tage feil af den:

Hvem er I, og hvad bestiller I her?

Hvis I har glemt, hvem jeg er, min naadige Herre og Konge! saa har jeg intet her at gjøre, svarede Hervert. Sidst jeg var stedet for Eders Nafn, sagde I til mig, jeg skal huske paa Dig, Hervert Gram, og naar der siden er noget, jeg kan hjælpe Dig med, kan Du spørge mig op og frit sige, hvad der ligger Dig paa Hjerte.

Ja, nu kjenner jeg Dig, sagde Kongen. Jeg kjen-der ogsaa din Fader, det er ham, der tilforn gjorde saa god Røstjeneste paa sin egen Røst baade hjemme og udenfor Landets Grændser med gamle Hr. Rangau, at min salig Fader derfor slog ham til Ridder. Jeg husker det altsummen. Du er ogsaa velkommen. Gaa op og vent mig paa Slottet. Jeg skal være der om lidt. Han saae sig om til Siden, i Skyggen under Træerne, men Damen var forsvunden. Det kan være det samme, føiede han til og smilede. For den Sags Skyld kan vi gjerne følges ad strax. — Hvad er der ellers iveien med Dig?

Det er en Sag for Landsting, mellem min Fader og Jørgen Munk, sagde Hervert. Den vil ikke blive os tilbaade, skjøndt vi har reen Fod at staa paa.

Jeg har dog sat en dygtig Lehnsmænd til Landsdommer der, sagde Kongen.

Jeg veed det nok, min høie Herre! I har sat Munkes Benner til at dømme hans Fjender.

Hvem skulde da være Dommer? spurgte Kongen.

Ifjor sad der en Mand til Landsting og dømte, saa Synderen vred sig og ærlig Mand lagde Hænderne sammen af Glæde derover. Folk sagde, det var vel dømt, og Konerne kom ud i Døren med deres smaa Børn paa Armen, og viste dem Manden og sagde: Ham skal Du mærke Dig. Hans Haand er lige opladet for den Store som for den Lille.

Du er nok en listig Skalk, Hervert Gram! sagde Kongen og lo dertil. Lad os nu gaa op og tales ved om det.

Hervert fulgte Kongen ind i hans Arbejdsværelse og blev hos ham længere end en Time; hvad de talte om imedens, fik Ingen at vide. Saa gik han og kom næste Morgen igjen. Strax efter Middag fik Følget Befaling at holde sig rede til Afreisen den følgende Dag. Det hed sig, at Kongen vilde op og høre dem dømme paa Landstinget, det havde han altid holdt meget af; han viste ogsaa fiden, at han forstod sig noget derpaa. Reisen skulde gaa for sig ligesom da han drog med sine Forældre og Søskende op for at hylbes i Viborg. Første Dag toge de til Tiele Herregaard, der vare de pligtige til at give Majestæten og hans Følge Natteophold for et Døgn; fra Tiele droge de til Viborg, hvor Byen maatte underholde dem i to Døgn; hvis Kongen da agtede at fortøve længer, skulde han begive sig ud til Hald. Saaledes skete det ogsaa.

Imedens dette foregik, kom Dagen til at paa kjende Grams Sag. Sigvert var en af de Første i Domsalen. Han sad paa en Bænk for sig selv, og havde ikke saamange Venner som Jørgen Munk, der var i Slægt med Landets fornemste Familier, og som tyve Aar efter endog fik Kongen ind i den. Han stod ikke heller i saa stor Anseelse, fordi hans Adels først var begyndt med ham selv, dog gjaldt han for en retskaffen Mand, Enhver holdt af ham, som kjendte ham, og det var et Bevis derpaa, at der altid var En eller Anden, selv i hans Uvens Kreds, som advarede ham, naar ondt skulde hændes. Han sad og saae hen for sig den Dag, stille og betænksom som han pleiede, men Folk lagde Mærke til, at han syntes langt ældre i den sidste Tid, og at hans Haar paa engang var blevet graat. Jørgen Munk kom lidt efter ind i Salen med et stort Følge, han lo og nikkede fornøiet til alle Sider, som om det var til en Fest han gik. Han havde ladet sætte krusede Fjer i sin Hat og faaet sig en ny Fløiels Kappe med en bred Krave og nedløbende Kant af Gilderkind. Da han gik hen til sin Plads, kom han lige forbi Gram, men han vendte Hovedet bort og lod som han ikke saae ham. Gilge Dork satte sig ved hans Side, den unge Jændrik Ofte Staal næstester. Det var ham Ingeborg nævnede den Aften hun seilede med Gilge over Stabils Sø. Han havde været i Besøg paa Ulvborg i den sidste Maaned, og man talte om, at Munk havde en Plan for mellem ham og Ingeborg. Ofte var af hans Slægt, Jørgen havde været gift med hans Møster, og havde desuden staaet Fadder til Ofte. Han var en ung Mand med et freidigt og godmodigt Ansigt, som

indtog Alle for sig. Naar man seer hans Portræt, som nu hænger paa en gammel Herregaard nede ved Varde, er det dog især de milde og floge Dine og et rigt og deiligt Haar, som fængsler Opmærksomheden. Jørgens Prokurator fulgte ind med ham. Han kom efter de Andre, pynteligt klædt i en sort Trøie, knappet i Halsen, nedslagen Krave og snevre Beenklæder, der gik i et med Strømperne. Over Trøien havde han en kort og flagrende Kappe. Han bukkede for Enhver, han kom forbi, og lod saa tillidsfuld, som om Processen alt var vunden. Dines Fregat derimod lagde Ingen Mærke til. Han havde faaet en Plads i en Krog henne ved Skranken, hans sorte Paryk sad lidt dybere ned i Panden end den pleiede, han tog sig ogsaa høist uanseelig ud i sin luvslidte Dragt, blank af Velde, og det grove og krøllede Lintoi, han bar. Men det brød han sig ikke om. Han sad og rokkede paa Bænken, med begge Hænder om Stokken, og bed paa Knappen, imedens hans smaa og lurende Dine løb omkring til alle Sider, som om han blot var kommen for at høre paa, hvad her skulde gaa for sig. Det var heller ikke muligt at se, hvad den Mand pønsede paa, han forstod altid at give sit grove og rynkede Ansigt det Udtryk, han vilde, og var Herre over enhver Mine.

Dommerne kom ikke ind i Salen, førend de alle vare samlede. Da de toge Plads omkring Bordet, sad Lehnsmanden, Hr. Lindenov, i Midten, Grif Skram til Gastrup ved hans ene Side og Axel Juul til Billestrup ved den anden. Derefter kom Magister Arctander, som samme Foraar var bleven Biskop for Viborg. Lands-hørerne og Skriverne sad paa lave Bænke, hver ved sit Bord. De Førstes Bestilling var kun at høre efter

hvad der blev sagt, og siden at kundgjøre dette paa Herredstinget i deres egen Hjemstavn for den menige Almue, som sendte og lønnede dem. Da Dommerne havde taget Sæde, bleve Dørene lukkede, og Kloffen ringede til Tegn paa, at nu var Retten sat. I det samme hørtes en stærk Støi nede paa Gaden. En Drabant aabnede hurtig begge Dørene og stillede sig indenfor dem, medens han hævede sin Partisan og raabte:

Hans høie Naade Kongen!

I det samme traadte Kong Christian ind i Salen med hele sit Følge. Da han viste sig, stode Adelsmændene op og hilste, men Biskop Arctander aabnede Skranken for ham, gik et Skridt frem og sagde:

I den hellige Trefoldigheds Navn! Eders Majestæt være os velkommen.

Bliv kun siddende, I Herrer! sagde Kongen, paa den trohjertige Naade, som var ham egen. I dag kommer jeg som hver en anden Mand hertil, for at høre, hvordan I domme. Derpaa tog han sin Barret af, hilste til alle Sider og satte sig ned paa den Plads, Lindenov bød ham.

Først i Følget gik den mægtige Hr. Christoffer Valkendorf. Han var bleven Kongens Formynders siden ifjor, da gamle Jørgen Rosenfrands døde; thi det maa mærkes, at Kong Christian i Aaret 1595, hvorefter her tales, ikke var mere end atten Aar gammel. Valkendorf hilste paa de Andre, men da han kom hen til Skranken, satte han sig ned og saae ikke over til den Side, hvor Lindenovs Plads var. Han og Lehnsmanden vare blevne Gjender efter den Sag, Dines Fregat omtalte til Sigvert, hvori Dommen over Magnus Heinesøn gik Rigsforstanderen imod. Kongens Komme havde vakt

stor Bevægelse i Salen. Der var Ingen, som ventede ham. Sigvert Gram blev ligesaa overrasket som alle de Andre. Da han havde hilset, satte han sig ned igjen, tavs og stille som før. Jorgen Munk lod derimod ikke til at være slet saa vel tilmode som før lidt siden, dog gjorde han sig Umage for at dølge det. Efter alle de Fremmede saae man Hervert komme, han søgte sin Fader, da han fik Die paa ham, gik han hen for at sætte sig ved hans Side. Paa Veien maatte han forbi Munk og hans Venner.

Der har vi jo ogsaa Hervert Gram, sagde Munk saa høit, at han hørte det. Hovedet og Halsen!

Ja! svarede Hervert, og ingen af Delene holder Røvfuglen af.

Hvad faaer jeg, hvis vi skaane Jer? spurgte Munk i samme spottende Tone.

To Dine til at begræde Eders Fremtid med, svarede Hervert.

Nu ringede Klokken igjen, og Sagerne kom for i den Orden de stode opskrevne. Da Grams Navn blev nævnet, reiste Dines Fregat sig og traadte frem for Skranken, saa freidig og uanfægtet, som om han gik omkring hjemme i sin Dagligstue. Det var ogsaa værd at lægge Mærke til det snue og listige Smil, hvormed han hilste og skottede over til Dommerne. Han tog et lille Stykke krollet Papir frem fra Brystlommen og gjorde dernæst en Undskyldning, fordi han denne Gang vovede at besvære de naadige Herrer med saa ringe en Sag. Saameget hurtigere skal vi blive færdige, foiede han til. Efter disse Ord fremlagde han en Opskrift paa Munks Bropenge, en anden paa Erstatning for den Overlast, der var tilføiet Grams Karl. Det bliver

syv og tyve Daler, Hr. Sigvert Gram har at fordre, sagde han. Saa er den Sag forbi. Ingen af dem, der kjendte Historien, tænkte paa en saadan Bending, selv Mikael Roland lod til at være uforberedt herpaa. Han stod og saae over til Munk.

Er det det hele, I forlanger? spurgte Landsdommeren, Hr. Hans Lindenov.

Eders Naade ventede maasse, at vi skulde have forlangt lidt mere? svarede Dines. Munk var ligesaa forbauset som de Andre, han hviskede noget til Gilge. Denne rystede paa Hovedet, som om han mente nei, og lagde sin Haand paa hans Arm. Imedens opstod nogle Diebliffes Tavshed i Salen.

Kjender I denne Fordring for god, Hr. Jørgen Munk? spurgte Kongen, som hidtil ikke havde talet.

Munk gif hen til Sranken og sagde: De syv og tyve Daler skulde blive betalte samme Dag jeg kommer hjem til Ulsborg.

Det er godt, sagde Dines med en Mine, der bestandig blev mere spottende, Hr. Gram vil ikke tage Pant paa Eders Ord. Saa er der ogsaa en anden Sag, vedblev han og tog et nyt Papir frem fra Brystlommen, aabnede det og glattede Folderne ud. Hr. Munk har uretmæssig frataget Sigvert Gram en blankbrun Hest og beholdt den som Pant for de Bompeng, jeg nylig talte om. Siden den Sag nu er afgjort med det gode, maa han give os Hesten tilbage.

Retten skjønnede, at det var billigt. Munk var bleven staaende foran Sranken, han befandt sig slet ikke vel tilmode ved uafbrudt at være Gjenstand for Kongens skarpe og spørgende Blik. Roland kom ham tilhjælp og sagde, at Hesten allerede var bleven leveret

tilbage, men at de havde nægtet at modtage den paa Boldborg.

Hvorfor? spurgte Kongen.

Den var maaske ikke i slet saa god en Stand, som da de toge den fra Gram, ytrede Dines besked.

Det skal først bevises, svarede Roland.

Det skal nok blive bevist, sagde Dines.

Roland troede nu at have fundet en Udvei. Han forlangte Sagen udsat, medens der blev taget Skjøn over Hesten.

Na nei! bad Dines, det er blot til at spille Tiden. Hans høie Raade Kongen sagde nys, at han var kommen for at høre en Dom idag, kanke han hjælper selv lidt med at finde, hvem der har Ret. Lad os bringe Sagen tilende. Her er endnu en lille Gn, blev han ved, og drog et nyt Vapir frem af Brystlommen, et Skjøn af uvillige Mænd, hvordan Hesten saae ud, da Hr. Jørgen tog den fra os.

Det beviser ikke, at den er bleven ringere siden, sagde Roland.

Jo, Mikkel skal bare læse hvad der staaer paa den anden Side. Det er et Tingsvidne fra fire sanddrue Folk, der sværge med oprakte Fingre. De have hørt dem sige paa Ulvborg, at de maatte ride den Hest hjem i Hast, for ellers kom de nok til at bære den hjem, saa mager og forkommen som den var. Manden, som sagde dette, maa staa til Troende. Det var Hr. Munks egen Foged.

Roland kunde ikke indvende noget herimod. Ved ethvert nyt Bevis, Dines kom frem med, saae han over til Dommerne, som om han ventede Bistand af dem, men Dommerne holdt sig tavse, de saae ned for sig

og lyttede efter hvad der blev sagt. Hvergang de floge Dine op, saae de Kongen sidde og betragte dem. Han lyttede ogsaa. Medens Papiirerne gik om mellem dem, trak Munk Roland i Rappen og hvistede:

Du skal ske Allandsens Ulykker, din Slyngel! saadan som Du forsvarer min Sag.

Den er ogsaa kun slet bevendt, sagde Roland. Værre end jeg troede.

Var den god, behøvede jeg ingen Prokurator til at føre den, sagde Jørgen. Lad os bare komme til Ende. Det bliver jo længer jo værre.

Hvad er det saa, I forlanger af os? spurgte Roland.

I skal give os vor Hest tilbage, som den var, svarede Dines. God i Guld og fri for hver en Plet og Lyde.

Det er billigt, sagde Vindenov, fordi han ikke kunde sige Andet. Dines syntes at vore under sit Held. Han smilede til Dommerne og vedblev: Saa maa vi ogsaa snaffes lidt ved om den Erstatning, os med Rette tilkommer, fordi vi have savnet Hesten saalænge. Mikkel Roland, som er saa klog og saa erfaren, har vel tænkt paa, hvad der kunde bydes os.

Førend der blev givet Svar paa dette Spørgsmaal, stod Sigvert Gram op fra sin Plads og gik hen til Skranken. Han hilste for Kongen og Dommerne og sagde: Der skal ikke være Tale om Erstatning. Jørgen Munk har i mange Aar været min kjære Ven. Siden er der kommen nogen Splid imellem os, hvad der gaaer mig nær tilhjerter. Han troede at have Ret til at tage Hesten i Pant, og saa tog han den. Lad ham give den tilbage igjen, lidt ringere eller lidt mindre blank end den var, det siger intet, lad der blive Fred

og et venligt Sindelag imellem os som før, saa skal det være godt.

Disse milde og forsonlige Ord bleve horte af Alle i Salen og gjorde et bedre Indtryk end hvad Dines havde kunnet sige. Jørgen Munk blev siddende og lod som det ikke angik ham. Hr. Gilge hvæskede og smilede dertil. Roland vilde svare, men før han kom til orde, reiste Kongen sig fra sit Sæde og gik hen til Sigvert. Han lagde sin Haand paa hans Skulder og sagde:

J har talt som en brav og retsindet Mand, Hr. Sigvert Gram, og Eders Forlangende er saa ringe og saa billigt, at Enhver af os trøstigt kan sætte sit Navn og Mærke derunder. Det skal ogsaa staa ved Magt. Men nogen Opreisning maa dog en frænklet Adelsmand have, og da Hr. Munk har ladet Hesten tage fra Eder i sit Navn, bør han selv ride den hjem til Eders Gaard igjen. Saadan skjønner jeg at være rigtigt. Det staaer nu til Retten efter bedste Formue at dømme.

Og Retten dømte det samme som Kongen, mærkverdigt nok. Hr. Munk skulde selv ride Sigverts Hest hjem til Bøldborg Port.

Er J tilfreds hermed? spurgte Lindenov.

Ja jeg er, svarede Jørgen. Jeg har aldrig været bange for at gjøre en Feil god igjen, og som Retten har dømt skal det være. Den Dag jeg kommer tilbage til min Gaard, skal jeg ride Hesten udenfor Hr. Grams Port. Sigvert nikkede over til ham og sagde:

Du kan gjerne ride den indenfor, Jørgen Munk. Desmere velkommen skal Du være. Hertil svarede Jørgen ikke, men satte sig ned paa sin Plads igjen.

Jeg tager alle Mænd til Vidne paa Eders Løfte, sagde Hervert.

Munk vendte sig om og saae paa ham. Det jeg har lovet skal blive holdt, svarede han. Ved adelig Ord og Gre!

Dermed var Tinget endt for den Dag. Kongen stod op og hilste paa Forsamlingen. Da han gik ud af Strancken, kom han forbi Dines og standsede foran ham. Dines stod og bukkede. Idet Kongen betragtede ham, blev han forlegen, slog Dinene ned og begyndte at rokke frem og tilbage.

Du er vist et forslagent Hoved, Du Profurator! sagde Kongen til ham.

Ja, naadige Herre Konge! Det siger de om mig, svarede Dines beskedent.

Kong Christian smilede og forlod Salen med sit Følge. De Dvrige bleve noget tilbage og samtalede om Dagens Hændelser. En Kreds havde dannet sig om Munk og hans Ledfagere. De stode og hørte paa Hr. Gilge, som havde Mikkel Roland tilbedste, fordi han ikke havde redet bedre for sig.

Det er nu ikke værd vi tale mere herom, sagde Munk. Det gik som det kunde, og de skal faa deres kostbare Hest, som der behøves en Adelsmand til at ride hjem. Vare jeg vidste, paa hvilken Mødding vi skulle finde den.

J skal ikke søge den paa en Mødding, svarede en Stemme, men hos Ratmanden i Deiberg.

Den der talte saaledes, var Hervert Gram. Hans Ord vakte en Forbavselse, som ikke lader sig beskrive. Naar Ratmanden havde lagt sin Haand paa en Gjenstand, blev den anseet for uærlig. Ingen kunde berøre den efter ham, Ingen turde have den i sit Bærge, uden

derved at blive anseet for uværdig til Omgang med Andre. En Student fra Holstebro søgte engang Nattely i en Ratmands Huus, han blev jaget bort fra Universitetet. En Adelsmand drak et Bæger Vand af en Ratmands Brønd, han blev i den Grad affkyet og frænket i sin Kreds, at han maatte forlade Landet og gaa i fremmed Krigstjeneste. Ratmanden var som Pesten, hans Nærværelse besmittede, hans Berørelse dræbte. Derfor laa hans Huus og Jord affides fra alle Andre, inddiget og aspælet, i Grændsestjælllet af de Sogne, han hørte til. Kjøbsfog han i Byen, turde han ikke gaa ind i Boden, men blev staaende ude paa Gaden, til de rakte ham hvad han forlangte, igjennem Døren eller Vinduet. Kom han til en fremmed Brønd og bad om en Drif Vand, blev det Kar flaaet istykker, hvoraf han havde druffet. En Dag, da han kom ind paa Gammel-Estrup for at hente et dødt Kreatur, eller i en anden Forretning, der hørte til hans Stand, stroede de Halm over Gaardens Brostene, som han skulde gaa paa. Mødte Folk ham paa Landeveien, gif han ned i Grøften, medens de dreiede over paa den modsatte Side. I Byerne fastede Drengene Steen efter ham og pudsede Hundene paa ham. Ratmanden var en Fremmed i Landet, Bøddelens Medhjælper, hadet, forfulgt og forbandet i sin Slægt til det sidste Led. Selv Kirkedøren var lukket for ham. Han levede i sin Hytte, lysky og forladt, han blev begravet i en Beigroft paa Marken.

Til denne Mand skulde nu Jørgen Munk henvende sig, hente Hesten hjemme i hans Huus og deraf ride den ned til Boldborg. Efter saadan en Handling vilde han have brudt med sin Slægt, med hele den Stand, han hørte til. Det lod sig ikke gjøre, og hvis det skete, lod

det sig ikke skjule, det var ham selv, der havde givet Sagen saamegen Offenlighed. Men Retten havde dømt ham til at hente Hesten, Kongen havde været Vidne, og han havde selv frivillig forpligtet sig dertil, ved sit Ord og sin adelige Ære. Sagen havde aldrig staaet værre for ham end i dette Dieblig, han kunde ikke heller anklage eller beskylde Noget for det skeete. Sigvert var ligesaa forbauset derover som alle de Andre.

X.

Da de droge fra Tinge.

Dagen efter reiste Grams fra Viborg. Sigvert var forstemt. Han havde bestandig tænkt sig, at Sagen skulde blive bilagt med det gode, og just som det bedst tegnede dertil, blev alting værre end før. Maaſke anede han de Ulykker, som vilde følge efter; det kan ogsaa være, at han troede, Hervert havde nogen Deel heri, men han talte ikke derom.

Det blev bestemt, at Hervert skulde ride østerpaa for at tage en Drift Staldøren i Diesyn, imedens havde Sigvert et Grinde ovre paa Gjellerup, der vilde han vente, for at de kunde følges hjem sammen. Altsaa rede de hver sin Wei, Fader og Søn, Hervert med opreist Hoved og freidig Mine, som Den der meente at have vundet Sagen, Sigvert med et takkefuldt Blik og et tungt Sind. Deres Tjenere havde de deelt saaledes, at den gamle Soldat drog med Hervert, de to Andre fulgte den Gamle.

Jo længere Sigvert kom ind over Heden, desto vildere blev Eggen, og desto høiere blev Lyngen. Rede i Lysgaard Herred, hvor de siden anlagde de tyffe Kolonier,

der hvor nu Frederikskirken ligger, kunde man dengang ride flere Mil uden at øine en Mark eller en menneskelig Bolig. Bakker fulgte paa Bakker, bratte og takkede, som Orkanen eller de brusende Strømme engang havde dannet dem. Paa andre Steder dybe, bugtede Dale, hvorigjennem Vandet engang havde søgt Udløb til Havet. Store, mosbegroede Graasteen laa sammenhobede paa Bakkerne eller slængte omfring paa Sletten. Det var som om en mægtig Kæmpe, paa sin Vandring igjennem denne Egn, havde nedtraadt, forstyrret og adsplettet alt. Kæmpen hed Syndfloden. Paa denne Aarstid stod Lyngen i Blomster, men Birkebuskenes Løv var gulnet og begyndte at falde af. Hvorhen man vendte sig, den samme mørke Stilhed, det samme tungsindige Alvor. En enlig Hjeile sad og pillede Bær af Revlingerisene og udstødte imedens en langtrukken, klagende Fløiten, en luskende Ræv gik nede i Grøften og snøftede mod Vinden. Over alt dette en tung, graablaa Himmel, sønderrevne Skyer, et Uveir, der trak op ude fra Havet, og en Flok Krager, der i ilsom Flugt skyndte sig bort fra Orkanen, ind til de mere beboede og venlige Steder.

Om Eftermiddagen trak Skyerne sammen, og det begyndte at regne. Sigvert og hans Folf dreve paa deres Heste for at komme i Ly, men Sandveien var tung, og der var langt til det næste Huus. Da han kom til Karup Aa, blev det Aften, Regnen tog til, og Broen var ikke god at ride over i Mørke. Han bestemte sig da til at overnatte hos en Bekjendt i Landsbøen, men til de to Tjenere var der ingen Plads, de drog med Hestene ned til Herberget og tøvede der.

Manden, som Sigvert tog ind til, boede nede ved Aaen, ligeoverfor Vandmøllen. Han førte sin Gæst op

ad en Trappe til et lille Kammer, det bedste han havde, og bad ham tøve der, medens han gik ned og sørgede for Aftensmaden. Værelset havde et Vindue, som vendte ud mod Dalen, men det var ikke til at lukke op. Mørket tog til, Bankerne paa begge Sider af Aaen vare indhyllede i en tæt Taage, Regndraaberne hvislede og boblede nede i Aaen, og derimellem lød den ensformige Klappen af Vandmøllen, som arbejdede denne Aften.

Sigvert stod ved Vinduet og grublede over den sidste Tids Hændelser. Strid og Ufred overalt, tænkte han, og der er noget, som tyder paa, at det endnu vil blive værre. — Alt dette er kommen over en Hund! — Medens han saaledes stod og overveiede, og Mørket omkring ham blev tættere og Uveiret stærkere, blev det efterhaanden lyst i hans Sind, og han sagde til sig selv: der er ingen Grund til at sørge alligevel. Det staaer til mig at faa alting gjort godt igjen. — Nu sidder gamle Jørgen nede i Viborg By og sukker og vaander sig og veed ikke, hvordan han skal redde sig ud af sin bitre Nød. — Jeg skal redde Dig, lille Jørgen! for vort gamle Venstabs Skyld. Jeg veed hvad jeg vil. Naar jeg kommer hjem imorgen, rider jeg over til Klemmen Natmand og lader ham trække Hesten ud til mig, jeg sætter Hans en Pistolkugle i Panden, saa mister jeg en god Hest, som jeg holdt meget af, men saa slipper Jørgen fra at blive vanæret, og vi snakke da ikke mere om den Sag. Jo længer han overveiede, desto tilfredsere blev han. Hans Beslutning stod fast, det var som om han havde rystet Sorgen af sig, Offeret var bragt, og det laa her som altid mindre i Handlingen end i Villien til at bringe det. Tilfids anslagede Sigvert sig selv, fordi han ikke havde fundet paa den Udvei

strax. Han lagde ikke Mærke til, at der blev Larm nede i Stuen, man hørte højrøstede Stemmer, Udbrud af Latter og Sange. Der kom en Pige op i Kammeret og dækkede Bordet.

Vi har faaet flere Fremmede, sagde hun. Det er lystige Folk, og Herren kan ikke slippe fra dem, de sidde og drikke med ham.

Sigvert gav ikke Agt paa hende, han blev ved at gaa op og ned ad Gulvet, beskæftiget med sig selv og sine Planer. Længere ud paa Aftenen kom Bærten op til ham, lidt ravende og lidt rødere i Ansigtet end før. Han bad Sigvert følge med ned til de andre Fremmede. Det var gaaet dem ligesom Gram, de søgte Ly for Regnen og havde nu bestemt sig til at blive i Karup Natten over.

Da Sigvert kom ned i Stuen, sad Jørgen Munk og drak ved Bordet. Gilge Lork og Offe Staal vare ogsaa tilstede. Enhver af dem blev lige forbauset ved at mødes. Bærten havde ikke nævnet deres Navne for hverandre. Hr. Gilge sad og sang, han havde trukket sin nye Kofte af, spilet den ud i Ermerne og hængt den op paa Væggen for at tørres. Habakuk laa foran ham paa Bordet. Da han gjenkjendte Sigvert, brast han i Latter, men Jørgen Munk blev bleg som et Lig.

Nu skal vi faa os en lystig Aften, sagde Bærten trofskyldig, og slaa en lille Svir af, som længe skal spørges i Karup.

Ikke i den Mands Selskab, svarede Jørgen.

Da er det dog skeet før, sagde Sigvert.

Det har jeg ogsaa angret siden, sagde Munk. Hvad vil Du imellem os? Hvorlangt skal jeg drage for at blive fri for Dig?

Det er kun en daarlig Gilsen, Du byder, sagde Sigvert. Hvad har jeg gjort Dig, siden Du taler saa?

Sigvert Gram spørger, hvad han har gjort os, raabte Gilge. Det er ellers rart.

Offe Staal lagde sin Haand paa hans Arm og sagde: Lad os To heller tie, det kan blive galt nok, uden at vi blande os i den Sag.

Det skal I have Ret i, svarede Hr. Gilge. Jeg holder Hr. Jørgen for den Mand, at han kan rede for sig selv.

Hvad Du har gjort, gentog Munk. Du har tilsneget Dig med List og Rænker, det Du aldrig kunde fange med Vre. Derfor tog Du Dines Fregat, alle Kjeltringers Profurator, til at føre din Sag. Den passede for ham. Derfor gik din Dreng til Kongen: I maatte søge Raade, hvor I ikke kunde finde Ret. Derfor tav I med Ratmanden, til I vandt Dom over mig. Hvad brød Du Dig vel om at besudle Adelsstanden. Det var den jo allerede bleven, da Du kom ind i den.

Munk havde aldrig før sagt saameget paa eengang. Imedens han trak Beiret, smilede Gilge over til ham, slog i Bordet af Glæde, trampede i Gulvet og drak hans Staal. Jørgens Ord vare som talte ud af hans Hjerte. Sigvert var bleven staaende lidt indenfor Døren, rolig og med forslagte Arme. Der var et Udtryk af dyb Bedrøvelse at læse i hans Ansigt, medens Jørgen talte. Da han tav, gik han hen til Bordet og sagde:

Nu ikke mere herom, Jørgen Munk, Du har vist druffet lovlig meget i aften og veed ikke hvad Du siger. Men Munk var bleven ophidset af sine egne Ord og af Gilges Bifald, han reiste sig fra Bænken, hans Benner gjorde Plads for ham, Hr. Gilge holdt Lampen iveiret

for bedre at se, hvad der skulde ske. Da Jørgen sprang op, vendte Sigvert sig imod ham. Der var noget i hans Blik, som syntes at standse Munk, han betænkte sig et Dieblis, hævede Haanden truende imod ham og sagde:

Harde Du ikke saa hvide Haar, og var Du ikke saa gammel og affældig en Mand, at Du knap mægter at værges for Dig, saa smed jeg Dig ud af Døren.

Jeg vil heller gaa min Vej med det gode, svarede Gram. Imorgen, før Du drager herfra, skal Du saa at høre, hvad jeg har betænkt at gjøre i din Sag. Staffels Jørgen! hvor Du saa vil blive bedrøvet over alt det, Du har sagt iaften.

J kommer vist til at slaa ham i Ansigtet for at faa ham til at trække blank, raabte Gilge.

Nei, jeg vil ikke, svarede Munk, heller end at røre ved ham vil jeg gaa hen til Klemmen og hente Hesten.

Hvad der nu fulgte efter var for uhyggeligt til at sig gjentages. Vitre og haanlige Ord bleve veglede, derefter fulgte et Slag. Hr. Gilge pustede til, det bedste han kunde, Ofte Staal traadte imellem dem, bad om Fred og talte mildt og forsonligt, men det var forsilbe. Bordet blev draget tilside, Lampen hængt op under Loftsbjælken, og midt paa Gulvet stod Sigvert og Jørgen Munk, hver med sin Kaarde i Haanden. Lyset faldt hen over Grams graa Haar og lod de Tilstedeværende se det sørgmodige Udtryk i hans Ansigt. Munk stod ligeoverfor ham med rynket Pande og sammenknebne Læber. Da han lagde sig ud, rystede Kaarden i hans Haand af det Raseri, der havde grebet ham. Gilge stod ved hans Side, støttende sig til Habakuk, der nu endelig fik Lov til at komme for Lyset, som den saa længe havde ønsket. Paa Sigverts Side stod Bærten, ligeledes med dragen Kaarde, og fra

den halvaabne Dør i Baggrunden stirrede to Tjenere ind i Stuen. Ingen taledede, Alvor og Forventning overalt, under denne dybe Tavshed hørte de Jørgen Munks forte og stønnende Aande; udenfor lod Vindens Brusen som en kogende Kedel, og Regnen piskede paa Ruderne. Men det lagde de ikke Mærke til.

En Tvekamp blev dengang ført med Kaarden i den høire Haand og Dolken i venstre. Dolken tjente baade til Bærge og til at støde med, naar det et Dieblif lyffedes at binde Modstanderens Baaben, eller medens den Enes Kaardespids sad fast i et af de mange smaa Huller paa den Andens Pareerplade. Kampen mellem de to gamle Mænd varede ikke længe. Munks Udfald blev stedse hurtigere, han agtede ikke paa at han blottede sig selv, ligesaa lidt som det var Grams Hensigt at benytte sig heraf. Efter nogle Udfald slog Sigvert ham Kaarden af Haanden, gik et Skridt frem og sagde:

Skal vi saa lade det være nok?

Hr. Gilge sprang hen efter Kaarden og gav Munk den tilbage med et spodsk Smil. Sigverts Held var en ny Ydmygelse. Jørgen angreb paany, heftigere end før, og det lyffedes ham lidt efter at trænge Sigvert saa langt tilbage i Stuen, at Kampen ikke gav tilstrækkeligt Lys over hans Bevægelser, Grams Sekundant vilde gjøre opmærksom derpaa, men i det samme lod Sigvert sin Kaarde falde og vinkede med Haanden. Den negang havde Munk truffet ham i Brystet.

Endelig! sagde Hr. Gilge.

Da Munk saa Sigvert hælde sig tilbage mod Væggen og klemme Haanden fast til det saarede Sted, forsvandt hans Heflighed. Han kastede sin Kaarde, gik hen til ham og sagde:

Det være flaget til Gud i Himmerig, at det skulde komme saa vidt mellem os To.

Det var heller ikke til det bedste, svarede Sigvert og nikkede til ham. Derpaa lagde han Armen om Munks Skulder og bad ham hjælpe sig hen paa Sengen.

Det er vist raadeligst, vi skifte Bud efter en dygtig Barbeer, sagde Gilge til Staal, for det lader min Sjæl til at være en forsvarelig Smøre han har faaet. Se blot hvor Blodet render af ham. Satan til Herre Munk!

Der boer en Badstær nede i Borris, sagde Bærten. Han var med i den store svenske Krig og kan kurerer hvad det skal være. Men han er gjerne fuld om Aftenen.

Lad os faa fat paa ham alligevel, sagde Gilge. Det maa gaa ordenlig til, saa kan de siden ingenting flage over, og vi har en frelst Samvittighed.

En Mand red ned til Borris. Imedens havde Jørgen Munk forbunden Gram saa godt som han kunde. Nu sad han ved hans Side, med hans Haand i sin, bøiet over imod ham, medens Sigvert smilede og fortalte, hvad han inden de mødtes denne Aften havde bestemt at gjøre med Hesten. Lampen var flyttet hen paa Kaminen, ved Siden af et stort Sanduhr. Hr. Gilge gik op og ned i Stuen. Han havde stiftet sin Sabel ned i Skafet paa sin ene Ridestøvle. Habakuk og han maatte nu altid være sammen. Hvergang han kom hen til Bæggen, stod han lidt stille og saae opmærksomt paa to smaa Billeder, der vare indfattede i een Ramme. Det øverste forestillede en Mølle med to Døre paa. Ud den ene Dør gik Folk ind som gamle, ad den næste kom de ud igjen som unge. Det andet Billede var Jesus paa Korset, med et smukt tykt Vers under.

Den Mølle der er jeg kommen forbi, sagde Gilge til

Offe. Den ligger nede i den schwabiske Kreds. Men Tegneren skulde ske en Ulykke, Huset ved Siden af er ikke rigtigt afbildet. Det seer ud som en Kirke, og det var et Værtshuus, hvor vi toge ind og levede lystigt.

Offe svarede ikke, og Gilge fortsatte sin Gang. Den Gamle gjør det vist ikke længe, sagde han, da han kom hen til Offe igjen. Jeg har nu været med til at undlive mangfoldige Menneſker, baade her og i fremmede Lande, men hvergang der begyndte at komme rødt Skum for Munden af dem, var det gjerne et Tegn paa, at Kulgraveren fik noget at fortjene. — Onsker Hr. Gram ikke en Præst, der kan snakke lidt med Jer? spurgte han høit. Det er vist bedst, vi lade saadan En hente. Jeg skulde gjerne selv drage afsted efter ham, men jeg holder ikke af at ride over Heden i Mørke. Jeg har engang mødt en glubst Bjergtroll der.

Sigvert rystede paa Hovedet.

Hvordan er det med Dig? spurgte Munk hvissende.

Jeg føler ingen Smerter, svarede Sigvert, det er blot lidt trangt at drage Beiret, og saa begynder jeg at fryse. Der er vist koldt herinde. — Du, Jørgen! — Jeg ligger og tænker paa, hvor underligt det dog gaaer til i Verden. Vi To have kjendt hinanden fra vi vare Børn, saa skulde det ende saadan som iasten. — Og en tosset Hund var Skyld i alt.

Det er ikke det, Du tænker paa, svarede Munk, jeg seer det nok, Du ligger jo og græder. Du er vred paa mig, siig det kun.

Alf nei! svarede Sigvert. Jeg er ikke vred, men jeg er bange for, hvorledes det skal gaa Dig, Jørgen. Hvad der er skeet iasten, var det værste, der kunde hændes Dig. Nu kan Du ikke værge Dig længer.

Hvad mener Du?

Gudfader vare Dig for Hervert, sagde Sigvert. Han vil blive Jer værre end I tænke. Lidt efter kaldte han paa Bærten: Naar min Søn kommer, skal Du sige ham, at det er gaaet ordenlig til herinde. Munk har ikke mere Skyld end jeg, det veed Du; vi bleve hidfige begge To, jeg tirrede ham, — jo vist gjorde jeg! saa sloges vi med lige Vaaben og med gode Vidner paa begge Sider, som Skif og Brug er. Det maa Du huske. Søg endelig at saa Fred med Hervert, hvistede han lidt efter til Munk.

Dette her begynder at blive mig noget langtruffent, sagde Gilge til Staal. Jeg troer jeg tager mig en lille Lur. Kald kun paa mig, hvis noget hænder, saa skal jeg strax være paafærde.

Han gif hen til Bordet, drak et Bæger Viin og lagde sig derefter ned paa en Straasæk under Vinduet. Det varede ikke længe, før hans langtrukne Nandedrag gav tilkjende, at han var falden i en tryk og rolig Sovn.

Lampen begyndte at brænde svagere, den manglede Olie. Regnen slog paa Ruderne, Sandet i Timeglasset var løbet ud. Offe sad i Krogen indsvøbt i sin Kappe, paa en stor, blaamalet Kiste. Hans krøllede Haar faldt ned over den blege Pande. Jørgen Munk veg ikke fra Sengen. Bludselig blev denne Stilhed afbrudt ved Lyden af Hestetrav.

Der har vi Badstæren, sagde Offe.

Hr. Gilge vaagnede og reiste sig op fra sit Leie: Hvortor vække I mig? sagde han gabende. — Jeg laa saa godt. Nu skal I høre, hvad jeg drømte. —

Døren gif op, men der kom ingen Badstær. Det var Hervert, som traadte ind. Han blev staaende et Die-

blif og faae sig omkring. Sigverts Kaarde laa endnu der, hvor han havde tabt den, en stor brun Plet betegnede det Sted, hvor Blodet var truffet ned i Leergulvet. Hervert oversaae alt med et Blik.

Hvor er min Fader? spurgte han.

Jørgen Munk svarede ikke, han blev siddende med nedslagne Dine og foldede Hænder. Hervert sprang hen til Sengen. Han tog Sigverts Haand i sin, bøiede sig hen over ham, men Haanden var kold og fugtig, Sigvert laa med lukkede Dine, med det samme fredsommelige og milde Smil som altid.

Han var død.

Da Hervert mærkede dette, stod han et Dieblif ligesom forstenet, derpaa reiste han sig op i sin fulde Høide og saae sig om med et Blik, der straaede af Had og Hævnløst, et Blik, der indeholdt Trusel om al den Rød og Ulykke, Sigvert for lidt siden havde varflet.

Hvem har flaaet ham ihjel? spurgte han.

J maa min Sjæl give Jer tilfreds, sagde Gilge. Det er nu engang skeet, og han døde som en Hædersmand, den Gamle! Vi har havt en ordenlig Duel, men Hr. Jørgen blev rigtignok hans Mester. Det er Satans! som han kan haandtere sin Kaarde.

Naar skete det? spurgte Hervert.

Lidt efter at vi havde spist Aftensmad, svarede Gilge. Han faldt derhenne paa Gulvet, hvor J seer den røde Plet.

Der vil mange Taarer til at vaske den Plet af sagde Hervert.

Hvad skal man sige til det? vedblev Hr. Gilge hen i Beiret. Vi skal alle den Bei.

Lad mig være alene, sagde Hervert.

Munk havde ikke talt noget. Da han reiste sig, gif han hen til Hervert og sagde:

Det skete imod min Billie, det kan J lide paa, og jeg er rede til at sone det med alt hvad jeg kan.

Det skal nok blive sonet, sagde Hervert.

Da Offe gif, sagde han: Gud bedre det! J har lidt en stor Sorg, men Eders Fader tilgav dog Munk, før han døde, tænkt vel paa det, Hr. Hervert.

Min Faders Sind var vist bedre end mit, svarede Hervert.

Da de Andre vare gaaede, blev Gilge tilbage. Hvorfor gaaer J ikke? spurgte Hervert. Jeg sagde, at jeg vilde være alene.

Hvor skal jeg gaa hen? svarede Gilge. Udenfor regner det, og jeg har ligesaa vel Lov til at blive i Stuen som J.

Hertil svarede Hervert intet. Han tog Gilge i sine Arme og kastede ham ud ad Døren. Strax efter stak Gilge Hovedet ind igjen.

Jeg vil bare bede Jer, at J lader mig faa min Sabel og min nye Kofte, som hænger til Tørrer paa Væggen. Og det min Sjæl strax!

Hervert rakte ham begge Dele, Gilge udstødte en Mængde Trusler, men Hervert gav ikke Agt derpaa, han lukkede Døren og satte sig hen til Sengen. Medens han sad og betragtede Sigverts Ansigt, som Dødens Fred og Ro laa udbredt over, forandrede hans kolde og rolige Mine til en dyb Smerte, han foldede sine Hænder over Faderens Haand og bøiede sig ned over ham, hans Læber skjælvede, medens han hvistede Ord, som Ingen kunde forstaa, og hans Dine brændte, men der kom ingen Taarer i dem. Folk, som kjendte Hervert nøie, sagde,

at han ikke kunde græde, de paastode ogsaa, at de aldrig havde seet ham le.

Saaledes gik Natten. Henimod Daggry lagde Regnen sig, Munk og hans Venner rede bort. Lidt efter kom Jeppe ind i Stuen til Hervert.

Lagde J Mærke til den unge Jændrik, som de kaldte Dffe Staal? spurgte han. Det var ham, der varede mig den Aften i Viborg.

Veed J det vist? spurgte Hervert.

Det var ogsaa ham, som søgte at styre tilfreds iastes, sagde Væerten. Han viste et mildt og forsonligt Sind, men de vilde ikke høre hvad han sagde.

Det er godt, jeg veed det, svarede Hervert. Jeg husker baade Venner og Fjender.

XI.

Beilere.

Der blev stor Sorg paa Boldborg, da Hervert kom hjem med sin Faders Lig. Den Dag han skulde begrave, kom Egnens Adelsmænd nær og fjern fra for at følge ham. Allersidst i Skaren red Jørgen Munk med fire sortflædte Tjenere, de havde lange Florsløiser paa Hatten og Armen. Offe Staal fulgte ved hans Side, man kunde ogsaa lægge Mærke til, at Jørgen var den Eneste af alle Tilstedeværende, som ikke bar Kaarde ved Siden. Da de kom ind paa Kirkegaarden, var Veien bestrøet med hvidt Sand og friske Blomster, men da de kom ind i Kirken, blæste tolv Spillemand en Psalme paa Basuner. Alteret var overtrukket med sort Flor, og fire nye Borgjærter, med et sort Skjold paa hver, stode og brændte paa Bordet.

Hvem har gjort det? spurgte Hervert.

Hr. Jørgen fra Ulvborg, svarede Graveren. Ligfølget gik op til Alteret, alene Hr. Munk fulgte ikke med, han blev staaende indenfor Døren ved Fattigblokken, han, som ellers pleiede at tage den første Plads. Medens Præsten talede, knælede han ned paa Gulvet og skjulte

Ansigtet i sine Hænder, for at de ikke skulde se, hvor meget han sørgede. Der blev han liggende, til Tælen var endt, saa stod han op og red hjem igjen, men han og Hervert sagde intet til hinanden den Dag.

Saae Du Jørgen Munk? spurgte en af Herverts Venner. Han har tilføiet Dig meget ondt og stor Ulykke, det er vist, men han er ogsaa villig til at gjøre Bød derfor.

Der vil mere til, end at knæle paa Kirkegulvet, sagde Hervert.

Efter den Dag gif alt som det pleiede, Hervert holdt sig hjemme paa sin Gaard, handlede med Kreaturer som i Sigverts Tid, men han reiste ikke Sag mod Jørgen og talte ikke heller om, hvad han havde ifinde. Strax efter Begravelsen lod han Mammen komme op paa Boldborg, og hun førte siden efter Huus for ham. Hesten blev ikke bragt tilbage, den stod endnu ovre i Deiberg.

Hvad skal jeg gjøre ved den? spurgte Natmanden.

Behold den blot, svarede Hervert, naar Tiden kommer, skal Du nok faa din Uleilighed betalt. Derved blev det. Jørgen Munk var ellers noget urolig den samme Vinter, han troede ikke ret paa Freden med Hervert, drog nødig hjemmefra, men ned forbi Boldborg reiste han aldrig. I skal faa at se, han ruger paa en eller anden Ondskab, sagde han til Gilge. Det var ikke for ingenting, at gamle Sigvert bad mig være paa min Post, han led stor Fortræd for den Drengs Skyld. Der sidder en Streg over hans Dine, som tyder paa et gudsforjaaent Sind. Vorherre give, han bare vilde komme, svarede Hr. Gilge. I har en Ræmpe til at vogte for Jeres Gaard, han hedder Tullesas, men I har en Djævel til at vogte for Jert Liv, han hedder Gilge fra Lybæk.

To Gange kom nogle af Jørgens Venner ned til Boldborg for at se at faa Jorlig bragt tilveie, Hververt tog vel imod dem, men saasnart de begyndte at tale om deres Grinde, brød han af og vilde ikke indlade sig paa noget.

Hvad nu Hr. Gilge angaaer, saa havde han hele denne Vinter havt sit Ophold paa Alvborg. Jørgen blev ved at finde Behag i hans Selskab. Gilge forstod at bringe ham bort fra det Alvor og den nedtrykte Stemning, som saa hyppig greb ham efter Grams Død. Han fulgte ham overalt, og det saae Jørgen gjerne. I den sidste Tid holdt han ikke af at være alene. Under alt hvad han tog sig for, trængte bestandig en mørk Tanke frem, et Spøgelse fra en Grav, en truende Skikkelse stod for ham, han kunde ikke glemme Hververts Dine, som de saae paa ham den Aften i Karup.

Saa kom Foraaret igjen, med Storken og Lærken og Biben og de milde Dage. En Eftermiddag gik Hr. Gilge ind til Munk og forlangte at tale i Enrum med ham.

Hvor I er pyntet, sagde Jørgen. Ny Haandruer (Pinninger) paa Kofte og hvide Kruser over Støvlerne, og idag er det først Løverdag.

Løverdagen er ligesaa god som en Helligdag for mig, svarede Hr. Gilge. Alt hvad jeg foretager mig paa den, pleier at lykkes. Det var en Løverdag, jeg vandt Markvard Roses graa Hoppe i Kortenspil, det var ogsaa en Løverdag, jeg lærte Jer at kjende. Saa er det desuden en høitidelig Forretning, jeg nu skal til. Det gjælder Liv og Død for mig. Derfor kommer jeg pyntet.

Lad os da høre, hvad I har at sige, sagde Munk og satte sig ned paa Bænken.

Jeg kommer for at fri til Ingeborg, vedblev Hr. Gilge. Jeg holder af hende som det anstaaer en brav og agtværdig Kavalier. Der er ikke bedre eller kjønnere Pige til paa Guds grønne Jord. Jeg beder om Eders Samtykke til at tage hende til min Hustru i Tugt og Ærbarhed. Jeg maa snart tænke paa at faa Fod under eget Bord og har nu arbeidet længe nok for Andre.

Hvad har I da udrettet for Andre? spurgte Munk og lo dertil.

Hele mit Liv er jo gaaet hen med at tage mig af mine Venners Sager. Saa har jeg virket for den Æne, saa for den Anden, alt som jeg mægtede bedst.

Ogsaa for mig?

Hr. Gilge saae lidt paa ham og smilede. Det skulde jeg mene, sagde han.

For Exempel?

Lad os bare ikke tale derom, Hr. Jørgen. Jeg vil nødig rose mig selv. Hvorfor troer I vel, at den smaa Hervert sidder og kuffelurer saa rolig hjemme paa sin Gaard? Han er Jeres Overmand, det veed I vist, han har noget udestaaende med Jer, det veed I ogsaa, om han fordrede Eder for Klingen, blev der vist Ligbegængelse paa Ulvborg; men det gjør han ikke, saalænge jeg er her.

Hvorfor troer I det? spurgte Jørgen.

Han veed at han bagefter vilde faa mig paa Halsen. Ofte Staal taler jeg ikke om, for han gaaer og taler om Fred og Forlig, han bliver bleg, naar han seer Blod, og er kommen til Verden med en Præstefrave om Halsen og en Bønnebog under Armen.

Troer I da, at Hervert er bange for Jer?

Lad os være ærlige, Hr. Jørgen Munk! Hørte I, hvad jeg sagde til Hervert, den Aften I brugte Klingen saa drabeligt nede i Karup? Han jog Jer og Dffe Staal ud af Stuen, men jeg blev alene tilbage?

Hvad sagde I?

Har I ikke hørt det, saa gjentager jeg det ikke, men her staaer jeg, og her hænger Habakuk, den har faaet flere Skaar i Slagsmaal for Andre end for sin Herre, det kan I tage Sakramente paa. Under disse Ord strog han sit Skæg op mod Kinden, slog paa Sabelen og saae meget mandhaftig ud.

I er en brav og uforsagt Karl, svarede Hr. Jørgen, da han havde siddet og betænkt sig noget. Jeg gjør ogsaa meget af Eders Selskab, men med min Datter har jeg en anden Plan. Jeg er en sønneløs Mand, som I veed, og har kun Ingeborg til at tage Arv efter mig. Naar jeg døer, faaer hun Uløborg. Hun har ogsaa en Fæster nede ved Hørsjensfanten, som hun skal gaa i Arv efter.

Det veed jeg, sagde Hr. Gilge.

Saa er der endnu en gammel Slægtningovre i Staane, fra hvem hun har en Gaard og mange Penge i vente, naar den Tid kommer.

Det veed jeg ogsaa, sagde Hr. Gilge. I maa endelig ikke sige nei til mig, vedblev han ivrigt.

Jeg vilde helst, at disse Midler skulde blive i Familien, sagde Hr. Jørgen. Dffe Staal er Ingeborgs Søskendebarn, naar hun tager ham, vil han føie Munk til sit Navn, saa er det saa godt som om jeg havde mig en Søn. Til Sanct Hansdag holde vi Bryllup, men derfor kan I jo gjerne blive paa Uløborg saalænge I lyster.

Nei, jeg kan ikke! svarede Hr. Gilge, for naar jeg ikke maa faa Ingeborg, gaaer jeg vist hen og gjør en Ulykke paa mig selv. Den søde Pige staaer for mine Tanker baade Nat og Dag. — Skal hun tvinges til at gifte sig med Offe, saa gjør I hende ulykkelig, kan I ikke indsee det, I som ellers er saa fornuftig en Fader? Hendes Hjerte vil bryde derover.

Det vil bøies, meente Hr. Jørgen.

Vi maa nok se at tage Sagen paa en anden Maade, tænkte Gilge, da han blev alene. Hvem kan vide, hvordan det saa vil gaa.

Fra den Dag holdt han sig mere hjemme paa Uloborg, søgte Ingeborgs Selskab hvor han kunde, omgav hende med alle de Opmærksomheder, hun satte Pris paa. Han spillede og drak mindre, men sukkede mere. Han kunde ikke give sig nye Fuldkommenheder, men han forstod at skjule sin Feil, det gjør undertiden samme Virkning. Dertil kom, at Hr. Gilge, siden de vendte hjem fra Landstinget, næsten var Ingeborgs eneste Selskab. Da Jørgen Munk holdt sig hjemme, kom hans Venner heller ikke saa ofte til ham, det begyndte at blive ensomt paa Uloborg. Aagtet dette holdt Jørgen fast ved sin Plan. Bryllupsdagen blev bestemt, og de begyndte at gjøre Forberedelser til den. Gilge arbejdede ivrigt paa at rykke sit Maal nærmere. Ingeborg holdt af hans Selskab, det var øiensynligt, men hvergang han vilde forklare sig, slog hun det hen i Spøg og lod til at være paa sin Post. Mod Offe var hun altid den Samme, og Offe var mild og venlig mod hende som mod alle Andre, han lod til at finde sig i Munks Plan, uden Sorg, men ogsaa uden Glæde. Gilge gav nøie Agt paa ham. Han lagde Mærke til, at Offe i den sidste

Tid tog hyppigt bort fra Møborg for at besøge en Slægtning nede i Tarum, hvergang kom han tilbage samme Aften. Denne Fraværelse glædede Gilge sig over; imidlertid var han den Bedste. Men det hænger bestemt ikke rigtigt sammen med den Slægtning, tænkte han. Der stikker noget under, som vi maa se at finde ud af. Saa satte han Jes Bonge til at gaa paa Lur efter Offe og lovede ham en god Belønning, naar han kunde skaffe ham noget at vide.

Nede paa Boldborg gik alt til som det pleiede. Hververt vedblev at handle med Heste, købte og solgte og drog til Marked, blot ikke med den samme Lyst som i Sigverts Tid. Han var bleven blegere end før, den dybe Rynke over Dinene kom stedse mere tilsyne. Mammen udførte en Husmoders Gjerning og lod til at gjette alle hans Ønsker. Hun var ogsaa den Eneste, af hvem han taalte nogen Modsigelse.

En Aften sad Hververt med begge Hænder under Kinden og såae ud ad det aabne Vindue. Mammen sad henne ved Bordet og vandt Garn. Der var gaaet en lang Tid, hvori Ingen af dem talede til hinanden.

Det er et ensomt Liv, Du fører her, sagde Mammen endelig.

Jeg faaer at finde mig i det, svarede Hververt, og saa tav han igjen.

Det er altsammen hendes Skyld, føiede den gamle Kone til.

Jeg har glemt, hvis Skyld det var, sagde Hververt.

Den ene Staal og den Anden Steen, det gav Jld, naar de mødtes, I passede heller ikke for hinanden. Du vilde regere, og hun vilde ikke lystre.

Saa kom det an paa, hvem der var stærkest.

Ja, det var Du, sagde Mammen. Det bæres mig for, som om Du vil komme til at seire over alle dine Fjender, de store med de smaa.

Det er da ikke skeet endnu. Hidtil har jeg kun tabt.

Det vil ske, sagde hun bestemt, men Du vil ikke være bedre faren derfor. Dødens Smerte vil ligge i din Seir, og Du vil komme til at staa imellem lutter Grave.

Nu skal jeg sige Jer noget, lille Mammen! Naar I minder mig om Ingeborg igjen, saa blive vi To ikke gode Venner.

Det behøves ikke heller, svarede Mammen frimodigt. Hun er aldrig ude af dine Tanker, og om otte Dage gifter hun sig dog med sin Fætter.

Ja, og holder af Hr. Gilge fra Lybæk, sagde Hervert. Det er ligesom i gamle Dage.

Alligevel kan Du ikke glemme hende. Det er deri Ulykken stikker.

Troer I det, sagde Hervert. Imorgen rider jeg ned til Præstefonen i Deiberg og frier til Inger. Det er hende jeg holder af. Nu veed I det.

Mammen sad og lyttede til hans Ord, hendes Ansigt viste stor Bedrøvelse. Der var noget i denne Tidende, som hun ikke syntes om, men hun tav og gav sig til at vinde Garn igjen. Vinduet stod aabent. Hervert havde talt høit, udenfor stod Jes Bonge og snittede flittigt paa et nyt Piskeskaf. Han lyttede ligesaa opmærksomt som Mammen og hørte maaſke bedre.

Nu har jeg vist tjent mig min Dagløn, tænkte han, naar Hr. Gilge fra Lybæk faaer det at vide.

Den næste Dag sadlede Hervert sin Hest og red ned til Deiberg. Mammen stod ved Vinduet og saae efter ham. Da han boiede ind ad Kirkestien, rystede

hun paa Hovedet. Det bliver vist ikke til det bedste, at han rider den Bei, sagde hun til sig selv. De To passe ikke til hinanden.

Solen skinnede. Alt omkring ham var lyst og klart den Dag, og i Herverts Sind var der en Ro og Fortrøstning til Fremtiden, som han ikke længe havde kjendt. Det tegner godt, tænkte han og klappede sin Hest paa Halsen. Hvad jeg tager mig for idag vil vist have Held tilfølge. Den Ene har spaaet saa, den Anden saa, ringe Lykke gave de mig tilhobe, og Allesammen toge de feil. Det er kun til Jnger mit Sind og min Længsel staaer. Mens jeg sad og lyttede til hende, kom der Fred og Ro til mig, det var som om jeg reiste ind i et bedre Rige, hvor ingen Splid og Tvedragt haver hjemme. Ligeoverfor hendes milde Dine, som aldrig lukke sig med nogen syndig Tanke, blev det stille og glemt, hvad der bruser og bobler herinde. Det vil jeg sige hende idag, hvad der ligger udenfor vil jeg se at glemme.

Da han drog ned over Engene, mødte han Lædefogden fra Alsborg. Han kom ridende i en ny blaa Kofte og med en stor Blomsterkofte stuktet ind i Brystet. Hovedtøiet paa Hesten var pyntet med Sløiser af hvide og røde Bændler. Han red ovre paa den anden Side af Veien, holdt stille og hilste, da Hervert kom forbi.

Hvor skal I hen idag? spurgte Hervert. I er saa pyntet.

Jeg rider om og beder til Bryllup, sagde Fogden. Om to Dage gifter agtbare Jomfru Ingeborg sig med Junfer Staal, med Faders og Moders og alle gode Frænders Forlov og bedste Onsker.

Gid det maa blive dem til Lykke og gode Vilkaar, sagde Hervert. Saa red han videre.

Ovenfor Deiberg laa dengang et lille Stykke Skov, som man kunde gaa ind til gjennem en Laage fra Præstegaardens Have. Gamle Bøge og Egetræer, som de findes overalt i Vesteregnet, naar Havgusen har blegget dem og Stormen udtørret deres Toppe. Bøiede af Kampen strække de deres aflædte Grene iveiret, som om de vilde bede om Naade eller Hjælp mod disse to Fjender, men der gives ingen Hjælp, ingen Forløsning. Imorges stod Løvet frisk, men iaften trænger Gusen ind fra Havet, en tyk Laage, der breder sig over alt, kommer, man veed ikke hvorfra, drager bort igjen, Ingen veed hvorhen, formørker Solen, trænger ind i Husene, gjennem den tætteste Klædning, Bladene krympe sig sammen, Knopperne sugne og visne, saa kommer det hvide og trevlede Mos og klynger sig fast til Barken, om nogle Aar falder ogsaa Barken af. Dermed er Kampen tilende.

Hervort red under lykkelige Haab og glade Tanker. Da han kom ned til Præstegaarden, saae han en Skiffelse gaa igjennem den lille Laage ind i Skoven. Det er Inger! sagde han til sig selv. Hvor hun er bleven smuk i den korte Tid hun har været nede hos Præstefonen. Nu vil jeg binde min Hest ved et Træ og liste mig nærmere, saa hun ikke kan høre mig før vi mødes.

Det gjorde han og gik ind i Skoven. Dybere inde mellem Træerne, hvor Løvet blev friskere og tættere, havde han dannet et Lysthuis til hende, der tøvede hun gjerne, naar Veiret tillod det. Der havde de ofte dvælet, han og hun, naar han kom og besøgte hende, og det skete hyppigt i den sidste Tid. Solen skinnede ned paa de lysegrønne Bregner mellem Træerne, Myggene summede, en dyb Fred var udbredt over alt, man kunde høre det faldende Blad og Fuglen, som søgte sin Føde mellem

Løvet paa Jorden. Herverts Hjerte bankede, han nærmede sig Maalet. Inger havde vist ventet paa ham, hun var maaske gaaet ham imøde. Det var atter en Tilvæert for hans Haab. Da han kom længer frem, hørte han Stemmer. Han stod stille og lyttede. Inger havde naaet Lysthuset før han. Der sad en Mand paa Bænken ved hendes Side, han holdt hendes Haand i sin, han bøiede sig over mod hende, og hun saae op paa ham, læste i hans Dine og lyttede til hans Ord. Hervert kjendte Manden, det var Offe Staal, som talede.

Lovet være Gud, at jeg mødte Eder, hvorvel det Grinde, jeg kommer med, kun bringer ringe Glæde. Mine kjære Frænder og Venner handlede ikke til Bedste, da de tænkte at faa mig ind i Munks Familie. Om to Dage skal jeg giftes med Jomfru Ingeborg, og idag kommer jeg for at sige Farvel, — ikke til Eder, for jeg glemmer Jer vist aldrig, men Farvel til Lykken og mit kjæreste Haab i denne Verden.

Inger havde slaaet sine Dine til Jorden, for at han ikke skulde se, at hun græd. Det maatte være saa, hviskede hun. I vidste det jo alt længe.

Jeg haabede at finde en Udvei, sagde Offe. Min Fader og Moder ere døde, saa skikkede jeg Bud over til Farbroder paa Falsster, som har mine to smaa Søstre i Pleie, og bad ham om at faa den Sag til at gaa tilbage, men han svarede mig, at det vilde ikke være til mit Bedste. Saa gif jeg forgangen Aften ind til Hr. Jørgen Munk og bad ham høre paa mig med Sagtmodighed; jeg tilstod at jeg ikke holdt af Ingeborg som jeg burde og som hun vist fortjente. Jørgen sad og rystede paa Hovedet. Jeg fortalte ham mere endnu. Til Eder, sagde jeg, stod mit Haab og mit Hjertes Forlængsel,

det var Eder jeg holdt af og som jeg tænkte paa tidlig og silde.

Gud forlade Jer, at I talte saa, sagde Inger og hævede sine vaade Dine op til ham, det burde I aldrig have sagt, eller om I sagde disse Ord til Jørgen Munk, saa burde I dog ikke gjentage dem for mig.

Det lod sig dog ikke dølge, svarede Offe bønligt og mildt. Hvad jeg tænkte paa, har I vist læst af min Lykke, hvergang jeg saa Jer, og af min Bedrøvelse, naar vi skulde skilles. Derfor skjælvende min Stemme, naar jeg talede, mærkede I det ikke? derfor glemmer jeg hvert venligt Ord, I sagde, i mit Hjerte, derfor længtes jeg efter Præstegaarden i Deiberg, men I veed vist ikke, hvordan jeg sad og talte Timerne, mens jeg var borte, og regnede ud, naar jeg kunde komme her igjen.

Inger sad og saa ned for sig, hendes blege Kinder vare blevene røde. Hvad svarede Jørgen Munk? spurgte hun.

Skal jeg nu ogsaa have den Sorg, sagde han; saa stod han op og svarede kort og bestemt, at han holdt sig til mit Ord og ansaae mig for en bedre Kavallerer, end at jeg kunde bryde det.

Gud give vi aldrig havde mødt hinanden, hviskede Inger og foldede sine Hænder.

Gud give jeg aldrig havde mødt nogen Anden, svarede Offe.

Saa er det vist bedst vi skilles, sagde Inger og stod op fra Bænken. Farvel, Hr. Offe Staal, og Tak for den Tid, vi have kjendt hinanden. Offe blev siddende uden at svare, det var som om han ikke ret havde forstaaet hende.

Det er ikke værdt, I skilles, sagde Hervert og traadte hen til dem.

Inger udstødte et Skrig, Offe sad og stirrede paa ham. Du har hørt, hvad han sagde? spurgte hun.

Jeg har hørt, at I holde af hinanden, svarede Hervert, naar saa er, gjør man bedst i at holde sammen og ikke at skilles.

Inger saae paa ham, hans Stemme var mild som altid, naar han talede til hende, men den lød huul og tvungen, hun havde heller aldrig seet ham saa bleg som i dette Dieblif. Han stod ved Bænken, som hun nylig havde forladt, han støttede sig til den, det var som om hans Legeme skjælvede imedens.

Vil I da hjælpe mig, Hervert Gram? spurgte Offe i en Tone saa blød og saa bønlig som et Barns. Jeg selv mægter ingenting, det mærker jeg nok, men hvis I kunde det, skulde jeg vist blive Jer en taknemmelig Skyldner.

Vi kan jo prøve derpaa, sagde Hervert. Om jeg ikke tager feil, saa var det nok Jer, som en Aftenstund varede min gamle Fader for hans Uvenner oppe i Viborg.

Det har jeg glemt, sagde Offe.

Har jeg hørt ret, saa var det vist ogsaa Jer, som gjerne vilde styre tilfreds den Aften Ulykken skete nede ved Karup Mølle. Gud har givet mig et haardt Sind, sagde Hervert, jeg kan ikke rigtig glemme mine Fjender, men jeg husker ogsaa lidt paa dem, der gjorde mig godt. I er en brav og hæderlig Mand, Hr. Offe! jeg har længe gjerne villet være Eder til Nytte med det lidet jeg mægtede. — Jeg troede blot ikke det skulde ske paa

denne Maade, føiede han til, og saa tav han, fordi hans Læber begyndte at skjælve.

Jeg vidste nok, at Hervert vilde hjælpe, sagde Inger og rakte ham Haanden. Det er altid fra ham, at Lykken kom til mig.

Hervert tav lidt, medens han saae paa hende. Det kostede ham Umage at faa Ordene frem. Maaske var det bedre, dersom Du havde betroet mig noget om den Sag før idag, sagde han endelig.

Hvad skulde jeg sige? svarede hun. Du havde saa meget andet at tage vare paa; det lod aldrig til Du brød Dig om slikt.

Hun har ikke engang begrebet, hvormeget jeg holdt af hende, tænkte Hervert. Det kan ogsaa være, det er tidsnok endnu, sagde han.

Men der er kun to Dage til mit Bryllup, ytrede Offe.

Jeg veed det, svarede Hervert. I fortalte det jo nyligt. Men der kan ske meget i to Dage. I skal ikke være bange; tag nu Inger i Haand, Hr. Offe, og gaa hjem med hende til Præstegaarden, saa skal jeg tænke paa Resten.

Følger Du da ikke med? spurgte Inger. Jeg troede Du havde ifinde at tage derned idag.

Det var ogsaa min Hensigt, sagde Hervert, men nu er det vist bedst jeg drager en anden Vej. Et Ord endnu, føiede han til, og vinkede Inger nogle Skridt affides. Før end jeg gaaer, skal Du sige mig ærligt og sandfærdigt, om Du holder meget af Offe Staal? Vilde Du tage Dig det nær, hvis det gik som den Uloborger Mand bestemte med ham og Ingeborg?

Om jeg holder af ham, hvistede Inger, medens hendes straalende Dine gjorde ethvert Svar overflødigt og sænkede sig for det skarpe Blis, hvormed han saae paa hende. Al, Hervert! jeg har aldrig holdt af nogen Anden end Offe; fra den første Dag vi mødtes har han boet i mine Tanker.

Har han det? sagde Hervert.

Husker Du ikke, naar Du kom ned til Præstegaarden og hørte mig le og synge, saa spurgte Du, hvorfor jeg var saa glad. Det var hans Skyld; og naar jeg sad derinde og saae ud ad Vinduet, saa spurgte Du, hvad jeg tænkte paa. Det var ham jeg længtes efter. Jeg troede ikke det var muligt at holde saameget af et Menneske.

Det er som det bør være, sagde Hervert.

Jeg turde blot ikke sige det til Nogen, føiede hun til.

Det behøves ikke heller, man kan holde meget af et Menneske uden at sige det.

Inger betragtede ham forbavset. Hvad fattes Dig? spurgte hun. Din Haand ryster jo, og Du er bleg som en Dødning, saadan som idag har jeg aldrig før seet Dig. Du taler venlige Ord til Offe og mig, men det er næsten som Du ikke ret glædes over vor Lykke.

Bryd Dig ikke om mit Ansigt, lille Inger, jeg har haft nogen Modgang af og til, det sætter Mærke. Gaa Du kun hjem til Præstekonen med Offe. Jeg skal handle for Jer saa godt jeg kan. Inden to Dage vil der vist ske noget nyt paa Ulvborg. Med disse Ord vinkede han ad hende og gik ind i Skoven uden at lægge mere Mærke til dem. Offe vilde takke og rakte ham Haanden, Hervert saae det ikke. Inger blev staaende. Hun begreb

ikke noget af det Sørgeſpil, der var foregaaet foran hendes Dine, og dog havde hun ſelv været Deeltager deri. Sligt hændes undertiden. Hervert fandt kun Tilſkuere, hvor han havde ventet at finde Deeltagere, det hændes ogſaa.

Lyffeligvis var Inger i dette Dieblif formeget beſkæftiget med ſig ſelv til at gruble over Andet. Hun gif hjem til Præſtegaarden med Offe. Hun lænede ſig op til hans Arm, hendes Hoved bøiede ſig over mod hans Skulder. Hvad de hviſkede til hinanden imedens, bragte hendes Rinder til at rødme. Og alt omkring dem ſtod i Samklang med denne Stemning; den ſkyfri Himmel, ſom Aftenſolen kaſtede ſit varme Lys over, Fuglen, ſom ſang over deres Hoved, det friske, det grønne, hvorhen de ſaae, og den dybe, uforſtyrrede Fred, ſom hvilede over alt.

Lidt efter at de vare ude af Skoven, ſkiltes Buſkene, og to Ryttere kom tilſyne. Hr. Gilge var den Ene. Han ſmilede og ſagde:

Se, det var nu den Frier, Jomfru Ingeborg. I ſeer altsaa, at jeg tog ikke feil. Han lader kun til at ſkjønne lidt paa den ſtore Lykke, Hr. Jørgen har beſtemt for ham.

Ingeborg ſad paa Heften og ſaae hen for ſig, hendes Dine ſyntes at ſøge og finde Hervert længe efter at han var forſvunden. Hun var overordentlig bleg i dette Dieblif, men ſmuk og ædel ſaae hendes Anſigt ud under Kampen for at dølge ſin Smerte. Jo viſt tog I feil, ſagde hun, da Havelaagen havde luffet ſig efter Inger og Offe. I fortalte jo, at Hervert Gram beſøgte denne lille Inger af Godhed for hende, det ſkulde være derfor han havde givet hende Lærere og ſat hende i Huſet

hernede hos Præstefonen. Det paastod J, det svor J paa, ikke sandt?

Det gjorde jeg rigtignok, svarede Hr. Gilge, jeg holdt det for afgjort og vidste ikke bedre.

Men det vidste jeg, sagde Ingeborg og hævede sit Hoved og saae spottende paa ham.

Jeg kan ikke finde Rede i den hele Sag, vedblev han. Alle Menneſker fortalte dog, at Hervert i den sidste Tid holdt af Jnger, nu har vi Syn for, at det ikke er saa, før fortalte de, at han holdt af Eder, det var der heller ikke noget om.

Veed J det saa nøie? spurgte hun.

Det veed jeg bedre end mange Andre, svarede Hr. Gilge, og siden dette ſkal være Aabenbarelsens Time, saa maa det nu frem, hvad jeg længe har villet dølge. Se, Jomfru Ingeborg! blev han ved og viſte hende en Kapsel, ſom hang i en rød Silkeſnor indenfor hans Koſte, dette lille Portræt gav Hervert mig til Foræring forrige Sommer, hos ham laa det nede paa Gulvet i Kroſtuen, hos mig har det ſiden ligget paa mit Hjerte.

Og det er Sandhed? ſagde Ingeborg heftig, da hun havde gjenſjendt ſig ſelv i Portrætet. J har ſaaet det af ham?

Ved min Dre! ved min Sjæls Salighed! ved alle mine høie Forfædres Minde! ſvor Hr. Gilge Lork. Han gav mig det frivilligt, jeg bad ikke engang derom; der var desuden Vidner nok paa det, Eders egen Foged nede fra Broen, Kromanden i Veirſø, jeg huſſer dem ikke Allesammen. Det ſøiede Fogden til i ſin Enfoldighed: Han bryder ſig viſt ikke om Billedet, for han kan gaa hen og tage Den det ligner, naar det behager ham.

Ja saa! det troede Fogden, sagde Ingeborg. Behold
J kun Portrætet, siden J siger, det har Værd for Eder,
og lad os saa ride hjem. Jeg har noget at tale om
underveis, som vil gjøre Eder fornøiet.

Da hun sagde dette, vendte hun sin Hest tilbage
paa Stien og red bort i Skridtgang ved Hr. Gilges
Side.

XII.

Hvad der skete ved Skjern Aa samme Aften.

Da Hervert red hjem over Fagerby Rær, mødte han en af Folkene fra Boldborg. Manden havde været nede for at se til nogle Heste, de havde staaende paa Engen. Han stillede sig hen ved Grøften med Huen i Haanden, til Hervert kom forbi.

Har Husbond truffet de Uloborger Mænd idag? spurgte han. Hervert sagde nei, og Karlen fortalte, at Hr. Jørgen lidt efter Middag var draget ned forbi Ræret. Da han saa mig, holdt han stille, som om han vilde sige noget, men han betænkte sig igjen og red videre. Herremanden selv var bevæbnet, og en af Huskarlene red bag efter ham med en stor Sabel ved Siden.

Hvor vilde de hen? spurgte Hervert.

Det var ikke let at faa at vide, men jeg spurgte efter dem ovre i Byen, der havde de været inde hos Smeden og faaet lagt en Sko under Hesten. Smeden hørte af Tjeneren, at de skulde ned til Lønborg og kom tilbage igjen i aften.

Da Hervert havde grundet lidt paa dette, sagde han til Karlen, at han skulde tage en Hest nede paa Engen

og følge efter ham saa hurtigt han kunde. Derpaa red han hjem til Boldborg. Mammen stod og ventede ved Binduet, hun læste i hans Ansigt, at han ikke kom tilbage med noget lykkeligt Budskab. Han var blegere end da han red ud, talte ikke til Nogen og gav heller ikke Ngt paa Sultan, som sprang og logrede ad ham.

Hvordan gik det? spurgte hun.

Efter Ingers Billie, svarede han og raabte ned til Folkene, at de skulde sadle ham en anden Hest, for han vilde strax bort igjen. Da Hervert lidt efter kom tilbage fra sit Kammer, lagde Mammen Mærke til, at han havde været inde og væbnet sig. Han bar den store Stødkaarde med Jernfæste, som han kom hjem med fra Krigen, og Kolben af en hjullaaset Pistol stak frem under hans Kappe. Mammen saae vist paa ham, men da han ikke sagde noget, tav ogsaa hun.

Naar kommer Du hjem igjen? spurgte hun siden.

Det bliver vist filde. I skal ikke vente efter mig, svarede han. Farvel, Mammen! Han trykkede hendes Haand med en forunderlig Heflighed og en Varme, hun ikke var vant til. I vilde nødigt, at Inger skulde blive min, sagde han. I har faaet Eders Ønske opfyldt.

Det var dog meest for din egen Skyld, jeg gjorde dette Ønske, svarede hun. Inger er ikke Den, der kan gjøre Dig lykkelig. — Bliver Du længe borte?

Jeg veed det ikke. En Mand kan sige for vist naar han drager hjemmefra, men ikke altid naar han vender tilbage. Da han kom ned i Gaarden, stod Søren og ventede ved Hesten. Du kan følge med, sagde Hervert. Og eftersom de Ulovborger Mænd rede væbnede af By, skal Du ogsaa tage Sabel ved Siden.

Søren gik ind i sit Kammer og kom tilbage igjen

i en tyk Hjortelæders Røllert, Sabel i Bæltet og store Rytterstøvler, saa stive, at man ikke kunde stikke eller hugge igjennem deres Skafter. Han havde en rund Hat paa, med et Jernfryds i Bullen. Det lod til at Hververt ikke behøvede mange Ord for at gjøre sig forstaaelig for ham. Da han saa Søren komme, nikkede han tilfreds. Derefter rede de bort. Mammen stod oppe paa Trappen med Haanden over Dinene til Skygge for Solen og saa efter dem.

Bare der ikke skeer en Ulykke dennegang, hviskede Fogden til hende, da han havde lukket Porten. Hvad troer Hun?

Ret nu gaaer Solen ned, sagde Mammen, og pegede over i Vest med sin Rrykkestok, inden den staaer op igjen, vil der ske det, som Manden paa Ulvborg aldrig forvinder. Det troer jeg!

De to Ryttere bleve nu ved at ride hen til Bomhuset ved Skjern. Da de kom ned til Aaen, laa der en tyk Taage over Engene. Solen var gaaet ned, lidt efter kom Maanen frem som en stor rød Kugle, men dens Lys kunde endnu ikke ret faa Bugt med Skumringen. Hververt holdt stille og sagde nogle Ord til Søren, derefter stod han af og trak Hesten om bag en Pilebusk, paa den anden Side Veigrøften, men Søren red ind over Engen i et jævnt Trav. Der gik en Tid saaledes. Hververt sad paa en Steen, med begge Hænder under Hovedet, og saa hen for sig, hans Hest stod og græssede lidt borte mellem Lyngen. Rørdrummen skogrede ovre i Engen, og af og til hørte han en svag Støi af en Mand, der gik og trak Garn nede ved Aaen, ellers var alting stille omkring ham. Han lyttede, men det vedblev at være roligt. Han sad og saa sig omkring, til hans

Blik standsede i den Retning, hvor Deiberg Præstegaard laa. Da bredte der sig en dyb Sørgmodighed over hans Ansigt, det var som om dette Dieblif lod ham drage en Slutning fra de svundne Dage til det der forestod i de kommende, men han forjog denne Tanke, rystede med Hovedet og sagde: derovre drømme de, men her vaage vi. Lidt efter lod Hestetraav, og der kom to Ryttere ned ad Beien. Hververt gik længer tilbage under Busten, men det behøvedes ikke, Rytterne vare saa fordybede i deres Samtale, at de ikke lagde Mærke til noget. Den Ene var Ingeborg Munk, den Anden Hr. Gilge Lork. Han lyttede efter deres Ord, han hørte maaske noget af hvad de sagde. Da de vare komne forbi, stod han op paa Stenen.

Lykkelig Reise, Ingeborg Munk! raabte han efter dem. Det I gjør iaften, vil I vist ellers fortryde siden.

Begge Rytterne studsede ved denne dybe Røst, der saa uformodet lod henover Egnen. De standsede deres Heste, Ingeborg vendte sig om, men alt hvad hun kunde se i Skumringen var et mørkt Omrids af en Mand i en Rappe. Hr. Gilge derimod udstødte en frygtelig Trusel og lovede den Ubekjendte Allandsens Ulykker, — naar han kom tilbage igjen. Det var nu engang hans Bane at sætte sig i Gjæld til Fremtiden. Folk fik altid noget tilgode hos ham. Hververt dukkede ned igjen bag Stenen og lod dem ride. Noget efter kom Søren tilbage. Hans Hest dampede, det lod til, at han havde gjort en lang Reise, siden de skiltes.

Traf Du Den Du søgte? spurgte Hververt.

Han vil være her til rette Tid, sagde Søren.

Der laa et lille Huus ved Beien, noget ovenfor Bommandens Bod. Folkene vare ikke hjemme. Herre-

manden, de hørte til, havde sendt dem op i Madum Moser for at skære Tørv.

Nu skal Du gaa derind, sagde Hervert, da Maanen kom bedre frem. Naar Du kryber op i Gavlen, kan Du se, hvem der kommer ridendeovre paa den anden Side Aaen.

Søren bandt sin Hest til Piletræet og gik ind i Huset. Hervert blev siddende paa Stenen, ubevægelig som en Støtte. Det begyndte at blive silde, Taagen reiste sig, og der kom en kold Vind ind over Klitterne fra Havet.

Seer Du ingenting? spurgte Hervert lidt efter.

Søren stak sit Hoved ud ad Glashullet oppe i Gavlen og sagde, at der kom tre Mænd ridende ad Lønborgveien. Jeg kan kjende den Ene paa hans hvide Hest, det er Hr. Jørgen Munk. Der rider en Mand paa hver Side af ham.

Før var der kun To, sagde Hervert og spændte sin Sabel fastere om Livet. Hvad seer Du nu? spurgte han noget efter.

Nu holde de stille paa Veien, som om de raadslaa, sagde Søren. Længer borte kommer der en Mand til, han gjør Folgeskab med dem. Der ride de frem mod Broen.

Det bliver fire, sagde Hervert.

Ja, og vi ere kun To, svarede Søren betænksomt til.

Hvis Tallet gjorde noget, svarede Hervert. Kom saa ned, Du!

Da Søren gik ud af Hytten, sad Hervert paa Hesten. Maanelyset faldt hen over ham. Søren syntes han saa blegere ud end ellers. Det varede ikke længe før de hørte Rytterne komme fra den anden Side Aaen.

Bommanden kom ud og talte nogle Ord med dem, inden de rede videre. Deres Heste pustede, Hovslagene gjenløde paa Træbroen. De to Mænd fra Boldborg bleve holdende stille ved Piletræet, Herverts Hest vrinskede, da de andre kom nærmere. Han bøiede sig ned og klappede den paa Halsen.

Hvor Brus tager paa! sagde Søren. Jeg troer han er bange.

Jeg troer han længes, svarede Hervert. Nu skal Du give vel Agt paa hvad Du seer mig gjøre, føiede han til, følge efter og bruge Dig flink.

Det skal jeg, svarede Søren.

Du skylder jo den Herremand at sige ham Tak for sidst.

Det haster ikke, meente Søren. — J har nok ellers allerede gjort det paa mine Vegne.

Strax efter viste Rytterne sig nede paa Veien. To rede foran, derefter kom en Tredie, men Jørgen Munk var den Sidste. Da de naaede Bussen, red Hervert frem og spærrede Veien for dem. Søren bar sig ad paa samme Maade.

Tøv lidt! sagde Hervert, jeg har ventet paa Jer.

Hvem er J? spurgte den mandhaftigste af Rytterne, skjøndt han ret godt kjendte Stemmen.

Jeg har et Par Ord at skifte med Hr. Jørgen Munk, svarede Hervert. J Andre kan gjerne drage videre, men han maa blive tilbage.

Jørgen skjælvede ved Lyden af denne Røst, saa rolig den end lød, han drog sin Hest længer til Siden medens de Andre sluttede sig tættere sammen foran ham.

Det er bedst J skjætter Jer selv, Hervert Gram, sagde den nærmeste Rytter. Vi ere Fire, som J seer,

J ere kun To. Det var ikke godt det skulde komme til Ufred imellem os.

Ja, nu har vi nok af den Snak, sagde Hervert, vil J ikke ride, kan J blive og se hvad der følger paa. Jørgen Munk skal være min Mand endda.

Ja, nu har vi nok af den Snak, raabte Søren, som troede, at han ogsaa burde give sit Ord med. Og da han havde sagt dette, drog han sin Sabel, siden det ikke kunde være anderledes.

Gudfader forlade Jer, hvis J lader det komme til Strid, raabte Hr. Jørgen. Vi To har ingenting at tale om.

J er nu bleven advaret med det gode, sagde den første Rytter, rider J ikke Eders Bei, saa vil der ske en Ulykke.

Det kan gjerne være, sagde Hervert, og endnu medens han talede spændte han Pistolen og satte Sporerne i Hestens Side. Hesten steilede, Hervert fyrede, den nærmeste Rytter udstødte et klagende Skrig, tabte Tømmen og faldt af Hesten.

Det var den Ene, tænkte Søren, idet han gav sig Gud i Bold og foer ind i Kredsen. Den næste Rytter hævede i det samme Sablen til Angreb, men inden Krudtrogen drev bort, havde Hervert vendt sig mod ham, saa heftigt at begge Heste tørnede mod hinanden. Han afbødede Sabelhugget med Pistolløbet og slog Manden i Hovedet med Skæftet. Den Saarede greb for sig med Hænderne, Hesten pustede og sprang til Siden.

Det var To, tænkte Søren, som var bleven skilt fra sin Modstander og efter den Tid holdt noie Regnskab med hvad der skete. I det samme gav Munk sin Hest af Sporen og søgte at komme forbi, Søren stillede sig

iveien for ham uden at agte den gamle Herremands truende Raarde. Jørgens Hug faldt hurtigt og heftigt, det trykkede Sørens Hat dybere ned i Panden, men indenfor Hatten sad en forsvarlig Jernbøile, den optog Slaget. Imedens stak Søren sin Sabel ind under Hestens Hals og over skar Tømmen. Hesten gjorde et Spring, der kastede Jørgen Munk ud over Sadlen. Nu stod det saaledes til, at af de fire Ryttere laa de to paa Jorden, Jørgen Munk var i Sørens Hænder, medens Hervert og den Fjerde kæmpede sammen. Det var en bomstærk Mand, der forstod at føre sin Klinge og gav Slag for Slag, men hans Hest vilde ikke ret lystre, den pustede og slog til Siden og hindrede i sin Angest Rytterens Bevægelser. Det gav Hervert en Fordeel. Han angreb desuden med en Hefstighed, som den Anden ikke kunde staa sig for. Under et af de ufrivillige Spring den bange Hest gjorde, red Hervert ind paa ham, dreiede ham Raarden af Haanden og satte ham sin for Byttet.

Nu ad Helvede til! raabte han, ellers er Du en død Mand.

Rytteren kastede sig tilbage i Sadlen, sagde intet, men dreiede sin Hest og jog hen ad den Vei, han nylig var kommen fra. Lidt efter hørte de ham galloppere ud over Broen.

Søren havde under den sidste Kamp havt en dobbelt Bestilling. Først passede han paa Jørgen Munk, og lukkede sine Øren for den gamle Herremands Trusler, dernæst gav han nøie Agt paa hvad Hervert tog sig for. Da Rytteren jog tilbage over Broen, trak han Veiret og sagde til sig selv: To og to gjør fire, det staaer præntet.

Da Hervert saae Jørgen Munk under Søren's Baretægt, stod han af Hesten og gif hen til ham.

Nu os To, sagde han. Det koster Umage nok at faa Jer itale iaften, og I vare dog Fire mod En, som I pleie. Mod min Fader gif I freidigt frem, han havde graa Haar og en Haand der rystede; kom nu mod mig, Jørgen Harejæger! det nytter ikke at krybe i Skjul længer.

Maanen skinnede ned over Veien, Duggen glindsede i Lynngen, inde i Heden vrinskede en af Rytternes løse Heste. Herverts Hat var falden af, medens han sloges med den Sidste. Hans Hoved blødte, og Haaret hang ned over Panden. Jørgen gyste tilbage for det vilde og hævnlystne Udtryk i hans blege Ansigt.

Lad mig drage min Bei i Fred, Hervert! sagde han, jeg vil ikke have større Skyld paa min Samvittighed end den jeg bærer paa.

Min Fader raaber til mig fra sin Grav, sagde Hervert. Den røde Plet nede i Karup staaer for mine Dine, alt det Blod I eier, vil gaa med for at vaske den af.

Jørgen traadte endnu et Skridt tilbage. Hervert sprang ind paa ham, han var ikke mere Herre over det Raseri, han saalænge havde søgt at dølge. Forsvar Jer! raabte han. Blod for Blod! det er min Religion. Det skal I komme til at bekjende iaften!

Jørgen Munk drog sin Kaarde og kastede den henad Veien.

Her staaer jeg for Dig, en værgeløs Mand, sagde han, dræb mig nu, hvis Du vil. Siden Du taler om din Fader, saa døde han i mine Arme. Vidste Du det? Hans sidste Ord, da han lagde sit Hoved paa min Skulder,

var at der skulde blive Fred og Forsoning mellem os, det har jeg søgt at fremme saa godt jeg kunde, men det hjalp ikke. Forlang hvad Du vil til Bod og Offer, det skal blive ndet af bedste Formue, men jeg slaaes ikke med Dig.

Munks Ord havde atter ladet Hervert vinde Herredømme over sig, han stod lidt og betænkte sig, derpaa sagde han: J skal have Eders Willie; jeg opsætter, men jeg glemmer ikke; Eders Liv tilhører dog mig alligevel, og J vil aldrig leve den Dag, da J veed Eder sikker. J skal ryste og bæve i Jeres Seng, til jeg kommer og holder Dom. Inat skal andet fuldbyrdes. Hør nu, hvad jeg har bestemt: J lovede at bringe vor Hest hjem til Boldborg Port, hvorfor skete det ikke? Jeg ventede, J glemte at J havde svoret det for Konge og ærlige Mænds Afsyn. Nede ved Bomhuset tog J den fra os. Inat staaer den igjen paa samme Sted, følg med og hent den. Vil J have Vidner, saa kald paa Eders Folk, hvis ikke, saa lad dem drage deres Bei, vi skal nok komme ud af det endda.

Du gjør Synd i at forlange dette Løfte, sagde Jørgen, naar jeg rører ved den Hest, Natmanden har haft i Bold, vil jeg være en æreløs Mand imorgen.

Gjør J det ikke, vil J være en død Mand imorgen, sagde Hervert. Vælg selv!

Lad os gaa hen og se til den Saarede, sagde Hr. Jørgen.

Hervert gik tilbage til Manden, der laa og stønnede paa Jorden. Hvordan har Du det, Mads Foged? spurgte han.

Aa, min Arm er skudt i Splinter og Stumper,

hviskede Fogden. Det værker og brænder i den, som den flemme Syge.

Den Anden havde længe ligget udstrakt paa Stedet hvor han faldt, tavs og ubevægelig som den Døde, da han syntes at Samtalen mellem Hervert og Munk lod til at gaa af i det gode, hævede han Hovedet lidt iveiret og figgede hen efter dem. Næste Gang reiste han sig overende og sad og saae sig om, til de kom hen til ham.

Hvad feiler Du? spurgte Hervert.

J har fløvet mit Hoved i to Stykker, raabte han med en vældig Røst, saadan dunker det deroppe.

Reis Dig og skaf din Kammerat hjem, sagde Hervert.

Ja, Gud hjælpe mig, svarede Manden, naar jeg prøver paa at røre mig, gaaer jeg vist reent istykker. Alligevel reiste han sig med stor Lethed. Søren fangede deres Heste, de to Mænd begave sig paa Hjemveien, Skridt for Skridt, og bleve ved at jamre og klage sig, saalænge de troede at Nogen kunde høre det.

Rid Du nu op til Kurvemagerens Hus, hvor vi holdt før, sagde Hervert til Søren, og tøv der, til jeg kalder paa Dig. Søren ablød. Hervert og Jørgen Munk gik ned til Broen. Foran Bomhuset stod en Mand i en laaden Lammeskinds Kofte, han holdt Hesten, som havde været Skyld i saamange Ulykker. Bind den fast ved Bommen, sagde Hervert, og hold saa din Hæue hen til mig, for at Du kan faa din Uleilighed betalt. Manden rakte Huen frem, under dybe Bux og Tafsigelser, Hervert kastede nogle Solopenge ned i den og befalede ham at forlade dem. Derpaa ladede han Pistolen og vendte sig om til Jørgen Munk. Nu har jeg ladet min Pistol, sagde han, og jeg sværger ikke ofte, men det høre Gud den Almægtigste! at jeg sætter

den for Eders Hoved og fyrer, hvis J nægter at lystre. J mener vel, at Eders Død vil komme over mig. Det kan være, Hr. Jørgen! men jeg har ogsaa tænkt paa det, mit Huus er givet i Andres Baretægt, mine Sager ere ordnede; dræber jeg Jer inat, drager jeg ud af Syl-land imorgen tidlig og søger min Lykke i andre Lande. Løs nu Hesten!

Jørgen svarede ikke, han saa sig om til Siderne. Det næste Skridt skulde sætte Stempel paa alle de kommende Dage. Ingen lagde Mærke til ham, Nattens Fred og Mørke hvilede omkring dem, han sukkede og gik med bøiet Hoved hen til Hesten og lagde sin Haand paa den. Hververt fulgte ved hans Side, med den spændte Pistol i Haanden.

Nu er det skeet, sagde Jørgen Munk.

Der er mere tilbage, svarede Hververt. Da Hesten drog ud af Sigverts Gaard, var den fri for hver en Plet og Lyde. J har tjæret den en Blis i Panden, træk den ned til Naen, Jørgen Munk, og to dens Hoved.

Det gjør jeg aldrig, sagde Jørgen. Saa maa Du heller tage mit Liv.

Som J vil! sagde Hververt og spændte Pistolen.

Jørgen stod og holdt paa Hestens Tømme, han foldede sine Hænder og saa op paa Hververt. Jeg er en gammel Mand, sagde han, tænk lidt paa det.

Træk den ned til Naen! raabte Hververt og strakte Pistolen hen imod ham.

Er der slet ingen Raade for mig?

Var der Raade for min Fader?

Din Lod vil vist ikke blive bedre end Sigverts, sagde Jørgen, naar denne Nats Bedrifter spørges.

Det er bedre at dele hans Lod, end at sørge over den, sagde Hervert. Da Jørgen Munk hørte dette, bøiede han sit Hoved og trak Hesten ned til Aaen.

Lidt fra Broen var der et Badested, hvortil Folk drev deres Kreaturer fra Marken. Der gik de ned. Himlen var bleven klar og blank, det var næsten saa lyst som om Dagen, Vandet i Aaen glimrede i Maaneskinnet, og det boblede mellem Sivene og skyndte sig, som om det længtes efter at komme ud i Fjorden. Længs med Bredden stod en Række gamle Ellevæxer, nøgne foroven, grønne ved Roden, den friske Vind foer hen over Lyngen med den enslydende Hvislen, man hører paa Heden. Det er de Døde, der hvirvle, siger de derovre. Et Stykke længer oppe i Aaen løb Aaretag fra Munden, som laa og fiskede, da de kom. Da han mærkede, at der var Folk i Nærheden, skyndte han sig bort. Det var en Tater, fredløs og fremmed gjorde han sig til Herre over alt, hvor Forfølgelsen eller Hungeren drev ham hen. Men oppe paa Broen sad Bommanden og kiggede ud af en lille Laage i Bomhuset. Han havde ret godt hørt Skuddet og Støien, som fulgte efter, da de sloges, men han blev i sin Bod. Han var en forsigtig Mand, der tænkte før han handlede. Jørgen Munk har engang slaaet mig paa mit Dre, saa jeg ikke kan høre, hvem der er i Betryk dernede, sagde han til sig selv. Jeg er ogsaa en gammel Mand, og saa har jeg heller ingen Sabel. Siden Hr. Jørgen ikke havde gjort hans Syn Fortræd, sad han nu og saa til hvad der gik for sig ved Aaen.

Da de kom ned til Badestedet, vendte Jørgen sig endnu engang om til Hervert og bad for sig. Der ligger elleve Led af min Slægt i deres Grave, sagde

han med en Røst, som skjælvede af Graad, det er dem Du vanærer idet Du krænker mig. Tænk ogsaa lidt paa det.

Der ligger en gammel Mand oppe paa Deiberg Kirkegaard, sagde Hervert, han havde ingen Slægt og ingen Forfædre, han gjorde heller ingen Sjæl Fortræd, hvorfor krænkede I ham, hvorfor tog I hans Liv — Tre mod En, som de Feige, i Mulm og Mørke som en Stimand? Det er bedst, vi tale saa lidt derom som muligt. — To Tjærepletten af min Hest!

Da brast den gamle Herremand i Graad, hjælpeløs og overvældet som han var, men han bøiede sig ned over Naen, for at hans Fjende ikke skulde saa det at se, han tog Vand i sine Hænder og toede Hestens Hoved, til Hervert sagde det var nok. Pletten selv var ellers forlænge siden taget bort af Ratmanden, medens han havde havt Dyret i sit Bærg.

Hvad saa? spurgte Jørgen.

Saa er det godt for denne Gang, svarede Hervert, nu skal I blot ride den hjem til Voldborg Port, som I lovede.

Jeg har jo min egen Hest, sagde Jørgen.

Den tager Søren med sig. Kom, saa skal jeg hjælpe Jer op!

Medens Hr. Jørgen stod og betænkte sig, stak Hervert Pistolen i Bæltet, tog Herremanden i sine Arme og løftede ham op paa Hesten. Jørgen maatte finde sig i at adlyde. Da de kom op til Kurvemagerens Huus, stod Søren og ventede paa dem. Her har Du Hans igjen! sagde Hervert. Bedre gif det inat end sidst, da Du og Hr. Jørgen mødtes.

Jeg tænkte ikke, at Herstkabets Sag kom Tjeneren ved, sagde Munk.

Hvorfor tog I da alle Eders Folk til Vidner paa, at I krænkede os, svarede Hervert. Søren red med Hr. Jørgens Hest. Derefter begave de sig paa Hjemveien.

Det er bedst I rider foran, sagde Hervert.

Hvorfor det? spurgte Hr. Jørgen.

Jo, for I er ældst, og I er ogsaa den fornemste. I har ellers Led i Eders Slægt, men jeg har ingen. Jørgen svarede ikke, han sad bøiet frem over Hesten, uden Saddel og med en gammel Grime af Reb til Tømme. Naar Hans skyndte sig formeget, eller naar Beien blev knudret, vaskede han til Siderne og holdt sig fast i Manken for ikke at falde. Hervert taledede ikke, de bleve ved at drage frem i Tavshed, til de kom ned til Basen ved Boldborg. Her red Hervert hen til Jørgen og sagde: Hvad der er skeet inat, kan ellers blive imellem os, saalænge I selv har Lyst dertil. Derfor skiftede jeg vore Folk bort forinden. Der er Ingen, som har seet noget, og der er Ingen, som skal faa noget at vide af mig. Det kan I lide paa.

Udenfor Boldborg Port tog Hervert Hestens Grime og lod Jørgen Munk staa af. Nu er det fuldbragt, hvad I lovede ved adelig Ord og Værd paa Viborg Ting, sagde han, men imorgen skal I høre mere fra mig.

Da han havde sagt dette, drog han sin Pistol ud af Bæltet og skød den ulykkelige Hest igjennem Hovedet. Dyret faldt om, det sukede og døde. Hervert bankede paa Porten, tog sin Hat af for Jørgen Munk og red ind uden at sige mere.*)

*) Til Historien om Herverts Hest er benyttet Stof af Kleists „Michael Kohlhaas.“

XIII.

Herverts Overmand.

Om Morgen en efter denne Nat sad Hervert og talte med Mammen. Han var mere ordknapp end ellers og vilde ikke indlade sig paa hvad der var skeet nede ved Naen. Mammen sad og frittede ham.

Jes Bonge fortæller, at Jørgen Munk red af By igaar, sagde hun endelig.

Det gjorde han nok, svarede Hervert.

Mødte Du ham paa din Vej i aften?

Hervert svarede ikke, men saa op paa hende og smilede.

Hvordan gik det? spurgte hun. Svar mig, Hervert.

Se ud derhenne, sagde han.

Mammen tog sin Krykke og gik hen til Vinduet. Hun saa Natmanden og en gammel Kone ifærd med at læsse den døde Hest op paa en tohjulet Karre. Folkene fra Gaarden stode ørkesløse i nogen Frastand og saa derpaa, det gik ikke an at de hjalp med. Da Hesten var bunden fast paa Karren, trak Natmanden og hans Kone afsted med den, ind over Heden. Mammen slog sine Hænder sammen, til dette Dieblif havde hun ikke vidst noget om Hesten.

Han maatte dog bringe den hjem til Boldborg Port, sagde Hervert.

Der skete vel ingen Drab? spurgte hun. Hervert trak paa Skuldren. Han vilde ikke slaaes, svarede han.

Det var en Lykke for Dig.

Det kan være, det ogsaa var en Lykke for ham, svarede Hervert.

Din Fader vilde vende sig i sin Grav, hvis Du gjorde Jørgen Munk Fortræd.

De Døde sove, sagde Hervert. Væf dem ikke.

Da Mammen havde faaet at vide hvad hun vilde, begyndte hun at tale om Jnger. Det lod til, at Hervert syntes bedre herom, han fortalte hvad der var skeet i Skoven mellem Osse og hende. De holdt af hinanden, føiede han til, og det gjælder nu om, at den Sag kan faa god Fremgang for dem.

Hvad bliver der saa af Dig? spurgte hun.

Hervert rystede paa Hovedet og saae hen for sig. Osse bad for min Fader den Nat nede ved Karup Aa, sagde han; det var ogsaa ham, som varede Jeppe Soldat paa Viborg Landsting. Det husker jeg paa. Nu vil jeg ride op til Herremanden paa Uloborg og tale for dem, hvem veed, maaske kan det gaa af i det gode.

Dennegang er det vist bedst at jeg reiser, sagde Mammen.

Hervert saae spottende paa hende. Der hænger et stort Knippe Røgler i Jeres Forflædebaand, sagde han, hvor de ikke lukke op, ender Jeres Herredømme.

Begynder da dit paa Uloborg? spurgte hun. Hvad vil Du gjøre der, og hvad er Jnger for Dig? — et Legetoi som de Andre, ikke mere. I Nød og Savn har

jeg fostret den lille Pige, det maa ogsaa blive mig, der reder for hendes Lykke.

Det bliver som jeg har sagt, svarede Hervert, lad os ikke tale mere herom.

Du rider ikke, sagde Mammen bestemt og uden at vige tilbage for de mørke Dine, der straalede hende imøde. Hun haltede hen til Bænken, hvor han sad, og alt som hun talede, syntes hendes krogede Skikkelse at voge foran ham. Du rider ikke til Ulvborg. Her er det mig, som vil raade.

Gaa Eders Bei, sagde han og lagde sin Haand paa hendes Skulder. I er en gammel Kone. Jeg er ikke god at komme tilrette med, dersom jeg først bliver vred.

Ja vist! sagde hun. Se kun paa mig med dine vilde Dine, Hervert Gram! der skal mere til end som saa. Kom Du op til Jørgen Munk, vilde Du true og tirre og volde Strid paany, det er saa din Natur, men det er ikke med Raarden den Sag skal vindes. De sang dernede i Borgestuen forgangen Dag en Vise om Bjergmanden, som gjorde hver den Deel til Steen, han rørte ved. Mens jeg hørte paa dem, tænkte jeg paa Dig: Du har næsten altid havt Grund til hvad Du tog Dig for, men Retten blev bestandig til Uret under dine Hænder.

Herverts Bryn trak sig sammen, medens Mammen talede, den dybe Rynke over Dinene havde aldrig været saameget tilsyne, Haanden, som laa paa Mammens Skulder, rystede. Siig ikke mere, hviskede han, drag ud af Huset og kom aldrig oftere tilbage. Hører I! Gaa!

Men Mammen blev staaende. Det var ogsaa en Trusel! sagde hun og rystede paa Hovedet. Stakkels

Barn, Du er! med mig drog jo den Sidste bort, som meente Dig det godt.

Han svarede ikke strax, men da hun atter hørte hans Røst, var den mild og blød som ingensinde før, det truende Udtryk forlod hans Dine, medens han gav hende Haanden og svarede: Nu skal det være som I har sagt, det er ikke værdt, at I ogsaa bliver vred, saa har jeg Ingen tilbage.

Da brast den gamle Kone i Graad, hun aabnede sine Arme og trykkede ham til sit Bryst. Ak, Hervert, Hervert! hviskede hun, dengang Du var et lille Barn, sagde din Moder til mig: I Taarer og Smerter har jeg bragt den Dreng til Verden, det kommer mig for, som om han ogsaa vil faa sin Deel at bære paa; men jeg tænker dog, Vorherre tilsidst vil lade det gode seire.

Hervert lagde sin Haand paa Mammens Hoved, han nikkede til hende, men sagde forresten intet og gik ud af Stuen.

Nu fik Mammen travlt med at pynte sig. Folkene paa Gaarden gjorde store Dine, da de saae hende komme ned i en ny sort Klædes Kjole og derover en foret Plydses Raabe, skjøndt det var en varm Dag og midt i Sommeren. Paa Hovedet havde Mammen en hvid Linnedhue, som sluttede tæt om Ansigtet, over Huen en Mandfolkehat med et lille Silkebaand om, men om Halsen havde hun en Rød Ravperler, og midt i disse sad et stort Sølvhjerte med tre Kors i. Hervert lod en Karl følge med og hjalp hende selv op paa Hesten. Da de rede ud af Gaarden, gik han ved Siden af hende til Porten og spurgte underveis, hvad hun vilde sige til Herremanden paa Ulvborg.

Mammen sad og smilede paa Hesten. Det skal Du

lade mig om, svarede hun. Maaske kan der komme noget godt ud af den Reise. Jeg veed det, der skal tale til Jørgen Munks Hjerte.

J er saa sikker i Eders Sag, sagde han. Men jeg troer ikke det gaaer.

Da har jeg en bedre Tro, svarede Mammen. Den der kunde saa Bugt med Dig, kan sagtens vinde over Jørgen Munk. Saa red de.

Da de kom op mod Hee Kirke, sagde Mammen til Karlen: Ikke rettere jeg veed, saa boer nok dine Søskendeovre i Hover. Har Du seet dem fornylig?

Ikke siden Paaske, svarede Karlen.

Vil Du tale med dem, kan Du gjerne ride derover i Eftermiddag. Jeg troer næsten, jeg finder op til Ulvborg uden din Hjælp.

Dermed var Karlen veltilfreds, det var to Søndage i een Uge for ham. Han red til Hover, og Mammen fortsatte sin Vej alene. Da hun kom lidt længer frem, gik der en Tværsti ind i Heden, her holdt hun stille og skottede om efter Karlen, men han var ikke længer tilsyn. Mammen forlod Landeveien og red ind paa Stien.

Bed Grændsestjættet mellem Thorsted og Hover Sogne laa dengang en Mængde Kæmpegrave, spredte omkring i Heden, allesammen opkastede paa Steder, hvorfra de kunde sees i stor Afstand. Paa enhver Banke og iøinesfaldende Forhøining af Jordsmonnet laa en Grav; den Reisende, som kom fra Bardeegnen, kunde allerede se dem paa hin Side Lønborg Na. Tiden er gaaet hen over disse Høie, Jorden har skiftet Herre mangfoldige Gange siden, men de gamle Gieres Minder staa der endnu; medens de levede, skreve de selv deres

Mærker, da de vare døde, gjorde deres Benner det for dem. En af Gravene paa denne store Kirkegaard var høiere end alle de andre. Den omkredsedes af en Række flade Kampsteen, som efterhaanden vare sunkne saa dybt ned i Jorden, at Lyngen og Mossen næsten skjulte dem. Til Høien støttede sig omme mod Solsiden et lille Huus, saa lavt, at det ikke kunde sees fra den modsatte Side. Indgangen dannedes af nogle opstablede Stene, hvorimellem der var sat en lille Dør, som maatte løftes frem og tilbage, fordi der ingen Hængsler var paa den. Væggen bestod af Græstørn og Lyngknipper; det hele saae brøstfældigt og forfaldent ud. Det første Vindstød truede med at rive Hytten overende. Jorden omkring Stedet laa øde og udyrket, Lyngen stod rank og grøn foran Indgangen. En smal og bugtet Sti, som det gule Sand skinnede igjennem, førte hen fra Landeveien. Længere tilbage stod der et gammelt Piletræ ved et Bæld, hvorfra de hentede Vand til Huset, omkring dette blomstrede en Plet Sennepsplanter. Hvad Meningen var dermed, veed kun Den, som saaede dem.

Til dette Sted styrede Mammen sin Hest. Da hun kom nærmere, steg en lyseblaa Røg op over Toppen af Høien, og det lugtede stærkt af brændt Lyng. Hendes Skorsteen ryger, det er Tegn paa, at hun er hjemme, tænkte Mammen. I det samme sprang en lille Hund frem fra Lyngen og bjæffede imod hende. Mammen red hen til en Steen og steg af. Krykkestokken havde hun brugt som Pisk. Hun bandt Hesten og gik ind i et Rum, der paa engang tjente til Køkken og Dagligstue og til Huus for en stor hvid Hane, som sad paa Ryggen af en Træstol og lod som den sov. Hanen var det eneste hvide, der fandtes i Stuen.

Mammen stod lidt og saa sig om, før hun spurgte:
Er Hun hjemme, Elsebeth?

Ja vist er jeg hjemme, svarede en flynkende Stemme fra et Halmleie i Alkoven, men jeg er saa syg, saa syg, at jeg troer jeg freperer. Hvad godt vil I? jeg troede saa Skam, I havde glemt mig, siden I kom til Velstand og Herlighed.

Jeg har taget nogle Baand og lidt Tøi med til Hende, svarede Mammen og drog en Paffe op af Kjolelommen.

Baand og Tøi! raabte den Syge med en Røst, der pludselig vorede i Styrke. Det var jo rart, lad os se paa det. Dermed kastede hun først det ene, saa det næste Been over Sengestoffen og sprang ud med en Lethed, der beviste, at der endnu var lidt Liv tilbage i hende. Det var et høit Fruentimmer, i en Dragt saa fuld af Lapper og Pjalter, at det oprindelige Stof ikke mere lod sig kjende. Om Hovedet havde hun et høirødt Tørklæde, hvorunder enkelte Totter af et stærkt, hvidt, krøllet Haar kom tilsyne, men det mærkeligste var dog hendes solbrændte Ansigt, hvori Rynke sad ved Rynke, en kroget Næse og to fulsorte Dine, som aldrig lode til at heste sig bestemt paa noget og dog gave Agt paa alt. Det var Savn og Modgang, men ogsaa List og Træffhed, der havde givet dette Ansigt sit Præg. I Drerne havde hun to store blanke Kobberringe, og en Rød Glasperler om Halsen. Kom med Tøiet! sagde hun og strakte en haarrig Haand ud efter Paffen. Sikke noget Stads! jeg tænkte nok, der laa godt til mig idag, for min Rok sad og teg ud af Lyshullet, og saa baskede han med Bingerne, det betyder Lykke. Den Rok kan aldrig tage fejl. Ah, nei se! det kunde ikke træffe bedre, for

iaften skal jeg til Stads ovre hos Hr. Knud, ham de kalde Brahe, og signe hans nyfødte Barn.

Hun var jo syg, sagde Mammen.

Ronen saae paa hende med en listig Mine og traf paa Skuldren: Leier tyrer mæ Dfling æ flimske. Det er bedre at se med Dinene, end at græde med dem, svarede hun. — Hvor skal I hen idag?

Til Hr. Jørgen paa Uloborg, sagde Mammen, og nu vil jeg vide, hvordan Hun troer, mit Grinde skal lyffes deroppe.

Den Uloborger Mand sidder skjævt i det, svarede Elsebeth. Han piskede en af vore Følk, fordi han gif og græsfede sin Gris paa Kanten af hans Rugager, de Andre jog han ud af Sognet, men lad ham tage sig ivare. Saa har han en Datter, som skal have Jændriften med den fjønne Fløiels Raabe, ja vist! hun faaer ham, naar Tyrken kommer til Viborg.

Hvorfor troer Hun ikke det, Elsebeth?

De vare syv i Tallet, dengang de rede til Kirke og lode lyse for sig.

Hvem faaer hun da? spurgte Mammen.

Det var jo ikke det, I vilde vide, sagde den Anden. — Om I vil have Held med Jer paa Uloborg? — Hun rystede paa Hovedet. I skulde ikke gjøre den Reise, Mammen. Hvad vil I mellem de Store? Høit i Veiret, værst i Blæsten! I faaer kun Fortræd af det, I tager Jer for idag. Der sidder et Fiskebeen i min Hals, sagde Ræven til Musen. Kryb ind og tag det ud, Du er saa lille. Det gjorde Musen. Saa aad Ræven den. Se blot til ham derhenne, den Rok! hvor han sidder og blinker og skeler til Jer med sine gule Dine. Det betyder, at det vil gaa galt.

Nu har Elsebeth spaaet mig, sagde Mammen, jeg vil ogsaa spaa Hende. Hun mener, det gaaer mig galt, naar jeg kommer op til Munkene, hvordan vil det da gaa Hende, hvis han kom herved?

Hvad skal det sige? spurgte Elsebeth og lo saa lumskt dertil.

Mammen stod op og haltede hen til Indgangen. Da jeg kom ind, hang der en Tot Uld paa Dørffjælen. Hvor er den kommen fra? Under Bordet, bag den Træsko, ligger der en blodig Kniv, hvad har Hun gjort med den? I det Deigtrug, som Maatten er brebet over, ligger der et nyslagtet Lam, det var Hun ifærd med, da jeg kom. Se blot, hvor han sidder og skeler derhen, den hvide Kof! det betyder, at Hun har stjaalet Lammet.

I har nogle rare Dine, sagde Elsebeth.

De kunde være bedre, svarede Mammen, men jeg orstaaer at bruge dem som de ere. Den Herremand lod en Skoier pisse, for han græssede en Gris i hans Rug, veed Hun hvad han vilde gjøre ved Elsebeth, om han kom efter det lille Lam? Han lod Hende hænge.

Ja hvordan skulde han komme efter det? spurgte Elsebeth. Der er et godt Stykke Vej fra mit Slot op til Herremandens.

Jeg kunde gjøre den kortere, sagde Mammen frimodig.

Under Elsebeths bukkede Dienbryn glimtede det som Lyn, medens hun gik bort fra Deigtruget, som hun hidtil havde søgt at skjule, og stillede sig foran Mammen. Har I aldrig hørt, at vi engang vare To i dette Huus? sagde hun. Jan Spillemand boede hos mig, til han med eet forsvandt. Ingen vidste hvor han var bleven af.

Han ligger dernede i den gamle Grøft bag Bældet. Hvert Joraar maa jeg dække ham til paany, for saa regner Sandet bort fra ham. Han snakkede mere end han skulde. Tag Jer ivare for det, Mammen. Far i Mag er fare længst.

Mammen rystede paa Hovedet og smilede. Hvis et Menneſke kunde dø af Trusler, sagde hun, saa havde jeg aldrig faaet graa Haar i Nakken. Hun er vist paa en feil Vei, Elſebeth! der ſkal andet til at binde min Mund. I dag ſtaaer Hendes Huus ſom det pleier, imorgen vil det være jevnet med Sandet, hvis Munkene faaer et Ord at vide. Hver Løverdags Aften henter Hun ſig en Potte Mad fra hans Kjøkken, Hun vil hente ſin ſorte Død for det Lam. Jeg kan tale, men jeg kan ogsaa tie. Noget for noget. Den Nat, gamle Jomfru Gram fra Thorſted Mark laa Diig, blev hendes Tegnebog borte med flere Papirer i, ſom ikke kunde være noget Menneſke nyttige. Elſebeth vaagede hos Liget. Hvor er den Bog henne?

Hvor ſkulde jeg vide det? ſpurgte Elſebeth.

Tænk Sig om, ſaa huſker Hun det viſt.

Jeg veed hverken af Bog eller Papirer at ſige, ſvarede Elſebeth, jeg ſad og læſte Bønner den Nat og tænkte ikke paa andet, det tør jeg gaa for Dommeren og ſætte min Gimmerigs Part paa. Troer I mig ſaa?

Nei! ſvarede Mammen. Jeg troer ikke paa dem, der snakke og ſværge.

Paa hvem da?

Paa dem, der tie og handle. Hvor er den Bog?

Jeg veed det ikke, men jeg forſtaaer den Kunſt at viſe igjen. Jeg maa hen og snakke lidt med min Kof, han ſkal hjælpe mig. Vend Jer bare om til Lyſhullet

saalænge. Mammen adlød, den Anden gif hen til Hanen, men standsede underveis og spurgte: Hvad stod der at læse i de Papiirer?

Det angaaer kun Den de hørte til, svarede Mammen. Elsebeth boiede sig ned til Hanen, og lod som om hun talte med den, imedens blev hun ved at holde Die med Mammen. Hanen var vist ikke i godt Humør, den huggede efter hende med Næbet. Saae I det? raabte hun, han sidder og nikker op mod Haandbjælken, nu skal vi se, om det er rigtigt. Hun gif hen til en Krog bag Bjælken og tog en lille Pafke ud, som havde været skjult i Lyngetaget. Nei! hvad det Dyr dog veed Besset om, raabte hun, han er vist ligesaa klog som vor Præst. Her har I Bogen. Gud veed, hvordan den kan være kommen ind i det Hul. Nu lader I Lam være Lam, med samt den Ulbtot og den røde Kniv, hører I, Mammen! ellers faaer I med mig at bestille. Det er en slem Sag at strække Haanden længer frem, end man kan faa den tilbage igjen. Vil I følge mit Raad, saa gaa heller ikke til Ulvborg idag, der kommer ikke noget godt ud af den Reise. Koffen har sagt det, og ham kan man lide paa.

Det kan være jeg har nyt at sige Jørgen Munk, sagde Mammen.

Det kan ogsaa være han hører paa Jer, svarede Elsebeth, helst naar han har sin Fordeel deraf, men naar I troer at have ham i Øst, leer han ad Jer i Vest, tag Jer ivare for de Folk, det tuder alt hvad af Ulv er kommen.

Mammen gif ud og løste sin Hest. Elsebeth fulgte efter hende. Skjøndt hun stod paa Stenen, kostede det hende Møie at stige op i Sadlen.

Vi lidt, sagde Elsebeth, jeg kommer vist til at hjælpe

Jer. Hun tog Mammen i sine Arme og løstede hende op paa Hesten, med saa ringe Anstrengelse, som om det havde været et lille Barn.

Hun har et Par gode Arme, Elsebeth!

Det kan nok være, sagde Elsebeth og lo. Tag Jer ivare for dem, de har aldrig været gode for deres Fjender. Dermed red Mammen.

Da hun kom op til Ulvborg, var Porten lukket, ellers pleiede den at staa aaben. I Taarnet over Vindebroen sad en Mand paa Bagt og saae ud. Siden Ufredstiden begyndte med Grams, havde meget forandret sig paa Herregaarden, det var stille og mørkt deroppe. Broen blev bevogtet. Godssets Bønder fik ikke mere Lov til at komme ind i Gaarden som før. Herve's Trusser vare gaaede i Opfyldelse, før han ventede det. I skal aldrig vide Jer sikker for mig, havde han sagt, og det var Munk heller ikke mere. Han drog kun sjelden i Besøg som før, naar det skete, var han altid væbnet og omgivet af et velrustet Følge. Bagten og Porten lukkede hans Fjender ude, men ikke hans Frygt.

Portvogteren tubede i sit Horn, da han saae Mammen ride ned til Broen. Sorgen Munk kom ud paa Svalen og spurgte, hvad der var paafærde.

Der kommer en Kvinde ridende paa en blaffet Hest, sagde Kuren. Tag hende bort, raabte Munk.

Det er den halte Mammen nede fra Boldborg.

Hører Du ikke, jeg siger, Du skal lukke hende ind, sagde Munk. Vippen ved Broen gik ned, og Mammen red ind i Gaarden. Der maatte være hændet noget usædvanligt paa Ulvborg den Dag, det lagde Mammen strax Mærke til, Folkene stode ørfesløse nede i Gaarden og hvilede med hverandre; da hun kom, trængte de sig

omkring hende, som om de ventede at faa nyt at høre, men Mammen var en forsigtig Kone, hun indlod sig ikke med Nogen. Hun glattede Følgerne ud paa sin Kjole, tog sin Stok og haltede op ad Trappen.

Hvad vil J? spurgte Hr. Munk, da hun kom ind i Stuen.

Gudsfred og Goddag! sagde Mammen. Kjender J mig, Hr. Jørgen?

Ja vist! J har blot valgt en sær uheldig Dag til at spørge mig derom.

Det er ogsaa længe siden, vi To sidst talte sammen. Kan J huske naar det var?

Munk betænkte sig lidt, før han svarede nei. Det kan være det samme, for vi komme strax til det, sagde Mammen. Jeg har faaet mig en Datter siden den Tid.

J har nok ogsaa faaet Jer en Søn. Den Jes Bonge er en slem, gudsforgaaen Krop, han gaaer og gjør Ulykker hvor han kommer.

Han var fremmede Folks Barn, sagde Mammen, Forældrene gave mig Penge for at pleie ham, tilsidst kunde de ikke betale mere, de døde, og jeg beholdt ham alligevel. Han artede sig ikke ret, jeg veed det nok. Med den lille Pige havde det bedre Fremgang.

Hvad angaaer det mig? spurgte Jørgen Munk, og gav sig til at klappe med Laaget af Kruset, for at de skulde bringe ham noget at drikke.

Mammen vedblev: Jeg drog hende op i Nød og fattigdom til en retskaffens Pige. Ja, nu leer J! men hun har aldrig slaaet sine Dine til Jorden for en syndig Handling. Jeg hjalp hende frem, saa godt jeg kunde. Nu kan jeg ikke mere.

Ja, hvad saa? spurgte Munk.

Saa maa I begynde, hvor jeg ender, sagde hun frimodig. Paa samme Tid blev Døren revet op, og en Tjener kom ilfsomt ind i Stuen. Nu faae vi nok Lys i Sagen, sagde Tjeneren. Nede i Gaarden holder et ridende Bud fra Jomfru Ingeborg, og her er et Brev fra hende.

Munk tog Brevet og læste det, Mammen gik hen til Binduet, men vendte ikke sine Bine fra ham imedens. Han sad bøiet forover paa Bænken, tav og grublende, han slog i Bordet og knugede Brevet sammen i Haanden. Jeg er en ulykkelig Mand, sagde han. Igaar Aftes løb min Datter sin Vej med Ridder Hr. Gilge Lork. Her i Brevet fortæller hun, at de have ladet sig vie sammen nede i Tarum. Gudfader bevares! hvor Verden piner mig paa mine gamle Dage. Jeg har dog aldrig gjort Uret mod Nogen.

Har I ikke? sagde Mammen. Det er godt, naar man kan sige det.

I kan da nok begribe, at jeg ikke har Sands eller Tanter for Eders Sager paa en Dag som denne, sagde Munk. Farvel!

Lov lidt! sagde Mammen. Der er mere tilbage. Det er næsten gaaet min Datter ligesom Eders, hun holder ogsaa af en Mand, hun ikke kan faa, idetmindste ikke uden Eders Hjælp, og jeg kommer nu for at lægge et godt Ord ind for hende og Hr. Offe Staal.

Jeres Datter og Offe Staal! raabte Hr. Munk med en Latter, som dog ikke var ret naturlig. Ved I, at Offe Staal er en fornem og adelig Herre.

Det bærer han skrevet paa sig, sagde Mammen.

At han skal arve hele Ulvborg Gods efter mig?

Det har jeg hørt sige, sagde hun. Saameget desto-

bedre. Sid lidt ned og hør mig tilende. Sidst vi saaes, kom J til mig, bad og tiggede om Lov til at tale med mit Hershaf. Jeg tjente dengang hos Jomfru Gram, som siden førte et saa ynkeligt Liv paa sine gamle Dage. Ja, jeg behøver ikke at minde Eder derom, Hr. Jørgen Munk! J flaaer jo Dinene ned, jeg kan mærke, J husker det. Jomfru Ane var alene hjemme, hendes eneste Frænde, Sigvert Gram, var i fremmede Lande. J bad og J svor. Vorherre hørte Jeres Eder, og stakkels Jomfru Ane troede paa dem, desværre for hende.

Det er ikke værd at tale mere om den Sag, sagde Hr. Jørgen med dæmpet Røst.

Hvorfor ikke det? Naar man aldrig har gjort andet, end hvad Ret og Skjæl er.

Jomfru Ane ligger nu i sin Grav, sagde han.

Ja, det varede længe nok, før hun fandt den.

Vidste Sigvert Gram noget om den Sag? spurgte han pludseligt. Jeg har tidt tænkt mig, at det var derfra alle mine Ulykker stamme.

Sigvert fik det aldrig vide, svarede hun.

Men Hververt da?

Gudfader forbyde det, svarede hun hurtigt. Han var ikke født dengang, og jeg tav stille. Nu er Ane død, — men Inger lever.

Og Inger, Inger! gjentog Jørgen heftig, idet han sprang op og lagde begge sine Hænder paa Mammens Skuldre.

Ja! — det er Inger, jeg beder Jer om at hjælpe, svarede Mammen med et Blik, der bragte ham til at flaa sit ned.

Jørgen Munk gif hurtig op og ned i Stuen. Han lod til at være dybt bevæget. Alle Ulykker styrte ind paa

mig, mumlede han. Ret snart ville de blive min Mester, det mærker jeg nok.

Det staaer til Jer selv at ende dem, svarede Mammen, men hvis I vil det, maa I snart begynde, der er ingen Tid at spille.

Skal vi gaa lidt ind i den anden Stue, sagde Hr. Jørgen, de staa og lure ude i Kjøkkenet efter det vi tale om.

Mammen fulgte ham, Jørgen Munk lukkede Døren ilaas. Mammen talede roligt og sagtnodigt, og Munk gik op og ned ad Gulvet og hørte paa det hun sagde. Da Kloffen var tolv, bankede Pigen paa Døren og spurgte, om Naadigherren ikke vilde ind og spise til Middag, men Jørgen sagde, det kunde vente lidt endnu. Den blev to, før han kom ud. Da lod det til, at de Begge vare fornøiede. Jørgen gned sine Hænder og nikkede til den gamle Kone. Han spiste til Middag med hende og lod den bedste Viin hente op fra sin Kjælder. Da hun siden drog bort, bød han hende Armen ned ad Trappen og hjalp hende selv op paa Hesten. I skal snart høre fra mig, sagde han.

Lad mig se det, svarede Mammen. Man faaer altid i Forhold til det man giver. Med disse Ord red hun bort.

XIV.

Hvorledes Hervert vandt Seier.

Da Mammen kom hjem om Aftenen, sad Hervert og saae ud ad Vinduet. I sit vist kun lidt for Jeres Gang, sagde han, men det bliver ikke værre derfor.

Det skal vi tales ved om imorgen, sagde Mammen, for iaften er jeg træt. Dermed bød hun Godnat og gik ind i sit Sengekammer.

Næste Dag var det Søndag, Mammen havde taget sin bedste Dragt paa. Hervert lagde ogsaa Mærke til, at hun saae glad og fornøiet ud. Nu skal jeg spaa, sagde hun. Vi faae Fremmede i Formiddag.

Saa skal jeg ogsaa spaa, sagde Hervert. Det bliver Jer, som kommer til at tage imod dem, for naar vi har spist Frokost, rider jeg med Folkene til Høimesse, og i Eftermiddag vil jeg ned til Fjorden og slyde Vællinger med Peter Bul.

Det var en Streg i Mammens Regning, men hun lod sig ikke mærke dermed. Hun strøede Enebærkviste paa Gulvet, foran Raminpladen lagde hun en Halvkreds af røde Roser, men i Vinduerne og paa Bordet satte hun Glas med Lavendler og Gylldenlaffer. Da hun

kom ned i Haven, mødte hun den gamle Jeppe Soldat, som passede Hestene. Du skal faa to Skilling af mig, hvis Du kan mage det saa, at Husbond ikke rider ud i Formiddag, sagde Mammen.

Jeppe rystede paa Hovedet og svarede: Hvad Herved vil, det vil han.

Siig, at hans Hest er bleven syg.

Karlen lo. Det gaaer ikke, sagde han, Hestene blive ikke syge, for det er mig, som passer dem.

Saa maa vi finde paa en anden List, sagde Mammen. Det er til hans eget Gavn, det skeer.

Lad Hun kun mig raade, han skal nok blive hjemme alligevel, sagde Jeppe og gif sin Bei, for at Ingen skulde se, at de stode og talte sammen. Da Herved vilde bort, manglede begge Ridehestene deres ene Jorsko. Der maatte da først Bud efter Smeden til at lægge en ny under, men han boede oppe i Veirø, og inden de kunde komme frem og tilbage, blev det forsilde at tage til Kirke.

Saa bliver der ingenting af den Kirkegang, sagde Herved.

Jeppe saae op til Binduet og blinkede med Vinene, Mammen sad indenfor og viste ham sin Pengepung. Processen var vunden.

Op paa Formiddagen kom Jnger ridende ind i Gaarden. Herved tog imod hende paa Trappen. Saa smuk, saa frisk havde hun endnu aldrig forekommet ham. Det var Glæde og Lykke, der gav hende denne Skjønhed.

Goddag, Heremester! sagde hun og rakte ham begge sine Hænder. Det gif som Du sagde: der er skeet meget paa Ulvborg i de to Dage, Du har vel hørt det? Jomfru Ingeborg er gift og Dffe Staal fri og frels.

Det er dog mærkværdigt. Hvad Du har med at bestille, lykkes altsammen.

Ja, altsammen, svarede Hervert og smilede dertil.

Jeg er dog bange for, at alting ikke er som det skulde være, blev Inger ved. Offte lovede at komme ned igaar og lade mig vide, hvordan det stod sig. Jeg ventede og ventede, lige til den mørke Aften, men han blev borte. Imorges skulde han følge os til Froprædiken, istedet derfor faae vi Bud, at han heller ikke kunde komme i Kirke, formedelsst Hr. Jørgen Munk holdt ham tilbage. Det betyder vist ikke noget godt, troer Du vel, Hervert?

Du skal ikke være bange, svarede han. Du er saa ung og saa from, der kommer ingen Sorg til Dig. Vorherre gjør Vinden mild for det klippede Lam. Vi skal se at faa den Sag afgjort idag.

Det tænker jeg ogsaa vi skal, sagde Mammen, som stod i Døren og hørte efter. Kom nu lidt hen til mig, blev hun ved, Du staaer og taler med Hervert hele Tiden, jeg vil ogsaa se paa Dig.

Inger tog Mammen om Halsen og kysede hende. Derpaa gik hun ind og satte sig hos hende paa Bænken. Den Dag læste Inger tilbords. Hervert sad med foldede Hænder og saae paa Inger og lod som han hørte efter, ligesom de Andre, men hans Tanke vare vist andetsteds henne. Da de havde spist, spillede han og Inger Skaf sammen, Mammen sad ved Vinduet og læste i en Postil. Paa engang lagde hun Bogen bort og reiste sig. Der kommer en Hob Ryttere ridende nordfra, sagde hun. Hervert blev siddende. Hører Du, Hervert! — de drage herind.

Da Hervert kom hen til Bindnet, saae han et Optog af sex Ryttere komme ind igjennem Alleen til Boldborg.

Foran red en Mand i en lang, hvid Linnebragt, dernæst Præsten fra Ulsborg, de Dvrigte fulgte To for To. Sidst i Rækken kom Offe Staal. Manden i den hvide Bragt var Jørgen Munk. Han red i langsom Skridtgang og med høiet Hoved, men havde ingen Fjeder i sin Hat den Dag og heller intet Væge.

Hvad skal det betyde? spurgte Hervert, og saae hen til Mammen.

Det betyder Fred og Forsoning, sagde den gamle Kone med straalende Dine. Hervert! mit kjæreste Barn! nu er den Stund kommen, som vil bestemme flere end Ens Lod, tænk lidt paa det, og lad dit Hjerte høies. Tænk ogsaa paa din Moder, men allermest paa din Fader, som holdt af Jørgen til det sidste. Til begge de døde Sjæle had jeg igaar, da jeg læste min Aftenbøn, nu skal det vise sig, hvordan Du holder af dem.

J er en retskaffens Kone, sagde han. J mener det godt med mig. Saa lad da den Rottensfænger komme.

Han tog sin Hat og sin Kappe paa og gik ud i Gaarden. Vindebroen var nede, men Broen foran den lukket. Da Toget kom til Voldgraven, rede to Hornblæsere frem og blæste. Folkene gik ud i Gaarden og lyttede. Hervert blev staaende. Da Hornene lode anden Gang, lukkede han den lille Laage op i Porten og sagde:

Hvorfor trompete J? Vi ere da ikke døde herinde, og der sidder en Hammer paa Porten.

Hr. Mandrup Barsbjerg fra Alarup hilste og sagde, at det skete saa efter gammel Skik og gode Sæder. Derefter blæste Trompeterne for tredje Gang. Ved dette Tegn steg alle Rytterne af og bleve staaende, hver med sin Hests Tømme i Haanden. Jørgen Munk gik frem foran dem, han knælede ned paa Jorden i sin hvide

Linneddragt og blottede sit Hoved. Da Hervert saae dette, lukkede han Porten op og stillede sig midt i den. Jørgen havde før været stor og stærk, men som han laa der, og Solen skinnede ned over ham, kunde man se, hvormeget den sidste Tid havde forandret ham, hans Ansigt var blevet rynket og huulkindet. Præsten stillede sig ved hans Side. Det var en gammel Mand med et stort, graat Skæg, der naaede ham ned til Brystet, en blaahvid Bibefrave om Halsen og en lang, luvslidt Kjole, rød i alle Sømmene. Da han stod foran Hervert, tog han sin Hat af, og Jørgen Munk sagde:

Hertil kommer jeg, Jørgen Munk fra Ulvborg, med velberaad Hu, knælende foran Eders Port, fordi jeg i en ulykkelig Feide har fældet Hr. Sigvert Gram, min gamle og bedste Ven, det jeg af mit inderste Hjerte fortryder og begræder. Medens Jørgen sagde dette, trillede Taarerne ned ad hans Kinder, han maatte tie lidt for at fatte sig igjen.

Ude paa Veien havde en Skare Mennesker forsamlet sig omkring Ridderne. Folkene fra Voldborg dannede en Halvkreds inde bag Porten, allesammen i deres sorte Klæder og med blottede Hoveder. Mellem disse stod Hervert, bleg som en Dødning, med hævet Hoved og mørk Pande, han var ogsaa i dyb Sørgedragt og den Æneste, som beholdt Hatten paa. Medens Jørgen tav, gik han et Skridt frem paa Broen og sagde:

Gaves der da ingen anden Haand til at dræbe min Fader, end hans bedste Vens? — Krigen skaante ham, Ufred kunde ikke faa Bugt med ham, Nat maatte der til, en affides Ægn, Fire mod En, saa gik det.

Hvis det forlanges, sagde Jørgen igjen, vil jeg hjertensgjærne sone den Ulykke, jeg voldte, med alt hvad

Midler og Vilkaar kan tilstede. Lad uvillige Mænd bestemme en Bød, den skal blive ydet. Jeg vil sætte Sigvert et Minde over hans Begravelse i Kirken, med Marmorsteen og mange kjønne Billeder, om det saa maa være godt.

Sigvert Grams Minde behøver ikke at sættes i Kirken, sagde Hervert, det lever vidt om Land, hos Hver, som kjendte ham, det stod i Tanke og Bryst hos alle de Fattigfolk, som gif og græd og klagede bag efter hans Riste, den Dag vi bragte ham til Jorden.

Hvis det ogsaa er for lidt, sagde Jørgen igjen, saa veed jeg ikke mere, end at bede Eder saa mindelig om at tilgive mig min svære Skyld.

J Gudfaders Navn, i Guds Sons Navn, i Guds den Helligaands Navn, J lytte til hans Bøn! føiede den gamle Præst til.

Medens Hr. Jørgen talede, var Inger kommen ned i Gaarden. Hun gif hen til Hervert, stille og lydløs som en Skygge, hun bøiede sig ned, tog hans Haand og kyskede den, sagde intet, men saae op til ham med fine milde og uskyldige Dine. Da nikkede Hervert til hende, det var som om hans gode Engel nu stod ved hans Side. Han hævede sin Røst og sagde saa høit, at Alle kunde høre det:

Reis Eder op, Hr. Jørgen Munk! Efter det J har sagt, skal der fra idag være Fred og Forsoning mellem os.

Bedre forlanger jeg ikke, svarede Jørgen, idet han reiste sig op og bød Hervert Haanden. Hervert lod som om han ikke saae det.

J glemmer at række Munk Eders Haand, Hr. Hervert Gram, sagde Mandrup Parsbjerg.

Nei! svarede Hervert, det glemmer jeg ikke, men sidst

vi mødtes var Hr. Jørgens Haand rød af min Faders Blod, jeg bærer endnu Sørgebragt derover. I maa heller ikke forlange mere af mig end jeg kan give. Inger sagde intet, men blev ved at se bønligt paa ham. Forresten kan det være det samme, fødte Hervert til. Jeg kan ogsaa gjerne række Hr. Munk min Haand. Han gjorde det, men beholdt Handsken paa. Er det saa godt, hvilede han til Inger og smilede.

Da Munk havde reist sig, tog han den hvide Linnedtaabe af og gav den til en af Folkene. Indenfor Raaben har han en rig og pyntelig Dragt af Fløiel og Silke. Derester steg han tilhest tilligemed alle de Dvrige af hans Følge.

Ja, lad os saa gaa ind igjen, sagde Hervert til Inger. Jeg byder Jer nu farvel, I ædle Herrer tilsammen.

Han vendte sig om og gik, men Jørgen raabte freidig og smilende:

Na, tov lidt, lad mig komme ind med.

Hervert vendte sig om og saae paa ham, han vidste ikke hvad Jørgen meente, men traadte et Skridt tilside, og hele Toget red nu ind over Broen. Jørgen Munk lod ikke længer til at være den samme Mand; siden han havde faaet Fred med Hervert, var al hans Rød tilende. Han sad og brystede sig paa Hesten, stak Benene frem og støttede den høire Haand paa Laaret. Sabel bar han vel ikke ved Siden, men han havde sat sin Hat langt tilbage paa Hovedet, og trykket den ned mod venstre Tinding, dette gav ham et dristigt og forvovent Udseende. Hervert og Inger vare gaaede hen til det nederste Trin af Trappen. Sultan knurrede ad alle de fremmede Gjæster, men da han mærkede, at der ingen Fare var paa færde,

sad han og saae paa dem og lagde sig lidt efter ned foran Ingeborgs Fødder.

Munk blev holdende midt i Gaarden. Følget dannede en Halvkreds bag ham, men Offe Staal red hen paa hans venstre Side, han saae ligesaa fornøiet ud som Hr. Jørgen, var pyntet som til en Fest og havde en frisk Blomsterkøst i Brystet af sin Koste. Først blæste Trompeterne et Stykke, ligesom udenfor Porten. Da de holdt op, rettede Hr. Munk sig majestætisk i Sæden, satte den høire Haand i Siden og udbød høit og lydeligt: Hertil kommer jeg idag, Ridder Jørgen Munk til Ulvborg og Glimmerup, at beile til Jomfru Inger for mit kjære Pleiebarn, Hr. Offe Staal, hvis J, som Børge og Formyndere, det vil tilstede og dertil give Minde. Hver Mand kjender Hr. Offe i alle Maader for en brav og hæderlig Herre. Kun det er endnu at sige paa denne Tid, at han skal staa mig i Barns Sted og tage Sønneløb i Arv af al min Gie, naar det kommer saavidt.

Inger havde hørt paa denne Tale med nedslagne Dine; nu saae hun op til Hervert, som om hun vilde spørge, hvad han meente.

Han stod og tav stille et Dieblit; hvad der her skete havde han vist ikke ventet. Da Inger klynge sig op til ham, følte hun at hans Begeme skjælvede. Det mærker jeg for Sandten! hviskede han sagte til hende, at nu kommer min kjære Fader til at ligge uhævnnet i sin Grav. Han vendte sig dernæst om til Jørgen, tog Hatten af og sagde:

Vil J ikke stige af Eders Hest, Hr. Jørgen Munk, og gaa indenfor? J skal være mig velkommen. Med disse Ord gif han ned fra Trappen og rakte Jørgen Haanden, men dennegang lagde de Mærke til, at han drog Handsken af forinden.

Mammen havde staaet paa det øverste Trappetrin og været Vidne til alt. Da hun hørte Jørgen Munks Grinde, lagde hun sine Hænder sammen og hvissede: Nu glæder din kjære Moder sig vist i Himmerig, for nu har det gode seiret. Men da Hervert trak Handsken af, førend han gav Munk Haanden, hævdede den gamle Kone sin Røst og sagde saa høit, at Hvermand i Gaarden kunde høre hende:

Nu bliver vist Græsset grønt paa Hr. Sigverts Grav, det som hidtil ikke vilde vore.

Hervert stod med Jørgen i Haanden, han nikkede op til hende og var mere bevæget end han vilde lade sig mærke med.

Troer I det! sagde han, ja det kan gjerne være. Ved disse Ord hævdede hans Læber, som naar man med Magt søger at betvinge sin Stemning. Men han vendte sig om til Munks Følge og vedblev: Stig ned af Eders Heste, I gode Herrer! og værer mig velkomne tilhobe. Skal vi gaa indenfor, Hr. Jørgen Munk, og tale lidt mere om den Sag?

Følget steg af og gav Hestene til Folkene paa Gaarden, Jørgen fulgte med Hervert, Offe stod med Jngers Haand i sin, hans Blomster havde skiftet Plads, nu var det hende, som bar dem ved sit Bryst. Da saae de paa engang en Rytter komme sprængende ind igjennem den aabne Port. Hans Hest var hvid af Skum. Uden at betymre sig om den, sprang han af, han saae sig om efter Jørgen Munk og kastede sig paa Knæ foran ham. Det var Hr. Gilge Lork fra Lybæk, rød i Ansigtet efter det hurtige Ridt, pustende og støvet, og i nye, lysebrune Klæder. Habakuf var bleven blank poleret og hægtet op i en Staalkjæde ved hans Side.

Na, min kjæreste Hr. Svigerfader! raabte han, tilgiv at jeg kommer saa havedkulds, men J har skicket Bud til min Hustru Ingeborg iaftes, at J vilde tilgive hende for denne Gang, naar hun bare vilde komme hjem, saa kunde jeg ikke dy mig længer, jeg maatte strax herop og bede om Forladelse for den forvovne Streg, jeg har spillet gunstige Hr. Svigerfader.

Reis Eder op, sagde Hr. Munk. Det kunde ellers gjerne have ventet, til vi kom hjem til Uloborg.

Ja, vi er kommen hjem til Uloborg begge To, men da vi hørte, at kjære Svigerfader var draget herved, sagde Ingeborg, at jeg strax skulde ride med, skjøndt jeg var skammelig træt; det vil da sige, det var egentlig mig selv, der fandt paa det. Maaske der var noget at bestille for Habakuk, tilføiede han hvissende.

Mere fik han ikke Tid til at sige. I det samme opstod der en stor Larm ved Vindebroen. Munks Hund Tullefas var fulgt med Hr. Gilge Lork ind i Gaarden. Da Sultan saae det, foer han hen imod den, og der begyndte en Kamp mellem dem, saa vild og støiende, at Ingen mere gav Agt paa Hr. Gilge. Gaardens Folk vilde stille dem, men det lykkedes ikke. Hundene hylede, bede sig fast i hinanden, pustede lidt og toge fat igjen. Det var som om de vilde udfægte deres Herrers Strid. Hveret stod og saae paa dem. Først havde Munks Hund Overmagten, da hans egen blev dens Mester, gif han hen og kaldte den tilbage.

Hr. Munk tog sig denne Hændelse meget nær. Da Hveret gif forbi ham, sagde han: Det er ikke med min Willie, den Hund kom her idag. Det kan J tro paa.

Jeg veed det nok, Jørgen Munk, sagde Hveret, det betynder heller ikke noget. Der skal være Fred og

Forsoning mellem os endda. Kald blot Eders Hund tilbage.

Den vil ikke lystre mig, det Alen! sagde Jørgen fortvilet.

Saa skal jeg se hvad jeg kan gjøre ved min, sagde Hervert og kaldte paa Sultan. Hunden vendte sine kloge Dine om til ham, den vilde nødig holde op nu, da den just havde faaet saa godt fat, men den adlød dog. Idet den drog sig tilbage, vendte den endnu engang Hovedet om mod Tullesas og viste Tænder, ret som om denne bistre Mine skulde indeholde en Trusel for Fremtiden. Derpaa sprang den logrende hen til Hervert. — Desværre for Tullesas og for hans Herre, denne Trusel skulde sidenefter blive fuldbyrdet.

Hr. Gilge havde været meget ivrig under Striden. Da han mærkede, at Jørgen ikke længer hørte paa ham, gif han hen til Hundene, roste og skjændte paa dem og knalbede med sin Piss for at opflamme deres Jver. Det var ham slet ikke med, at Hervert kaldte Sultan tilbage, men han maatte finde sig deri. Tullesas holdt sig bravt, sagde han til de Omkringstaaende.

Sultan var dog hans Mester, meente Søren.

Det var vist fordi vores befandt sig i en fremmed Menighed, sagde Hr. Gilge, han var for vel opdragen til at bide rigtig fra sig.

Hervert tog Sultan i Halsbaandet og luffede ham ind i Stalden, derpaa bød han de Fremmede gaa indenfor. Jeg vil ikke bede Hr. Gilge Lork følge med os, sagde han. Han passer ikke i vort Selskab, siden der venter ham et bedre hjemme.

Det er vist, sagde Gilge, og Ingen kan sige det med større Ret end J, som saa længe og saa ivrigt har

søgt det. Ingeborg har fortalt en heel Deel derom. Jeg veed mere end I troer. I er vel ikke vred, fordi jeg blev den Ulykkelige?

Alle de Omfringstaaende vendte deres Blik mod Hervert, han bed sig i Læben, smilede derefter og svarede: Nei, saalidt er jeg vred, at jeg heller under Eder denne Ulykke, end enhver Anden.

Han vendte ham Ryggen og gik. Hr. Gilge stod og betænkte sig lidt, derpaa sagde han: skal jeg være ganske oprigtig, saa gik jeg min Sjæl gjerne med op alligevel. Jeg fragaaer ikke, at en lille Dram jo kunde gjøre godt ovenpaa al den Forstyrrelse. — Men det er dog bedst, jeg lader det være. I tager det vel ikke ilde op, min gamle Kammerat! Siden min kjære Hr. Svigerfader tilgiwer mig mine gale Streger, vil jeg heller ride hjem og fortælle Ingeborg, hvordan det er gaaet. Hun sagde, at jeg skulde komme strax igjen. Jeg skal sige Jer, hun længes utroligt efter mig.

I denne Overbevisning smilede han livsaligt, steg tilheft igjen og red i fuld Firspring ud over Broen. Hervert fulgte efter de Fremmede ind paa Boldborg. Det viste sig da, at Mammen ikke havde pyntet Stuen for intet. Idag gik det ogsaa bedre end ved det forrige Frieri. Da Jørgen Munk red hjem henimod Aften, var Jnger Offe Staals trolovede Brud.

Imidlertid drog Hr. Gilge i Ro og Mag tilbage til Ulvborg. Han havde knappet sin Kofte op og hængt Rappen foran sig paa Sadlen, det var varmt den Dag. Saa fløitede han et lille Stykke og knalbede med sin Piss eller roste Tullesas, der var fulgt tilbage med ham. Jeg er et overmaade lykkelig Menneske, sagde han til sig selv. Gamle Bedstefader havde rigtignok Ret, da han

spaaede mig som Barn, at jeg vilde bringe det til noget stort i denne Verden. Nu er jeg paa gode Veie for at komme til Hæder og Værdighed. — Bare jeg kunde faa Ingeborg til at lade være at kommandere saadan over mig, og saa at hun kunde blive rigtig fornøiet. Jeg sidder og klapper hende den hele Dag og finder paa alle mulige kjærlige Ord, men det forslaaer ikke. — Fra nu af vil jeg føre et andet og bedre Livet, tilføiede han andægtigt og saa op til Himlen. Vorherre, som har lagt sin Velsignelse i alting hidtil, vil vist ogsaa beskærme og styrke mig til at skuppe den kleine Osse Staal ud af Jørgen Munks Kridthuus, saadan at det bliver mig, der faaer Godsset og alt hvad Svigerfader Jørgen efterlader sig. — Hendes Modreneavn maa han nu ud med strax, den er jeg da vis nok paa. — Sikke nogle Dine Ingeborg satte op, da jeg talte til hende derom. Naa! jeg siger ikke mere.

Med disse Tanter red Hr. Gilge Lork hjem til sin unge Hustru paa Uloborg.

XV.

Ægteskabs Lykke.

Da Hr. Jørgen drog tilbage fra Boldborg, var han blevet et andet Menneske. Blæser op, I Karnaller! raabte han til Spille-mændene, saadan at Folk kan høre, der kommer en Herremand. Trompeterne blæste, Jørgen lo og sang, aftalte et Jagtparti med sine Venner, indbød dem til at blive paa Ulvborg saalænge de vilde, og lovede Osse at gjøre hans Bryllup til Mikkelsdag. Da han kom hjem, gik han strax op paa Ingeborgs Kammer. Hun sad ved Vinduet og saae ned mod Boldborg. Hr. Gilge var taget lidt bort, henimod Aften, for at hjælpe Skytten med at ryge en Brok ud af dens Hule.

Men Ingeborg dog! hvor kunde du gjøre mig saa stor en Sorg? spurgte Hr. Jørgen. Han vilde have sagt mere, men da han saae hendes blege og sørgmodige Ansigt, tav han og rakte hende Haanden. Ingeborg slog sine Arme om hans Hals og skjulte sit Ansigt ved hans Bryst, medens hun brast i en lydelig Graad.

Naa naa! sagde Hr. Jørgen bevæget, Du skal ikke være saa forknytt, jeg er jo ikke mere vred paa Dig. Jeg havde rigtignok ventet mig en anden Svigersøn end

Gilge, men det faaer at gaa. Ti nu stille. Hvad fattes Dig, mit Barn; hvorfor græder Du saa saare? Jeg er jo slet ikke vred, hverken paa Dig eller ham. Ingeborg rystede paa Hovedet, men svarede ikke. Nu kan I blive her for det første, søiede Jørgen til, siden maa vi tænke paa et Huus og et Hjem til Jer.

Nei, vist ikke, svarede hun. Jeg vil blive boende hos Dig, nu som før. Er Du ikke min Fader? Du skal beskytte mig, hører Du, det maa Du love.

Munk betragtede hende forbavset. Han saae Taarer, hvor han havde ventet at finde Lykke, der var noget i denne Hefstighed, som han ikke ret forstod, men han gjorde sig heller ikke den Uleilighed at søge efter Grunden.

Ingeborg og Gilge bleve altsaa boende paa Uloborg. Jørgen gav dem hele den ene Side af Gaarden til deres Part, men Hr. Gilge lod alligevel til at være utilfreds. Jeg kan ikke rigtig leve for min Kjærlighed og gjøre Ingeborg lykkelig, naar der er saamange, som seer paa det, sagde han. Han havde heller ikke faaet hendes Mødrenearv udbetalt, som han gjorde saa sikker Regning paa.

Nu vendte efterhaanden det gamle Liv tilbage paa Uloborg. Hr. Jørgen red paa Jagt og i Besøg hos sine Venner. Skytten og Hundedrengene havde aldrig haft saameget at bestille som i denne Sommer. Hvad Munk ikke selv kunde finde paa, hjalp Gilge ham med. Han bar tilfældigvis altid sine Terninger hos sig, fordi han ikke holdt af at bruge Andres. Var det daarligt Veir, spillede de, og Hr. Gilge sang for Jørgen, eller fløitede, han forsmaaede heller ikke mere at tage Deel i et lille, uskylbigt Drickelag, selv om det af og til trak ud over Sengetid. Ingeborg var derimod ikke den Samme

af som før, hun havde ingen Lust til at tage ud, blev
 sit fiddende inde i sin Stue med Haanden under Kinden,
 og slappe Træk og matte Dine, og stirrede hen for sig.
 Naar de kom ind til hende, beklagede hun sig ikke og
 lit tilstod heller ikke, at hun fattedes noget.

Jeg veed nok, hvad det er, sagde Hr. Gilge. Hun
 er bleven melankolsk af Kjærlighed til mig. Svigerfader
 kan ikke forestille sig, hvor meget hun holder af mig.
 Naa! jeg siger ikke mere.

Jørgen saae vist paa ham. Han troede det ikke
 rigtigt. Jeg bliver dog aldrig flog paa de Fruen-
 timmer, tænkte han. Det de brænde efter idag, affly
 og de imorgen.

Genimod Middag red Jørgen Munk op til Hervert
 for at gjøre Aftale med ham om Jnger og Offes Bryllup.
 Hervert tog vel imod ham, de sad og talte sammen i al
 Fredelighed.

Siden jeg har taget Offe i Barns Sted, tænker
 jeg, at Gildet skal staa paa Ulvborg, sagde Jørgen.

Saadan er gammel Skik her i Landet, at Bryllupet
 staaer, hvor Brud hører hjemme, sagde Hervert.

Det skal da være som I siger, svarede Jørgen.
 Nede ved Deiberg ligger en Gaard, som de kalde Pouls-
 torp. Den har jeg kjøbt og taget Skjøde paa i Offes
 Navn. Der skal de bo, saa ere de nærmere ved Vold-
 borg og heller ikke saa langt fra Ulvborg.

Det er kjønt gjort, Hr. Jørgen Munk, sagde Her-
 vert. I handler som en hæderlig Mand.

Synes I det? sagde Munk og smilte, skjøndt
 Taarerne stode ham i Dinene. Jeg troer, at Vorherre
 giver Den en lang Alderdom, som har noget at bøde
 fra sin Ungdom.

Hvad synes I, om vi lade Bryllupet staa paa Boulstorp? sagde Hervert, saa bliver det dog hos Jer, som I ønskede det.

Saadan skal det være, sagde Munk, og derefter traf de Aftale om Tiden, og hvorledes det skulde gaa til ved Festen. Da Munk red ud ad Borten, holdt han lidt stille og sagde til Hervert:

Hvorfor vil I aldrig mere komme op til Ulvborg som i gamle Dage? Jeg veed En, som vilde være fornøiet over at se Jer der.

Jeg veed En, som helst vilde se mig blive borte, sagde Hervert. Dermed hød han Jørgen Farvel, og Munk red hjem igjen.

Det hele klarer op, sagde han underveis til sig selv. Jeg er en gammel, listig Person. Jeg lader som jeg giver efter, saa faaer jeg min Willie alligevel.

Der blev nu gjort Forberedelser til Bryllupet. Munk lod Fogden indbyde sine Bekjendte til at møde paa Boulstorp næste Mikkelsdag i skikkelig Tid.

Hvor stammer Bruden fra? spurgte Jacob Friis med Bjælken.

Fra en hæderlig Slægt, svarede Jørgen. Ikke ringere end Grams, der fostrer hende, og ligesaa god som Munks, der tager hende. Det svarer jeg for.

Mere fik Friis ikke at vide. Det hed sig i Egnen, at Jnger var i Slægt med Hervert, og Jørgen Munk var Mand for at rydde alle Vanskeligheder afveien. Det var desuden fra hans Sogneskirke Tillysningen skete. Da Mikkelsdag kom, blev Bryllupet feiret med al den Opsigt, Jørgen satte saa stor Pris paa. Boulstorp var udstyret paa det prægtigste. Under Sang og Trompestød droge Gjæsterne ind i Gaarden. Solen smilede til

rsødem. Hr. Jørgen stod paa det sidste Trin af Trappen, i den nye Kappe, han havde ladet sy til sidste Viborg Landsting. Han smilede ogsaa, gned sig i Hænderne, og uddeelte Befalinger til Folkene, som toge imod de Fremmedes Heste. Han var en lykkelig Mand.

Ingeborg og Hr. Gilge komme vist med til Bryllupet, og sagde Mammen om Morgenens, før de droge til Kirke.

Det maa hun om, svarede Hververt og begyndte paa sin anden Samtale. Men Ingeborg kom ikke.

Hun har ikke været rigtig rask i den senere Tid, og sagde Jørgen, saa vilde Gilge ogsaa helst blive hjemme og pleie hende. Han lovede dog at se lidt herover om Aften og drikke Brudeparrets Skaal.

Mammen var ogsaa tilstede ved Festen. Først afflog hun at tage med, men Jørgen Munk paastod, at hun ikke skulde komme, Inger og Offe bade hende ogsaa derom, og hun fulgte da sin Lyst og tog derover, da de kom fra Kirke. Hun holdt sig tilbage i Salen, talte til Ingen, og svøbte sig ind i sit Tørklæde og satte sig hen i en Krog ved Vinduet, hvorfra hun uafbrudt kunde betragte Inger. Der havde hun siddet længe og tavs. Ingen gav sig til at tale paa hende, Ingen anede, hvad der boede bag dette haarde og forstenede Ydre, som Tiden havde rynket og Modgang havde stemplet. Ingen begreb, hvad dette lykkelige Smil skulde sige, der for et Dieblis Lys over hendes Ansigt, naar hun mødte Ingers straalende Dine. Et Smil som Dens, der glæder sig over et heldigt fuldbragt Værk, et Smil som et Sollys over en Uveirshimmel. Men det angik jo heller Ingen. Da de skulde gaa tilbords, blev Mammen der siddende lidt for at se Offe føre Inger til hendes Plads, der derefter vilde hun drage sig tilbage som Den, der ikke havde hørt hjemme der, men Jørgen Munk gik igjennem

Gjæsternes Kreds hen til Vinduet, hvor hun sad. Han bukkede ærbødigt for hende og sagde:

J maa ikke gaa bort. Vil J gjøre mig fornøiet, skal J tage min Haand og følge mig.

Da blev Mammens blege Ansigt blodrødt, medens Alle lagde Mærke til hende. Hun stod et Dieblis og saae sig omkring med et Udtryk, som om hun vilde bede de Nærværende om Forladelse for den store Ure, der vistes hende. Hun bøiede sig som om hun skulde synke til Jorden, og Jørgen Munk mærkede, hvorledes den gamle Kone skjælvede, da han langsomt og omhyggeligt førte hende igjennem Kredsen; hun, som dog med opreist og freidig Pande havde taalt og baaret alt, hvad Livet kunde tilskikke af Modgang og Prøvelse. Da de kom hen til Inger, standsede han og sagde saa høit, at Alle kunde høre hans Ord:

Se kun paa Inger, Maren Marie! det smukke hos denne unge Kvinde fik hun fra Gud, men det gode og det fromme har hun faaet fra Eder, derfor skal J ogsaa i denne Stund have Hæderspladsen ved hendes Side.

Mammen rystede paa Hovedet, men kunde ikke sige noget. Hun vovede heller ikke at slaa sine Dine op til Inger, som tog hendes Haand og beholdt den imellem sine. Hun sad med bøiet Hoved og saae ned for sig, som om det ikke var hende, Alles Blikke vare henvendte paa.

Hvad siger J til det? spurgte Mandrup Parsbjerg. Skulde man tro, at Jørgen Munk tæller elleve Slægter, berømte baade tillands og tilvands?

Jeg siger, at Jørgen Munks elleve Slægter vare maasse bedre Slagsbrødre end han, baade tillands og tilvands, men i at handle som en Adelsmand staaer han vist over dem Allesammen.

Dette blev sagt saa høit, at Jørgen hørte det. Han smilede over til Hervert og strøg sit Mundskæg op mod kinden. Han følte bestandig fastere Grund under sig.

Den samme Mandrup Barsbjerg blev siden Lehnsherrmand paa Skanderborg. Det var ham, der huggede Enden af Tyge Brahes Næse, da de holdt Julestue sammen i Rostock.

Hørte I, hvad Hervert sagde, hviskede Jørgen til Mammen, medens de spiste. Jeg har fulgt Eders Raad og godt paa hvad jeg kunde.

Stol ikke derpaa, svarede Mammen. Det er ikke let at blive klog paa Hervert. Han kender hverken Maal eller Grændse. Hun kan give Livet hen for sine Venner, men glemmer heller aldrig Den, der engang blev hans Fjende.

Saa blev den sluttet, denne Pagt, og velsignet af Gud og Menneſter. Inger tilhørte nu Ofte, eller maaske naar det ham, der tilhørte hende, hvem veed det? Hun vengte hans Hjem med Sang, med Fred og Lykke, og den Lykken er der ikke meget at fortælle.

Om Aftenen, da de kom hjem paa Boldborg, uropurgte Hervert Mammen, hvor hun havde været om Morgenen tidlig.

Oppe paa Kirkegaarden, svarede hun. Jeg meente, at det ogsaa skulde være en Helligdag for Møster Ane, saa pyntede jeg hendes Grav med Blomster.

Møster Ane trænger til Ro og Fred, sagde Hervert, men ikke til Blomster.

Hun har heller ikke faaet mange af dem, svarede Mammen. Det var ellers en rar Dag, vedblev hun lidt efter. Nu er det skeet, som jeg ønskede saalænge, og jeg kan fare bort med Glæde. Om din Moder

kunde se herved, vilde hun ogsaa blive fornøiet, for nu har det gode seiret. Herved sad og klappede Sultan, han tav stille. Du har faaet Fred med Munkene, sagde Mammen. Du kan ride ned og glæde Dig over Inger og Offe, naar Du er kjed af det, har Du din Bedrift og din Handel at tage vare paa her hjemme. Der vil blive gode Dage paa Boldborg herefter.

Imorgen reiser jeg til fremmede Lande, sagde Herved.

Mammen saae paa ham. Naar blev det bestemt? spurgte hun.

For længe siden. Det Liv, jeg fører her, er ikke til at holde ud, det tager alle mine Kræfter fra mig.

Hvad bliver jeg saa til? spurgte Mammen. Jeg tænkte, Du skulde lufte mine Dine.

Jeg kommer nok igjen, svarede han mildt. Naar der er bleven mere Fred i mig; siden, Mammen, naar en lille Stund er gaaet.

XVI.

Ilden under Asken.

I den gik. Hververt reiste bort. Den gamle Jeppe Soldat fulgte med ham, og det varede længe, inden de hørte noget fra dem. Ofte havde været ovre i Hovedstaden med Jnger til Kongens Kroning. Siden frigjorde han sig fra Krigstjenesten og boede paa Boulstorp. Der var endnu Fred i Landet. Den unge Konge foer tilføes eller drog omkring paa Tinge og pleiede Retten. Han byggede Krigsskibe og Skandser. Siden fik han Brug for begge Dele. Sorgen Munk var nu alene paa Ulvborg. Hr. Gilge havde endelig faaet Ingeborgs Mødrene-arv og kjøbt sig en gammel Gaard, nordpaa i Herredet. Der førte han et lystigt Liv, tog mod Besøg af sine mange Slægtninge og gik paa Jagt med dem, drog ogsaa til Byen engang imellem, og omkring paa Markederne, spillede lidt og drak lidt, som Omstændighederne førte det med sig. Imedens sad Ingeborg hjemme, kold, stille og ligegyldig for alt omkring sig. Sorgen havde mærket hende, et ondt Øie har seet paa hende, sagde Elsebeth. Hendes mørke Haar begyndte at blive graat. Vennerne, som mindedes de forrige Dages Fester, hvor hun i

Skjønhed og Pragt fordunklede Alle og bragte Lyft og Munterhed til Alle, kjendte hende ikke mere. Den talrige Skare, som fulgte hende paa Jagten, naar hun fløi afsted foran alle Andre, i en tætsluttet Ridedragt, med hvide og bølgende Hjer i Hatten, jublende, rødmende, da et Smil gjalbt for en Gunst, et Haandtryk vakte Misundelse, de vendte sig om efter hende og trak paa Skuldrene, naar hun red dem forbi, streng og kold, med sænkhet Hoved, indhyllet i en mørk Raabe, begravet i sin Smerte.

Jeg begriber ikke, hvad Du fattes, min egen, lille Due! sagde Gilge en Aften til hende. Du gaaer og bliver magrere Dag for Dag. Saa taler Du heller ikke mere som før, siger mig aldrig et venligt Ord, og tænker ikke paa, hvor meget jeg dog gjør for din Skyld. Jeg har kjøbt Dig en kjon Hest; imellemstunder bruger jeg den rigtignok selv, men det er fordi den trænger til at røres. Jeg byder Godtsfolk til mig og gjør Gilde hveranden Dag, det er rigtignok mine Venner tilhobe, men det skeer kun for at muntre Dig. Er Du maaske vred, fordi de bande og sværge? Saa skal jeg give dem en paa Dret, naar de gjøre det igjen, eller fordi jeg imellemstunder flaaer en lille Svir af? Herregud! man er dog skabt til noget.

Jeg fattes intet og forlanger kun at leve i Fred, svarede Ingeborg. Derved blev det.

Hr. Gilge havde mange Uheld med sin Gaard, det fortalte han idetmindste. Kvæget døde, Jorden forsalbt, det er nogle høist mærkværdige Marker, sagde han. Naar vi saae Rug, kommer der Ukrudt frem. Det varede kun nogle faa Aar, før Ingeborgs Mødreneavn var borte. Det kan være det samme, tænkte han, naar Svigerfader

doer, faae vi Benge igjen, vi maa hjælpe os som vi kan, saalænge.

Jeg synes, Hr. Jørgen begynder at se mig saa daarlig ud, sagde han en Aften til Ingeborg. FINDER Du ikke? Han gaaer saa kroget og bøier sig ned mod Jorden, som om han ledte efter sin Grav. Har Du lagt Mærke til, naar han trækker Beiret, saa piber det i hans Bryst? Han gjør det vist ikke længe; troer Du vel?

Ingeborg saae paa ham, men svarede ikke. Det er sandt! vedblev Gilge, jeg har tænkt paa at ride ned til Rolding imorgen; om to Dage har de Marked, og jeg kan vist gjøre en god Handel der. Jeg har een Hest og Du een. Begge to due de ikke stort, men naar vi sælge dem, kunne vi faa os en rigtig kjøn Hest istedet. Een god er bedre end to daarlige. Saa skiftes vi til at ride paa den.

Ja, gjør Du det, sagde Ingeborg, og Gilge red til Rolding Marked og solgte Hestene. Det han fik i Bytte spillede han bort; det traf sig nemlig saa uheldigt, at han havde glemt sine Terninger hjemme, og naar han slog med Andres Brækker, tabte han næsten altid.

Derefter gif nogle Aar, hvori Hr. Gilges Kaar ikke bleve bedre. Hvad Jørgen Munk tænkte, det stod at læse i hans sørgmodige Ansigt, naar han kom hjem fra Besøg hos dem eller hørte Andre fortælle om Gilges lystige Streger. I den sidste Tid tog han hellere over til Ofte og Jnger, det var en bedre Luft, han indaandede, der var Solskin og Lykke, og Livet en Leg, som syntes at gjøre den gamle Mand yngre. Aaret efter udbrød Kalmarfrigen. Adelsmændene, som var pligtige til at gjøre Rostjeneste og stille Mandskab, samlede sig

i Kjøbenhavn for derefter at drage over til Skaane. Hervort skikkede Bud hjem til Boldborg, at han fulgte med Kongen.

Jeg vil ogsaa i Krig, sagde Hr. Gilge til Jørgen Munk, saa skal Svigerfader snart spørge nyt om en tapper og forvoven Mand. — Jeg tør ikke sige, hvad han hedder. Men jeg har ingen Penge til at købe mig en god Rustning for.

Pengene skaffede Jørgen Munk tilveie, og Hr. Gilge drog bort, med mange Forsikringer om at han snart skulde lade høre fra sig. Det varede heller ikke længe. Otte Dage efter red en Rytter fløitende og vel tilmode ind paa Gaarden. Det var Hr. Gilge, hans Dragt var falmet og luvslidt. Det var ikke den samme Hest, han red bort paa.

Jeg kom forsilde! raabte han op til Ingeborg, som sad og saae ud ad Vinduet. Var det ikke forbandet? Just som jeg naaede Færgestedet nede ved Snoghøi, vare de Andre allesammen borte.

Hvor er den nye Rustning bleven af? spurgte Jørgen Munk.

Gilge saae op og smilede: Kjære Svigerfader var saa bandsat knap med Reisepenge, sagde han, saa maatte min Rustning springe, for at jeg ikke skulde lide Hungersnød underveis. Hesten gif samme Bei, og Habakuk var ogsaa svært i Betryk, men Gudskelov! ham reddede jeg dog. Var det ikke heldigt? — Altsaa kom Hr. Gilge ikke i Krig dengang.

En Middagsstund, sidst i Efteraaret, red Ingeborg hen over Heden. Munks gamle Foged fulgte efter hende i nogle Skridts Afstand. Selv var hun indhyllet i en vid Kappe; det var koldt den Dag og truede med Regn. Vinden foer flagende over Eggen, bøiede Lyngen i Bølger

som et Hav og drev Skyerne tættere og mørkere sammen. Vesterhavet bruste og viste sine hvide Skumrygge, og naar et Vindstød trængte ind imellem Klitterne, jog det Flyvesandet hen over de nærmeste Lavninger i høie Hvirvler. Lynngen havde afblomstret, Sangfuglene vare borte, alene Hjeilen var endnu tilbage. Den sad paa en Tue, saae sig omkring, udstødte et melankolsk og klagende Skrig, og løb derpaa ind imellem de gamle Hjulspor, til den et Stykke borte kom frem igjen, for atter at pibe og klage. Da de to Ryttere kom i Nærheden af Boldborg, brast Skyerne, og det begyndte at regne. Jeg veed ikke bedre, end at vi søge Huusly det første det bedste Sted, sagde Ingeborg og pegede hen paa Herregaarden.

Lidt længere oppe, sagde Fogden.

Hvorfor ikke her?

Paa Boldborg, hos Hervert Gram? bemærkede han forbausset.

Der er jo Ingen af Herskabet hjemme, sagde Ingeborg. Rid hen og bank paa Porten.

Det gjorde Fogden, og lidt efter rede de ind i Gaarden. Mammen kom ned paa Trappen, bød Ingeborg indenfor og hjalp hende Rideskappen af. Der var lagt Ild i Kaminen i Dagligstuen. Den gamle Kone havde siddet og kærtet Uldtøier foran den. Hun lagde sine Karter sammen og skød en Stol hen til Ingeborg.

Det er et strengt Veir, Naadigfruen er kommen ud i idag, sagde hun og løste en Snor med tørrede Æbler ned, som hun havde hængt op foran Kaminhullet.

Jeg tænkte, I vilde give mig Huusly, til Regnen drev over, sagde Ingeborg. Saa tog hun Plads foran Kaminen og sad længe med begge Hænder i Skjødets og saae sig om. Hendes Dine mødte lutter bekjendte Gjen-

stande, Stuen, Billederne og Baabnene paa Væggen, alt var uforandret fra Sigverts Tid. Og medens hun sad der, dukkede gamle og halvglemte Minder op for hende, Billeder fra hendes Ungdom, da alting var Glæde og Lykke eller idetmindste Forjættelse derom. Hun lagde sig tilbage i Lænestolen og lukkede sine Dine for at trænge Taarerne tilbage. Mammen sad og rokkede frem og tilbage paa Bænken ved Vinduet og saae paa hende.

Det er længe siden, jeg har været her sidst, sagde Ingeborg omsider.

Ja, det er ikke Stuen, der har forandret sig, svarede Mammen.

Der hænger endnu den gamle Marx Bedel med det lange Skæg. Jeg er tidt bleven bange for ham, naar Hervert og jeg sad herinde i Mørkningen, og Ilden fra Kaminen lyste op paa Væggen.

Kan Naadigfruen huske det endnu? spurgte Mammen.

Jeg har ikke havt meget at huske paa siden, svarede Ingeborg. Lidt efter reiste hun sig og gik hen til Døren. Hvad har I der? spurgte hun.

Det er Herverts Stue, svarede Mammen.

Maa jeg se derind? sagde hun og lukkede Døren op, før Mammen fik Tid til at svare.

Det var et lidet, egepanelet Kammer, hvori enhver Gjenstand endnu stod paa samme Plads som den Dag, Hervert havde forladt det. En Bænk ved Vinduet, en Seng med blaastribet Omhæng og et rundt Bord vare Møblerne. Paa den ene Væg hang Billederne af Herverts Forældre, paa den anden en Mængde Jagtredskaber, Hjortegevirer og Baaben, men midt paa Gulvet havde Mammen udbredt Salvieblade og Hyldeblomster for at tørres. Ingeborg blev staaende indenfor Døren, medens

hendes Blik foer hen over enhver Gjenstand. Mammen stod lidt borte og betragtede hende. Hun havde kjendt Ingeborg før, hylbet, fornem og rig, altsaa lykkelig, siden den Fattige ikke ret forstaaer at skjelne mellem disse Egenskaber. Nu derimod var alt forandret.

Det er her som i gamle Dage, sagde Ingeborg. Der hænger Hornene af den store Kronhjort; jeg var med paa Jagten ved Estrup, den Dag den blev skudt. Og der er Herverts Bøsse. Den kjøbte han af Rørbæk Raas, for et Huus i Bjerre Herred. — Se, Mammen! vedblev hun ivrigt, paa den Bænk der ved Ovnen sad vi i Mørkningen, da vi vare smaa, han og jeg, med hinanden i Haand, og hørte Sigvert fortælle Historier; vi vare næsten altid sammen, og naar vi skiltes, tænkte vi paa hinanden. Det var dengang.

Er det da bleven anderledes siden? sagde Mammen.

Ingeborg lod til at studse, men den Gamles Dine vedbleve at hvile paa hende, faste og ufravendte. Da slog Ingeborg sine Arme om Mammens Hals og skjulte sit Hoved ved hendes Bryst, medens hun græd og hvissede: Et Menneſke maa sommetider lide meget, før Vorherre løser op for det.

Det er vist, sagde Mammen og lagde sin Haand paa hendes Hoved. Man taler blot ikke derom, men bærer det saa godt man kan.

Kommer Hervert da aldrig mere tilbage? spurgte hun lidt efter.

Hvem veed det? svarede Mammen. Hervert har bedst af at blive hvor han er, hvad skulde han gjøre hjemme?

Nei! det er ogsaa sandt, sagde Ingeborg. Der er jo Ingen, han bryder sig om. — Vel?

Mammen rystede paa Hovedet. De ere Allesammen

ens, sagde hun. Deres Sind er som et Dueslag: En flyver ud, en Anden ind deraf. Jeg bliver aldrig flog paa Herved.

Ingeborg bøiede sig ned og blev siddende en Stund i Tavshed. Da hun stod op, saae hun sig endnu engang omkring, som om hun vilde fæste alt i sin Erindring. Noget efter bød hun Farvel og red bort. Mammen stod længe ved Vinduet og saae ud paa Veien.

Det stakkels Barn! tænkte hun. Verden har ikke heller været hende god, det maa den værste Uven selv indrømme. — Hun drog herind for det daarlige Veir, sagde hun, og der rider hun sin Veir igjen, mens det regner stærkere, end da hun kom.

XVII.

Hvad de saae mellem Klitterne.

Da Krigen endtes, kom Herbert hjem igjen. Han havde holdt sig mandigt, og Folk talte meget om hans Bedrifter. Mammen fandt ham forandret. Hans Træk og Værelse blevne alvorligere, bestemtere, men hun syntes tilfølgende, at han var mere mild og skaansom end før. Det var som om han endelig havde faaet Fred med sig selv. Han var ogsaa bleven mere tavs end før, sagde blot det nødvendige, og gik forresten og passerede hvad han skulde. Til Ulvborg kom han aldrig, og Hjørdt Jørgen Munk ofte mindede ham derom, derimod bemødtes de jevnligt hos Inger og Offe. Der var Herbert først sig selv, der kunde han smile og tale, og de tav og lyttede gjerne efter ham, medens han fortalte dem om de fremmede Steder og Andres Bedrifter, hvad han dømte og tænkte derover, thi om sig selv talte han ikke gjerne. Da syntes det, som om den Maske faldt, han ellers bar for Verden, han blev mild og blød som et Barn, selv hans Røst var ikke mere den samme. Inger var den eneste, der kunde bringe ham til alt hvad hun vilde. Hun havde faaet sig en lille Søn, medens han var borte.

Naar Ingen saae det, legede han med Barnet, satte sig ned paa Gulvet og sang for det. Inger stod udenfor og kiggede igjennem en Sprække i Døren, Herverts Røst lød dæmpet og sørgmodig som en Vigsang; naar hun kom ind igjen, sang han ikke mere.

Jeg har dog gjort noget godt, sagde han en Aften, da han kom hjem til Mammen. De To ere lykkelige.

Mammen rystede paa Hovedet. De To ere ogsaa de Eneste, Du ikke har faaet Lov til at raade over, svarede hun.

Hvad nu Hr. Gilge angik, da lod det til, at hans Omstændigheder vare blevene bedre i det sidste Aar. Ingen kunde fatte Grunden, han tog sig ikke mere for end han pleiede, blev liggende hjemme paa Bænken om Dagen og bladede i en Krønikebog, eller drev omkring hos sine Bekjendte, hvor der var noget nyt paa færde. Han havde kjøbt sig et stort Stykke Land oppe mellem Nissum og Huusby, ud til Vesterhavet, fortalte Søren Hyrde. Sand og Klitter tilhobe, hvorpaa der ikke kan gro noget.

Saa har han dog altid Strandingsret, sagde Hervert. Hvad vil det sige?

Det er Ret til at beholde alle de strandede Skibe, som drive iland paa hans Grund uden levende Mands Medfølge. Nu skete der hyppigt Strandinger mellem Nissum og Huusby, det antog Nogle for Aarsagen til hans Velstand, Andre sagde, at Munk forstrakte ham med Penge. Ingen vidste noget bestemt herom.

En Aften drog Hervert og Jørgen Munk hjem fra Bøulstorp. Jeg er ilde faren, sagde Hr. Jørgen, efterat han længe havde redet og grundet i Tavshed, det nytter ikke, at jeg tier med det. Der er bestemt noget iveien med min Svigersøn.

Hervert blev forundret over denne Fortrolighed.
 Q. Hvorfor troer J det? spurgte han.

Hvor har han faaet de mange Penge fra, som han
 angaaer og spiller op med i den sidste Tid?

Dem har J vel givet ham.

Ikke en Skilling, svarede Munk. Han har faaet
 sammod iforveien. Der er noget forborgent i det hele. Han
 ligger hjemme og doener om Dagen, men naar det
 ankommer, rider han ud paa den stumphaalede Hest og
 bliver borte hver eneste Nat. Jeg maa passe mine For-
 retninger, sagde han forleden til Ingeborg, Du har dit
 Huus og din brave Familie at holde Dig til. Jeg kan
 heller ikke sidde over Dig den hele Dag. Saa red
 han sin Vej.

Hervert betænkte sig lidt, før han sparede: Vil J
 gerne vide, hvad han tager sig for?

Veed J det? spurgte Jørgen.

Ja, det kan være, svarede Hervert. Mød mig imorgen
 Aften ved den gamle Steendysse ovenfor Huusby Sø,
 og lad mig se, hvad han bestiller, men lad blot Ingen
 vide, hvad J har ifinde.

Der var noget i Herverts Ord og i den Tone, han
 talte med, som indgød Frygt; men Jørgen lovede dog
 at komme. Lidt efter skiltes de og red hver til sit.

Den næste Aften lod Jørgen Munk sin Hest sadle
 og red hjemmefra. Vil Raadigherren ikke have En af
 sine med sig? spurgte Fogden, men Jørgen rystede paa
 hovedet og sagde, at det ikke behøvedes. Han havde
 købt sig ind i en stor, graa Kappe, thi det var langt
 koldt paa Efteraaret, Aftenen var kold, og det havde blæst
 stærkt om Dagen. Bare jeg vidste, hvad Hervert meente,

tænkte han underveis. Han saae saa bister til mig, da vi talte om Gilge. Den Tyfker lægger mig dog tilsidst i min Grav! — Vi skulde have Juldmaane iaften, det flaaer ogsaa feil, nu kan man ikke engang stole paa Almanaken, det bliver jo længer jo værre! Med denne sørgmodige Tanke drev han paa sin Hest og red op til Huusby.

Ovenfor Søen laa der en Høi og paa Toppen af denne en Steendybbe, som efter alle Kjendmærker engang havde været et hedensk Offersted. I Tidens Løb var Stenenes oprindelige Leie blevet forandret; sprængte, sammenhobede, overgroede med hvidt Mos og Kevlingeranker, kunde man om Dagen, naar Solen skinnede, se dem i lang Frastand. Nedenfor Høien laa en Række flade Stene i bestemt Afstand fra hverandre. Dø og Ensomhed rugede over Stedet. Ingen holdt af denne Egn, naar Mørket faldt paa. Papirmøllerens Kuff sidder og klager sig oppe mellem Stenene, sagde de. Om denne Kuff fortaltes der, at han en Aften kom kjørende fra Lemvig, ned igjennem Heden. Under Dyssen løb en klagende Røst, som bad om Hjælp. Han holdt stille og gik hen til Stedet. Nede mellem Stenene laa en gammel Kone, som fortalte, at hendes Hest havde slaaet hende af, og bad ham hjælpe sig op igjen. Hvis I bare vil bukke Jer lidt ned, saa flaaer jeg min Arm om Jeres Hals, sagde hun, for det værker i mit ene Been, som det var brækket. Kuffen boiede sig og hjalp den Klagende op. Da hun hængte om hans Hals, lo hun og sagde: Nu har Du hjulpen mig op af Grøften, Farlil! jeg skal hjælpe Dig op til Himmerig. Med disse Ord stødte hun ham en Kniv i Brystet og tog hans Penge.

Nedenfor Søen bugtede Madum Na sig ind imellem
 ad de fide Enge. Paa begge Sider laa Bredden overstrøet
 om med en utallig Mængde Stene. Der var det heller ikke
 rigtigt, sagde de. En Hyrdebrend fra Nabjerg havde mistet
 et Faar og gik og søgte efter det langs med Naen. Hvad
 og gaaer Du og tuder for? spurgte en lille, graa Mand,
 som sad paa en Steen og lo ad ham. Vil Du høre
 mig til, skal jeg skaffe Dig dit Faar igjen. Saa skal
 jeg desuden bygge Dig en Bro her over Naen, som skal
 være færdig til imorgen tidlig. — Ja, hvis I kan det,
 vil jeg høre Jer til, sagde Drengen. — Det er godt,
 sagde Manden, saa snakke vi ikke mere om den Ting.
 Du kun hjem med dine Faar; inden Hanen galer
 Lærken han synger imorgen, skal Broen være færdig.
 Da Drengen kom hjem til Nabjerg, stod det savnede
 Faar og brægede ved Porten. Herremanden gik ud og
 tog Tal, og det var rigtigt nok. Om Aftenen fortalte
 Drengen sin Moder, hvad der var skeet nede ved Naen,
 den gamle Kone gav sig til at græde derover, hun kunde
 slutte sig til, hvem den lille, graa Mand havde
 været. Samme Aften var der kommen en fattig Staader
 til hendes Huus, som fik Lov til at blive der Natten
 over. Han laa paa et Knippe Boghvedehalm i en Krog
 og hørte paa Drengens Fortælling. I skal ikke være
 bange for det, sagde han. I deelte Jeres Brød og Huus
 med mig, lad være, I havde kun lidt at give af. Til
 Gjengæld skal jeg nu hjælpe Jer, saa godt jeg kan.
 Na, hvad kan I vel gjøre ved det, sagde Konen og trak
 paa Skuldren. Staaderen lo. Der er ingen Vi saa
 lille, at den jo haver en Braad, sagde han. Jeg skal
 være den Graa en Fløite. Dermed snørede han sine
 Bjalter sammen, bød Farvel og gik. Samme Mand var

en Skøier eller Natmand og kunde flaa Fuglestemmer, saa livagtigt, at alle Fugle troede, det var deres egen Røst, de hørte. Det være sig ved Nat eller Dag, saasnart han sang for, maatte de synge efter. Saa gik han op ad Gaden og begyndte at synge, og alt som han kom frem, vaagnede Hanen og baskede med Vingerne og galede, og Lærken og Støren lyttede og begyndte at synge efter. Men nede ved Madum Na var den Graa ifærd med at bygge Broen; der manglede kun lidt i, at den var færdig. Da hørte han Hanen gale og saae Skøieren komme gaaende med sin Tværsæl paa en Kjøp over Skulderen, han sang for, og alle Fugle sang efter, saa det gjenslød i vilde Sky, for nu troede de, at det var Morgen. Da skulde man have seet den Lilles Brede. Han sprang omkring og truede og skjældte paa Skøieren, da det ikke hjalp, satte han Nøggen imod Broen og fastede alle de store Stene omkring paa Engen, hvor de ere blevene liggende lige til denne Dag.*)

Igjennem denne Egn red Jørgen Munk en mørk Aften, i et daarligt Veir, og ikke i det bedste Lune. Redenfor Steendyssen hørte han en Hund knurre, og strax efter kom Hervert ridende fra den anden Side. Han var ogsaa indhyllet i en stor Kappe og havde Sultan hos sig, bunden i en Snor ved Sadlen.

Jeg har ventet lidt paa Jer, sagde Hervert.

Det er saa mørkt, at jeg næsten ikke kan se at finde herop til Dyssen, sagde Jørgen Munk. Hvad Vi skal vi nu?

Nu ride vi over ad Klithjergene til.

*) Dette Sagn fortalte Steen Blicher mig en Sommerdag nede ved Madum. Han vilde dengang selv skrive en Historie derover, men den blev aldrig færdig.

Der træffe vi vist ikke Gilge Lork iaften.

J skal ikke sige det forvist, svarede Hervert.

Jeg seer at J har taget Sultan med. Hvad vil J om med den?

Maaske kan han hjælpe os med det, vi søge efter.

Hr. Jørgen sad og grundede paa dette. Derpaa begyndte han igjen: Troer J ogsaa, Gilge drager ud i denne daarlige Veir?

Hvis Veiret havde været godt, var han vist bleven hjemme, sagde Hervert.

Alle disse dunkle Ytringer forøgede Hr. Jørgens Nysgjerrighed, men Hervert fortalte ikke mere, og de gik videre.

Jo længere de kom imod Vest, desmere ubanet blev Veien, tilsidst ophørte den aldeles, eller var idetmindste usynlig for dem i det tiltagende Mørke, som hvilede over Egnen. Efter en halv Times Ridt naaede de de yderste Rækker af Klithjergene, det vil sige de bleggule og takkede Bjerggrugge, som Flyvesandet i Aarhundreder efterhaanden har dannet langs med Vesterhavet. Her ophørte Lynen og det sparsomme Græs, der stod frem imellem den. Overalt Sand og Sand, hvori Joden sank ned eller gled tilbage, og hvis Flugt det blaagrønne Marehalm forgæves søgte at standse. Vinden strøg hen over Bakkerne og raslede i de tørre Straa og Tidsler. Himlen var skjult af store, sønderrevne Skyer. Da Jørgen saa sig tilbage, laa Egnen dækket i Mørke, de sidste Lys sluktes i de adspredte Buse. Fra den anden Side Bjergene hørte de Havet, snart drønende som fjerne Kanonsalver, snart i klagen og langtrukne Hvin, eftersom det brødes eller drog sig tilbage fra Revne. Nede mod Syd skinnede et bestemt og roligt Lys fra en Gaard lidt indenfor Klitterne.

Kan I se det Lys dernede? spurgte Hervert, det er Ditlef Brofs Gaard.

Han som kom saa ynkkelig af Dage, sagde Jørgen. Folk fortalte meget derom, men Ingen vidste ret, hvordan det gik til.

Nogle veed det dog, svarede Hervert. I den sidste Krig, da Kongen kaldte Adelsmændene til sig, sendte Ditlef sine Folk iforveien, men selv blev han noget tilbage. Da han mødte ved Hæren, sagde Kongen i Alles Paahør til ham: I kommer bagefter de Andre, Hr. Ditlef Brof! — Ja paa Reiser, min Herre Konge! men paa Valpladsen gaaer jeg foran de Andre. Min Fader laa for Døden, I kaldte, han bad, derfor sendte jeg mine Bønder forud, mens jeg blev tilbage og luffede hans Vine. — De brave Adelsmænd komme ellers førend deres Bønder, sagde Kongen, de have Værelse og Rettigheder at kæmpe for, Bønden kun Byrder. Nu kan I gjerne reise hjem igjen og begrave Eders salig Fader, Eders Plads her er besat. Ditlef blev bleg og svarede: Om Eders høie Naade har sig saadan ad ved alle de gode Adelsmænd, der komme for at forsvare Eders Rettigheder, vilde I selv være værst faren. Med disse Ord brød han sin Kaarde istykker og red sin Vej. Anden Dagen efter at han var kommen hjem, sendte Godstænde ham sin Fæstningsring tilbage og lod sige, at Den Kongen ikke fandt god nok til at værge for Riget, naar det var stædt i Rød, kunde heller ikke være god nok for hans Datter. Da Ditlef fik dette Bud, luffede han sig inde og sørge meget, men en Aften stod han op og sagde: Siden Kongen har taget min Værelse, kan Vorherre tage mit Liv. Dermed stød han sig igjennem Hovedet.

Efter den Aften skinner der bestandig et Lys ud fra Kammeret, hvor han døde.

Det var nu blevet saa mørkt, at de ikke kunde skjelne de nærmeste Gjenstande. En flam og saltagtig Taage kom ind fra Havet, som de rede imod. Inder imellem Klitterne gav Hervert Sultan en længere Vine, fra nu af var det Hunden, der viste Veien, den gik foran Hesten med fremstrakt Hoved og logrende Hale, som om den havde et bestemt Spor at rette sig efter. Jørgen Munk var bleven tavst, han begreb ikke Herverts Hensigt med at føre ham til denne Egn, kun det indsaae han tydeligt, at det ikke kunde være noget godt, han red imøde. Sandet søg omkring dem, Veien blev mere indsnævet og besværlig, der var ikke længer Plads til at ride jevnfærdig. Sultan trak heftig i Snoren og snøftede imod Vinden, Hervert fulgte efter, sidst kom Jørgen Munk med sænket Hoved, Taarerne trillede ned i hans graa Skæg, maaske var det af Sorg, maaske var det ogsaa kun den skarpe Blæst, der gjorde ondt i hans Vind. Endelig naaede de en Kløft, som udvidede sig til en jevn og aaben Dal. Gjennem denne havde Fiskerne dannet en banet Sti ned til deres Baade. Ved et bedre Lys vilde de have seet en Mængde Tømmer af sønderslaaede Brag, som vare ordrevne ind paa Stranden og nu laa sammenstablede i Bunker omkring i Dalen. Længer tilbage laa nogle smaa Huse, neppe af en Mands Høide, byggede af Tang og Bragstykker, Væghytter, hvori Fiskerne om Foraaret sætte Madning paa deres Kroge og rede Garnene. Dybere borte løb en smal Sandstrimmel, det var Stranden, derindfor denne kom Havet, en sortegraa, bølgende Flade, dækkende, boblende som en uhyre Kedel, med en overdøvende

Larm, hvorigjennem der snart lød en skarp og klagende Hvinen, som Rødsfrig, snart Brøl og hule Skrald, der lignede Torden og fremkaldte en Fornemmelse, som om Klitterne og Stranden rystede. Skummet fløi ind over Landet i store Flager, og et Stykke ude dannede de toppede Søer en langstrakt, hvid Linie, medens de tørnede hen over det inderste Rev og fløvedes af dette. Længst tilbage i Horizonten, mod Sydvest, betegnede et svagt og rødligt Skær den Retning, hvori Solen var gaaet ned.

Da de kom ned til Høshytterne, holdt Hervert stille. Han lagde sin Haand paa Jørgens Arm og sagde: Sultan drager i Snoren, saa jeg knap kan holde den. Jeg mærker han er paa det rette Spor. Staa nu af, saa skal I saa at se, hvad Fru Ingeborgs Mand tager sig for. Jørgen steg af, de bandt Hestene ved Hytterne og gik ind imellem Klitterne, men først løste Hervert Hunden og lod den løbe.

Hvor fører I mig hen? spurgte Jørgen hvistende.

Ja, tal I kun høit, sagde Hervert, der er Ingen, som kan høre Jer. Havet og Stormen har en grovere Stemme end Eders. Se nu og døm saa!

Paa den ene Side af Bjergkredsen, som omgav Dalen, løb en flad Sandryg, i Retning med Stranden. Oppe fra Toppen af denne skinnede et stærkt og rødligt Lys, som trængte igjennem Taagen og lod til at bevæge sig frem og tilbage. Da de kom nærmere, saae de Skikkelsen af en Rytter, der i langsom Skridtgang red hen over Klitrøggen, og Lyset tiltog i Klarhed og Omfang. Det kom fra en stor Lygte, som Rytteren havde bundet fast under Hestens Bug, men imod Land var Lyset skjult af hans store Kappe, som hang ned over Lygten.

Gudfader frels os! raabte Jørgen og slog sine Hænder sammen, hvad skal dette betyde?

Der rider Gilge Lork, sagde Hervert, med al den Haan han kunde lægge i sin Stemme: En Adelsmand, som fortjener sit Brød ved at lokke fremmede Skibe ind til Kysten. Hans Lygte skinner ud paa det aabne Hav, og Skibene styre derefter, i den Mening, at det kommer fra et Fartoi, der gaaer i sikre Bande. Saa kaster Søen dem ind paa Revene, saa døver Stormen deres Raab, om men Braget og Godsæt hører Gilge til, det er ham, der har Strandingsret paa Kysten.

Jørgen stod og vred sine Hænder, han saae paa Hervert og hvissede: Min stakkels Datter! — den ulykkelige Ingeborg!

Medens de gik op igjennem Dalen, havde Sultan fulgt sit Spor; i de Mellemrum, Stormen tav, lød en heftig Gøen, som naar to Hunde kæmpe sammen. Gilge sad og fløitede paa Hesten. Da han hørte Fodtrin, vendte sig om og raabte:

Er det Dig, Jes Bonge! Du har vel en lille bitte Dram med til mig? Det er et bandsat foldt Stykke Arbejde dette!

Det er ikke Jes Bonge, sagde Hervert.

Gilge standsede sin Hest ved Lyden af denne dybe, alvorlige Røst, han blev siddende nogle Dieblikke Lige- som forstenet, men han fattede sig snart igjen. Jeg ved godt ned til Stranden i aften, raabte han, det er et godt Veir til at fiske Brag efter, med den nordvesten Vind. Herre Gud! sagde jeg til mig selv, skal der endelig ske nogen Ulykke for de Stakler, kan det ligesaa godt gaa for sig paa min Grund som paa en Andens. — Hvad! — har jeg ikke Ret?

Og der strander mange Skibe paa Eders Grund, sagde Hervert.

Ja, Gud ske Lov! I Førstningen gif det lidt skralt, men det har forbedret sig siden. Jeg kan ikke klage. Han vovede ikke at se op, medens han taledede, men sad og pillede paa Sadlen og fastede af og til et skelende Blik hen paa de to Mænd.

Du er en æreløs Ussling! raabte Jørgen Munk. Du har gjort mit Barn ulykkelig, og nu bringer Du Bannere over hele hendes Slægt. Men det skal have en Ende. Ned af Hesten! bed Gud om Naade for din syndige Sjæl! Jørgen slog sin Kappe tilside og drog en Pistol frem under den.

Men kjæreste Hr. Svigerfader! betænk Jer dog! raabte Gilge. Har I en Pistol, saa har jeg ogsaa en. Med disse Ord strakte han en stor Rytterpistol frem mod Munk.

Hr. Jørgen forlangte, I skulde staa af Hesten, sagde Hervert. Han slog Gilges Arm tilside, lagde sig over mod hans Been og fastede ham ned paa Jorden.

Dette skete saa hurtigt og uventet, at Gilge ikke var istand til at værges sig. Han udstødte et Angstskrig. Hvad har jeg gjort? raabte han. Som en brav Kavalleer søgte jeg paa alle Maader at bjerpe Foden til min Hustru, den allerkjæreste Ingeborg. Hun sidder hjemme og græder, fordi Hr. Jørgen ikke vil give os flere Penge. — Jeg har virket, hvor jeg kunde, men Nøden stod for Døren. Først grundede og spekulerede jeg, saa gav jeg mig til at læse i Bibelen, det Stykke om den tykke Samson, og om ham, den Anden, som sad og tudede hjemme paa Skorstenen, hvad var det nu han hed? Job! ogsaa det om de fire store Profeter og om de tolv fleine, jeg lærte

den hele Bibel udenad, saa godt, som om jeg selv havde skrevet den, det forsløg endda ikke. Ingeborg vilde have Benge. Tilfidsst gif jeg lidt ud paa Klitterne. Hvad er saa det hele?

Paa Knæ, Forbandede! raabte Jørgen Munk, hvis krogede Skikkelse hævede sig streng og truende foran ham, belyst af Lygteflinnet. Paa Knæ! og læs din Bøn!

Gilge laa paa Jorden og knælede, han holdt endnu sin Pistol i Haanden. Er der ingen Naade for mig? Slet ingen Naade? spurgte han og saae op til Jørgen og lod som om han græd. Og saadan en grulig Misgjerning kan I have Mod til at staa og se paa? vedblev han og vendte sig om mod Hervert. I, som dog har holdt saameget af min stakkels Ingeborg.

Jeg har advaret Jer for at vi To skulde mødes igjen, svarede Hervert. — Forresten synes mig, I viser den Slyngel for stor en Ære ved at berøve ham Livet. Den Uleilighed vil Mestermanden nok paatage sig.

Det er jo netop for at fri min Slægt fra en saadan Skjændsel, jeg gjør det, svarede Jørgen. I dette Punkt vil jeg være min egen Dommer.

Jeg bekjender, at jeg er en stor Synder for Gud og Mennesker, sagde Gilge hulkende, uden at kunne faa Taarer frem, men I skal dog ikke have min Død paa Eders Samvittighed. Hils Ingeborg og bed hende glemme mig, skjøndt jeg troer ikke hun kan det. Farvel, høist-ærede Svigerfader! sørg for jeg faaer en fjøn Begravelse. Det er Dig, Hervert Gram, der er Skyld i den hele Ulykke, ellers kunde alt godt være gaaet i Mindelighed. Farvel, dit nedrige Affum!

Da Gilge havde sagt dette, satte han Pistolen for Hovedet og trykkede af. Et mat og huult Skrald lød

imellem Klitterne. Gilge udstødte et dybt Suk og faldt om i Sandet. Vinden hylede. Maagerne fløj op, skræmmede af Skuddet, og kredsede omkring Stedet med hæse og sørgmodige Skrig. Stormen tog til, engang imellem viste Maanen sig imellem Skyerne, naar den skinnede, saae man et fraadende Hav uden Begrænsning, taarnhøie Bølger, og langt ude et Skib, som arbejdede for at gaa fri af Kysten. Hr. Jørgen var bleven staaende ved Gilges Lig, medens Hervert løste Lygten af Hesten og slukkede den.

Hvad nu? spurgte Munk.

Nu ride vi ned til Sandholt efter en Vogn, sagde Hervert. Hvad der er skeet her i Aften, har ingen Vidner hørt, andre end den Døde og En, som ikke taler derom.

Jørgen bøiede sig ned over Gilge og svøbte Rappen om hans Hoved, derpaa gik de tilbage til Geshytterne, men Hervert tog Gilges Hest med sig. Medens dette foregik, var Kampen mellem de to Hunde forlængst tilende. Tullesas laa blødende og livløs henstrakt i Sandet. Sultan stod foran den, saae om mod Hervert og knurrede, for at han skulde lægge Mærke til dens Triumf.

Der ligger Tullesas! sagde Jørgen Munk med et Suk. Han er ogsaa borte.

Da vendte Hervert sig om imod Jørgen og udbrød i en skarp og bitter Tone: Jeg sagde Jer en Aftenstund, Hr. Jørgen Munk, at det ikke vilde være til Eders Fordeel, om de to Hunde kom til at prøve Kræfter sammen. Havde I troet mig dengang, var meget blevet anderledes.

Medens Hervert og Jørgen rede ned til Sandholt, foregik der et mærkeligt Optrin inde mellem Klitterne. Store Sværme af Maager og Terner slagrede hen over Gilges Lig. Maanen kastede et blegt Skin over Sandet,

hvor han laa udstrakt og indsvøbt i den store Rytterkappe. Paa engang syntes Liget at bevæge sig, det hævede Hovedet, saa hen efter de to Ryttere og sank derpaa tilbage igjen. Anden Gang skete den samme Bevægelse, blot med den Forskjel, at Gilge slog Rappen tilside, satte sig overende og saa sig omkring med en polist Mine.

Naa! saa J troer jeg vil ligge og gabe her, til J komme rullende med Liggvognen? sagde han. Nei, ellers Tak! jeg har nok skudt mig, men alting med Maade, der er endnu lidt Liv tilbage. Med disse Ord gabede han, strakte Armene iveiret og reiste sig. Det er vist ellers bedst, jeg seer at komme afsted i en Fart. Nu reise vi sønderpaa, til min kjære Familie i Tyskland, og gjøre Kunster for andre Herskaber. Hvad vil den stakkels Habakuk sige, naar han faaer min Ulykke at høre? Vare jeg kunde putte den ind i Livet paa denne forbandede Hvervet Gram, lige til Hestet, saa maatte han gjerne beholde den. Det skal jeg gjøre en anden Gang, — naar jeg kommer tilbage.

Med denne Beslutning trak Hr. Gilge sine Vandstøvler op over Knæene, tog den store Rideskappe under Armen og vandrede med lange Skridt trøstigt ind imellem Klitterne. Han undgik Sandet og søgte at sætte sine Fødder paa Mørkhalmen, for at Ingen skulde opdage, hvad Bei han var gaaet. Af og til saa han sig tilbage, stod lidt stille og lyttede, han hørte kun Stormen og Havet.

Otte Dage efter kom en Branger fra Vestlandet ind i et Herberge paa den anden Side Flensborg. Der sad en Mand henne ved Døren og spiste Flæskesage. Med Forlov at spørge, sagde Brangeren, er den gode Mand ikke Hr. Gilge Lork fra Nissum? Jeg synes saa bestemt, jeg skulde kjende Jer.

Mit Navn er Fridolin van der Eifen, svarede den Tiltalte og maalte Spørgeren med en fornem Mine. Om I vil vide det, saa er jeg nede fra den schwabiske Kreds, men jeg kjender godt den Mand, I taler om. Hr. Gilge Lork var den braveste Adelsmand, man kan tænke sig, overmaade skjøn af Udseende og modig som en Løve, men langt stærkere. Hans Død var som hans Liv, mærkelig og heltemodig.

Er han død? spurgte Brangeren.

Den Anden lod som om han tørrede en Taare bort af Diet og svarede: Han satte Livet til i et frygteligt Stormveir, oppe under Huusby Klitter, bare for et strandet Skibs Skjld. Hvis I tøver til jeg har spist min Aftensmad, skal jeg fortælle Jer noget derom. Den Historie vil more Jer, for jeg kan se paa Jer, at I er ogsaa en modig Mand. Maaske kan vi slaa et lille Slag Terninger imedens.

XVIII.

Et Skriftemaal.

Nu gif der igjen flere Aar, hvori intet foresaldt. Hervert sad hjemme paa Gaarden og tog vare paa sin Gjerning. Jorgen begyndte at blive gammel. Han kunde ikke længer holde ud at ride som før, Skytten og Hundebrengene havde deres magelige Dage. Naar han drog til Kirke, kjørte han gjerne, og Folk saae ham gaa op ad Kirkegulvet til Hersestolen, kroget og langsomt, støttende sig til en stor, sølobeslagen Stok. Hans Haar var blevet hvidt, det faldt i store Krøller ned over Skuldrene. Langt Haar var dengang et Kjendemerke paa en adelig Herkomst.

Ingeborg saae man kun sjældent. Det hed sig i Egnen, at Gilge var omkommen i et Stormveir paa Havet; saaledes havde Jorgen Munk fortalt Sagen, og Hervert benægtede det ikke. Efter den Aften flyttede hun tilbage til Ulvborg igjen og boede hos sin Fader i samme Stue som før. Hun saae bestandig mørk og tungsindig ud og lo ikke mere. Undertiden traf Jorgen hende i Graad, som om hun bar paa en hemmelig Sorg. I Begyndelsen talte han til hende derom og forlangte at vide Aarsagen, men Ingeborg tilstod intet; sidenefter traf han paa Skuldren, eller lod som han ikke lagde Mærke til hendes Sorgmodighed. Han sad henne ved Raminen, med Fødderne indspøbte i to uldne Lammeskind, og talte Fogdens Regnskab efter, eller ogsaa gjorde han Snorer og Doner til Kramsfuglene. Ingeborg sad ved

Vinduet og stirrede hen for sig i dybe Tanker. Ingen af dem talede synderligt til hinanden, der var en Stillehed inde i Stuen som i en Kirke. Naar Jørgen da var kjed af at flette Snører, eller han havde regnet sig træt og lagde Bogen tilside, mødte han sine Forfædres gamle Billeder paa Væggen, den dristige Flok, der engang selv havde ført et lystigt og stormende Liv og siden siddet og seet paa den Tummel og Stoi, deres Efterkommere gjorde, saa rystede han paa Hovedet, tænkte paa hvor forandret dog alt var blevet, og sendte et Suk til de svundne Dage. I Solskinsveir lukkede Ingeborg Døren op til Svalen. Der kunde hun sidde hele Dagen, i en Krog ved Muren, indhyllet i sin sorte Enkedragt, der gjorde hende endnu blegere, med de foldede Hænder i Skjødets, ubevægelig som en Støtte. Hun saa hen over Skoven, ned til Søen bag denne, men Solen og Fuglene og det friske Liv gled forbi hende, uden at hun lagde Mærke dertil. Naar en Rytter eller en anden Veisfarende drog forbi Gaarden, trak hun sig gjerne tilbage, og holdt ikke af at vise sig for Nogen.

En Foraarsaften, strax efter Paaske, kom Jes Bonge løbende ned til Voldborg og bankede stærkt paa Porten. Folkene gik ud og lukkede op, Jes forlangte Hvert Gram itale.

Jeg bringer Hilsen og Bud fra Fru Ingeborg, sagde han, om I vilde se op til hende i aften paa Ulvborg.

Hvert studse og betænkte sig noget. Han havde ikke talt med Ingeborg siden den Aften hun red ud over Skjern Bro med Hr. Gilge. Rollden sidder og værker i min Krop, sagde han. Det skal ikke være godt for en syg Mand at ride ud i Aftenluften.

Fru Ingeborg er ogsaa syg, sagde Jes Bonge, men det er vist ikke af Rollden.

Hvad fattes hun? spurgte Hervert, med større Deeltagelse, end han selv troede. Kom og sid ned.

Jes Bonge fortalte hvad han vidste. Hun tæres hen, som jeg nu vil sige et tændt Lys, søiede han til sin Forklaring og bliver ringere med hver Dag, skjøndt det mangler hende ikke paa god Føde. Først sad hun og vriffede frem og tilbage med Hovedet, saa klagede hun og tog paa, jeg vil sige ligesom Viseren klager sig, naar den kalder Bierne til et andet Stade. I forrige Uge gif hun ind i sit Kammer og lagde sig tilfængs, jeg troer knap hun forlader det igjen, før de bære hende ud derfra med Fødterne fremmest. Det er af Sorg over den Herre Gilge fra Lybæk, sigeomme; aa hvad! troer I det? — Hun kunde sagtens faa sig en ny Mand igjen. Der er nok af dem. Hvad skulde vel saadan En som hun sørge over, saa rig som hun er, og saa lidt som hun behøver at tage sig for? — Gudfader bevares! saamange pæne Klæder hun har. Naar man kommer ind i hendes Kammer, er det ligesom man kom ind i Himmerig, saadan skinner og dufter det. Det er andet end Sorg, der er iveien.

Hvad mener Du da, Fru Ingeborg fattes?

Hun er forgjort af en Trolb. Det er let at se. Hun har faaet noget i sig. Der gaaer den lange Elsebeth fra Thorsted Mark, som forgangen Aar sagde ondt om mig i Retten, alt for et ringe Lam, der var blevet borte, det er hende jeg har mistænkt, den Skarns Kvinde! — Men de bad mig oppe paa Gaarden komme snart tilbage igjen. Hvad Bud skal jeg bringe?

Jeg skal være paa Ulvborg førend Du, sagde Hervert Gram.

Jes Bonge saae forbauset paa ham, bukkede og gif. Hervert lod sin Hest sadle og red til Ulvborg saa hurtigt han kunde. Da han kom op til Gaarden, var Broen

draget ned, Aftensolen faldt hen over de røde Mure og straaede med et Gldskær fra de blyindsfattede Ruder. En Flok Wender stod forsamlet omkring et stort Vandtrug og talte sammen paa deres Maade. Hervert saae ikke noget til Folkene. Han bandt sin Hest ved Trappen og gik op i Stuen. Der stod Jørgen Munk henne ved Raminen, med begge Hænder paa Ryggen, hans Ansigt røbede megen Sørgmodighed, og hans Dine vare røde, som om han nylig havde grædt.

J skal have Tak fordi J kom, sagde Hr. Jørgen og rakte ham Haanden. Hun forlangte at tale med Jer i Eftermiddag, og siden har hun ligget og spurgt, om J endnu ikke var kommen. Hvad det nu kan være, der ligger hende saadan paa Sinde? Saa syntes jeg det var Synd, hun ikke skulde faa sit Dnske opfyldt, det stakkels Barn!

Er det da saa daarligt med hende? spurgte Hervert.

Munk rystede paa Hovedet og vendte sig om mod Raminen. Det varede lidt, før han svarede: Doktoren var her i Middags, han forlangte jeg skulde lade Præsten komme. Saa red han hjem igjen for at lave en ny Urte-drif, det bliver nu den femte i det sidste Døgn, og ligemeget hjælper det. Vorherre veed, hvad der skal blive af mig gamle Mand, naar hun gaaer bort, og jeg staaer alene tilbage. Hør! — nu kalder hun igjen. Lad os gaa ind til hende.

Vil J ikke først sige, at jeg er her? sagde Hervert.

Det behøves ikke, svarede Jørgen, hun veed det allerede, hendes Hørelse har aldrig været saa skarp som i de sidste Dage.

Han aabnede Døren til det næste Værelse og gik ind. Hervert fulgte nølende efter. Vinduet stod halvt aabent, en stærk Duft af Lavendler trængte op fra Haven udenfor. Den modsatte Væg dannedes af et stort Skab

paa hver Side og en Alkove i Midten. Der laa Ingeborg, i en halvsiddende Stilling, indhyllet i Puder og et stort, blomstret Sengetæppe, som kun lod hendes blege Ansigt tilsyne. Han blev staaende indenfor Døren, medens Munk gik hen til Alkoven og sagde:

Her kommer jeg med din gamle Ven, Hervert Gram, som Du længtes efter at tale med. — Hvordan har Du det, — lidt bedre — ikke sandt? — Det er vist bedst vi lukke det Vindue der, det begynder at blive koldt, nu da Mørket stunder til. — Ikke? — ja, saa lade vi det staa. Tal Du nu med Hervert, mit eget Barn! — Om lidt kommer Doktoren med den ny Drik, han red hjem efter, saa bliver det altsammen godt igjen.

Ingeborg rystede paa Hovedet med et sørgmodigt Smil, den gamle Adelsmand trykkede den magre Haand, som hun rakte ham, kysjede den og vendte sig om mod Vinduet, for at hun ikke skulde se hans Sorg. Hervert blev staaende nogle Dieblkke maalløs foran Alkoven. Han havde ikke seet hende i lang Tid, hendes Billed stod endnu for ham i Skønhedens og Lyffens Fylde, nu mødtes de igjen, saa nær og dog saa langt fra hinanden, han bleg og tav som sædvanligt, hun nedbøiet og ydmyget; en Dødsfeng stod imellem dem. Han blev staaende foran hende, og deres Dine hvilede paa hinanden med et langt og dvælende Blik, der talte mere end alle Ord.

Ja, Du seer saa vist paa mig, sagde hun endelig, med en sagte Røst og et vemodigt Smil, jeg har vel forandret mig meget, siden vi To taltes ved. Der er ogsaa skeet meget i den Tid. Nu er jeg bleven træt og syg indtil Døden, og bad Dig komme og sige mig et tilgivende og trøstende Ord. — Det var i en ulukkelig Stund, Hervert, vi To begyndte at strides.

Det var det ogsaa, svarede han. Jeg sagde det nok iforveien. Hendes Dienbryn traf sig sammen ved dette Svar, og idet hun kastede sit Hoved tilbage, straaledede hendes Dine som fordem, og hun sagde kort og heftigt: Det er dog kun fra Dig, at alt det onde er kommet, ligesaa den Aften vi mødtes dernede i Skoven.

Den Aften vilde jeg redde din Lykke, sagde Hervert. Og Dagen efter gav Du Gilge mit Billede.

Dengang vilde jeg redde din Ære.

Det siger Du kun, men jeg veed bedre Bessked; det er ogsaa Dig, der har forjaget Gilge herfra.

Dengang vilde jeg frelse din Sjæl, svarede Hervert sagtmodig og reiste sig op for at gaa; men Ingeborg strakte sin Haand ud imod ham og sagde:

Nei, ikke saaledes, iaften maa vi ikke skilles i Brede. Jeg troer alt hvad Du siger. Jeg har ogsaa i den sidste Tid tænkt meget paa Dig, og nu synes mig, jeg forstaaer Dig langt bedre end før. Engang kunde jeg aldrig blive flog paa Dig.

Det var dog ikke svært, sagde Hervert. Den Ene af os havde et falsk Begreb om sin Pligt, den Anden om sin Ret, saa kom Striden.

Det var vist mig, som havde den største Skyld, sagde hun. Havde jeg blot givet efter den Gang,

Hvem veed, om det var blevet bedre derfor? svarede Hervert.

Hun bøiede sig ned over Sengetæppet for at skjule at hun græd. Han lagde sin Haand paa hendes Hoved og sagde:

Du skal ikke græde, Ingeborg, lad os heller glemme hvad der er skeet, siden det nu er forsilbe at sørge derover.

Er det da ogsaa forsilbe? spurgte hun heftigt. Kan det ikke gøres godt igjen.

Han svarede: Man kan drømme længe om en Sag, naar Ingen vækker os, men vaagne vi først, Du! Saa vender Drømmen ikke mere tilbage.

De talede langsomt og dæmpet, Jørgen Munk kunde ikke høre hvad de sagde. Han sad paa Bænken henne ved Vinduet, sukkede og tørrede sine Dine og tegnede sit Navnetræk paa Duggen i Ruden. Døre i Uloborg Kirke ringede de Solen ned, Hovfolkene sang paa Beien hjemad, nu vare de fri for den Dag. Der kom en Rytter ind i Gaarden. Lænehunden begyndte at gø. Jørgen Munk gik ud i den anden Stue for at se hvem det var. Han standsede i Døren, medens han sagde:

Der har vi Doktoren med din Urte-drif, den skal min Sandten nok gjøre vor lille Ingeborg rask igjen.

Hun svarede ikke, hendes Dine vedbleve at søge Hervert, som om hun ikke kunde se at han stod ved hendes Side, hendes Læber bevægede sig, men da hun mærkede at Stemmen svigtede hende, rystede hun bedrøvet paa Hovedet og lagde sig tilbage paa Buden. Lidt efter udstødte hun et dybt Suk, reiste sig og strakte ham begge Arme imøde. Han greb hendes Haand, den var kold og fugtig, men hendes mørke Dine straaede atter som i hendes feireste Ungdomsdage, idet hun drog ham nærmere til sig og neppe hørligt hvissede:

Fordi jeg har været Dig tro og altid holdt af Dig — af Dig og ingen Anden — derfor dræber denne Time mig.

Under disse Ord smilede hun, som om hun var fornøiet over endelig at have faaet denne Tilstaaelse frem. Saa sank hun tilbage og døde.

Da brast den haarde Skæl om hans Hjerte, han slog sine Dine iveiret med et trøstesløst Udtryk, som om han

bebreidede Gud, at han havde givet ham saa stridt et Sind, han kastede sig ned foran Sengen, trykkede hendes Hænder, folbede sine over dem og hviffede:

Ingeborg, hører Du mig? Jeg har aldrig tænkt og aldrig haabet paa Andre end Dig. — Slaa dine Dine op, Ingeborg! det kan blive godt endnu altsammen!

Men Ingeborg saae ikke mere op. Døden bredte sin Fred over hendes Afsyn. Da bøiede han sit Hoved og græd for første Gang, bitterligt og længe, om det var over hende eller over sig selv, det veed kun Gud og ellers Ingen.

Et Aar efter gif Hervert en Eftermiddag op paa Kirkegaarden for at se til Sigverts Gravsted. Det var Bintsøløverdag, og Bønderne havde travlt med at pynte deres Slægtningers Grave, for at de kunde se friske ud, naar Folk gif i Kirke imorgen. Røner og smaa Piger kom med hvidt Sand i deres Forklæder, lugede Græs og Ufrugt bort og bandt Krands af Christtornblade og gule Paaskeliljer; men de Fattige, som ikke havde Blomster, skare Gulerødder og Roer i tynde Skiver og lagde dem i et Kors over Graven. Det saae ogsaa kjønt ud.

Solen skinnede, og Svalerne kvadrede oppe paa Kirketaget. Bønderne skyndte sig for at blive færdige til Aften. Hervert stod ørkesløs og saae sig om. Hans Faders Grav laa inde ved Kirkemuren, noget borte laa Ingeborg og Jørgen Munk. Den gamle Herremand døde forrige Høst. Hervert vendte sig fra den ene Grav til den anden, alle gjemte de et Minde for ham, hans Ansigt var blegt og isnende koldt, hans Skikkelse mere boiet og sammenfalden end før.

Jeg har vundet Seir over dem Alle; men jeg staaer mellem lutter Grave, sagde Hervert.

HEDEMANDEN

OG

DIGGREVENS **B**ØRN

AF

CARIT**E**TLAR

C.H.F.S.

V. Pio's Boghandels Forlag.

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

Skrifter

af

Carit Etlar.

(Carl Brosbøll.)

8. Bind.

Hedemanden
og
Diggrevens Børn.

Kjøbenhavn.

N. Pio's Boghandels Forlag.

1889.

Hedemanden og Diggrevens Børn.

To Fortællinger

af

Carit Etlar.
(Carl Brosbøll.)

Kjøbenhavn.
N. Pio's Boghandels Forlag.
1889.

Tredie Udgave.

Sally B. Salomons Bogtrykkeri (Møller & Thomsen). Kjøbenhavn.

Hedemanden.

Deborah

I.

Nede paa Kysten af Vesterhavet ligger Fiskerleiet Strandby. Egnen deromkring er sandet, tør og nøgen, i flere Miles Afstand seer man intet Træ, ingen Busk, kun hist og her strækker en gammel, fortørret Hylde eller en bladløs, trøstet Røn sine visne Grene iveiret. Husene ere smaa og forfaldne; de ligge adspredte omkring paa Heden, hvor alene den mørkebrune Lyng trives og blomstrer i yppig Fylde. En Mængde Ræmpegrave møder Diet i alle Retninger; man mener, at der skal have staaet et Slag i gamle Dage. Paa en Høi, noget større og videre i Udstrækning end de øvrige, ligge fem store Stene i en Kreds, tæt ved hverandre. Sagnet angiver denne Plads for et hedenst Offersted. En stor og flad tilhugget Steen, som dengang vel laa ovenpaa de andre, er væltet ned paa den ene Side af Høien; det tykke Mos og frodige Lyng rundt omkring beviser, at den i mange Aar har ligget der. Den hele Kyst har et barst og øde Udseende, der gjør et pinligt Indtryk paa Enhver, som ikke er kjendt og fortrolig med den.

Aftensolen kastede sine matte Straaler ind over Heden, idet den efterhaanden sank dybere ned bag Havet; Bølgerne spillede nede paa Strandkanten med en rødlig,

zitrende Glands, Himlen var graa, og i Sønden traf en stærk Sludtaage op. Nede ved Havbredden var en Mængde Menneſker ifærd med at renſe Fiſk: den foregaaende Rats Udbytte. Længs med Kysten hang Hvillinger, Kofker og Flynndere paa Snore, mellem høie, nedrammede Stænger, for at tørres; det er den vigtigſte, ja næſten enefte Næringsgreen for Veſtlandets Beboere; rundt om paa Halvøen forſendes dette Produkt, en Mængde Skibe føre Ladninger deraf til andre Kjøbſtæder; ſelv i Hovedſtaden ſeer man engang imellem en Fano Hvilling eller en Veſterbo Skulle.

Længere oppe paa Land laa ſex Mænd af et vildt Udſeende, rygende af korte Kridtpiber. Deres Klæde- dragt havde et ſæregent Snit, deres gulbrune Anfigter et eget Udtryk og intet af det nationale Præg, man pleier at finde hos Veſterbomændene. De talte livligt med hverandre, i et fremmed, fuldtonende Sprog, ſom de ledsagede med heftige og udtryksfulde Gebærder; de brøde ſig ikke ſtort om, at de vare Gjenſtand for Fiſkernes Opmærkſomhed, hvilke af og til ſaae over til dem med foragtelige Blikke. Paa Sjælland træffer man ſjeldent den Slags Folk, men i Jylland kjendes de godt, man kalder dem Natmænd, Skøiere eller Tattere.

Det blev mørkere og mere ſkyfuldt paa Himlen; man hørte gjennem Stormen Nordsøens hule Brummen, og de dybe Furer mellem Sandrevlerne kom mere tydeligt tiſſyne. Fruentimmerne kaſtede ængſtelige Blikke til hverandre ved Tanken om den Fare, ſom truede deres Mænd, der vare ude paa Søen for at drage Bundgarn og Snører tillands.

„Vorherre holde ſin Haand over dem,“ ſagde en gammel Kone til ſin Nabo, „de blive længe borte

iaften, og det bæres mig for, at der forestaaer dem noget ondt."

"J aner immer hvad som galt er, An' Master!" svarede den Tiltalte, fortrydelig over at se sin egen Frygt udtalt af en Anden. „Hvorfor skulde det vel gaa galt iaften mere end ellers? Der er stærke Ararer ude, hun har kulet haardt idag, derfor varer det saalænge."

"Der har vi dem!" raabte en ung Pige, som lang Tid havde staaet paa en stor, mosbegroet Kampesteen, skuende ud mod Havet. „Seg seer Niels Giles Baad brække igjennem Gusen!"

En mørk Stribe kom lidt efter frem af Skumringen, og den bange Engstelse, som hidtil havde betaget Alle, forsvandt i et jublende Velkomstsfrig. Fire bemandede Baade skar hurtigt og let gjennem Dønningen, stærke og haandfaste Mænd steg ud, men de syntes ikke at gjengjælde Kvindernes venlige Hilsen, der laa tværtimod et mørkt og bittert Udtryk i deres Ansigt.

"Hvor er Bundgarnene?" spurgte en gammel Gøiser,*) idet han stirrede ned i de tomme Baade.

"Borte!" var det eenstemmige Svar, „Strømmen har taget dem med sig, Stagerne ere knækkede og drevne ud i Graadyb; dersom de ikke komme iland paa Farsø, maa Vorherre vide, hvordan det vil gaa os i Sommer."

"Borte?" gjentog Kvinderne med modfalden Stemme.

"Ja!" vedblev en af de hjemvendte Mænd, „og Vil Sommers havde nær gaaet samme Vej; hans Baad kantrede, han var to Gange under, før Jakob Sommermand fik fat i ham."

*) Saaledes kalde Fisterne hinanden indbyrdes paa Vestkanten af Thyland.

Dagen var tilende, kun en svag rød Tone farvede den vestlige Himmel, og fra den modsatte Kant blandede en Lysning fra Maanen sig med de mørke Skyer, der efterhaanden trængte frem i tættere og større Masser. Fiskerne sankede deres Redskaber sammen, de beredte sig til at forlade Stranden og søge hjem til deres Boliger. Da lød et svagt, huult Knald ude paa Havet, og i næste Dieblit gled en sort Gjenstand frem af Taagen. Det var en lille Jagt; den svævede let og hurtigt hen mellem Bølgerne, uden, som det syntes, at agte paa de farlige Sandrevler, den i ilsom Fart nærmede sig. Med Opmærksomhed fulgte Fiskerne Fartøiets Bevægelser. Den Modløshed, Tabet af deres Bundgarn havde sat dem i, tilbagetrængtes pludseligt af Forundring og Nysgjerrighed.

„Der er jo To derude!“ raabte en af Mændene.
„Hvad mon det kan have at betyde?“

Under dette Udraab rettedes Forsamlingens Blikke hen mod den Kant, Taleren pegede paa, og en smækker, fiintbygget Rutter kom paa samme Tid tilsyne, men den bar mere af for Land, som om den frngtede og bedre kjendte de Farer, Jagten udsatte sig for.

„Det er Poul Piil fra Gansø!“ raabte flere af Fiskerne paa eengang, „den Anden er Krydsfartøiet fra Hjerting. Se! den toner Toldslag for at tvinge Piil til at lægge bi; men luur ham, om han gjør det!“

Jagten vedblev imidlertid at styre ind mod Sandrevlerne, og de hyppige Slag, den gjorde, var et Bevis paa at den førtes af en erfaren Mand, som fuldt vel kjendte de Farer, han udsatte sig for, ved at holde saa nær op mod Kysten. Endnu et Skud løsnedes fra Krydsfartøiet, og denne Gang var det alvorligere meent end

før, thi en Kugle foer hoppende over Vandfladen et Par Favne i Lø af Jagten og borede sig ind i en Ræmpegrav, noget oppe paa Land.

„Disse Krydsbetjente holde forbandet meget af at lege med skarpt,“ sagde en Fisser til sin Sidemand og saae ligegyldig hen til Stedet, hvor Ruglen foer ind.

„Ja!“ var den Andens korte Svar, „naar de kan gjøre det uden at svie deres egen Pels; men hvad bryder saa den Djævelskar! Piil sig derom? Fanden staaer i den Fyr! Ingen Frihandler*) paa hele Kysten forstaaer bedre end han at klare sig for dem.“

„Det er Skade, at han skal have saadan en Søn som den Henrik, der sidder i Slaveriet derovre,“ sagde en aldrende Kone, der var traadt hen til de Talende.

„Na! hvad Præk om en Søn,“ udbrød en af Mændene, „man bør aldrig tale ilde om de Døde. Der voxer ikke i Skov et Træ saa lige, at det jo har en kroget Green!“

„Hvordan hænger det i Grunden sammen med den Søn? Vil! Du maa vide det, for Du foer jo med samme Skude, som han kom galt afsted paa.“

„Det hænger saadan sammen,“ svarede Sømanden, „at Capitainen vilde sulte os, og da Henrik klagede derover, fik han Kat; saa var han et ildvornt Menneſke, der lettere kunde gjøre Maane til Sol end tæmme sig, naar han blev vred; det laa nu engang i Blodet, skal jeg sige os, og saadan har Enhver sin Feil. Han tog fat i Capitainen og vippede ham overbord. Det er det hele! Derfor kom han i Slaveriet, og nu er han død derovre, som de fortælle. Men tal aldrig til Poul derom, han kan ikke taale at høre derpaa.“

*) Smugler.

Han tav og vendte sig om mod Søen.

Stormen tog til, Bølgerne kastede tykke Skumflager høit op paa Land, men Jagten vedblev at ile afsted, Slag for Slag, saa sikker, som om den ikke havde det ringeste at befrygte af Skjærene, den tumlede sig imellem. Paa Bugsprydet sad en lang, mørk Skikkelse; med et skarpt og speidende Blik maalte han Afstanden fra Land og de velbekjendte Mærker, de seilede efter; en Gang imellem, naar Stormen holdt inde, hørte man enkelte Ord af hans Kommando, og det syntes, som om usynlige Aander hjalp ham, saa hurtigt og nøiagtigt udførtes enhver af hans Befalinger, uden at det dog var at se, ved hvem det skete.

„Der er en Passageer ombord!“ sagde en af Fiskerne. „Seg seer en Fremmed indhyllt i en Rappe staa om Læ af Storfeilet.“

„Han vil alligevel have Nød med at klare sig,“ bemærkede en Anden. „Capitain Dahl kjender alle Smuthuller, og nu er han gaaet ovenom Dødemandsbjerger for at stoppe Poul ved Graadyb.“

„Na! han varer sig vel,“ gjenmælede en gammel, graahaaret Gøiser, „han har nok en kostbar Ladning inde, naar blot Strøm og Vind holder, til han faaer lagt Grunden forover, kan Kongens Folk ingenting gjøre ham. „Se der! han bjerger sit Storfeil, han halser op for at tage Diemærke efter Jerne Kirke. Det er en klog Hund den Poul! Vorherre holde sin Haand over ham og hans Skude. Nu har de klaret Næsset ved Graadyb, om en Kjende er han i Sikkerhed; inat skal der losses, saa er alt rede, til Krydsbetjentene borde ham imorgen. Kom nu, Folk, lad os gaa hjem, Poul Piil kan have en Haandsrækning behov fiden.“

Lidt efter var baade Jagten og dens Førfølger ude af Syne. Fiskerne brøde op og forløde Strandbredden.

Lidt senere samme Aften gik en Rejsende hen ad den smalle Sti, som løber langs med Døren: en høi Jordvold, Naturen har dannet igjennem Skads Herred, langs med Vesterhavet. Veien slængede sig ind mellem høie, mosgroede Bakker; den var ubanet og knudret, og den gjennemtrængende Regn, som i de sidste Par Timer havde holdt ved, gjorde den næsten ufremkommelig, saa at han ved hvert Skridt sank i til Anklen. Efter at have gaaet fremad i nogen Tid, stod han stille og saae sig om, som for at opdage et Skjul eller en menneskelig Bolig, hvori han kunde finde Ly og Hvile; men Taagen, som laa over Eggen, tilslørede alt for hans Blik. Han fortsatte sin Gang paa Lykke og Fromme og hørte endelig en Hund tude fra den Kant, hvor Fiskerleiet laa. Lidt efter glimtede gjennem Mørket et mat og usikkert Skin af et Lys, efter hvilket han rettede sin Gang. Det varede ikke længe, før han i nogen Fraastand opdagede Omridset af en af hine faldefærdige Hytter, man saa jævnligt træffer i Hedeegnene, og som den Fremmede snarere skulde ansee for Tørvestruer, end for Menneskeboliger.

Da han var naaet hen til den, saae han gjennem Vinduet et aldrende Fruentimmer sidde paa en Halmstol ved Skorstenen, paa hvilken en Tørvild blussede og oplyste hele Stuen. Henne i Krogen laa en opløben Dreng paa nogle Faarestind; han forsøgte sig paa en hjemme-gjort Fiol, som han afløkkede skurrende Toner, idet han smilede dertil og kneb Dinene sammen.

Endskjøndt dette Sted just ikke lovede synderlig Befømmelighed, bankede Vandringsmanden dog uden Betænkning paa Døren.

„Hvem der, saa silde?“ spurgte Konen, idet hun lagde sin Bindehose fra sig og gik hen til Binduet.

„En Fremmed!“ svarede en klar Stemme, „en Mand, som har forvildet sig i Eggen og er ubekjendt med Veien.“

„Vi kan ikke huse Nogen her,“ sagde Konen i en tvær og langsom Tone, „men naar I vedbliver at følge Stien langs Diget, kommer I til Esbjerg Kro, eller hvis I gaaer endnu lidt længer og dreier tilhøire, saa naaer I Uglvig Slot; der have de bedre Raad til at tage imod Fremmede, og der kan I ogsaa faae al den Deel I trænger til, langt anderledes end her.“

„Hvad er alt dette for noget Snaf, Moder!“ udbrød Drengen henne i Krogen. „Der er jo over en halv Mil herfra til Uglvig, og den Bei kan en Fremmed ikke hitte, mindst nu, da det er saa mørkt derude. Fyren har kanske ogsaa Penge,“ tilføiede han i en dæmpet Tone. „Luf ham ind, lad mig se, hvad det er for En.“

Konen maatte formodenlig være vant til at adlyde ham, thi hun gjorde ikke flere Indvendinger, skød Træskaadden fra Døren og lod den Fremmede komme ind. Det var en ung Mand, med et udtryksfuldt, om just ikke smukt Ansigt. Hans mørkebrune Dine straaede af Mod og Bestemthed. Han var høi og regelmæssigt bygget; fra Panden, som omgaves af tykke, sorte Lokker, løb et temmelig dybt Nr ned imod det venstre Dienbryn. Hans Hudfarve var mørk og solbrændt, og en stor Knebelbart omkring Overlæben antydede, at han var eller i al Fald kunde have været Militair.

„Det er et slemt Veir udenfor iaften,“ sagde han og tog uden Omstændigheder sin Kappe af. „Jeg ønsker mig tillykke med endelig at være kommen under Tag.“

„J vil ikke saa det synderlig godt her,“ bemærkede

Konen; „vi eie knap et Stykke Brød i Huset, førend Simon Spillemand kommer hjem, og Gud veed naar det skeer, kanske ikke før Lærken synger igjen. — Den Hund!“ mumlede hun for sig selv, „han bryder sig kun lidt om sin Familie.“

„Det siger intet, gode Kone! jeg er igrunden mindre hungrig end træet,“ svarede den Nysankomne, idet han fremtog en stor Meerfumspipe og stoppede den. Drengen havde imidlertid med en vis nysgjerrig Forundring betragtet ham. Da han saae ham fremtage Tobakspungen, forlod han sit Leie, hængte Fiolen op paa Væggen og tog en Rridtpipe ned fra Haandhjælken.

„Med Forlov!“ udbrod han og strakte Haanden uden videre hen efter Tobakken. Den Fremmede tillod det smilende.

„J er vel Krigsmand?“ spurgte Konen, „mens J bærer et saadant Skæg.“

„Hvad kommer det Dig ved, Moer!“ sagde Drengen, førend den Fremmede fik Tid til at svare. „Herren er ikke vor Lige, det seer Du vel.“

Med disse Ord indtog han igjen sin forrige Plads paa Faarehuderne, tændte Piben og pustede Røgen med synligt Velbehag ud gjennem Næsen. Den Reisende satte sig tavs paa en Stol ved Ilden og lod sine Dine glide fra en Gjenstand til en anden i Stuen med en Lige-gylbighed, som tilkjendegav, at flige Omgivelser ikke vare ham fremmede.

„Ja, J seer Jer om!“ tog Værtinden tilorde, i den samme fortrædelige Tone som hidtil, „det er nok længe siden J har været i et saadant Hundehul som dette.“

„Lad Herren dog være i Ro for dine Bemærkninger,“

sagde Drengen atter. „Han har jo faaet Dine af Vorherre til at se med.“

„Maa jeg kanske ikke snakke for Dig? siden Du saadan bider mig af for ethvert Ord,“ gjentog Konen opbragt. „Du er rigtignok en fjøn Søn, Ulle!“

„Hold Mund, Moer!“ svarede Drengen, med den ligegyldigste Mine af Verden, og ragede en Glød fra Ildstedet ned i den udgaaede Pibe. „Det var bedre, om Du tog det Suul frem, vi levede i Midbags; naar man har gaaet en lang Bei, pleier man at trænge til Mad, og saavidt jeg mindes, er der endnu Ol i Dunken inde i Sengen, lad os faa det med.“

Medens Konen ablød denne Opfordring, hørte man Fodtrin udenfor, og strax efter lød et underligt, pibende Skrig, ikke uligt Slaget af en Hjeile. Døren blev denne Gang uden Ophold aabnet. En gammel, skindflædt Mand, fulgt af en stor, graabrun Bulbider, traadte ind. Forundret betragtede han den Reisende, idet han rystede Vandet af sin Kofte og gik noget længer frem i Stuen. Der laa noget vildt, men tillige tiltrækkende og godmodigt i hans brune, furede Afsyn, i de levende, blaa Dine, som spillede under hans bukkede Bryn. Lange, tykke Haarloffer faldt ned om Ansigtet; de vare blegede af mange Vintere; dette Alderdommens Mærke stod i besynderlig Modsætning til hans kraftige Legemsbygning og hans ildfulde, gennemtrængende Blik. Denne Mand var Tater og hed Math Hjeil.

„Hvor er Simon henne iaften?“ spurgte han efter nogle Diebliffes Tavshed og satte sig ned for Bordenden, paa en gammel Egekiste.

„Han er nede ved Soen,“ svarede Konen med en hemmelighedsfuld Mine. „Poul Piil er kommen, der

skal arbeides meget, inden Sol staaer op. Men vil Du tale med ham, Math, saa skal jeg lade ham hente, Du kan jo springe ned efter ham, Ulle."

Det lod til at Tateren stod i en Slags Anseelse hos Bærtinden, thi hun var langt venligere mod ham, end hun havde været mod sin Gæst.

"Naa, Ulle! reis Dig, spring ned efter Fatter, hører Du!"

"Jeg har gaaet langt idag," sagde Ulle i en langtrukken, slæbende Tone, "jeg er træt nu og gider ikke reist mig, spring selv ned efter ham, Moer."

Ronen vilde til at give et grovt Svar, men Tateren forekom hende, idet han bemærkede, at hans Grinde ikke havde Hast; derpaa tog han Olkruset, som hun havde sat hen til ham, og gjorde et Par Drag af det.

"J har Fremmede, seer jeg!" sagde han lidt efter i en halvsagte Tone, og da han bemærkede den Spænding, som syntes at herske mellem Gæsten og Ronen, vendte han sig til den Første og udbrod: "Det er daarligt Veir at reise tilfods i, dette."

"Bistnok!" svarede den Ubekjendte, "men min Fodreise har ikke været længer end fra Stranden hertil. Jeg lod mig landsætte fra Biils Jagt og haabede at naae Esbjerg Kro, inden det blev mørkt."

"Da har De gjort et galt Bestik," gjenmælede Tateren med et let Smil, "og De har ikke vundet noget ved at tage ind til Spillemandens, allermindst nu, da Pilen har ladet sig høre paa Rysten. Siden De er kommen med hans Fartoi, saa veed De vel ogsaa, at han er Frihandler; de ville løse Varerne inat for at kunne være klar imorgen, naar Controlleuren fra Hjerting

border ham, og i dette Huus kommer der lidt over Midnat Gaster, der ikke ville lade Dem faa et Diebligs Søvn."

"Det var just mine Ord!" udbød Værtinden, fornøiet over at høre Math tage hendes Parti. "Det var blot for den Sags Skyld, jeg ikke vilde lade Herren komme ind, men saa var Ulle strax paaferde med sit Brøul, og jeg maatte lystre."

"Hvad skulde jeg gjøre?" sagde den Reisende. "J kan nok indsee, at man efter en besværlig Reise ikke har synderlig Lyst til at ligge under aaben Himmel, i et Veir som dette."

"Saamænd!" svarede Math. "Nød er Hvermands Herre, men hvis De vil følge mig et Stykke Vej, saa kan jeg føre Dem til et roligt Sted, hvor De vil være velkommen. Det linder nu i Veiret, Skyerne drive bort, om lidt vil Maanen komme frem. Det er vel kun et ringe Sted, det jeg vil føre Dem hen til, men De er ung nok til at sove godt paa et Lyngknippe."

Den Fremmede modtog hans Tilbud, og da Konen mærkede, hun havde Udsigt til at blive af med ham, blev hun mere venlig og nødte ham til at tage for sig af Kjødet og det Fæd kolde Kartofler, hun havde sat frem paa Bordet. Nogen Tid efter forlod den Fremmede og Tateren Hytten.

Det regnede ikke mere, men det var mørkt i Veiret. Den Fremmede kunde ikke se det mindste Spor af Veien, de gik. Hans Fører derimod vidste god Besked, man kunde mærke, at han var nøie kjendt i Eggen, thi hans Gang var hurtig og sikker. Vinden blæste endnu koldt ind fra Havet, den foer hen over Lyngen og blandede sine Klagelyd med Urfuglens sagte Klukken; hist og her blinkede en bleg Stjerne frem paa Himlen og udbredte

et usikkert Lys mellem Skyerne. Den Fremmede gjorde flere Gange sin Fører opmærksom paa stærke Glimt, han i korte Mellemrum saae Lyse i det fjerne, og af og til lød fra samme Kant en gjennemtrængende Piben hen over Heden.

„Det er Vilens Folk, som arbeide,“ sagde Tateren. „De maa skynde sig, mens Mulm og Nat skjuler dem. Poul Piil er en snu Karl, alle Mennesker ville leve, og herovre paa Heden lader sig meget gjøre, som Ingen drømmer om i Byerne; her har vi høit til Himlen og langt til Fjogden.“

Han fortsatte nu igjen sin Gang med lette, hurtige Skridt.

„J gaaer godt,“ udbrod den Fremmede lidt efter og tørrede Sveden af sin Pande.

„Saamænd!“ svarede Math tilfreds, „jeg er vant til at bruge mine Been. Jeg vilde netop have sagt det samme om Dem. Jeg skulde feile meget, hvis denne Nat var den første, De vadede gennem Lyngen.“

„Hvoraf slutter J det, min Ven?“ spurgte den Fremmede; men han fik ikke Taterens Svar at høre, thi i det samme denne vendte sig mod ham, hævede en høi Skikkelse sig iveiret fra en Steendysse i Nærheden. Den skred hurtigt hen mod dem, standsede, da den var kommen dem paa et Par Skridt nær, og saae fast og speidende paa dem.

„Hvad godt vil J?“ spurgte den Reisende, idet han fattede sig og traadte nærmere hen til den Ubekjendte.

„Slet ingenting!“ var Svaret, „jeg tog feil, jeg holdt Jer for Andre. Gaa J med Gud!“ Som han sagde dette, vendte han dem langsomt Ryggen, og et Dieblif efter havde de tabt ham af Syne.

Math kunde ikke skjule det Indtryk, dette Optrin havde gjort paa ham. Han blev staaende nogle Minuter og stirrede stift hen paa Steendynssen. Den Fremmedes Spørgsmaal besvarede han i Begyndelsen slet ikke, omfider sagde han med dæmpet Stemme:

„Det var Omanden, hvis det ellers var en rigtig Mand; jeg kunde nok tænke, at han maatte være herinde paa Land, naar Pilen var ivente.“

„Hvem er Omanden?“ spurgte den Anden, som begjærlig opfangede ethvert af Taterens Ord.

„Det er En, som boer herude paa en lille Holm, et Stykke ovenfor Revne. Siden han er kommen her til, har Vorherre holdt sin Haand over ethvert Fartoi, som gik forbi Kysten; Veiret maa være hvordan det vil, selv i en Orkan gaaer hans Baad ud, saasnart han mærker, at de ere i Betryk for at bjerge sig. Han har frelst mangen et Menneskeliv. Ingen veed hvad han lever af, han omgaaes ikke med Nogen, og ikke en Baad i Herredet kan komme hans Hytte nær, for han har sænket Steen og Fjlding ned rundt om Holmen og kun ladet en smal Rende aaben, som kun han kjender. Folkene heromkring frygte ham, det skulde ikke falde nogen Gøiser ind at vove sig forbi Dødemandsholmen, naar Solen er gaaet ned. Somme fortælle, at de en Aftenstund, da de vendte hjem fra Arbeide, have seet ham sidde paa en Steen ude i Havet, det øverste af hans Krop var som et Menneskes, men det nederste var en tyk Havmandshale med Skjæl paa. De sige, at han staaer i Ledtog med den Døde, men jeg veed, at det ikke er sandt; jeg saae ham forgangen Sommer komme iland en Høstnat, lidt nedenfor Strandby, han laa paa Knæ og bad til Vorherre. I Foraaret standsede han et Par Heste for

en Bondevogn ved at gribe i Baghjulet, og Dyrene vare ikke istand til at komme ud af Pletten. Poul Piil kan takke ham for at han altid slipper saa godt fra det, for hver Gang han kommer hjem fra en Tur og vil løse her paa Kysten, er Omanden iland og klarer for ham. Sidst da de smuglede Varer ind, fandt man Morgenens efter to af Betjentene ligge bundne paa Veien til Hjerding, det var Omanden, som havde taget sig af Pouls Ladning. Hvordan det nu hænger sammen, saa er han dog mere end vi To, og jeg har i de Aar jeg vandrede ude mellem Lynghøiene seet meget, som gaaer over Menneffenes Forstand, hvorvel man har fortalt mig, at der gives Folk inde i de store Byer, som vide Besked om alt og ere saa kloge, at de ikke engang tro paa Vorherre."

De to Vandringsmænd skrede imidlertid ind i Heden og kom nu hen over en lille, smal, tilgroet Sti, som endte i en sumpet Landstrækning: den saakaldte sorte Mose. Der boede Taterne. Midt i Mosen var en lymbegroet Holm, hvorpaa der fandtes flere Kæmpehøie. En Mængde Jordhytter laa spredte mellem disse. Store Kampesteen førte ud til Den. Ud den Bro, disse dannede, gik de, og da de vare komne over, rettede de deres Skridt mod en af Høiene. Et Dieblis efter befandt de sig i Høiens Indre. Det var et lunt og fast Kammer, hvis Vægge dannedes af store, mosbegroede Stene, beklædte hist og her med smaa Nürnbergerbilleder. Rundtom paa Jorden stod Bure med Algerhøns og Snekker, som ved Skinnet af Lampen, Tateren havde tændt, lode et underligt Angstsfrig høre. Medens den Fremmede nød hvad hans Bært havde sat frem for ham, rystede denne et Knippe Lyngræs ud i et Hjørne

af Kamret, bredte derover et stort, uldent Dække og indbød sin Gæst til at tage Hvile derpaa. Men det varede længe, inden den Ubekjendte faldt i Sovn, hans Tanker lode ham ingen Ro; hans Blikke fløi fra en Gjenstand til en anden. Utydelige Drømmebilleder foretvævede ham, der var noget mørkt i hans Sindsstemning. Af og til foer et enkelt, langtrukket Vindstrog ned igjennem det smalle Røghul, som var dannet i det øverste af Hulen. Math sad henne ved Bordet, han støttede Hovedet i sin Haand og stirrede stift hen for sig, medens hans Læber hurtigt bevægede sig, som om han talte med sig selv. Der hengif vel en Time saaledes. Endelig tog Tateren Lampen og listede sig til den Fremmedes Leie. Denne blundede let. Forsigtigt bøiede den Gamle sig ned over ham og lod Lyskæret falde paa hans Ansigt. Den Fremmede slog Dinene op, greb til Siden, som om han søgte et Sværd, og reisste sig overende paa Leiet; men da han saa det venlige Udtryk i den gamle Mands Træk, fattede han sig og spurgte, hvorfor han betragtede ham saa nøie.

„Mindes Du mig da slet ikke mere?“ udbrød Tateren. „Viggo! min Dreng! Jeg er jo Math Hjeil, den gamle Hedemand, som alle Fugle kjende herude. Kan Du ikke høre paa min Stemme, at det var den, som tiggede Brødet til Dig i Tyssland og Ungarn? Disse Skuldre have baaret Dig saa mangen Mil.“

„Jo, jo!“ raabte Wiggo, idet han trykkede Tateren til sit Bryst. „Nu kjender jeg Dig, det forekom mig nok som om jeg havde været i denne Hule før, jeg har altsaa ikke taget feil; maaske er jeg endog født her,“ tilføiede han vemodigt.

„Nei, Wiggo,“ sagde Math, „det er Du ikke, men

derom en anden Gang, fortæl mig nu lidt om hvordan det er gaaet Dig, mens Du var borte. Jeg har tidt tænkt paa Dig, min Søn. Naar jeg saadan gif og vankede alene om mellem Lyngen eller jog en Hare op i Algerrenen, tyktes mig altid, at jeg fattedes noget, siden Du ikke var med mig. Har Lykken seet mildt til Dig i den lange Tid?"

„Ja!“ svarede Viggo ligegyldigt, „hvis Guld skaber Lykke, saa kan jeg ikke klage.“

Dg nu fortalte han Math de vigtigste Begivenheder af sit Liv i de ti Aar, de havde været adskilte. Natten svandt. Lampen gif ud, og gennem Glamhullet i Loftet faldt et svagt, zitrende Skær af Morgendæmringen ned i Hulen. Endnu sad Tateren paa Biggos Leie og denne ved hans Side, da Solen stod op.

Dg Fuglene sang, Dugdraaberne perlede i Lyng-
risene, da Tateren og hans Gæst forlode Holmen paa samme Maade, som de den foregaaende Nat vare komne over til den. Math fulgte Viggo ned til Esbjerg Kro-
sted, hvor denne tog ind.

II.

Paa Østkanten af Skads Herred ligger en gammel, grundmuret Bygning. Den var i fordums Dage en stor og vidtløftig Herreborg, omgivet med Volde og Grave. For nogle Aar tilbage saaes endnu Ruiner af et forfaldent Bolværk paa den Side af Bygningen, som vender ud mod Vesterhavet; disse ere tildeels forsvundne, efterat Jorden omkring Gaarden er bleven optagen til Agerbrug. Uglvig Slot, saaledes hedder Gaarden, beboedes

af General Bolmar. Tidligere Chef for et Regiment, som laa i Jylland, havde han levet længe nok i Verden til ikke at føle noget Savn ved at ombytte Stadens Larm og Støi med det fredelige Herregaardsliv. Han var den Sidste af en gammel adelig Slægt, og Uglvig Slot havde i Mands Minde været i hans Families Eie. Bolmar var Enkemand. Hans Hustru, en Præstebatter fra Fredericia, havde været hædret og elsket af sine Omgivelser. Hendes Ønsker forenede sig i hans Villie; hendes Lykke indskrænkede sig til at være Moder for hans og hendes tvende Børn. Det var fornemlig hendes Død, som bevægede Generalen til at søge Afsked fra Regimentet og forlade Byen, hvor alt saa smerteligt mindede ham om hans Tab; han drog til Uglvig og opflog der sin Bolig. Gaarden havde siden hans Ankomst antaget en ny og bedre Skikkelse, de forfaldne Mure og Sidebygninger bleve nedrevne og paa Grunden opført nye og rummelige Bygninger, hvis hvide Vægge toge sig pynteligt ud i den mørke Lyngegn, som paa alle Sider omgav dem. Gudssets Bønder velsignede Bolmar, thi han brugte sine Midler til at gjøre vel med og til at forbedre deres Raar; alle Trængende fandt et villigt Øre og en hjælpsom Haand hos ham. Han levede dertil i god Forstaaelse med sine Naboer, kunde med den største Taalmodighed hele Vinteraftener sidde og høre paa Herremændenes Fortællinger om Kvægarv og Studemæskning, eller paa Fruernes Meddelelser om Udbyttet af Smør og Ost; han spillede ogsaa hver Loverdagaften sit L'hombreparti ovre hos Pastor Sørensen i Jerne. For dette som for meget andet kaldte hele Egnen ham en ædel-tænkende, brav Mand, intet hindrede ham i at leve i en rolig og uafbrudt Nydelse af sit Liv. Bistnok kunde

det ikke nægtes, at jo Generalen havde sine Eiendommeligheder: Jeremias Skolemester paastod saaledes, at han var altfor meget indtagen af sin Søn, som studerede i Hovedstaden, han havde næsten gjort ham til et Mundheld og søgte ved alle Leiligheder at bringe ham paa Bane. Dernæst beklagede han, at Generalen stod i den Mening, at Punsch var ligesaa nødvendig for et godt Lune som frisk Luft for Lungerne, og at han desaaarsag stundom nød denne Drik i et Maal, der ikke tillod ham at have tilbørlig Opmærksomhed paa hvad der foregik omkring ham. Men hvilket Menneske er vel feilsfrit? Og Bolmars Særheder forglemtes og oversaaes let paa Grund af hans gode Egenskaber.

Skolemesteren var iøvrigt en Mand med sjældne og glimrende Egenskaber. Det var maaske blot derfor, at han havde faaet sin Afked. Han kunde skrive Vers over hvilken som helst Gjenstand, anatomere Frøer, sætte for Rotter, med eet Ord: han var en Mand, der kunde alt og vidste Bessked om alt. Det var ham saaledes en let Sag at gjøre sig yndet hos Bolmar, han blev denne snart uundværlig og opflog i Egenskab af Secretair og Avislæser sin Bolig paa Uglovig. Om Mandens Ydre var der ikke stort at sige, endstjøndt ogsaa dette kunde afgive et Bevis paa hans mangesidige Talent. Naturen havde nemlig givet Jeremias en meget sparsom Haarvæxt, og med den fremrykkede Alder var han bleven aldeles skaldet, men dette var en Omstændighed, som meget faa kjendte, saa kunstig havde han forstaaet at hjælpe sig ved en Paryk af sort Faarsskind, hvortil han behændigt havde anbragt en lang Piss, om hvilken hans Fjender sagde, at den var gjort af en Kohale. Rigtignok fik Skolemesteren ved denne Paryk en tilfældig Lighed med

en Neger, men Naturens Mangel var dog derved afhjulpen. Endvidere havde Jeremias fra sin Barndom beholdt den besynderlige Vane at ssele, og det saa paa-faldende, at man maatte tro, han frygtede for at Dinene skulde løbe bort, og derfor stadigt lod det ene paa-se paa det andet.

Det var en klar og venlig Foraarsmorgen; en let og luftig Diis dampede over Heden, Lærkerne sang oppe i den blaa Luft, den rødbenede Stork knevrede fra Huustagene, Hyrdebrendene blæste paa Skalmene og gif i Spidsen for Faareflokkene ind ad Heden til, medens Bonden spændte Studene for Ploven og drev dem hen over de sandede Brakagre, fulgt af en Sværm Krager, som søgte i Furterne efter Orme.

Solen skinnede saa smukt ind i Dagligstuen paa Uglvig, hvor Familien var forsamlet ved Thebordet. En ung Dame sad i Sofaen ved Siden af Volmar og hørte paa Skolemesteren, som forelæste Aviserne. Den unge Pige var Generalens Datter, Alice. Hun var smuk, hendes Hudfarve fin og frisk, Organet blødt og melodisk, der laa noget let i alle hendes Bevægelser; hendes Haand var hvid og blød, Foden fin og yndig i sine Omrids. Endnu en anden ung Dame befandt sig i Værelset. Det var Manuela. Hendes Forældre havde allerede i lang Tid beboet en lille Gaard i Nærheden af Uglvig. Hun sad og saae ud af Vinduet.

Alice og Manuela lignede ikke hinanden. Deres Smag og Tilbøieligheder vare høist forskellige; desuagtet havde gjensidig Trang til Meddelelse og Ensomheden, hvori Begge levede, ført dem nærmere sammen, og denne Forbindelse imellem dem var efterhaanden gaaet over til en vis Fortrolighed. Manuela boede undertiden

en heel Maaned paa Uglvig, og Ingen var lykkeligere derover end Alice; hun maatte have En hos sig, hvem hun kunde betro sig til og fortælle alle de tusinde Smaating, der bevægede hende. Manuela var høi og fyldig, hun besad Vid og en glødende Indbildningskraft; i hendes Bryst slumrede dybe, heftige Følelser, der kun behøvede at vækkes for at træde ud over de Skranker, Skif og Brug og en finere Sands for Sømmelighed har draget om Kvindens Tilværelse. Hun syntes adspredt denne Morgen og legede tankeløst med en tam, graa Papegoie, medens hendes Blif med Utaalmødighed stirrede ud ad Vinduet, som om hun ventede Nogen.

Lidt borte fra de Dvrige sad endnu et lille Bæsen, et halvt Barn, som ikke alene i Ansigtstræk, men ogsaa ved sin gulbrune Hudfarve skilte sig meget fra de Dvrige. Det var Rinda, et Taterbarn, som Generalen havde taget til sig og lod opdrage i sit Huus. Hun var i dette Dieblif beskæftiget med at flaa op i en Drømmebog, og det lod til som om hendes Søger var frugtesløs, thi efter en Tidlang at have gjenneembladet Bogen, lagde hun den utilfreds tilside og lyttede efter Generalen og Skolemesteren, som just vare komne i en lille Ordstrid. Saaledes gik en Tid. Efterat Generalen havde udtømt sig i alle de Beviser, han kunde finde for sin Menings Rigtighed, befalede han Skolemesteren at tie og gav sig derpaa til at eftersee de ankomne Breve og Aviser, medens Alice satte Thetøiet tilside. Skolemesteren derimod, som just i disse Dage havde travlt med en mekanisk Indretning, der skulde drive en Vogn hen ad en Vej uden Hjælp af Damp eller Heste, trak sig tilbage til sit Bærelse og forblev der, indtil Middagskloffen kaldte ham tilbords.

„Naa!“ udbød Bolmar efter en temmelig lang Tavsshed, „nu gaaer det ud over Taterne igjen. Her er et Brev fra Birkedommer Ingvor, hvori han lader os vide, at han kommer til Uglvig om nogle Dage for at rense Egnen, som han falder det. Hvad siger Du dertil, Ninda?“

Den unge Taterpige svarede intet, men hendes store Dine fyldtes efterhaanden med Taarer og hæftede sig med et bønligt Udtryk paa Alice, som om hun hos hende søgte Hjælp for den Fare, der forestod hendes Stamme.

„Det er da ogsaa en skræffelig Forrighed, med hvilken de forfølge disse stakkels Mennesker,“ ytrede Froken Bolmar med en vis Harm. „Hvem mon der nu igjen kan have angivet dem for denne ivrige Hr. Ingvor?“

„Gud maa vide det, Barn!“ svarede Faderen, „de arme Djægle har det i grunden ret slemt, ved saaledes hvert Dieblis at blive forfulgte som Ræve af Politiets Jagthunde; det siger ogsaa din Broder derovre, han har just skrevet en Afhandling om dem, som jeg dog skal læse for Dig, siden vi nu engang tale om denne Sag.“

Men Generalen blev forhindret i Udførelsen af sin Hensigt, thi just som han søgte efter den omtalte Afhandling, traadte Tjeneren ind og meldte Capitain Dahl fra Hjerting.

„Herre Gud! har vi nu allerede ham igjen,“ sagde Alice i en fortrædelig Tone, „det er dog ogsaa fjedeligt. Kom, Manuela! lad os gaa ind i det næste Værelse, jeg har slet ingen Lust til at tale med ham idag.“

„Nei min Tro skal Du ikke nei, Alice!“ sagde Faderen, „den Dahl er en flink Fær, hvad kan Du vel have at udsætte paa ham? Lad ham komme ind,“ vedblev han, henvendt til Tjeneren.

„Det har vel sine Grunde, at han besøger Uglovig saa ofte i den senere Tid," bemærkede Manuela spogende, idet hun rejste sig.

„Mener Du!" gjentog Alice rødmende, „det er slemt at skabe sig Grunde uden Aarsager."

Manuela lo og gik. Capitain Dahl traadte ind. Det var en lille, temmelig aldbrende Mand, iført en blaa Souniform, som just ikke tog sig synderlig godt ud til hans trivelige Figur; imidlertid kunde det ikke nægtes, at Capitainen jo i sin Tid havde været en smuk Mand, man saa umiskjendelige Spor deraf. Hans Dine, der beskyggedes af stærke sorte Bryn, havde et strengt Udtryk, som imidlertid tildeels forsvandt, naar han talte. Alice havde aldrig kunnet lide ham, men omvendt var det modsatte Tilfældet. Capitainen havde faaet det Indfald at forelske sig i den unge Frøken og gav denne Følelse for hende paa en temmelig utvetydig Maade tilkjende.

„Ei! ei!" udbød Generalen, idet han venligt bød sin Gæst velkommen, „allerede tilbage igjen? Det var jo en hurtig Tur denne Gang. Hvad nyt undervejs?"

„Saa omtrent som sidst!" svarede Capitainen, idet han hilsende Alice. „Poul Piils Jagt flods forud, ved høilys Dag, og dog bleve vi tagne ved Næsen. Han løb fra os lige under Dødemandsholme."

„Det er da Pokker til Karl, den Piil!" ytrede Generalen med større Deeltagelse end Capitainen ønskede, „han er rigtig skabt til at narre de Herrer Krydsmand. Jeg har en Søn, der studerer oppe i Hovedstaden, han beundrer Pilen som et Mønster for alle Sømænd. De har heller ikke faaet ham fat en eneste Gang i de elleve Aar jeg boer hernede."

„Sandt nok!" sagde Capitainen, „han har et Hoved,

der er en bedre Sag værdig. Denne Gang har han spillet os et rigtigt Puds. Nede under Helgoland bordede vi ham og satte en Betjent i Jagten, efterat have forseglet Luger og alt ombord hos ham. Men hvad skeer? Pilen bliver ved at krydse omkring i Nordsøen og lader Betjenten imidlertid hungre, under det Paaskud, at han var en fattig Mand, som ikke havde Føden til sine egne Folk, end sige til en „Kongens Mand,“ som han spotvis kaldte ham. Den uhyggelige Betjent blev naturligvis snart kjed af denne Fasten og forlangte at blive landsat paa den første Kyst, de kom til. Poul indvilligede deri, satte ham over paa Sylt og seilede igjen sin Kurs.“

Generalen, som var intet mindre end Verdensmand, brast ud i en høi Latter.

„Hvorledes gif det saa Betjenten videre?“ spurgte han.

„Han kom hertil igaar og fortalte den hele Tildragelse. Da Pilen klarerede ved Hjerting, stode alle Toldseglene endnu rene og ubrudte, og efterat vi havde løst dem, var hele hans Skude ladet med — Sand. Hvad synes De? Der er intet Udkomme med det Menneske, og den væsentligste Grund til at han altid slipper godt fra det, er hans utrolige Kundskab til Kysten, han kjender ethvert Revol og Skjær ligesaa godt som jeg min Abc!“

„Men hvorfor forfølger man denne stakkels Mand saa ivrigt?“ spurgte Alice, „jeg troer dog ikke, han driver Smugleriet saa meget for at opirre Toldvæsenet, som fordi det er hans eneste Erhvervsfilde.“

„Ganske vist, Frøken Bolmar!“ sagde Dahl, „men Kongen lønner mig netop for at forhindre denne Erhvervsfilde, og jeg gjør derfor ikke andet end min Pligt ved at jage ham. Imidlertid skal jeg ikke forsøge at forsvare Toldvæsenets Sag for Dem, min Frøken, da jeg forud

veed, at De nu engang hælber til Pilsens Parti. Var han ikke altid saa heldig at undgaa os, vilde De neppe have disse nydelige Baand, som pynte denne Krave, for saa godt Kjøb som nu."

"Saa De mener," svarede Alice smilende, "at jeg staaer i Forbindelse —"

"Jeg har et eget praktisk Blik paa ufortolbede Varer," afbrød Dahl hende, "jeg misunder Boul Piil den Gunst, han veed at sætte sig i hos smukke Damer, og det vilde meget glæde mig, om De fandt, at denne lille Øske indeholdt Stof, hvis Skjønhed kunde sammenlignes med det, De har fra hans Haand."

Med disse Ord gjorde han et zirligt Blik og overrakte Alice en Papæske, der indeholdt forffjellige Ruller af de moderneste og mest udsøgte Silke- og Florsbaand. Alice rødmede. Der ligger noget pinligt i at modtage noget af Den man nødigt ønsker at være forbunden. Hun søgte efter en passende Maade til at afflaa Capitainens Foræring paa, men hindredes deri af Bolmar, som uidentviol anede hendes Hensigt og forekom den ved at takke Dahl, idet han fortalte noget om sin Søn, der studerede ovre i Kjøbenhavn, og som ogsaa i denne Tid havde sendt Søsteren en lignende Gave. Samtalen kom atter igang om ligegyldige Ting og fortsattes mellem Generalen og Capitainen en Tidlang, uden at Alice bidrog synderligt, endskjøndt hendes Tilbeder gav hende den bedste Leilighed dertil og endog flere Gange umiddelbart henvendte sig til hende. Hun var særdeles ordknap den hele Formiddag.

Paa engang bleve de afbrudte ved en stærk Larm nede fra Gaarden. Da de traadte til Vinduerne, saae de en Mængde af Omegnens Bønderfolk, meest Dreng,

forsamlede omkring tre Ryttere, hvoraf de To holdt Trompeter i Haanden, omviklede med Klude og Baand af forskjellig Farve. De udstødte langtrukne, skærende Toner, der lignede Hyl. Der blev en Latter, en Støi og Skrigen ved Synet af dette Optog, og det med Grund, thi ikke nok at Rytternes Heste vare udsmykkede allevegne, hvor det lod sig gjøre, med Baand og Lyngblomster, men ogsaa Karlene vare festligt klædte, de bære hvide Skjorter, udsyede med underlige, hemmelighedsfulde Figurer. Hattene vare omvundne med røde Baand, og fortil struttede en lang Halmduff eller en Maagevinge, istedetfor Fjeder. En især havde udmærket sig for de Andre, det var Anføreren for Toget; han havde sværet sig og søgte at vække Opmærksomhed ved at briste i Latter hvert Dieblis, og derved fremvise to Rader hvide Tænder, der stode i underlig Mod sætning til den sorte Farve, han havde givet sit af Naturen noget fortegnede Ansigt. Efterat Trompeterne i henved fem Minuter havde opført deres Musik, i hvilken den Ene stedse bestræbte sig for at overdøve den Anden, holdt de, paa et givet Tegn af Formanden, inde. Nu toge alle Tre Hatten af, hvorpaa den Sorte udraabte, at eftersom Jens Skrædder paa Jans næste Torsdag, med Guds Hjælp, vilde holde Bryllup med Rasmus Fyenboes Datter, saa indbødes herved Deres Naade Generalen paa Uglvig til at komme derover med samt sin hele Familie og dem, han ellers fandt for godt at tage med.

Da denne Bekjendtgjørelse var kundgjort, og Taleren tav, begyndte Trompeterne paany at blæse. Bolmar aabnede hurtigt Vinduet, takkede for Indbydelsen og lovede at komme. Derpaa kastede han en Sølvbaler ned til Forrideren, som behændigt opfangede den i sin

hule Haand. Medens den ene Trompeter ufortrødent vedblev at blæse, viklede den Anden med den sorte Anfører nogle Ord, der formodentlig havde Hensyn til Dahl, thi Begge pegede op til det Vindue, indenfor hvilket Capitainen stod ved Siden af Alice. Anføreren tog derpaa tilligemed begge Trompeterne atter Hatten af, trængte sig frem og gjentog Indbydelsen for Capitain Dahls Bedkommende. Ogsaa han lovede at komme, hvorpaa Rytterne vendte deres Heste og forlode Gaarden efterfulgte af hele Sværmen.

III.

En Milsvei fra Uglvig, ovre paa Fano, ligger Landsbyen Mølle. Der skulde det omtalte Gilde staa, til hvilket General Bolmars Familie var indbuden. Fra den aarle Morgenstund var Bryllupshuset rede til at modtage de talrige Gæster. Pløve, Harver, Tromler og Arbeidsvogne vare ryddede tilside og forvarede. Kun en gammel So med sex smaa Grise fik Lov til at blive gaaende derude, den soledede sig tilfreds og magelig i Gaarden og betragtede med Forundring det usædvanlige Liv, der herskede omkring den. Byntede Karle og Piger fore i travl Virksomhed frem og tilbage, og inde fra Stegerset, hvor man tilberedte Kosten, der skulde fortæres om Aftenen, lød munter Larm og Støien. Allerede hen paa Eftermiddagen vare Stalde og Udbygninger fulde af Gildevogne og Heste. Omegnens Bønder forsamlede sig, og mellem dem saae man Værten, med smilende Ansigt, store, velpudsede Sølvknapper i Kosten og en ny Meer-

skumspibe i Munden, snart hilse paa en nysankommen Gæst, snart uddele de Befalinger, han endnu fandt fornødne. Inde i Storstuen stode to Borde opdækkede med Sigtebrød, Suul, Mjød og Brændeviin: det var en lille Forfriskning, førend det egenlige Maaltid begyndte. Der havde ikke i lang Tid været saadan et Gilde i Mølle, mange Aar efter talte man endnu derom; men idag skulde ogsaa den rigeste Gaardmandsbatter paa hele Fano staa Brud; derfor vare alle Omegnens Beboere, baade dem man kjendte og ikke kjendte, indbudne. Alt var Liv, Lystighed og Glæde. Til Bruden saae man intet, hun havde endnu saa travlt med sin Stads; derimod løb mangan net lille Bondepige omkring og lo og spøgede med de unge Karle. Kvinderne paa Fano udmærke sig for alle de øvrige Vestlandsbeboere ved en særdeles fin og klar Hudfarve; de bære næsten altid hjemme en Maske for Ansigtet af sort Taft, som de kalde en Strub.

Ved et Vindue, som vendte ud mod Graadbyh — saaledes kaldes det Vand, der skiller Fano fra Fastlandet — sad nogle Fiskere og forsløge Tiden med at iagttage dem, der kom, og gjøre deres Bemærkninger.

„Veed Du hvad, Niels Bødfer!“ tog en gammel Sømand tilorde og tømte et Glas Rom, han havde taget med sig hen i Vinduet, „vor Værts Drifkevarer ere Gud hjælpe mig gode, det er noget andet end det bare Element, han ellers trakterer sine Gæster med.“

„Saamænd!“ var Svaret, „Pilen har bragt ham nogle gode Krummer med fra sin sidste Reise, derfor var det at Bryllupet blev opsat, til han kom hjem, hvorvel de sige det er paa høie Tider hun bliver —“

„Der kommer de Esbjergere Mænd seilende,“ udbød han som først havde talt, „og ved Strandby Næs

skyder en Jolle frem, det er Pilens Folk; Boul er ikke med, men Negeren, den sorte David sidder om Bagbord, og Espen for Aaren. Se! hvor de hale ud; naa! her vil blive Loier iaften, Capitainen paa Toldkutteren kommer ogsaa."

"Det troer jeg nok! hvor Generalens er tilstede, er han jo altid i Kjolvandet. Folk mene, han lægger bi for den unge, kjønne Froken deroppe."

"Hille den! der springer David fra Baaden, hvorvel den ligger over en Favn fra Land. Det er en rigtig Fyr, den David. Boul Piil har lært meget af ham."

"Hvad mon han egentlig er for en Landsmand? Skolemesteren siger at han er fra Amerika. Pilen bjerger ham fra et Skibsvrag, da han endnu ikke var andet end en Dreng."

Medens denne Samtale førtes oppe i Stuen, havde Baadene naaet Land, og Folkene vare stegne ud. Idet de nærmede sig Gaarden, løb en kraftig Stemme udenfor: "Guds Fred, alle Mand i Huset!"

"Der er David!" raabte Bønderne, som stode i Nærheden, "kom og se!"

"Sei Du!" skreg den samme Stemme til en Dreng, som havde stillet sig op paa Møddingen og derfra saae de Kommende imøde.

"Sei Du!" skreg en lang, uformelig Figur, der, med en Kammerat under Armen, forsigtigt og langsomt skubbede sig igjennem Porten, langs med Murens ene Side.

"Bider Hunden, Du?"

"Ne—i, den gjør ikke," sagde Drengen, i en langtrukken, slæbende Tone.

„Staaer den ved denne Side af Borten?“ spurgte Menneſket igjen, efter en lille Paſe.

„Ne—i, den gjør ikke,“ var det ſamme rolige Svar.

„Der er fanſke ikke engang en Hund idag?“

„Ne—i, der er ikke,“ vedblev Drengen med alvorlig Mine.

„Godt, din Trandunk! det kunde Du ſagt ſtrax.“
Saa talende traadte David ind.

Det var en Perſon af et ſjældent Ydre, den ſamme David. Hans Træk lignede paa engang en Negers og en Abes. Uldhaaret var hiſt og her indſprængt med Graat. Hans hele Skikkelse var dertil tør og ſammenſkrumpet ſom en Mumie. Han bar ſtore Blyringe i Ørene. Davids Klædedragt beſtod om Sommeren blot af en rød, ulden Skjorte og et Par hvide Lærreds Knæbeenklæder; idag havde han dog, i Betragtning af Selſkabet, laant en Trøje af Eſpen Koffedreng. Men da nu Eſpen var lille og ſmalſkuldret, David derimod høi og lang, ſaa ſtumpede denne Deel af hans Klædning ham midt paa Bryſtet, ſaa at den røde Skjorte kom tilſyne et heelt Kvarteerslængde imellem Trøien og de hvide Brambugs Beenklæder. Alligevel var han særdeles tilfreds med ſin Paaklædning, og hans Anſigt var idag ſaare venligt. Hvad nu Davids øvrige Egenſkaber angik, ſaa gjaldt han overalt i Egnen for et meget ſnildt Menneſke. Han kunde gjøre alle Slags Kortkunſter, danſe ſom en Bayadere, tegne et Skib med Teglteensfarve, og det nok ſaa nydeligt. Vel gjorde Eſpen altid Nar af Figurerne paa hans Tegninger og ſvor paa, at de livagtigt ſaae ud ſom han ſelv, men ſaa blev Kunſtneren vred, og ſaa tog Eſpen ſit Ord tilbage, thi David havde den ſamme Maade at bevife ſin Me-

nings Rigtighed paa, som Bjørnen, den nemlig at vise sin Lab. Overalt, hvor David kom hen, var han en velkommen Gæst, han forstod at bringe Liv i Selskabet, derfor blev han ogsaa indbudet til ethvert Bondegilde fjernt og nær, naar det traf sig saa, at Pilen paa den Tid ikke var ude.

De Ankomne vare imidlertid traadte ind i Stuen. Efter at have hilset Enhver især, gik David hen til Forfriskningerne, nedlod sig paa en Kiste og gav sig isærd med Madvarerne. Lidt efter blev der en almindelig Bevægelse blandt Gæsterne.

„Herfaret fra Uglvig kommer!“ hed det, og man saa en smuk, lille Baad bevæge sig over Søen, ført af Capitain Dahls Folk. Han selv sad tilrørs, i en Stadsuniform. Barten gik strax ned til Landingsstedet, ledsaget af Bønderne, for at tage imod de høje Gæster, og efter mange Bul og Taksigelser førte han dem ind over Gaarden, til Stadsværelset.

Noget efter Generalens Komme gik endnu en Baad over Graadnh. En enkelt Mand steg ud, det var Wiggo, den Fremmede.

„Der kommer Den, som var Passager med Pilen!“ udbrød en af Fiskerne, som sad ved Vinduet.

„Hvad mon det er for En? Han gaaer over i Storstuen nok saa fry, ret som om han undsaar sig for at være blandt os.“

„Det har sine gode Grunde!“ sagde en Anden, „han er forfrækkelig rig; det siger Kromanden i Esbjerg; han agter ikke Mynt for mere end om han kunde ryste Penge af ethvert Træ paa Marken. Blev kun til iasten, saa skal jeg nok komme under Veir med den Karl og føle ham paa Tænderne, jeg forstaaer mig paa slikt!“ —

Herved var Samtalen for dennegang tilende, Vognene, som kjørte frem ude i Gaarden, mindede Gæsterne om at være rede til at tage til Kirken, hvor Vielsen skulde gaa for sig. Brud og Brudgom indtog deres Sæde i Stadsvognen, og efter dem kom de Øvrige.

Den lille Landsbykirke var smykket med Krands og Lyngblomster. Alterlysene stode tændte, og Svalerne sad oppe i Bindueskarmene eller fløi omkring under Hvælvingen og betragtede forbausset det usædvanlige Røre, som herskede derinde, Solen tittede ind ad de smaa, grønne Ruder og kastede et svagt Lys hen over Alteret, foran hvilket Brud og Brudgom i samme Dieblis veglede Ringe.

Vielsen var tilende, Bryllupstoget steg i Vognene igjen og forlod Kirken i samme Orden, det var kommet. Imidlertid var Bordet blevet dækket i Laden, som man paa Grund af dens Størrelse havde bestemt til Spisesal. Gæsterne bleve førte derind og indtog den hver især anviste Plads. Øverst oppe ved den ene Ende af Bordet sad Brud og Brudgom, over deres Hoveder hang en stor, tyk Krands af Granspirer og Bøgeløv, hvorimellem en Mængde forgylde Veg og brogede Baand blinkede frem. Midt i Krandsen saaes en stor, graa Høg, med udspilede Vinger, som en af Landsbyens Karle fornylig havde skudt; hvad det nu skulde betyde, vidste Ingen, det var blot saadant et Indfald af Jeremias Skolemester, som havde havt sin Haand med i alle Tilberedelserne til Festen.

Alice havde været Brudepige. Den folderige Silkefjole klædte hende smukt. Der var noget særdeles fint og luftigt udbredt over hende, som hun stod der i Kirken omgiven af Bønderpigerne, hvis fyldige Former kun stærkere fremhævede den unge Piges lette Skikkelse. —

Nu havde hun faaet Plads mellem Generalen og Capitain Dahl, der talte ivrigt til hende. Lidt nedenfor sad Biggo hos Manuela. Der laa noget ligesfremt i hans Bæsen. Hans friske, brunlige Ansigt med Arret over Panden havde i dette Dieblif et Udtryk af Ro og Tilfredshed, som gjorde det tiltrækkende.

Alice havde længe været vidende om at han opholdt sig i Egnen. Capitain Dahl havde omtalt ham som Passageer med Pilen, og en Fremmeds Ankomst til en saa mennesketom Ryst, hvor den ringeste usædvanlige Begivenhed var Gjenstand for Omtale, maatte vække en vis Opsigt, isærdeleshed naar denne, som her Tilfældet syntes at være, var af mere end almindelig Stand. Desuden havde Manuela paa de Spadsereture, hun jevnlig foretog sig i Omegnen af Uglvig, flere Gange mødt ham, endog talt med ham, og dette var naturligvis noget, hun strax igjen meddeelte Veninden. Alices Nysgjerrighed vaagnede; hun paalagde Rinda at skaffe sig Underretning om ham, og Rinda fik at vide, at Tateren Math Hjeil meget ofte kom ned til Esbjerg Kro, hvor Biggo boede; men Math undveg ethvert af hendes Spørgsmaal, og den Underretning, hun kunde give Alice, indskrænkede sig saaledes blot til hvad Krosfolkene fortalte hende: at den Fremmede kaldte sig Hr. Varner, var meget rig, havde leiet en Bondefarl til Djener, og Dagen efter sin Ankomst kjøbt den smukkeste Hest, der fandtes i hele Herredet; forresten levede han meget stille og indesluttet, holdt ikke Omgang med Noget, og den Eneste, der besøgte ham, var Tateren Math Hjeil. Denne tilbragte undertiden hele Timer hos ham, uden at det var muligt for den lyttende Kromand at opdage hvad Gjenstanden var for deres Samtaler. Hver Morgen,

hvad Veir det end var, red Hr. Varner ud, og om Eftermiddagen spadserede han sædvanlig ned ad Stien, som gennem Heden førte til Strandby. Den øvrige Tid af Dagen tilbragte han paa sit Værelse med at læse i Bøger, der vare skrevne i et Sprog, som Ingen i Kroen kjendte til. Alice vidste ogsaa, at Viggo vilde komme med til Bryllupet, og hun glædede sig derfor til at træffe sammen med ham den Dag. Med alt dette var han hende temmelig ligegyldig, hun ønskede blot at vide Grunden til hans lange Ovelen i denne Egn. Det hemmelighedsfulde har altid en vis Interesse for os, vi søge at gennemtrænge det og at opdage hvad der skjuler sig bag Mørket. Kun derfor havde Alice tænkt paa Viggo og længtes efter at se ham. Hun fandt strax, da han traadte ind i Storstuen, at den Beskrivelse, Manuela havde gjort over ham, var aldeles utilfredsstillende.

Bed Bordet havde Alice kun Die for Varner. Saa ofte der ubemærket gaves Leilighed dertil, betragtede hun ham, og var adspredt, naar hendes Bordfælle Capitain Dahl talte til hende. Viggo maatte være særdeles underholdende, thi hvorfor var Manuela ellers saa munter? Hvorfor funklede hendes sorte Dine, hvergang de mødte hans? Han talte ikke meget, førte ikke Ordet, men hvad han sagde var træffende og gav Stof til en almindelig Samtale. I hans Stemme laa noget fremmed, som flødte ham godt og tydede paa, at han enten var Udlænding eller havde tilbragt lang Tid udenfor Danmark. Generalen var meget oprømt, rigtig i sit Es den Aften. Han syntes saa godt om Varner, flinkede med ham paa nærmere Bekjendtskab, og inden Maaltidet endtes, vare de de bedste Venner af Verden. Det forekom Generalen, at han havde kjendt Viggo i flere Aar.

Rede mellem Bønderne og Søfolkene ved den anden Borden var Stemningen ikke mindre livlig, og da de efterhaanden bleve mere fortrolige med de fremsatte Glasfers Indhold, blev ogsaa deres Tale mere fri og utvungen. Skolemesteren havde man sat mellem David og en Række af Strandby Sømænd. I Begyndelsen af Maaltidet talte han kun lidt — han var stødt over den underordnede Plads, der var ham anvist, — tog derimod dygtigt for sig af Retterne, og medens han spiste, opklaredes hans Ansigt; han lod snart sin Veltalenhed spille i det fuldeste Lys.

„Saa det mener Du?“ sagde en af Sømændene til sin Nabo. „Du troer han er en stor Mand, fordi han har godt Tøi paa sig og taler fint? Jeg kjenner dog mangelen smukmalet Skude, som indvendig var simpel nok; hvad siger I, Jeremias?“

„Hvis man taler om den Fremmede histoppe ved Bordet hos min høie Belynder og Ven, Generalen paa Uglvig,“ svarede Jeremias, „saa har jeg lagt Mærke til, at han er et Menneſke med en rigtig god Tone.“

„Det er nu Brøvl, Skolemester!“ meente David, „Vorherre har ikke skabt en Tone i hans Liv, det veed jeg fra den Tid han var Passageer ombord paa Pilen; hver Gang han sang, begyndte hun at halse op med et Uveir, Søtroldene bleve vrede over at høre en saa ynkelig Musik.“

„Han har ikke ret forstaaet, hvad jeg meente, min Kjære!“ gjenmælede Jeremias med en eiendommelig Latter. „Tone i den Betydning, jeg her tager det, er noget ganske andet.“

Efter disse Ord tog han igjen fat paa Gaffel og Kniv og vedblev sit Maaltid.

„Hør, David!“ tog en Anden lidt efter tilorde, „uden Fortrydelse! maa jeg gjøre Jeremias et Spørgsmaal om Dig? Han er lærd og maa vide Bessked derom.“

„Spørg Du kun væk, Stoffer!“ sagde Matrosen rolig, „selv om det Du nu vil sige, er saadan noget forrykt Snak, som det Du har talt den hele Aften.“

„Godt svart!“ raabte de Omfringsiddende med en Skoggerlatter.

Jeremias rettede sig iveiret, lagde atter sin Gaffel ned paa Tallerkenen, og den Anden vedblev: „Siig mig engang, Jeremias, hvorfor har Vorherre gjort somme Folk sorte paa Kroppen og andre Folk ikke sorte, hvad kan Grunden være dertil?“

„Vorherre har ikke skabt de Sorte!“ sagde Talerens Sidemand, medens Jeremias med Fingeren paa Næsen grundede paa sit Svar. „Det har Fanden gjort.“

„Meget sandt, meget sandt!“ bemærkede Skolemeesteren, „og siden Hr. David nu engang har tilladt os at omtale denne Sag“ — med disse Ord rykkede den forsigtige Mand dog noget bort fra Negeren, fordi dennes Blikke syntes at true med et Udbrud af Brede — „siden vi nu engang tale derom, saa skal jeg fortælle, at Vorherre og Mørkhedens Fyrste engang geraabede i en lille Strid om hvem der kunde danne det bedste Exemplar af et Menneske. De formede da hver en Figur af Leer, som Skriften antyder; Vorherre lod sin tørres i Aftensolen, og desaaarsag blev den hvid og rød; Satan dermod satte sin hen til Jlden i Helvede, og derfor blev den sort, og Haaret kom til at ligne svæden Uld.“

„Hvem mener I saa der har været Mester for Jer, Jeremias?“ spurgte David, som rolig havde hørt paa Fortællingen; „Jeres Ansigt er da hverken hvidt eller

rødt, snarere saadan graagult som Maanen i en Dis, og Jeres Haar ligner livagtigt fveden Uld. Se blot!”

Saaledes talende lagde han sin Haand paa Skolemesterens Hoved, og før denne kunde hindre det, holdt David hans Paryk hen over Bordet og lod den gaa rundt blandt Gæsterne. Det var et morsomt Syn at betragte Skolemesterens Brede ved dette Optrin. Hans Dine spillede, han blev ildrød i Ansigtet og snappede efter Veiret; en saadan Forhaanelse var endnu aldrig overgaaet ham. De Omkringsiddende udbrøde i en vedholdende Latter, som end mere forbitrede Skolemesteren.

„Naa, naa, Jeremias! bliv ikke vred! sagde Negeren, „J seer jo ud i Ansigtet, saa rød som om J havde været med at puste til Ilden i Helvede. Der har J Jeres Paryk igjen!”

Med disse Ord satte han Parykken bagvendt paa Eiermandens Hoved, saa at Piffen hang i Flugt med Næsen, men det kom dog ikke til videre Optrin imellem dem, thi i det samme reiste Herskabet sig ved den anden Ende fra Bordet, og Fiskerne gjorde ligesaa.

Det varede temmelig længe, før Dansen kom igang; man ventede paa Anføreren for Musikanterne og kunde ikke begribe Marsagen til hans lange Dvælen, da han ved saadanne Leiligheder pleiede at indfinde sig til rette Tid. Endelig hørtes dæmpede Toner af en Fiol udenfor Gaarden, og lidt efter blev Simon Spillemand, som han almindelig kaldtes, i Triumf ført hen til det for ham bestemte Sæde. Det var en temmelig høi, sværlemmet Mand med lysgult Haar og graa Dine. Der laa noget skummelt i hans Ydre, hvilket især fremtraadte, da han med en fortrukken Mine hilsede paa Brudeparret.

„Naa! her er jo Liv og Gammen overalt!” sagde

han med hæst Stemme, „og jeg veed et Sted, hvor de iaften vilde sige Tak for et Stykke tørt Brød!”

„J mener Eders Familie, Simon!” tog Brudens Fader tilorde og satte en Punscheskaal hen til ham; „de skulle ikke blive glemte. Sid nu blot ned og stryg Fiolen, J har tøvet længe.”

Simon adlød denne Opfordring, og et Dieblif efter var hele Gulvet fuldt af Dansende.

En Tidlang havde Viggo staaet og seet til. Bonde- manden bemærkede det og opfordrede ham til at tage Deel i Dansen.

„Dømmer jeg ret, Herre!” udbrød han venligt, „saa har De nok lært at bruge Deres Been ved sliq Seilighed, skjøndt De kanske ikke før har danset paa saa simpel Vis som iaften.”

Viggo lo ad denne Bemærkning og gif hen til Alice, som talte med Capitain Dahl, der fulgte hende som en Skygge. En Sky gif over Capitainens Ansigt, da Viggo traadte hen til dem og bød hende op; han tilkastede ham et harmfuldt Blik, men Varner bemærkede det ikke eller lod saaledes, han førte sin Dame ind i Rækken, hvor en ny Dans begyndte.

„Der er noget meget morsomt ved at være Deeltager i et Gilde som dette,” sagde han til Alice. „Jeg ynder den Frihed, den rene, ubundne Glæde, som alle vegne kommer tilsyne.”

„Bistnok!” var hendes Svar, „for en Fremmed maa det være ganske tiltrækkende; der er noget saa eiendommeligt hos Kystfolkene i denne Egn, og det er vel første Gang, at de bivaaner en af vore Landfester?”

„Maaske dog ikke,” sagde han smilende, „engang deeltog jeg meget ofte i dem, muligt tør jeg endog sige,

at have gjort det i Frøken Bolmars Selskab, paa et lignende Sted som dette."

"J Selskab med mig?" gjentog Alice meget forundret. "Min Gud! De tager bestemt feil."

"Jeg troer det ikke, Frøken!" vedblev han, "men det er saa naturligt, at De maa have glemmt det. Der er dog En, som har bevaret et friskt Minde om hin Tid, thi den var tillige hans Livs Vaardag, han har ofte tilbagefaldt den i sin Erindring, denne Ene er jeg. Det er ikke første Gang jeg seer eller taler med Dem."

"De glemmer at danse, min Frøken!" lød i dette Dieblif en Stemme ved Siden af dem. Det var Capitain Dahl, der havde staaet noget borte i Kvadrillen og betragtede dem med fjendtlige Blikke. Alice rødmede og foer ud med Viggo i Kredsen. Det unge Par dansede med Anstand og Ynde, og Karlene og Pigerne, som stode omkring, saae forundrede og glade hen paa dem; de tav et Dieblif og gave derpaa deres Bifald lydeligt tilkjende.

Da Dansen var tilende, tog Viggo Plads ved Siden af Alice, Capitainen gif hen til dem og bad hende om næste Dans.

"Jeg har allerede lovet Herr Varner den," sagde hun og vedblev den begyndte Samtale. Capitainen forlod dem og satte sig hen i et Hjørne af Salen. Saaledes sad han, medens de dansede den næste Vals, og da den var endt, traadte han atter hen til dem; men det vilde ikke ret lykkes ham at komme ind i Samtalen. Da nu Musikken igjen begyndte, og Alice rakte Viggo Haanden, udbroød han med lidenskabelig Stemme: "De har ikke godt af at danse saa uafbrudt, Frøken Bolmar!" og tilføiede, da han saae det Blik, som mødte ham fra Allices Dine:

„Jeg vover som en gammel Ven af Dem at gjøre denne Bemærkning.“

„Jh, min Gud! Hr. Capitain,“ svarede Alice, „De er virkelig altfor omhyggelig for min Sundhed.“ Med disse Ord gav hun Viggo Haanden og traadte hen blandt de Dansende.

For Enden af Læden havde man opstillet nogle Borde, ved hvilke de Eldre, som foretrak Kortene for Dansen, havde taget Plads. Blandt dem sad David. Han havde danset uafbrudt den hele Aften og var nu gaaet hen, medens Musikanterne hvilede, for at tage sig en lille Hjertestyrkning, som han kaldte det.

„Hør engang, Rasmus Fyenbo!“ udbrød han og vendte sig om mod Bærten. „I kjenner vor Rokkedreng paa Pilen: Espen, som staaer derhenne. Førend han kom ombord hos os, drev han med en Flok Faar ovre i Heden for Jer, og forelskede sig imidlertid i Jeres Datter, den lille Ann', ikke sandt? Derover jog I ham bort og sagde, at han ikke skulde bryde sig om Ann', førend han havde faaet Sølvknapper i sin Trøie. Kom engang herhen, Espen!“ vedblev han, vinkede ad Drengen og førte ham hen til Bærten. „Se nu paa Espens Trøie, hvad siger I til den?“

„Ja, ja, Espen!“ sagde Bondemanden og betragtede tilfreds de store Sølvknapper i Drengens Klædning. „Er Du kommen til dem paa en ærlig Maneer, saa er det jo ikke saa galt.“

„Det er jeg,“ sagde Rokkedrengen, „og det er blevet til mere end det.“ Han trak et stort Sølvlommeuhr frem for Rasmus.

„Naar Mortensdag kommer, fylder jeg lige en Snes, saa tales vi To ved, Rasmus Fyenbo!“

„Godt, Espen! kom Du kun, Ann' er kun en bitte Tøs endnu, hun kan vel vente saalænge!“ bemærkede Faderen.

„Det taler I som en fornuftig Mand!“ udbrød David fornøiet og lagde sin Haand paa Gaardmandens Skulder. „Espen og Jeres Ann' maa splidses sammen, naar den Tid kommer, det har jeg forsoren mig paa, de passe livagtigt til hinanden, det gjør de. Se saa, Espen!“ tilføiede han oprømt, „nu har jeg talt den Sag for Dig, som Du bad mig om imorges.“

Drengen gif, og Bærten lo saa smaat.

„Du er en prægtig Fyr, David! Der stikker et kjønt Hjerte i Dig,“ sagde en ung Sønmand, som nylig var kommen hjem fra de „lange Reiser.“

„Du er min Ven, David!“ meente en Anden, „bare Du ikke var saa fort.“

„Det er vel saa, som Du siger,“ svarede Negeren, „men Poul Piil er godt tjent med det, jeg passer just til at være Frihandler, for mit Ansigt og Ratten er af ens Farve. Alligevel troer jeg dog, at vi indvendig se ens ud, Jakob!“ vedblev han rolig, skjøndt han følte sig krænkert over de idelige Hentydninger til hans Hudfarve. „Og hvis Du tykkes om det, saa kunne vi To gaa en Smule udenfor for at forsøge, om det ikke er sandt jeg siger.“

Med disse Ord drog han en Joldefnib frem, som hængte i en Snor om hans Hals. Men den Anden syntes ikke synderligt om Forsøget, han kjendte Negeren.

„Tag Dig ikke det saa nær!“ sagde han i en formildende Tone, „det er ikke værdt at spille Blod for et Ords Skyld, og jeg meente intet ondt med hvad jeg sagde.“

„Godt nok!“ ytrede David, medens han atter stak Kniven til sig, „men saa skulde Du heller ikke tale om mit sorte Ansigt, Jakob!“ Og dermed gif han tilbage til de Dansende.

IV.

Samme Aften som Gildet stodovre paa Fano, vandrede en Mand hen over Stien, der førte fra Heden ned til Søknsten. Hans Klædning røbede Armod, og den aflange Kasse af ugarvet Kalveskind, som han bar paa Ryggen, tilkjendegav at han var Spillemand. Det begyndte at graane, mod Vesten træk Skyerne sammen til et Uveir; men Manden agtede ikke derpaa, han gif raskest til uden at lægge Mærke til Veien, og man kunde se paa Udtrykket i hans Ansigt, at mørke Tanker beskæftigede ham.

„Et usselt Liv!“ mumlede han mellem Tænderne. „Halvhundrede Aar har jeg nu henslidt i Glendighed, uden Udsigt til at det bliver anderledes. Ikke saameget som en Minut af mit Liv har voldet mig Glæde; det skulde da være dengang jeg stjal Kjæden, som jeg siden folgte til Jøden; men naar kommer saadanne Dage igjen? Hjemme Spektakel og Klammeri med Konen, Armod og Nød overalt for Dinene, uh! — man kan blive forrykt ved disse Tanker. Jeg mener dog der kunde bleven en Karl af mig, om det var nu som i gamle Dage; led man Nød eller var utilfreds med sin Lod, saa gif man til en Kammerat og sagde: „Kom Du! vi ville være rige!“ saa var der mørke Skove, velhavende Rejsende, en skarp Kniv og en sikker Haand bragte Guld i Lommen.

Ikke engang en Stranding har vi havt paa Kysten i mange Aar, og det volder altsammen den fordomte Omand; men hi kun, hi! man maa forsøge at tage Steen i den anden Haand. Jeg gaaer til Tyskland, der er endnu Folk nede, som sige at dit og mit er ens. Friskt Mod, Simon! Du kan endnu blive til noget."

Han var imidlertid kommen ned til Stranden og søgte efter en Baad, der kunde sætte ham over til Fanø.

"Tys! hvem der?" udbød han pludseligt, idet han stod stille og lyttede, „jeg synes der er Folk her nede."

Han havde ikke taget fejl, thi noget borte sad et Menneske paa Kanten af en ophalet Baad, nynnende en gammel Folkevisse, til hvilken han slog Taft med Hælene paa Baadens Side. Spillemanden gik hen til ham, og skjøndt han just ikke var bange af sig, foer han dog uvilkaarligt tilbage ved Synet af den Syngende. Denne var uselt klædt, hans sorte, stride Haar skjulte Panden aldeles, og hans blege Ansigt, hvori der laa et lavt, næsten dyriskt Udtryk, gjorde det ved første Blik somt, om det var et Menneske eller et af hine hemmelighedsfulde Væsener, hvormed Jydens Overtro befolker Høie og Ræmpegrave. Det vilde, ensomme Sted, i Forening med Bølgebruddets Brummen og Drøn ude mellem Revlerne, bidrog ogsaa sit til at forøge det uhyggelige ved Mødet.

Uden at lade sig forstyrre af den Kommende vedblev Mennesket at synge, og det var først da Simon stod jevnside med Baaden, at han besvarede hans „Gudsfred!" med et kort „Tak!" Men neppe havde han kastet sine Dine paa Spillemanden, førend hans Ansigt fortrak sig til et underligt Grin, han svang sig ned af Baaden og

udbrød med raa og hørs Stemme: „Hvorhen saa sildigt, Simon Fiol?“

„Jeg skulde over til Fano,“ var Svaret, „der er Gilde hos Rasmus Fyenbo paa Mølle, og Bønderne vente mig. Gjør mig den Tjeneste at ro mig over, Du! for en Skillings Penge.“

„Det skal jeg!“ sagde den Anden og skød Baaden ud af Sandkvagterne; „vi kunne saa slaa en lille Sladder af underveis. Jeg har lang Tid længtes efter at træffe Dig.“

Manden var ikke saa fremmed for Simon, som denne i Førstningen troede. Han var almindelig kjendt af Beboerne omkring paa Kysten som Omandens Stalbroder og boede ovre hos denne. Imidlertid var Simon dog nysgjerrig efter at vide, hvad Ben, saaledes hed den Fremmede, kunde have at sige. Han steg i Baaden, og de seilede ud i Dybet.

„Du vilde sige noget,“ udbrød Spillemanden, efter at de en Tidlang havde siddet tavse overfor hinanden, „hvad var det?“

„Rigtigt!“ svarede Ben; „jeg vilde spørge Dig, om Du slet ikke mindes at have seet et Ansigt, der omtrent saae ud som mit. Hvad Du? Kjender Du mig ikke?“

„Na nei!“ svarede Spillemanden. „Jeg har vel hørt, at Du holder til ovre hos Omanden, men stort mere veed jeg ikke om Dig.“

„Det var da løierligt nok!“ gjentog den Anden, „jeg er dog din Broder! Det er mig, Ben, som tjente ovre i Drum.“

„Er det sandt?“ sagde Simon med en mærkelig Ligeegyldighed. „Jeg tænkte de havde hængt Dig for mange Aar siden, dengang Du vilde slaa din Husbond

ihjel, fordi han angav, at Du havde stjålet fra ham. Saadan fortalte Folf mig det."

"Ja, seer Du! jeg var ogsaa farlig nær ved at blive undlivet, men Solen skinnede saa kjont, og jeg tyktes, det var mere Fornøielse at leve, saa var der En, som frelst mig, det var Omanden, ham jeg boer hos."

"Hvem er han, denne Omand? Fortæl mig det, Ben, jeg er dog din Broder! Hvad hedder han?" spurgte Simon, idet han satte sig hen paa Toften ved den Andens Side.

"Det kan jeg ikke sige Dig!" var Svaret. "Han har et Navn, sandt nok, men det staaer skrevet nede paa Bunden af mit Hjerte. Du maa rive det ud af mig, før jeg røber det."

"Det maa da være et Liv, Du fører derovre, som en fangen Hund," bemærkede Simon, "hvordan forslaaer I Tiden?"

"Daarligt nok!" sukkede Ben. "Omanden sidder hele Dagen oppe paa Alinten og figger ud efter Skibene, som gaa forbi, og om Aftenen fortæller han mig om Vorherre, hvor god og prægtig han er, og hvor nysfelig de leve deroppe i Himlen. Sommetider tykkes mig det er Blaseer nok at høre ham snakke derom, man kan ordenlig komme til at græde derover; men andre Gange bliver jeg kjed deraf, og saa roer jeg ind paa Kysten og sidder og synger herneved Strandbredden, som Du nu hørte iaften."

"Folf fortælle, at han skal være saa velhavende og eie en stor Skat, som han har faaet af en Skipper, han engang reddede; mon det er sandt, Du?"

"Ja vel er det sandt!" svarede Broderen, "han har

en heel Gryde fuld af bare Sølvpenge, som han har gravet ned etsteds derovre; dem fik han af en hollandsk Skipper, som vi for et Par Aar siden lodsede ud fra Revene."

"Det var Djævels!" mumlede Simon, idet hans Dine tindrede af en sælsom Ild, „hvor meget mener Du vel at han saadan gemmer paa, i det hele?"

"Det kan jeg ikke saa lige sige Dig; men jeg veed, at han kunde kjøbe den bedste Bondegård i Jeres Sogn, hvis han vilde."

"Han er jo forkeert!" vedblev Simon, „at han alligevel fører et saadant Liv. Dersom nu alle disse Midler vare dine, Ben! hvad vilde Du saa fange an?"

"Herre Jesus!" skreg Ben, „jeg vilde leve som en Amtmand, spise Sigtebrød og Flæsk og drikke Rom hver evige Dag; men hvad nytter det at gribe efter Solen!"

"Seer Du, min kjære Broder!" mumlede Simon, „hvis Du var en Mand med Fornuft, saa behøvede Du kun at sige til Dig selv: Omandens Skat er min, og den tilhørte Dig. Du kunde saa dele med mig og gjorde en Belgjerning mod os Alle. Forstaaer Du?" tilføiede han med en tør Latter.

"Simon!" gjenmælede Broderen med en besynderlig høitidelig Alvor, „Du mener noget om en Kniv, ikke sandt? Men jeg har en Gang før været nær ved at myrde et Menneske, uden dog at gjøre det!"

"Nei, vist ikke!" afbrød Spillemanden ham, „Du forstaaer mig ikke ret, Ben! En Andens Liv er Dig dog altid mindre værdt end dit eget, og naar Du nu kunde blive velhavende og lykkelig, — det er dog Synd, at Pengene saadan skal ligge til Ingens Nytte. Du kunde desuden gjøre vel imod din Broder; jeg har altid

holdt af Dig, jeg veed nok, hvordan jeg græd og tog paa, dengang de sagde at Du var slaaet ihjel deroppe. Jeg har en Kone og en Dreng hjemme, dem kunde vi give en Skillings Penge, og saa reiste vi begge To ned i Holsteen og levede lykkeligt, Broder, det var et Liv! hvad? Omanden gjør jo desuden ingen Nytte; ved de Fartøier, han frelser fra at drive paa Revene, skader han Kystfolkene. De forbande ham, fordi der ikke er skeet en Stranding i saa lang Tid. Hvem vil vel savne ham, om Du nu gav ham et lille Knubs? Hvem vil spørge, hvor han er bleven af? Havet er tavst og dybt, og Ratten seer mange Ting, som den ikke fortæller igjen!"

"Men Omanden er min Belgjører, han har reddet mit Liv," meente Ben, som ikke vilde gaa ind paa Broderens Plan.

"Ja vist Du, det har han! men derfor kan han ikke forlange, at Du skal slide alle dine Dage hen i Usælselighed og Nød for ham. Og hvem siger desuden, at han ikke gjerne vil dø, kanske at det er en Belgjærning, Du gjør imod ham."

"Ja, det er sandt!" skreg Ben tilfreds, "han har tidt nok ønsket at krepere; han siger at Livet er saadan en ussel Ting, og at det er saa kjønt at være oppe hos Vorherre!"

"Det er jo mine Ord!" gjenmælede Spillemanden. "Du gjør Dig selv og mig lykkelig, og ham ogsaa."

"Ja, men man har en Samvittighed, Broder! den, siger Omanden, er en Helvedes Ild, som brænder En i Kroppen, naar man gjør ondt."

"Derfor maa Du gjøre hurtigt hvad Du gjør, det var syndigt, om Du undlivede ham saadan, at han laa

og pintes for længe. Ikke sandt, Ben! Du kan dog ikke fragaa, at det er sandt hvad jeg siger, vel?"

„Na nei, saa Gu'! der er noget i det!" sagde Ben, hvem Broderens vægtige Grunde endelig havde overbevist om det rigtige i at myrde sin Belgjører. „Der er meget fornuftigt i det, og jeg vil se til, hvad der kan gøres ud af den Ting. Men fortæl mig nu lidt om Dig selv, hvordan Du har drevet Tiden hen i de mange Aar, vi have været skilte!"

„Som jeg kunde bedst!" gjensvarede Spillemanden, „jeg har slaaet mig fra Natmændene, fordi vi ikke kunde spændes. Du kjender kanske den gamle Historie om Ungen, jeg stjal fra de Spanske?" Ben benægtede det, og Simon fortalte:

„Det var da Sam og mig, vi kom i Alammeri sammen, om Sedsel, hvem der skulde kaste Kjæp for hende. Sedsel havde givet mig Jaord i Forveien, saa fik hun en Søn med Sam, og de drev saadan omkring en tre Sommere, kanske fire. Engang legede Barnet nede ved Skrænten af Søen; det plumpede ud i Vandet, og da Sedsel kom til, var det steendødt. Hun skreg og paastod, at jeg havde pirret Ungen ned i Søen af Had til hende. — Broder! Du veed at jeg er et ildvornt Menneſke, kanske jeg smed Drengen ud, og kanske ikke, men hele Stammen beskylde mig derfor, og jeg skulde skaffe dem et andet Barn i den Dødes Sted. Det havde jeg let ved at gjøre, jeg gik ned til de Spanskes Huus og stjal deres Søn, som omtrent var i samme Alder som Sedsels. Barnet var fint klædt og havde en pæn Guldkjæde om Halsen, som jeg puttede til mig. Sedsel grinte ad mig, da jeg kom med Barnet, og siden den Dag kaldte hun og de Andre mig altid Simon

Barnetyp. Drengen kaldte de Quan, fordi han var saa fjøn, han er dem kjærere end alt, og just derfor skal han times en Ulykke, naar Leilighed træffer, Sedsel og Sam have fortjent det af mig. Nu har Math Hjeil tillige faaet Nys om, at jeg har taget Kjæden til mig, og fordret den af mig igjen. Jeg troer han har ijinde at aabenbare de Spaniske hvem Quan er, og skeer det, er jeg om en Hals, for saa fortæller han vel med det samme, hvem der har stjålet ham."

Under disse Samtaler havde de naaet Janø; Ben tog Seilet ind og lagde Baaden til ved et Slæbested. Simon steg iland, hængte sin Fiolkasse om sig og lavede sig til at gaa.

"Stop lidt, Du!" ytrede Ben, "Du lovede mig noget for min Umage, giv mig et Par Skilling, fordi jeg roede Dig over."

"Det er da igrunden syndigt af Dig, Ben, at Du vil tage Penge af din Broder for den Smule Haandsrækning," gjenmælede Simon med et lumskt Grin, "tyffes Du vel Du kan være det bekjendt?"

"Na Præk!" meente Ben, "hvorforskulde jeg ikke tage Penge af Dig, saa godt som af enhver Anden? Redelig Regning holder længst Benskab."

"Godt da!" vedblev Spillemanden, "der har Du en Mark, drif for den, men spekuleer ikke altfor meget paa det vi nys talte om, det frommer sjældent meget, vær hurtig og handl, imorgen Nat træffes vi lidt ovenfor Uglvig Havegjærde."

Med disse Ord skiltes de, Simon tog Veien op til Bryllupshuset, medens Ben roede Baaden tilbage til det Sted, hvor den før havde ligget.

Døre paa Holmen sad Omanden i en Hytte, han

havde reist sig med egne Hænder. Den bestod af sammenfœiede Kampesteen, imellem hvilke Hullerne vare udfyldte med Tang og Blaaleer. Taget var dannet af Bragstumper og tækket med et tykt Lag flettet Marehalm. I Hytten stod et uhøvlet Fyrrebord, hvis Been vare fastrammede i Jorden, og en stor, grønmalet Egeflise, og langs med Væggen var der paa den blotte Jord udbredt Rughalm, bedækket med et Stykke Seildug. Det var Hytteboernes Leie. Omanden stirrede ved Ildstedet stift og grublende ind i Gløderne. Det var en høi, bredskuldret Mand med et magert, indfaldent Ansigt, han var simpelt klædt. Den matte Flamme fra en lille Tranlampe paa Bordet formaaede kun at kaste et svagt Lys paa de nærmeste Gjenstande.

„To og tredive Aar!“ sukkede Manden langsomt. „Det er lang Tid at bøde for et Diebligs Synd, og dog er det godt saaledes. Nu er det stille og roligt i mit Bryst, som paa Havet efter en Storm. Roligt, ja vel! men hvorfor? Derhenne brænder Lampen ogsaa mat og stille, efterhaanden som Olien, der nærer dens Lys, fortæres. Ja, ja! jeg veed det!“ vedblev han lidt efter, „saae han mig, vidste han alt hvad jeg har lidt, og hvormeget jeg har gjort for at sone min Synd, han vilde tilgive mig. Jeg gad dog vidst, om han endnu kunde kjende mig, hvis hans Blik mødte mine Træk. Den siger, jeg har forandret mig meget i de sidste Aar, men Ornen har ikke et skarpere Syn end han. — Nu, vi træffes vel engang, og jeg vil roligt vente, til Tiden kommer.“ Med disse Ord slukkede Omanden sin Lampe, læste en Aftenbøn og lagde sig ned paa Leiets.

En Baad gik ind i Renden, der førte hen til Holmen, et Menneske fortøiede den oppe paa Land og lukkede

Renden med en Jernfjætting. Derpaa sneg han sig med usikre Skridt op ad den lille Jordhøi, paa hvilken Omanden havde bygget sin Hytte. Det var Ben, der vendte hjem fra Bryllupet.

Da han var kommen ind i Hytten, tændte han Lampen, hentede et Brød og nogle vindtørrede Sild fra et Gjemme i Bæggen og gav sig ifærd med at spise. Af og til kastede han et sky Blik hen mod Omandens Leie. Denne drog Veiret dybt og syntes at sove. Ben sad en Stund stille paa Kisten foran Bordet og støttede Hovedet i sine Hænder.

„Sover Du, Giles?“ spurgte han endelig med svag og tonløs Stemme. — „Ja, han sover!“ hviskede han til sig selv, „i en Minut er det hele gjort og en fattig Mand er rig. Men — han er det eneste Menneske i Verden, som nogenfinde har gjort vel imod mig — — dog, han døer jo uden at fornemme det — blive fri, være sin egen Herre, altid have Penge — jo! det maa ske!“ Han tog Kniven, som laa paa Bordet, satte Lampen i Skygge bag en Vandkrukke og listede sig hen til Leiet. Han betænkte sig et Dieblis — hans Haand fattede frampagtigt om Kniven — han stødte til —

Var det tilfældigt, eller havde den Slumrende maaske hørt de halvthøit udtalte Ord? — det er uvist, men da hans Haand sænkede sig mod Omandens Bryst, slog denne Dinene op og dreiede sig med et Ryk tilside, slyngede derpaa Armen om Ben og løftede ham iveiret. I et Nu laa Ben henstrakt paa Jorden under Omanden, som havde sat ham Knæet for Brystet og holdt ham fast presset ind mod Hyttens Steenvæg.

„Du vilde myrde mig, Ben!“ udbød Omanden og

vristede Kniven af hans Haand. „Du Elendige! hvad om jeg dræbte Dig!”

„Gjør det, Giles!” skreg Ben. „Jeg bryder mig ikke om at leve; men lad det ske hurtigt, hører Du!”

„Nei!” sagde Omanden efter et kort Ophold og fastede Kniven fra sig, „jeg vil ikke dræbe Dig, Du skal vedblive at leve og dagligt se mig. Hvorledes? skulde min Død være Gjengjæld, fordi jeg to Gange reddede dit Liv?”

„Ja vist!” skreg Ben, „Du har reddet mig, Giles! men dine Penge vilde jeg have, jeg vilde være en fri Mand. Jeg fortryder det nu, og det var ham, Simon Fiol, min Broder, som loffede mig. Slaa mig ihjel og kast mig i Søen, saa vil jeg bede Gud Fader i Himlen om godt for Dig! hører Du, lille Giles, gjør det! jeg kan ikke se paa Dig.”

„Du vilde være fri!” gjentog Omanden. „Du Nar! inden otte Dage vilde Du blive fjendt og grebet igjen. Men Du er dum og veed ikke hvad Du selv gjør; staa op, Ben! jeg er ikke vred paa Dig, gaa i din Seng og lad os sove.”

„Ha ha! jo vist, Du skal være vred, Du skal gjøre en Ende paa mit Liv, ellers myrder jeg Dig en anden Nat, hører Du!”

„Gjør som Du vil,” svarede Omanden, „men reis Dig nu!”

Omanden vilde atter indtage sin forrige Plads ved Aldstedet, da han syntes at høre et dæmpet Skrig udenfor. Han lyttede og foer ud af Hytten.

Stormen hylede, og Bølgerne rullede med hule Drøn ind mod Holmen, men høiere end Storm og Bølger lød i samme Dieblis et gennemtrængende Raab om Hjælp,

og et Lys blev synligt i nogen Afstand ude paa Søen. Omanden foer tilbage til sin Hytte.

„Der er noget galt derude,“ raabte han til Ben, „Gud veed, hvad det vel kan være. Tastes, da jeg stod paa Udfig, fornam jeg intet, der var ikke en Seiler at se i hele Synskredsen. Reis Dig, Ben! kom med, lad os sætte Baaden ud, det gjælder Menneſkeliv!“

„Det er aldrig værdt at gaa ud i et ſaadant Veir!“ ſvarede Ben i en ligegyldig Tone, „den ſom ikke kan bjerger ſig, ſaaer at gaa under.“

„Veir?“ gjentog Omanden, „naar har Du frygtet Veiret? ſkynd Dig, lad os komme afſted! naar Du frelſer Nogen inat, vil jeg glemme, at der var En, Du vilde myrde.“ Et Diebliſt efter laa Baaden klar, og ſaa hurtigt Strøm og Søgang tillod det, ſkar det lette Fartøi hen imod den Kant, hvorfra Lyſet kom.

Det var Familien fra Uglvig, ſom i Capitainens Baad vendte hjem fra Fanø. En lang Tid gif Farten heldig, endſkjøndt Baaden var overfyldt, men ude i Dnhet blev Rulingen og Søgangen ſtærkere; hvert Diebliſt ſyntes de høie Bølger at aabne ſig og ſkjule den lette Baad, ſom gled hen mellem dem.

„Vi ere for mange ombord,“ udbød Capitain Dahl, idet han tilkæſtede Biggo, der ſad paa Toften ved Siden af Generalen, et harmfuldt Blik, „der er en Mand meer iafſten, end da vi toge over, og det er farligt at være overlæſſet i en ſaadan Storm.“

„Det burde De ſagt ſtrax,“ ſvarede Biggo, „medens vi endnu vare ved Land; ved den ene Mand mener De mig, og jeg ſkulde gjerne befri Dem for mit Selskab, hvis det lod ſig gjøre.“

„Jeg beder Dem erindre, Hr. Capitain, at det var

mig, som anmodede Hr. Varner om at følge med i vor Baad," sagde Generalen, der folte sig krænket ved Dahls Hentydning.

"Jeg er meget uheldig," svarede denne spydigt, „ved saaledes at —" Han fik ikke Tid til at fuldføre sin Mening, thi i det samme tørnede en Sø ind imod Baaden, dreiede den tilside og overskyllede den aldeles. Damerne udstødte et gennemtrængende Skrig, Capitain Dahl og Generalen vare forsvundne.

Viggo kastede nu sin Overfrakke; han saae et mørkt Legeme hæve sig op med Bølgerne, sprang ud, og efter ham lod Mlices og Manuelas Angstskrig.

„Skaad, skaad!" lod en dyb, kraftfuld Stemme. En Baad foer hen i Læ af dem, det var Omandens. Lygten, som stod paa Pligten af Capitainens Baad, havde viist ham Vej hen til denne. Ben sad alene paa Toften, hans Herre var ude mellem Bølgerne. — Lidt efter nærmede Viggo sig Krydsfartøiets Baad, svømmende med Capitain Dahl paa Ryggen. Hans Raab hørt af Matroserne, og som han kraftløs og udmattet begyndte at synke, blev han og Capitainen halede op.

Mlice laa bleg og aandeløs i Bunden af Baaden, med Hovedet lænet op mod Manuela. Da hun saae at Viggo var frelst, reiste hun sig og bøiede sig forover med foldede Hænder, som om hun bad.

Ben havde imidlertid siddet ubevægelig paa sit Sæde. Af og til gav han et Tegn med en Pibe, henimod den Kant, hvor Omanden var sprungen ud; men da dette bestandig blev ubesvaret, tilraabte han Matroserne i Krydsbaaden at ro til.

„Lange Tag, Karle! træk dygtigt ud!" skreg han, „det gjælder mere end en Smuglerjagt denne Gang."

„Nei, nei, stop!“ bød Capitainen, som imidlertid var kommen til sig selv igjen. „Vi savne endnu Generalen, hvem redder ham?“

„No kun til, som jeg siger!“ gjentog Ben, idet han traf paa Marerne. „Veed I ikke, at det er Omanden, som I har med at gjøre? Han vil klare Jer af alt. Hvor han er paafærde, vanker der sjelden Mød for Fiskene!“

Matroserne gjorde som han sagde, de fulgte hans Baad i Kjølvandet, og efter et Par Minuters Forløb løb de ind til Kysten.

Da Baaden naaede Land, hjalp Viggo og Capitainen Damerne ind paa Sandet; lidt borte derfra stod General Bolmar og ved hans Side Omanden, som var svømmet iland med ham.

Et Dieblif efter sad Omanden i sin Baad ved Siden af Ben. — „Som jeg sagde Dem, Herre!“ udbrød han, da Generalen gif hen til ham, „jeg har ingen videre Fordring paa Deres Gunst. Skulde Herredsfogden faa ifinde at efterspørge mig og fordre Regnskab over min Person, saa bed ham at lade, som om jeg slet ikke var til. Jeg er et fredeligt Menneſke.“ Og dermed foer Baaden tilbage paa Dybet. Men de Frelste begave sig hurtigt paa Veien til Uglvig og befandt sig senere hen paa Ratten i god Behold indenfor den gamle Herregaards Mure.

V.

Den næste Morgen, ved Thebordet, var en fin Blegghed i Allices Ansigt det eneste, som vidnede om den foregaaende Nats Optrin. Hendes Træk havde atter antaget den samme sorgløse Munterhed som tilforn.

Hun skjemtede over deres Uheld og udtømte sig i Lovtaler over den hemmelighedsfulde Mand, der paa en næsten vidunderlig Maade havde reddet Bolmar.

Capitain Dahl var mørk og tavs; man saa tydeligt at han ærgrede sig over at være Biggo forbunden og skylde ham Tak for sin Frelse. Han var i de Andres Nærværelse nødt til at vise sig venlig mod ham, og denne Pligt blev end mere trykkende, ved at se den Forekommenhed, hvormed Frøken Bolmar behandlede Barner. — Alice havde fortalt sin Fader, hvorledes alt var gaaet til i Baaden, efterat han var falden overbord, og Generalen rakte den unge Mand sin Haand over Bordet og forsikrede ham, at han særdeles godt kunde lide ham; derpaa fortalte han en Historie om sin Søn, der studerede ovre i Kjøbenhavn, og som engang paa lignende Maade havde reddet en af sine Venner.

Op ad Dagen toge Barner og Capitainen Afsted, og den Første maatte love, ret ofte at komme op paa Uglvig.

Alice tænkte paa den Samtale, hun den foregaaende Aften under Dansen førte med Biggo. Hun havde længere ud paa Natten opfordret ham til at forklare sig tydeligere, men han havde svaret undvigende paa hendes Spørgsmaal. Manuela var strax bleven indviet i alt, og nu sad de begge ved Vinduet, der vendte ud til Fiskerleiet ved Strandby, og talte med hinanden i en sagte, hviskende Tone, medens Generalen hørte efter det, som Skolemesteren forelæste ham af Aviserne.

Flere Uger forløb i den sædvanlige Ensformighed. Biggo havde adskillige Gange besøgt Bolmars, uden at træffe sammen med Capitain Dahl, der var bortreist med Krydsfibeet.

Foraaret var imidlertid kommet, og Lærkerne sang mellem Skyerne, alt vaagnede til et nyt Liv i Mark og Skov. Ikke saaledes paa Heden. Der er ingen Buss, som længes efter at ombytte sin gamle, salmede Klædning med en skønnere, intet Træ, hvorom det kan flette sin Lovfrands. Synskredsen bliver der blot lidt mindre graa og skyfuld, Luften lidt svalere, og imellem den mørkebrune Lyngflade eller langs med de Bække, som sine igjennem den, kommer hist og her en lille, frisk, grøn Græsplet tilsyne.

Biggo benyttede det gunstige Veir til Spadsereture og Udflugter i Egnen. Han kunde ikke finde sig i den Stilhed, den ensformige Ro, han var omgivet af. Paa disse Udflugter traf han flere Gange sammen med Manuela; de fulgtes da som oftest ad, og disse Møder fik snart noget tiltrækkende for ham ved den Overensstemmelse, han troede at opdage mellem dem, ved den ungdommelige Friskhed og Varme, hvormed hun syntes at fortabe sig i alt hvad han sagde. Lidt efter lidt saaes de næsten dagligt, som efter fælles, stiltiende Overenskomst. Skjøndt der af disse hyppige Sammenkomster udviklede sig et fortroligere Forhold, vedbleve de Jølelser, begge nærrede for hinanden, dog at være i høj Grad forskellige.

VI.

Paa en Havebænk udenfor et smukt, lille Huus, sad en Aftenstund, lidt før Solens Nedgang, en ældre Herre og en Dame ved hinandens Side. Det var Cardoval og hans Frue, Manuelas Forældre. Af Folk i Omegnen

kaldtes de „Spaniolerne“, og forresten vidste man ikke stort at sige om dem. De havde beboet Stedet i en Række af Aar uden at give sig synderligt af med Naboerne. Deres Liv var hengledet i stille Ensformighed, den lille Bolig var deres Verden, og hvad der passerede udenfor, bekymrede de sig ikke om. Desuagtet vidste man dog, at Cardoval havde staaet som Generalmajor ved Regimentet El Rey, det samme som i Aaret 1808 var her i Danmark. Han skulde være kommen i Strid med en fornem spansk Adelsmand, som han havde dræbt i en Duel, hvorpaa han var flygtet med sin Gemalinde til Jylland. Han var rig, hed det sig. Dengang Vesterhavet sidst gik over Døren, oppe i Vensyssel og Salling Land, gav han alene for sin Deel to hundrede Rigsdaler til de Bandlidte, og det var næsten ligesaa meget som hele Sognet tilsammen kunde overkomme at udrede. Man beklagede blot, at han levede saa ensomt og skyeede al selskabelig Dmgang.

Cardoval var en høi og noget før Mand, hans olivenbrune Hudfarve tog sig godt ud til den snehvide Knebelbart og de enkelte Lokker, som bedækkede hans Isse. Donna Laura var blind, hendes Ansigt havde noget lidende; men Træffene bare endnu Spor af fordoms Skjønhed.

Hun legede med en lille Hund, som i muntre Spring foer omkring hende, medens Cardoval røg en Cigar og betragtede Solen, der i dette Dieblik gik ned. Af og til lod han sit Blik hvile paa sin Hustru med et kjærligt Udtryk.

„Det er saa smukt at se Solen forsoinde mellem Bølgerne paa Havet. Men Deres Haand er kold, De fryser, lad mig svøbe Deres Mantilla tættere om Dem, eller skulde vi gaa ind igjen?“

„Lad os blive lidt endnu, min Ven!“ sagde hun, med en blød, fremmed Betoning, og trykkede hans Haand. „Jeg føler alt saa smukt herude, jeg er saa lykkelig her. — Der var en Tid, Lorenzo!“ sagde hun lidt efter, — „der var en Tid, da vi sad udenfor vor Bolig mellem Sjerra Ibera, ligesom iaften, og saa Solen synke ned bag Bjergene; husker De det?“

„Det er længe, meget længe siden,“ svarede Manden i en høitidelig Tone og dampede stærkere Skyer ud af Cigaren.

„Ja vist er det!“ gjentog Laura. „Men jeg husker dog saa godt, at Hyrderne blæste i Hornene for os, medens de droge forbi vor Bolig. Ah! bella Castilla! Herovre er Aftenen kold og Himlen graa, det var den aldrig der, og dog,“ vedblev hun smilende, „jeg synes undertiden, at det først var igaar vi forlode vort Fødeland. Vi flygtede jo om Natten, fordi —“

„Tænk ikke mere derpaa, Laura!“ sagde Cardoval bevæget, „vi ere dog nu tilfredse.“

„Vi ere lykkelige, Lorenzo! men hvor er Donna Manuela?“

„Hun er oppe paa Uglvig Herregaard i Besøg, hun kommer hjem iaften. Men kom, Laura! det bliver koldt og silde; lad os gaa ind.“ Laura reiste sig, og de forlode Bænken.

Da lød en Sang i Nærheden, bag den lille Tornhæf, som omgav Haven, den Gamle tog Cigaren af Munden, han lyttede, hans Træk oplivedes, hans Dine spillede, og Donna Laura saa sig forundret om, „Ah, bello Fandango!“ udbrød hun med sagte Stemme. „Cardoval! det er jo en spansk Sang.“

Nede paa Veien kom en gammel Mand fulgt af en Hund gaaende op mod Huset, det var Tateren Math Hjeil. Efterhaanden som han nærmede sig, kunde de høre Omkvædet af den spanske Folkevise, han sang.

„Min gode Mand!“ udbød Cardoval, idet han ilede hen mod Tateren og greb hans Haand. „Syng! syng den Sang om igjen.“ — Math lo stille hen for sig og betragtede de gamle Ægtefolk med et velvilligt Blik, medens han fremtog sin Skalmelodie og gjentog Sangen.

„Hvem har lært Dig denne Sang?“ spurgte Cardoval med bevæget Stemme.

Tateren svarede med de dybe og fulde Strubetoner, som vare ham egne: „Jeg har hørt den nede i det Land, hvor Bigerne synge den. Jeg er en Tater!“

„Du er da fattig, gamle Mand!“ sagde Laura venligt, „Du vil vist have Penge. Cardoval! giv ham nogle.“

„Nei, vist ikke, Señora!“ sagde Math, rystende paa Hovedet, „det var ikke derfor jeg kom; hvis De havde Dre for mig, Cardoval! vilde jeg tale med Dem, med Dem alene.“

„Vel!“ svarede Spanieren noget forundret, „vent mig et Døclik, jeg kommer!“ Han bød Donna Laura Armen og ledede hende ind i Huset; derpaa vendte han igjen tilbage til Tateren.

„Cardoval!“ begyndte Math Hjeil, med langsom Stemme, „jeg har længe ønsket at tale med Dem, nu laa jeg Dem i aften sidde her udenfor, medens jeg laa derovre i Lyngen, og jeg gif da hen til Dem.“

„Tal, Gamle! Du har glædet mig ved din Sang, eg hører.“

„Saamænd!“ meente Tateren, „jeg tænker, at jeg

maaske kunde synge Dem en Sang, som lød endnu fjernere i Deres Dren; men hvortil mange Ord, naar faa kunne gjøre det! De havde engang en Søn, Hr. Cardoval! i Førstningen De kom her i Eggen, mindes De ham?"

"Hvad vil Du sige dermed? Hvorfor taler Du om en Død?"

"Død!" gjentog Tateren og rystede paa Hovedet. "Det kunde dog være, at Tingene ikke hængte sammen som Somme fortalte; jeg siger intet for vist, men Math seer med flere Dine end sine egne, og jeg har hørt en Fugl synge en Melodi, der lød anderledes end den, som sang for Dem."

Cardoval blegnede, hans Stemme bævede, idet han bad Math om at forklare sig nærmere og vinkede ham noget længere bort fra Huset, udenfor hvilket de stode.

"Tag ikke mine Ord for andet end hvad jeg giver dem ud for," bemærkede Math, da han saae det Indtryk, de gjorde. "Jeg kommer herved for at spørge Dem, om De ikke havde noget Tegn, paa hvilket De kunde gjenfjende Deres Søn, ifald han endnu var i Live?"

"Jo vist!" svarede Cardoval heftigt, "han havde en Guldfjæde om Halsen, hvori der hang et Kors: et Arvestykke fra mine Forfædre; vort Familiervaaben var indtrykt i Laasen."

Han fortalte nu Math alt, hvad han troede der kunde lede paa Spor, og opfordrede ham flere Gange paa det indstændigste til at fortælle hvad han vidste om Sønnen. Math hørte rolig paa ham; han nikkede med tilfreds Mine til alt, hvad han hørte, men indlød sig ikke paa at meddele videre.

„Godt! godt!“ sagde han endelig, „det er altsammen saadan som jeg tænkte. Jeg maa nu forlade Dem, Herre. Der kommer Nogen; lad os skilles. Lov mig blot ikke at lade Dem forlyde med hvad vi have talt iaften, vent heller ikke formeget deraf, det er bedre intet at haabe, end haabe for vidt, som man siger. Vi tales snart ved igjen. Adios Señor!“

Math tog med disse Ord sin uldne Hue af og gik, men Spanieren blev længe staaende paa Veien og saae efter ham.

De Kommende, Tateren havde hørt, vare Manuela og Biggo. Han tog Afsked udenfor Cardovals Bolig og gik derpaa tilbage ad samme Wei, Tateren havde valgt.

„Guds Fred, min Søn!“ udbrød Math og standsede, da det unge Menneske nærmede sig. „Det er mange Dage siden jeg saae Dig, jeg har været tre Gange nede hos Kromandens, for at høre hvordan Du havde det, men Folkene sagde mig altid, at Du ikke var hjemme. Hvordan gaaer det for Dig? Du seer mørk og misfornøiet ud, det er ikke godt, Lammet maa lege, saalænge Marken er grøn.“

„Du har Ret, Gamle!“ sagde Biggo, „men Marken begynder at visne, Luften er skyfuld, det er neppe min Skyld, at jeg ikke er fornøiet som forhen.“

„Du er jo ung endnu, Du er sund og stærk, hvorfor er Du da utilfreds? Jeg kan nok tale med Dig om iltigt, jeg er gammel og har prøvet og erfaret mere end Du. Jeg har selv været ung engang, og den Tid var jeg sammefinde ilde tilmode, fordi jeg ikke vidste Besked om andet end at drive omkring ude mellem Lyngene. Jeg tænkte tidt, at naar jeg endda havde lært noget, som andre Folk, saa vilde jeg være tilfreds, og jeg fik

Nyst til at besøge de store Stæder. Jeg gif hen mod
 Byen en Aftenstund og skjulte mig i en Kornmark.
 Da det blev Nat, listede jeg mig ind ad Porten. Jeg
 gjennemstrefede Gaderne og glædede mig over de store
 Huse og den Mængde Lys. Vægternes Synge, Bognenes
 Raslen, alting gjorde et eget Indtryk paa mig. Men
 jeg mødte ogsaa nedslaaede Ansigter, jeg saa Armod og
 Usselhed, meer deraf end nogenfinde før; Spillere og
 Berusede dreve om uden Huusly. — Dog, det jeg her
 fortæller er ikke noget nyt for Dig. — Saa fornåm jeg
 nok, at jeg havde taget feil, Folkene der vare ikke lykkeligere end jeg. Mod Morgenstunden vilde jeg igjen for-
 lade Byen, da der pludseligt blev stor Larm i Gaden,
 jeg gif igjennem. Der var gjort Indbrud. Vægterne
 stimlede sammen og peb i nogle smaa Fløiter, de havde
 om Halsen. Tyven undslap alligevel, men jeg blev greben
 og straffet for hans Forseelse. Det baadede mig ikke, at
 jeg fortalte Dommeren, hvordan Sagen hængte sammen,
 at jeg kun vilde se mig om i Byen, han lo ad mig.
 Da jeg kom ud af Fængslet, forfulgte Gadedrengene mig,
 fastede Stene og hedsede Hunde efter mig. Jeg flygtede
 som Haren, naar Mynden jager den, langt bort fra
 Byen, jeg har aldrig været derinde siden. Jeg længtes
 efter igjen at komme sammen med vore Folk og søgte at
 finde mig i Tilskikkelsen, saaledes som den var tildeelt
 mig. Lang Tid gif hen paa den Viis. En Vinter,
 da vi vankede gjennem Viborg Amt, traf jeg paa en
 fattig Pige. Hun gif og græd og var kun ringe til-
 mode. Jeg fik at vide, at hun havde tjent hos den
 Ramsinger Herremand, han havde faret ilde med hende;
 derfor var hun løbet sin Vej fra Gaarden og havde nu
 Ingen, som hun kunde fortro sig til, da hendes Slægt-

ninge vare døde, mens hun endnu var en lille En. Næste Morgen drog hun med mig, og siden den Tid fulgte vi troligt hinanden. Hun er nu død og ligger begravet paa Heden."

Her tav Math nogle Diebliffe. Han var bevæget. Ogsaa Biggo følte sig greben af hans Fortælling.

"I tredive Aar hjalp vi hinanden at bære hvad der mødte os," begyndte han igjen, "Verden foragtede os, men vi brød os ikke om den. Herude lyfte Guds Sol og den blaa Himmel saa fredsomt og kjønt for mig, her tyktes mig at jeg var Herre. Jeg kan hverken skrive eller læse, men jeg har mange Gange takket Gudfader for at jeg blev en simpel og ulærd Mand, han vidste dog bedst hvad der var mig tjenligt."

"Du har ikke ret forstaaet mig, Math!" sagde Biggo, idet han betragtede den Gamle med et kjærligt Blik. "Det er det Liv, jeg her fører, som gjør mig ilde tilmode, jeg kan ikke ret finde mig deri. Dengang jeg tumlede mig derovre, som jeg forleden fortalte Dig, i Kamp og Farer, var jeg munter og lykkelig, da havde jeg ingen Tid til at tænke paa hvor alene jeg staaer i Verden, som en vildfarende Fugl, de Gamle jog ud af Reden."

"Sandt nok!" svarede Hedemanden, "men manges Fugl fandt dog sin Rede igjen, det kunde jo gaa Dig ligesaa, min Søn! hvis ikke, saa gjør som Fuglen, Du taler om, søg Dig et nyt Hjem, en Mage, og byg Dig selv en Rede og glem den gamle. Jeg kan ikke ret forklare mig, men Du forstaaer vel hvad jeg mener. Mig tykkes, at Du alt har begyndt at følge mit Raad," tilføiede han efter en lille Paase, med et siffigt Smil. "Du spadserer saa ofte med Spaniolens Datter gjennem

Geben, og saavidt jeg kan mærke tale I hverken om Lust eller Hav."

"Nu tager Du igjen feil!" svarede Biggo leende, „dersom Du troer at jeg og Frøken Cardoval —"

"Nei, nei, Vorherre velsigne Dig!" raabte Tateren og lagde sin Haand paa Biggos Arm. „Jeg tænkte det nok, Du holder af den kjønne, venlige Frøken paa Uglvig, Du elsker ikke de Spaniskes Datter; gjør Du vel?"

"Du spørger mig saa indtrængende, som om Du havde særdeles Grund dertil."

"Na nei!" sagde Math, idet han faldt tilbage i den forrige rolige Tone; „det var saadan blot en Mening, — jeg synes ikke I To passe for hinanden, det er det hele!"

"Seer jeg ret!" tog Tateren lidt efter tilorde, saa gaaer dernebe paa Strandby Sti En, som jeg nok vilde skifte et Par Ord med. Guds Fred med Dig!"

Math trykkede Biggo i Haanden og gif derpaa ned ad Stien.

Han stod et Dieblis stille og udstødte derpaa en underlig, langtrukken Tone, lig et Hjeilekfrig. Ved denne Lyd vendte Den, der gif forud paa Stien, sig hurtigt om, og da han saae Math, gif han tilbage. Det var Simon Spillemand. Der var noget forlegent og frygtomt i hans Ansigt de første Diebliske han stod for Math, men han beherskede sig og ventede paa at Tateren skulde tiltale ham.

"Hør Simon!" sagde Math alvorlig, „Du har nu længe opholdt mig med tomme Løfter, lad mig engang faae Ende paa den Sag med Kjæden. Du maa skaffe den tilveie. Hvor har Du gjort af den?"

"Du har farligt Hastværk med den!" sagde Simon

i en fortrædelig Tone, „hvad kommer Barnet og Kjæden Dig ved? Du har da vel aldrig ifinde at aabenbare noget derom til Spaniolerne eller fortælle dem hvordan deres Søn forsvandt?”

„Og hvis jeg gjorde det! hvad saa?”

„Math!” raabte Spillemanden, og hans Dine blinkede, medens Haanden famlede under Koften, „hvis Du tænkte det, hvis Du forraadte mig, saa fortjente Du —”

„Tal ikke saa høit!” afbrød Math ham med Kulde, „og lad kun din Kniv sidde i Ro, jeg har ogsaa et Stykke Jern hos mig og forstaaer at haandtere det bedre end Du, naar det kommer til Stykket. Hvad Drengen angaaer, saa skal Du blive ganske udenfor, naar Du blot bringer mig Kjæden. Skylden skal jeg nok tage paa mig.”

„Og hvad vil Spaniolen saa give Dig for din Umage? jeg synes vi To idetmindste burde dele Profitten, siden det dog var mig, som stjal Ungen. Jeg kunde jo ligesaa godt selv gaa hen og fortælle dem det hele, hvis jeg vilde.”

„Og hvem vilde Du nævne som deres Søn?” spurgte Math med en vis Ivrighed, „kan Du udpege det Barn i vor Stamme, som Du holder for Spaniolernes? Det er jo lang Tid siden Du drog omkring med os.”

„Sandt nok!” svarede Spillemanden med forslagen Mine, „men Simon Smælen er snu som en Ræv. Uan er de Spaniskes Søn! og jeg veed mere endnu: Drengen er forliebt i sin egen Søster, jeg har seet ham liste sig efter hende herude i Heden, naar hun ved Aftenstid gif hjem fra Herregaarden. Jeg har seet ham

lure ved deres Huus om Natten, saalænge han kunde høre hendes Stemme eller se et Glimt af hende indenfor Vinduet. Ikke sandt, Math! jeg har gjættet rigtigt?"

„Det har Du,“ svarede Tateren med et Nif, „men tal ikke derom til Nogen. Den stakkels Dreng! jeg veed hvordan det hænger sammen med ham, han sørger og er i et ringe Lune, og det er meest af den Grund, jeg ynkes over ham og har besluttet at føre ham tilbage til sin Slægt. Nogen Belønning derfor venter jeg just ikke,“ vedblev han, „jeg vil kun gøre hvad jeg holder for min Pligt, lad mig derfor se Du skaffer Kjæden tilveie, Simon Smælen! Jeg vilde nødigt gøre mere af den Sag end jeg havde behov; der er somme Folk i vor Stamme, som ikke kunne taale at høre dit Navn nævne; hvis de fik at vide hvem det var, som ifjor Vinter hjalp Fogden at finde Bei, dengang de gjorde Jagt paa os, saa vilde det se galt ud med Dig. Du fjender dem.“

„Og hvem tør sige, at jeg har spillet Forræder mod Jer?“ raabte Simon haanligt, „der er Ingen, som kan bevise det.“

„Jeg veed Du har gjort det,“ sagde Math, „og Quan har hørt Dig tale med Rettens Folk, tænk paa det, Spillemand!“

Den Gamle vendte sig om, sløitede ad sin Hund og gik tilbage igjennem Heden hen mod den Kant, hvor sorte Mose laa, men Simon blev en Tidlang staaende.

„Gid al Ulykke times mig!“ mumlede han lidt efter, „hvis jeg skaffer denne Kjæde tilveie, selv om jeg kunde det. Og Quan! — han har angivet mig, han har fortalt Math hvad han saae den Aften. — Ha! ha! godt, Quan! for Dig er der slebet en Kniv. Nu! det er i aften

at jeg skulde træffe Ben nede ved Stranden, han venter mig kanske med gode Efterretninger.

Han gik hurtigt ned ad Veien til Strandby Fiskerleie.

VII.

Det var en smuk, stille Sommeraften. Et Stykke nedenfor Uglvig gik en Dreng og en Pige i fortrolig Samtale med hinanden. Veien, de skred hen over, slyngeede sig igjennem tykke Ellebuske og endtes efter mange Krumninger ved Diget, der omgav Herregaardens Have. Drengen havde en næsten mørkebrun Hudfarve, tykke, sorte Haar; hans Klædning udgjorde Trefjerdeparten af en Trøie, en halv Hat og et Par Beenklæder sammensat af alle mulige Farver. Han hed Duan. Pigen var Rinda, den unge Taterske, som General Bolmar havde taget til sig og lod opdrage paa Uglvig.

„Godt!“ udbød Drengen og satte sig ned under en Busk. Rinda satte sig ved Siden af ham. „Godt,“ vedblev han, „jeg er nu glad over at det gaaer Dig saa vel, men tal ogsaa lidt om den Spanske, fortæl mig hvad Manuela tager sig for; er hun fornøiet? Er hun tilfreds? Hvorfor seer hun saa vredt til mig? Hvorfor spadserer hun aldrig mere i Haven om Aftenen? Jeg har dog ligget derude hver Nat, fra Sol gik ned til Stjerner sluktes igjen, for at se efter hende. Hun vidste godt jeg var der, og at jeg holdt af hende; hun kom en Aften hen til mig bag Busken, hvor jeg laa, kaldte mig ved Navn og sagde at jeg var et godt Menneske. Nu er hun bleg og modfalden, hvad kan der være gaaet hende imod?“

„Stakkels Quan!“ sagde Rinda vemodigt, idet hun lænede sit Hoved op til hans Skulder, „Du skulde se at glemme hende. Manuela er en stor Mands Datter, hun er stolt.“

„Ja vist er hun,“ svarede Drengen med et henrykt Blik. „Hesten reiser sit Hoved, fordi Vorherre skabte den fjønnere end en Hund, og Manuela er smuk som Solen, naar den staaer op om Morgenens. Naar hun gaaer over Heden, neie alle Blomster for hende, og Lærken synger af Glæde langt høiere end før. Math Sjeil siger, at jeg ikke maa liste mig efter hende om Aftenen, men Math er gammel, han veed ikke hvordan jeg har det, hver Gang jeg seer hende.“

„Men hun reiser snart bort herfra,“ vedblev Rinda, „jeg har hørt hende sige til Alice, at hun vilde til Holsteen, og Folk sige at hun først skal giftes med Ingvors Søn, og at det er derfor Birkedommeren er kommen til Uglvig i disse Dage.“

„Hun holder ikke af Birkedommerens Søn!“ raabte Quan bestemt. „Det veed jeg, og hvis hun drog herfra, saa kunde det gjerne hændes at jeg fulgte med. Jeg vil fortælle Dig en Ting, Rinda!“ vedblev han med dæmpet Stemme, „men hvad jeg vil sige har kun Lyd for dine Øren. Jes og Simon Smælen har fortalt, at vi To ikke ere Søskende, men at jeg er de Spaniskes Søn, der er bleven stjaalen, mens jeg endnu var en lille Pusk. Jeg blev glad derover, saa var jeg jo Manuelas Broder og kunde se hende hver Dag saa meget jeg vilde, og turde tale med hende ligesom med Dig. Men da jeg fortalte det til Math, blev han vred og sagde, at det var Løgn altsammen, og at jeg ikke skulde lade mig forlyde dermed til Noget, det kunde volde ham mange

Brønderier, og saa — tys, Rinda! jeg hører Trin bag ved os. Gaa ind i Haven, det er maaske Manuela, som kommer. Godnat, lille Søster! imorgen Aften skal jeg fortælle Dig Resten."

Den unge Tater skjulte sig bag Busten, og lidt efter kom to Mænd gaaende op ad Veien. Den Ene var Simon Spillemand, den Anden en lille, før Mand, meget zirligt og smagløst flædt. De bleve staaende et Par Skridt borte fra Busten, som skjulte Qvan.

"Ja, Hr. Birkedommer!" sagde Simon og kastede speidende Blikke til alle Sider, „som jeg siger, De kan forlade Dem paa mig, jeg skal være parat imorgen ved Daggry og føre Dem ned til sorte Mose, saa sikkert og usforvarende, at Fuglene ikke skulle mærke noget, førend vi ere midt i Reden; Ingen i det hele Herred kan vide bedre Besked, jeg har jo selv engang ført min Rjæp som en Tater!"

„Hvad for noget?" spurgte Birkedommeren forundret, idet han tog sig en Pris, „har I hørt til disse Thyvefnægte, Simon?"

„Ja vel har jeg det!" svarede Spillemanden med Selvfølelse, „men det er længe siden, jeg blev snart tjet af det omflakkende Liv, de førte, saa lagde jeg mig en Kone til og byggede en lille Kønne nede ved Strandby; det gif kun smaat for os i mange Aar, men saa var Vorherre saa god at sende os en dygtig Ildebrand, som De nok har hørt tale om, og det hjalp os paa Benene."

„Jeg forstaaer Dig," smaalø Ingvor, „naa godt! Du indfinder Dig altsaa i Nærheden af Uglovig imorgen tidlig og blander Dig mellem Betjentene. Du kan stole paa det jeg før lovede Dig, men vær tavs! tal ikke et Muf derom til Nogen. Hører Du!"

„Vorherre bevares!“ forsikrede Spillemanden høitideligt, „hvor kan De tro det? En gammel Fugl kender nok Avner fra Korn, min Tunge er død for alle Andre end Dem.“

De skiltes.

„Se saa!“ mumlede Spillemanden fornøiet, da han var alene. „Nu er den Sag i sin Orden. Naar Math bliver sat fast, er jeg fri for hans Blageri om den Rjæde, han altid snaffer om, og Quan maa for mig være de Spankes Søn, til Stjernerne falde fra Himlen. Ingen taler et Ord om hvem der stjal ham fra Forældrene.“

Taterdrengen havde fra sit Skjul hørt hvert Ord, Birkedommeren og Simon talte sammen. Han indsaae hvor vigtig denne Opdagelse var, og den Fare som truede hans Stamme. Da Simon, efterat Ingvor var gaaet, endnu blev staaende som om han ventede Nogen, besluttede Drengen i Tillid til sin Hurtighed at fly, for at bringe Underretning om hvad der forestod Beboerne af sorte Mose den næste Morgen; men han maatte forbi Simon, thi paa den anden Side dannede Buskene et tæt og uigjennemtrængeligt Hegn. Sagte reiste han sig, bøiede Grenene tilside og foer med et rasft Spring ud paa Veien. Men Simon havde været agtsommere end Drengen tænkte. Han hørte Lovet rasle, lyttede og saa det dunkle Omrids af Taterdrengens Skikkelse bag Ellebusken, endnu førend han foer ham forbi. Han troede strax at det maatte være Quan, og indsaae Følgerne, naar han undslap og røbede Samtalen med Birkedommeren. Idet Quan sprang frem, kastede Spillemanden sine Træsko, tog en lille, spids Kniv op af Lommen og foer afsted efter ham. Begge løb en Tidlang. Omfider mærkede Drengen at Kræfterne aftog; han stod stille et Dieblit,

drog Beiret dybt og sank ned under en tyk, løvrig Buss. Simon saae det, han udstødte et Glædesffrig og traadte hen til ham.

„Hvad vil Du mig, Simon?“ spurgte Quan, idet han afkræftet og aandeløs reiste sig. „Hvorfor forfølger Du mig?“

„Det skal jeg strax sige Dig, min Unge!“ svarede Spillemanden, greb Drengen om Livet og løftede sin Arm for at støde Kniven i hans Bryst, men i det samme knugede Quan sig sammen, bukkede sig og undveg sin Fjende med et behændigt Tag. Nu vidste han hvad der forestod ham, hans Liv var afhængigt af hans Hurtighed. Atter løb han, hurtigere og hurtigere, og løste Bæltet, som holdt Trøien sammen, for uhindret at trække Beiret. Han havde naaet Enden af Krattet, og en bred Grøft standfede hans Skridt, Simon var tæt ved ham; Quan traadte tilbage, og med et Sæt sprang han over, men paa Grøftkanten tørnede hans Fod mod en gammel Bropæl, han faldt og udstødte et dumpt Smertesffrig. Simon var ligeledes kommen over og stod nu for den ulykkelige Dreng.

„Hvorfor løb Du?“ spurgte han med et lumst Grin; „Hørte Du kanske hvad jeg talte med Birkedommeren? Ikke sandt! Du hørte det, og nu vilde Du give Math Underretning derom, for at de sorte Taterhunde inat skulde komme til Strandby og skære mig Hjertet ud af Livet, mens jeg sov?“

„Jeg har intet hørt!“ svarede Quan og bævede tilbage for det Blif, hvormed den Anden betragtede ham. „Jeg var inde i Uglvig Have og løb fordi jeg frngtede Du havde seet mig.“

„Du lyver, Quan!“ raabte Simon, „jeg veed det,

men kom nu, Dreng! jeg har ikke Stunder til at tale længer med Dig."

Med disse Ord løstede han ham paa sine Skuldre og stod nogle Minuter stille ved Græsten, som tvivlraadig om hvad han skulde gjøre, derpaa gik han videre og kom til en straataæffet Hytte, som Tjenestepigerne paa Uglvig brugte til Vasserhuus.

"Her kan Du sidde for det første!" sagde han efter et længere Ophold, idet han lukkede Døren op og lagde Quan ned paa en Bankeskammel. "Inat skal Du ikke sladre af Skole eller drive omkring som en Flagermuus ved Spaniolernes Huus. Og imorgen, Quan!" vedblev han, medens han omhyggelig tilstængede Døren udenfor, "imorgen Aften, eller kanske imorgen tidlig, kommer jeg igjen, vi ville da tales nærmere ved, og Du skal faa Resten af dit Livs Historie at vide."

Der var samme Aften Selskab paa Herregaarden. Man spillede Kort. Ved et Bord i et Hjørne af Salen sad General Bolmar, Præsten, Herredsfoged Ingvor og Jeremias Skolemester. Medens nu Kortene faldt, talte man om forskjellige Ting. Ogsaa Varner kom paa Bane.

"Hvor er egentlig denne Hr. Varner fra?" spurgte Herredsfogden.

"Hvor kommer Vinden fra?" gjenmælede Jeremias, som havde fattet Uvillie til Wiggo, fordi denne engang havde affærdiget ham kort, da han søgte at udforske ham om hans Person. "Ingen kjender ham! han kom hertil i Foraaret som Bildgæssene og skaffede sig Udgang til min Belynders Familie, skjøndt han derfor gjerne kan være en Vagabond, thi Arret i hans Ansigt er virkelig et meget tveetydigt Skildt."

„Han være hvem han vil,“ bemærkede Generalen, „saa er han min Gæst i aften, og derfor skal I bære Respekt for ham, Jeremias! forstaaer I? I er i Forhaanden, spil ud og ti stille!“

„Meget sandt,“ svarede Skolemesteren, „han er Deres Naades Gæst, men desuagtet kan han gjerne være alt det jeg sagde om ham, De erindrer nok hvad vor Hr. Søn forleden tilskrev os: intet Menneske, meente han, ikke den Allerklogeste kunde se en Anden længere end til Tænderne.“

Den sidste Bending var et Drakelsprog for Generalen, han tav stille.

„Man burde dog føle den Karl en Smule paa Tænderne!“ tog Herredsfogden igjen tilorde med vigtig Mine, idet han rettede paa sit Kalvekryds. „Generalen skulde tage ham i Skole ved Leilighed og spørge ham hvem han er, eller hvis De ønsker det, saa er jeg i Kraft af mit Embede meget redebon dertil.“

„Na, lad det fare, Hr. Foged!“ afbrød Volmar ham. „Det vilde gjøre for megen Opsigt; jeg har selv flere Gange haft ifinde at udbede mig en Samtale med Hr. Barner desangaaende, Capitain Dahl har fortalt mig adskilligt om ham. Hvis noget af det Jeremias sagde skulde være sandt, saa skal — Men vi ville ikke haabe det, hører I, Jeremias! det ville vi ikke, siger jeg, og dermed Basta!“

Den store Have, som strakte sig omkring Uglovig, var smukt oplyst. Lamper og farvede Papirsløgter fastede et broget Skær over Trærnes og Buskenes lysgrønne Løv. De unge Damer havde forladt de kvalme Sale for at nyde den stille Sommeraften i Haven.

Ogsaa Viggo var gaaet derned. En mørk Stemning

hvilede over ham den Aften og bragte ham til at søge Ensomhed. Han satte sig i et Lysthuus og lyttede til den jublende Latter og Munterhed, som lød omkring ham. Da raslede det i Løvet fra den nærmeste Gang, lette Fodtrin hørtes, og en nydelig Skikkelse ilede hoppende hen mod Lysthuset. Det var Alice, der med blussende Kinder stod for Indgangen.

„Ah!“ udbød hun, „Gr. Varner! De her? Altid træffer man Dem paa Steder, hvor De ikke hører hjemme. Kom ned til Runddelen med os, vi skulde nok faa Dem munter, kan De tro; eller hvis De ikke sætter Pris paa vort Selskab, saa bliv, jeg vil ofre Dem nogle Minuter her, og De fortæller mig da hvad De flere Gange har lovet — De veed nok — Historien om vort tidligere Bekjendtskab; Deres hemmelighedsfulde Ord hin Aften ved Bondebryllupet have kostet mit stakkels Hoved meget Bryderi, uden at det dog er lykkedes mig at finde ud af dem.“

„Det er ganske naturligt, Frøken Bolmar, at De ikke mindes mig fra den Tid, jeg sigter til. Saa Ord ville alligevel opklare alt: Grindrer De Taterdrengen fra Randelev?“

„Hvorledes?“ udbød Alice og saa paa ham med Udtrykket af den høieste Forundring. „Den lille, brune Viggo og De —? Men saa fortæl, fortæl dog, Varner!“ udbød hun fuld af Forventning og satte sig ned paa Bænken hos ham.

„Præsten i Randelev,“ vedblev Viggo, „fandt ved Vintertid en Taterdreng forkommen af Kulde i Sneen, da han en Eftermiddag vendte hjem fra Kirken. Han tog ham med sig og opdrog ham hjemme i sit Huus.

Med utrættelig Iver paatog han sig at undervise ham og bibringe ham de Kundskaber, der skulde sikre ham et anstændigt Udkomme i Fremtiden. Drengen var af en vild Natur, kunde ikke finde sig i den stille Ensformighed hos Præsten. Han kunde vel være henved otte Aar, da han kom til ham, og det ubundne, eventyrlige Liv, han hidtil havde ført, var ikke blevet uden Virkning paa hans Karakter. En vis ubestemt Trang til igjen at komme ud i Verden gjærede stedse i hans Indre, han var en fangen Fugl, der med Mindet om en tidligere Frihed følte sig ulykkelig i Buret, han prøvede flere Gange paa at undvige. Imidlertid bar Præstens Undervisning gode Frugter, han dannede Drengens Aand, dog endnu mere end Præsten, bidrog et andet Væsen dertil. De forstaaer mig, Frøken Alice! det er vel ikke noget nyt, jeg her fortæller Dem, men tillad mig at tilbagefalde de Følelser, som dengang bevægede mit Bryst. — Tæt ved Præstegaarden laa Herregaarden Rendal, der boede hun, den Eneste der tog sig af den Forladte, og om hun end ikke altid forstod ham, saa stødte hun ham dog aldrig tilbage. Fra nu af var hans Væsen forandret, han læste og lærte hurtigt, thi Lønnen for hans Flid var at han desto tidligere fik Lov til at søge sin Legeplads og hende, som bragte enhver Tanke om Flugt, enhver vild og stormende Følelse i hans Bryst til Tavshed. Præsten saae det og studsede over de Fremskridt, Drengen gjorde, og da han var Lærer for begge, bragte han sin Elev sammen med den lille, velgjørende Engel. Saaledes hengik to Aar. Denne Tid var for lykkelig til at kunne vedvare, den var forbi, da Deres Fader kaldte Dem hjem. De forlod Rendal, og Drengen stod mere alene end før. Hans slumrende Lyst til Frihed

vaagne de paany, han var fløv og følesløs for alt omkring sig. Næst efter blev han konfirmeret, og samme Eftermiddag forsvandt han. Han var vel atter fri, atter mellem sine tidligere Omgivelser, men ikke lykkelig. Kort efter forlod han Taterne og gif sin egen Vej. Jeg har nu fortalt Dem det væsentligste af mit Livs Historie. Jeg er Taterdrengen fra Randelev!"

"Og saa, og saa — Varner!" udbrød Alice heftig, "fortæl mig alt!"

"Det øvrige!" sagde Varner alvorligt, "var en næsten uafbrudt Række af Møisommeligheder og Farer, en Higen uden Maal og Hensigt. Jeg længtes igjen efter Danmark og kom hertil for at spørge to blaa Dine om de endnu mindedes mig; — tør Tater sønnen vedblive at regne sig blandt Deres Venner, Frøken?" spurgte han lidenskabeligt og greb hendes Haand.

"Kan De tvivle derom, min gode Viggo?" svarede hun med et mildt Blik. "Jeg har ofte tænkt paa Dem, og hver Gang dvælede jeg med Glæde ved den svundne Tid, men gjenkjende Dem, det kunde jeg ikke."

I dette Dieblis lød høirostede Stemmer, man nævnte Alices Navn.

"Jeg maa nu gaa!" sagde Alice, idet hun reiste sig, "man søger efter mig. Jeg længes meget efter en Leilighed til at tale med Dem om de gamle Dage i Randelev. Mine Veninder vente, og De veed nok —" Hun forlod Lyshuset, ogsaa Viggo gif bort. Lidt senere bleve Grenene paa en Spireabuss, bag Bænken, de havde fiddet paa, høiede tilbage. En høi, kvindelig Figur kom tilsynne, saa sig forsigtig om og forsvandt paa den modsatte Side. Hun var bleg, og hendes sorte Dine flammede. Hun udstødte et svagt Suk og ilede bort.

Nogle Mile fra Uglvig ligger den tidligere omtalte sorte Mose paa et Strøg, der sjældent besøgtes af Bønderne, hvor Diet, saa langt det kunde naa, kun mødte Himmel og Jord, og hvor intet Huus, intet Tegn til Dyrkning kom tilsyne. I denne Egn havde Taterne boet uforstyrret i mange Aar. Det aabne Jordsmon lod dem itide opdage enhver Fare; det høie Lyng gav dem utallige Skjulesteder, og de Faa, som kjendte disse, vare enten i Ledtog med dem eller frygtede dem.

Der var, som allerede bemærket, midt i Mosen en lille, Lyngbegroet Ø, hvorpaa der fandtes nogle sammenfunktne Ræmpehøie, imellem hvilke Jordhytter vare reiste. I de forreste af disse laa bestandigt nogle store Hunde, som advarede Taterne, naar Fremmede nærmede sig Den, til hvilken en Række store Kampestenene førte over fra Heden.

Morgenen efter Selskabet paa Herregaarden herskede en usædvanlig Bevægelse overalt i Mosen. Det var i Daggrøt; en enkelt Stjerne blinkede endnu paa den vestlige Himmel, medens Skyerne i Øst antog en svag, rødlig Tone nede paa Horizonten. En flam Taage dampede op af Heden, Fuglene slumrede endnu. Vilde, sodbrune Skikkelser snege sig om mellem Høiene, og af og til hørtes en dæmpet Brummen fra Hundene, som holdt Vagt ved Overgangen. Paa den modsatte Bred af Den stode Grupper af Kvinder og Børn og ventede, medens Mændene vadede frem og tilbage igjennem Dyndet og efterhaanden landsatte dem paa den anden Side af Mosen. Da Alle vare komne over, kastede hele Hoben, Mænd og Kvinder, bedrøvede Blikke tilbage til Stedet, de maatte forlade, og droge hver sin Vej ind ad Heden til, hvor de snart forsvandt i Lyngen mellem

Ræmpehøie og Klynstabler. Saaledes gik Tiden, til Solen kom frem; Den var næsten forladt, da Hundene pludseligt udstødte en lang, vedholdende Tuden. De enkelte Tilbageblevne saae sig uroligt om og opdagede nu nede paa Veien, som førte fra Strandby og Uglovig, en Mennekkemasse, som bevægede sig hen mod Mosen.

Efter en kort Raadslagning trak de sig derpaa tilbage til de længstbortliggende Hytter paa Den. Det var Herredsfoged Ingvor, der ledsaget af bevæbnede Bønder, Retsbetjente og Stokkemænd, drog ud for at fange Taterne. Beviseren Simon Spillemand gik midt i Klyngen. Tidlig i Daggrøet havde han nemlig forladt sin Hytte og var ileet til Vasserhuset, i hvilket han den foregaaende Aften havde indespærret Qvan, men dette havde han fundet tomt, og oppe i Taget et Hul, hvorigjennem Drengen maatte have frelst sig.

Saa snart Fogden var ankommen til Stedet, lod han Mosen indeslutte af sine Folk og skred derpaa, ledsaget af flere haandfaste Karle, ud paa Stenene, som førte over til Den. Her var alt stille og roligt; kun af og til lød en dæmpet, huul Brummen fra de tvende forreste Hytter. Da Ingvor og hans Ledsgere satte Foden paa Den, fore to langhaarede Hunde med et Hyl ind paa dem. Karlene trak sig hurtigt tilbage paa Stenene. Ingvor vilde gjøre ligesaa, men gled ud og sank ned i Dyndet. I det samme stak nogle mørke Skiffelser Hovederne ud af Hytterne og sloge en skingrende Latter op. To Skytter fra Uglovig havde imidlertid nedlagt Hundene. Udgangen til Den var saaledes fri, og Ingvors Folk ilede over paa den. Da de tilbageblevne Tater saae dem komme, styrtede de ud i Mosen og vadede over til den modsatte Side. Her bleve de

modtagne af de opstillede Bønder, der løftede deres Høforke og Pleiler imod dem. Taterne grebe til deres Knive og søgte en Udvei til Flugt, men kunde intet udrette mod Mængden. De bleve overmandede og grebne. Ingvor var imidlertid bleven hjulpen op af Mosen; han kom til, da man var ifærd med at binde den Sidste af Taterne. Et hoverende Smil spillede om hans Læber og tirrede Tateren til at gjøre et Forsøg paa at undslippe. Han sprængte Rebene, de havde lagt om hans Arme, udstødte et Strig og foer ind paa Fogden; en Bonde saa det og slog efter Tateren, men denne vendte sig rask om, løftede Armen mod Bonden og borede ham Kniven i Brystet; med et Spring var han udenfor Kredsen og strax efter sine Forsølgere af Synne.

Den følgende Aften gif Manuela op paa Uglvig for at tage Afsked med Generalens, fordi hun skulde gjøre en Reise sønderpaa. Uden at angive nogen Grund havde hun pludselig faaet Lyst til at besøge en Veninde, der boede i en By i Holsteen, og besluttet at tage dertil med Pilen, som netop laa klar til at gaa ud paa en af dens sædvanlige Ture. Der var i den senere Tid foregaaet en paafaldende Forandring med Manuela; hun var bleven heftig og pirrelig. Selv Alice led under Udbruddet af hendes Luner og saa med en smertelig Følelse, at Forholdet mellem dem efterhaanden var følnet.

Paa Tilbageveien gennem Haven mødte Manuela Taterdrengen. Han traadte hurtigt hen til hende.

„Godt at Du kom,“ udbrød hun; „har Du gjort hvad jeg bad Dig om? Har Du seet og hørt dem?“

„Det er som De troede,“ svarede Drengen, „den Fremmede holder af Frøkenen. Han tænker paa hende,

han kysser hendes Haand og taler saa kjønt til hende, naar de spadserer sammen. Jeg har seet det."

Manuela tav og saae stift paa Drengen. Derpaa vendte hun sig fra ham og gik ud af Haven.

Nogle Dage senere laa et ungt Menneſke henstrakt paa Stranden ved Slæbestedet, hvor Jagter og andre Smaafartøier pleiede at lægge op for at indtage deres Ladninger. Han støttede sit Hoved i begge Hænderne og stirrede ud over Havet. Han saae Pilen i det fjerne for fulde Seil og vedblev at følge den med Øinene, til Fartøiet forsvandt i Taagen. Han græd. Det var Tateren Duan, der saae Manuela reise bort.

VIII.

I et mørkt Veir, ud paa Aftenen, skred en ensom Vandbringsmand hen over den sandede Hedeflade, som ligger mellem Hjerting og Varde. Man kunde se paa denne Mands kraftige og hurtige Skridt, at han havde tilbragt sin Ungdom med at streife om fra et Sted til et andet, men hvad han egentlig var, det skulde man have ondt ved at sige. Hans simple, graa Badmels Klædning saae fredelig nok ud, men det mørke, solbrændte Ansigt, som kiggede frem under en stor og laaden Ratteskinds Hue, hans lange, uklippede, graa Haar, Bassenbart og Skæg, den tykke Knippelstok, han førte i Haanden, og som langt bedre syntes at passe til et Angrebsvaaben end til Støtte, gav ham noget fremmed og eventyrligt. Foran ham gik en Bulbider, belæst med en temmelig stor Tværsej, af hvilken endeel uldne Tøier stak frem. Dyret lod ikke til at være synderlig for denne Byrde,

det lagde sig flere Gange ned i Sandet og betragtede sin Herre, men saasnart denne hævede Stokken eller mumlede et Ord, reiste det sig strax igjen og gik videre. Saavidt man kunde se, maatte Manden have tilbagelagt et temmelig langt Stykke Veie den Dag, hans Klædning var støvet, og han tørrede sig flere Gange Sveden af Panden; alligevel skred han hurtig fremad. Lang Tid havde han saaledes vandret uden at agte paa Omgivelserne og, som det lod til, temmelig fordybet i sine Tanker, da han pludselig blev afbrudt ved et kraftigt og skingrende „Gudsfred,“ som lød ovre fra Lyngen paa den anden Side Landeveien. Den Reisende vendte sig overrasket mod Stedet, hvorfra Lyden kom, og saae en Mand ligge magelig udstrakt i Græsset, ifærd med at nyde sin Aftensmad.

„Sei Du! Landsmand!“ vedblev denne, idet han holdt en lille Flaske iveiret, „kom herover, hvis Du lyfter et Par Draaber til at holde Sjæl og Legem sammen med i denne forbandede Dis. Siden kunne vi følges et Stykke hen ad Veien!“

„Na ja! hvorfor ikke det,“ svarede den Første og betragtede den Fremmede med et skarpt og speidende Blik; han sloitede ad sin Hund og satte sig hen i Lyngen ved Siden af ham.

Den Fremmede var en lang, bredskuldret Person, iført en gammel Dragonuniform og med et særdeles frigeristt Ansyn, der foruden en stor Knebelbart tillige var betegnet med et dybt Ar, som løb ned over den venstre Kind.

„Jeg skulde vel ikke tage synderlig feil, naar jeg meente at I var en mandig Krigsmand,“ udbrod han og tog Bægeret, som den Ubekjendte bød ham. „Jeres

Belgaaende! Saavidt jeg seer, hører I nok til Kongens Folk?"

"Jeg har hørt til dem!" svarede den Anden med synlig Tilfredshed og strøg sin Knebelbart, "men det er en Stund siden, for ikke at lyve! med saadan et duer man ikke længer for Tjenesten!" Og hermed pegede han paa et Træbeen, der laa ved hans Side i Græsset.

"Jh, sy! det er jo et Træbeen!" raabte den Reisende forundret. "Naa! I har nok været med, hvor det gik til for Alvor?"

"Saamænd!" ytrede Invaliden med Eftertryk, "det kan Du lide paa. Dette Been skriver sig fra Anno 13, og hvis Du har hørt Tale om Bataillen ved Sehested, saa har man nok ogsaa fortalt Dig, at der var en Mand med, som hed Martin Brasborg, Corporal ved andet Jydske. For ikke at lyve! er det mig."

"Det skulde jeg vel tro at have hørt," tog Vandbringsmanden til orde med et fiffigt Smil, "der er jo trykt en heel Bise om dette gruelige Manddrab!"

"Na Bagatel med Bisen!" afbrød Krigsmanden ham, "deri staaer intet om mig; men hjælp mig nu at spænde Benet over Stumpen, Kammerat! Lad os komme paa Marschen igjen, saa skal jeg forforte Dig Veien ved at fortælle lidt om denne Begivenhed."

Den Reisende hjalp ham Benet paa og beredte sig til igjen at fortsætte sin Vandring, efterat have taget et Stykke Brød op af Lommen og bræffet det itu til Hunden.

"Guds Død! fikken et deiligt Bæst, Du der fører med Dig, Kammerat!" raabte Krigsmanden, der først i dette Dieblis lagde Mærke til Dyret. "Den seer jo livagtig ud som en Rosakhest!"

„Slet saa stor er den vel ikke,“ svarede Eiermanden leende, „lad være der just ikke gives ret mange Hunde heromkring, der er bedre ved Magt end den!“

„Ja, da har jeg saa Gu' seet Rosatheste, for ikke at lyve, der ikke vare over en Tomme høiere end denne Hund. Og hvad er det saa for en Mængde Pakker, Du læsfer paa det arme Dyr? det er jo syndig gjort!“

„Karo maa slide for Føden ligesaa vel som jeg selv,“ var Svaret. „J kan vel se, Hr. Corporal, at jeg ikke er andet end en stakkels Hofekræmmer, der driver omkring fra By til By, med et Par Dufin Vanter, Hoser og saadant lidt Pilleri.“

„Du er mig Fanden til Hofekræmmer, Du!“ meente Corporalen i godmodig Spøg, „jeg vilde snarere holdt Dig for en af Frisolkene eller Natmændene derude fra Timiansegnen.“

„Saamænd!“ sagde Hofekræmmeren leende, „J er ikke den Første, der har troet det om mig! Men Børherre bevares! saa galt er det da heller ikke.“

„Naa, naa, Kammerat! jeg troer Dig gjerne,“ sagde Krigsmanden, „det var ogsaa blot saadan kun min Spøg; fiden vi just tale om Hunde, saa falder det mig ind, at jeg længe har ønsket saadan et stort og stærkt Dyr, som denne seer ud til at være; hvad tyffes Du om jeg bød Dig en halv Species for den?“

„Jeg vil ikke gjerne skille mig ved min Hund,“ sagde Hofekræmmeren, „den gjør megen Nytte paa mine Vandringer. Karo er paapassende med hvad man betroer den, som en Gjerrig over sin Skat; prøv blot at nappe efter Tværsækken.“

„Netop derfor kunde jeg have Lyst til den,“ gjemte mælede Invaliden. „Seer Du! dengang jeg kom ud

fra Lazarethet, med et Been mindre end jeg gif derind, satte de mig til at være Fangevogter oppe i Varde — hvad synes Du? Det er en prægtig Belønning for en gammel Krigsmand, der uden at lyve har vadet i Fjendeblood til over Knæerne og staaet for en Kugleregn i flere hundrede Batailler, saa ligegyldig, som om det kunde være en Hagelbyge i Høstveir."

"Hvad for noget?" spurgte Hofestræmmeren nysgjerrig. "J er altsaa Fangevogter i Varde?"

"Retop!" vedblev den Anden. "Ja, Du har vel Grund til at studse, min Broer! men det er nu engang ikke anderledes her i Verden."

"Saa kan J da sige mig, om det er sandt, hvad Kromanden nede i Solberg fortalte iafles, at Justitien havde fanget alle Jyllands Tater for nogle Dage siden? Jeg blev saa ilter derover, for sandt at sige, den Slags Folk har jeg altid havt et Horn i Siden paa."

"Ja, seer Du, Kammerat!" tog Fangevogteren med vigtig Mine tilorde, "hvis Jyllands Tater kun vare fire i Tallet, saa har Kromanden Ret, for saamange have vi nede i Gullet. Den Sidste, vi fik fat paa iforgaars, er kun en Dreng, og alligevel siger man, han har undlivet et Menneske, hvad synes Du?"

"Gud fri og bevares!" udbrød Hofestræmmeren forfrækket, "fortæl mig lidt derom, kjære Hr. Corporal!"

"Fanden veed hvordan det i Grunden hænger sammen!" vedblev han med Træbenet, "for ikke at lyve! saa har vi endnu ingen Stunder havt til at tage Krabaten i Forhør. Hele Arresten er besat i denne Tid med saadant Paf!"

"Men mig synes at Gantypene ofte maatte smutte bort," bemærkede den enfoldige Strømpestræmmer, i en

ligegyldig Tone, „det maa ikke være saa lige en Sag at passe paa den Mængde Hallunker!“

„Paa det Lav!“ gjenmælede Justitiens Tjener. „Derfor er man ingen Bogfinke, min Broer! man seer Knægtene i Sømmene, og desforuden har jeg hjemme et Dyr, Mage til din der; jeg troer næsten den er en halv Alen høiere; selv Fanden turde ikke binde an med den.“

„Ja hvad det angaaer,“ meente Kræmmeren med et listigt Smil, „saa kommer det farligt an paa Haandelag i flige Dele; jeg har kjendt en Mand engang, som kunde knubse enhver Hund, saadan at den ikke turde give et Kny fra sig.“

„Den Karl gad jeg seet paa,“ sagde Fogden, „han maa ikke have været til at putte i Lommen; imidlertid, overlad mig nu dit Dyr, inden vi skilles ad, jeg staaer ved mit Bud fra før.“

„Derom ville vi snakke siden, Hr. Corporal Brasborg!“ sagde Kræmmeren, idet han løste Tværsækken af Hunden og kastede den over sin Ryg. „Hvis I lyfter, saa følg med og smag en Kommensnaps hos Niels Andersens!“

„Jeg maa have dette Dyr,“ tænkte Fangevogteren ved sig selv, „og maaske det bedre lykkes mig, naar jeg drifter den Karl paa Beltsen. — Tak, min Ven!“ sagde han høit til Kræmmeren.

De havde imidlertid naaet Varde og gik op ad Søndergade. Hofekræmmeren standsede udenfor et simpelt, men besøgt Værtshuus og opfordrede Arrestforvareren til at følge ind med. Det var endnu tidligt paa Aftenen. Værtshuset var temmelig tomt. Ved et lille Bord, i den ene Ende af Værelset, sad kun to ærbare Borgermænd, som deelte et Glas Punsch med hinanden og talte

sammen i en sagte, betænksom Tone. Hofekræmmeren satte sig ned for den lange Bordskive, som stod ved Vinduet, og efterat han havde taget et Stykke Rugbrød og en lille Knapost op af den ene Side af Tværposen, forlangte han Brændeviin og fortsatte, medens han spiste, Samtalen med Arrestforvareren, idet han villig og ofte fyldte dennes Glas.

Saaledes svandt Tiden for dem, til Vægteren udenfor raabte elleve, og da nu den gamle Krigsmand reiste sig, blev Gulv og Loft til eet for hans svømmende Blikke.

„Naa, Hofekræmmer! Bandit! Tatercapitain! eller hvad Du forresten er,“ udbød den Træbene, „vil Du saa lade mig saa Hunden, som jeg har snaffet om?“

„Saamænd vil jeg saa!“ svarede den godmodige Handelsmand uden at føle sig krænket over de udstødte Fornærmelser. „Kom nu! lad mig støtte Jer lidt, saa følges vi sammen hjem, hvor I boer, I giver mig da Pengene og beholder min Hund istedetfor.“

„Der, der!“ skreg Fogden fornøiet, idet han kastede en Solvdaler hen paa Bordet, „jeg betaler strax!“ Kræmmeren betænkte sig et Dieblis, tog derpaa Pengene og rakte den Beskænkede sin Arm, kaldte paa Hunden, hvorefter de tilsammen forlode Bærtshuset.

„I har druffet meget iaften!“ bemærkede Handelsmanden i dæmpet Tone, medens de gik ned ad Gaden, „jeg vil derfor følge Jer hjem, ikke sandt, Krigskammerat! det er det bedste? Paa den Maade gaaer ogsaa Koro godvillig med, uden at I behøver at bruge Magt.“

„Ja vist!“ gjenmælede den Beskænkede med hæst Latter. „Men hvad er det for en Vei, Du tager, Kammerat? Jeg synes Du fører mig ud af Porten igjen!“

„Lad mig blot raade,“ var Kræmmerens Svar; og medens han vedblev at fortsætte Samtalen, førte han Invaliden uformærket ud af Byen og standsede først, da de vare komne over Broen til en stor Indhegning.

„Hvad tyffes Jer om vi tog os en lille Luur her?“ udbrod han endelig og trak sin Arm ud af den Andens, „jeg mener det kunde ikke være af Veien!“

„Ja vist Du! lad os sove,“ mumlede Arrestforvareren, idet han bevidstløs tumlede om, „og Fangerne har intet Brød faaet iasten, og jeg har snydt Dig din Hund fra, og for ikke at lyve! — jeg har snydt mange — mange flere end Dig!“

Med disse Ord sank han ned i en Høstak og sov et Dieblif efter.

„Se saa!“ sagde Kræmmeren og reiste sig, idet han betragtede Vogteren med forslagte Arme. „Sov Du nu, Brorlil! saalænge Du lyfter, min Hund faaer Du ikke, jeg vilde sælge Dig mit Die, min venstre Arm, hellere end Koro; men jeg vil alligevel ikke narre Dig dine Penge fra, der har Du dem igjen!“ — Dermed stak han Solvdaleren ned i Arrestforvarerens Lomme og tog hurtigt og med et behændigt Greb de Røgler, denne havde hos sig.

Oppe i et Fangehul i Varde Raadstuebygning sad Quan lyttende, da Døren til hans Fængsel aabnedes, og Math, den gamle Hedemand, forsigtig og lydløs listede sig ind. „Vel, Quan, min Dreng! Du ventede nok ikke at se den gamle Hedefugl inden disse Vægge inat, men Maths Fod er hurtig, hans Arm er stærk, naar det gjælder om at hjælpe. Du er nu saa godt som fri, følg mig hurtigt og sagte. Naa! Du betænker Dig, kom, her er ingen Tid at spille.“

„Math!“ sagde Quan, „jeg bryder mig ikke om at være fri nu. Guds Sol skinner ikke længer for mig, min Fod er tung, de have knækket mine Binger, forstaaer Du? siden hun drog bort.“ Drengen slyngede sin Arm om den gamle Mands Hals og græd.

„Tys, tys!“ sagde Math, „fra hvilken Dag af var Quan et Kvindfolk? Du, hvem hele Smælens Stamme holder af, hvis Sang overdøvede Stormvinden, hvis Fod var hurtigere end Algerhønen, Du, den store, brune Orkens Barn, Du kunde finde Dig i at blive tilbage her i dette mørke Hul for tilfidsst at komme op til Huset i Viborg? Nei, min Dreng! følg med mig, Solen skinner endnu paa Himlen, naar Stormen er faret hen, kommer lunt Veir igjen.“ Math tog nu Quan ved Haanden, og de forlode hurtigt Fangehullet.

„Hold Lænnen tæt op til Dig,“ hviskede den Gamle, da de skrede henad Gangen, „naar vi komme ud, har jeg en Fil i Lommen til at skaffe den bort med, blot stille, stille! det gjælder at komme fra denne fordømte Hule, førend de mærke os. Mig synes Gangen var kortere; man maa have et Syn som en Rat for at kunne klare sig igjennem alle disse Kroge. Tys, Quan! hører Du Larmen nedenunder?“

I dette Dieblif lød et høit og gjennemtrængende Raab udenfor Fængslet. Der blev Støi nede i Gaarden, flere Stemmer skrede i Munden paa hverandre. Smidler-tid listede Math og Quan omkring oppe paa Gangen og søgte efter en Udgang.

„Hører Du?“ udbrød Tateren. „De prøve paa at slaa Døren ind, som fører hertil, jeg lukkede den af efter mig, da jeg gik herop; jeg er bange for vi tilfidsst ikke slippe bort.“

„Kom!“ hviskede Drengen, hvis Lyst til Frihed vaagnede. „Her er en Gjennemgang, følg efter mig! Med disse Ord bød de ind i en Sidegang, som endtes ved en Trappe til Tagloftet. Medens de steg op ad den, blev den omtalte Dør aabnet med Hæftighed.

„Vi kunne ikke slippe herfra,“ sagde Quan, „lad os vende tilbage til Fængslet.“

„Vist ikke,“ svarede Math, „der er Haab endnu. Seer Du!“ Han gik rask hen til Muren, aabnede en Luge og brød med et kraftigt Tag de rustne Jernstænger fra, tog derpaa sin Koste af, løste et langt og stærkt Reb, han havde viklet om Livet, bandt det fast til en af Spærerne i Taget og bød Quan fire sig ned af det.

„Nu min Dreng!“ hviskede han, „nu ud i Herrens Navn, hold Dig i Skyggen af Husene, naar Du kommer ned; og skulde jeg ikke følge efter, saa lad mig høre et Uglestyg, naar Du er frelst.“

Han løftede ham op i Lugen, og Quan forsvandt. Math tog derpaa sin Kniv mellem Tænderne, og idet Fængselsbetjentene kom ind paa Tagloftet, svang han sig op i Lugen, greb fat i Rebet og lod sig glide ned. Quan havde vel naaet Enden af Tovet, men fra dette til Jorden var endnu nogle Favne. Math mærkede det, da han gled ned til ham. „Spring! spring!“ skreg han. Begge naaede lykkeligt Jorden og undkom.

IX.

Inde paa Alheden sad to Mænd sammen i en lille Hytte, som Gaardmændene i Omegnen havde opreist ved Siden af en stor Fold til Ly for Hyrderne. Den Ene

af disse Mænd var Math Hjeil, den Anden en gammel Tater med et skaldet Hoved. De havde i længere Tid siddet tavse ved hinandens Side uden at forandre Plads, og Udtrykket i Begges Ansyn bar Vidne om den dybe Kummer, der bevægede sig i deres Indre.

„Ja, Sam!“ tog endelig Math tilorde, idet han lagde sin Haand paa den Andens Knæ, „Du har Ret; det er bedst vi drage herfra, vi ville sporløst forsvinde fra denne Egn som Vestenvinden, der farer over Lyngen. Man har jaget os her i Heden, som om vi vare vilde Dyr, nægtet os ethvert Ly og Skjul. Der var en Tid, hvor jeg lo ad deres Forfølgelser; jeg brød mig ikke om hele Landets Politi, og heller Ingen skal kunne rose sig af, nogensinde at have taget mig, naar først min Kjæp var bleven varm i Haanden; men dengang var mit Blod tyndere og løb raskere end nu. Vi blive gamle,“ tilføiede han sagte.

„Hvorfor forfølger man os?“ spurgte Sam, med et mørkt Blik, idet han reiste sig af den hvilende Stilling, han havde siddet i. „Tal, Math, Du er klogere end jeg, hvad Fortræd har Natmanden gjort?“

„Vi have gavnet dem, som vi kunde bedst,“ sagde den Gamle bestemt, „og den Tid vil komme, da man savner et godt Die og en sikker Haand til at holde Dyrene borte; de ville nok engang spørge hvor Taterne bleve af, men saa er vi borte, Vinden vil sluge deres Ord, Ingen vil svare. Jeg er født her paa denne Hede,“ vedblev han, som om han talte med sig selv, „jeg var altid fornøiet, og nu! —“ han greb sin Kammerats Haand, — „det er tungt aldrig mere at gjense det Sted, der er bleven En fjært, at dø i et fremmed Land.“

„Der gaaer mangen en slet Karl over vor Bei, som fidder godt i 'et," sagde Sam med en dump, klangløs Stemme, „jeg har aldrig gjort noget ondt, det jeg veed af, og dog —" han slap Math's Haand, boiede sit Hoved forover og græd.

„Giv Dig tilfreds, Sam!" sagde Math venligt, „Du har døiet megen Sorg og Ulykke i dit Liv, det er sandt! men der kommer nok en Tid, hvor Tateren ogsaa bliver regnet for mere end en Hund, det tænker jeg vist."

Døren gik op, Herredsfoged Ingvor traadte ind, fulgt af Simon Spillemand og to Retsbetjente. Simon foer forfækket tilbage, da hans Blikke mødte Math's. Herredsfogden havde bragt i Erfaring, at Quan var undvogen, og antog, at han laa skjult i Hytten.

„Vi søge efter Quan!" udbød han. „Have I ham her, saa udlevere ham godvillig, han kan alligevel ikke undgaa os."

„Søger Du efter Quan, Simon?" spurgte Math, idet han traadte hen til ham og lagde sin Haand paa hans Skulder. „Vel! Du har ikke taget fejl, han er her ogsaa. Kom og se!"

Med disse Ord drog han et Tæppe tilside, som var ophængt for Hyttens Baggrund, og der laa Quan, blottet og livløs, med tre gabende Saar i Brystet, ved hvilke Blodet endnu klæbede. „Der har I ham, I søge efter," sagde Math til Ingvor, og pegede paa Liget, „tag ham med Jer, hvis I vil."

Herredsfogden foer et Skridt tilbage ved dette Syn, Simon blegnede, udstødte et Skrig og stirrede stift hen paa den Døde. „Hvem er Ophavsmanden til dette Mord?" spurgte Fogden.

„For et Dieblif siden vidste jeg det ikke!" svarede

Math, medens hans skarpe Dine hæstede sig paa Spillemanden. „Nu veed jeg det — Simon! Du har myrdet Drengen!“

Sam havde hidtil stum og tilsyneladende følesløs betragtet det hele Optrin; hans Hoved var sunket ned paa Brystet, hans hængende Arme støttede sig til Bordskiven, ved hvilken han sad, Læberne vare halvaabne, som om han vilde tale, hans hele Skikkelse var Udtrykket for den dybeste Smerte. Men i det Dieblif Math beskyldte Simon for Mordet, foer han op med et vildt Skrig, stak begge Pegefingre i Munden og udstødte en skarp Piben. Medens Hytten gjenlød deraf, blev Døren revet op, og en halv Snes af Orkenens Sønner fore ind i Stuen.

„Der, der!“ skreg Sam, „han, Simon Smælen har myrdet min Dreng!“

Taterne styrtede ind paa Simon, men Math sprang hen imod dem.

„Stille, Kammerater! stille! før ham bort, men slaa ham ikke ihjel.“ De opløstede Knive sank pludseligt ned, og Simon blev i samme Dieblif greben og slæbt ud af Hytten.

„Se saa, Foged!“ udbød Math, „tag mig nu til Fange, hvis Dem tykkes; Simon vil blive aflivet; Deres Love kunne ikke beskytte ham, men han har ogsaa fortjent det!“

„Og hvad troer Du der venter Dig, Math?“ spurgte Ingvor.

„Det er det samme,“ svarede Hedemanden rolig, „en gammel Mand som jeg kan ikke frngte for Døden, jeg har alligevel ikke saa længe tilbage!“

„Jeg har hørt Dig rose af Alle, som kjendte Dig!“
 udbød Ingvor bevæget. „Du er en ærlig Mand, Math
 Hjeil!“

„Har De hørt dem tale godt om mig?“ sagde den
 Gamle, idet hans solbrændte Kinder glødede, „ja, der
 gives vel dem paa denne Egn, som ikke ville glemme
 mig ringe Mand. Jeg er ikke bange for at følge med
 Dem, Hr. Dommer! hvorhen De vil; men jeg har dog
 noget at gjøre endnu herude. Naar det er fuldført, skal
 jeg komme til Byen, naar De forlanger det.“

„Gaa Du hvorhen Du vil,“ sagde Herredsfogden
 venlig, „med Dig har jeg intet at gjøre.“ Han forlod
 Hytten med sine Folk og tog Veien op til Uglovig.

Det var en smuk Efteraarssdag. Familien fra Herre-
 gaarden foretog en Spadsferetur i Omegnen. Biggo led-
 sagede Alice. Generalen gik isorveien med Skolemester
 Jeremias. Bludselig standsede han, lyttede og drog de
 Andre med sig ind paa en Sidevei. Denne Bei endte
 ved et lavt Ellekrat, og udenfor dette frembød Egnen en
 vid Udsigt, som lod Generalen og hans Selskab blive
 Vidne til et saare eiendommeligt Optrin.

Rygtet om Quans Mord havde udbredt sig i Om-
 egnen, og Bønderne fra Strandby og Jerne strømmede
 i store Hobe ned til den lille Hyrdehytte for at se Riget,
 som Herredsfogden imidlertid havde skaffet tilfide. Der
 herskede allevegne stor Larm og Uro; forgæves havde
 Ingvor ladet Taterne eftersøge for at faa Simon Spille-
 mand i sin Vold. Sorte Mose, til hvilken de Udsendte
 begave sig, var forladt, og Retsbetjentene droge tilbage
 med uforrettet Sag. Men ude i Heden lod hvert Die-
 blif vedholdende og underlige Toner, og fra alle Kanter
 kom mørke, halvnøgne Mænd, Børn og Kvinder frem,

som om de groede op af Jorden; selv gjennem Strandby drog i korte Mellemrum smaa Bander af dem og ikke, som forhen, sky og ængstelige, men modige og stolende paa deres Mængde. At noget vigtigt og usædvanligt var paa færde, mærkede man; men hvad der skulde ske, vidste dog Ingen. Men paa Eftermiddagen var Skovstykket ved Jerne besat med disse Mennecker, der ørkesløse og rolige leirede sig rundt omkring efterat have drevet Kvæget, som gif omkring derinde, ud paa Heden.

Paa en aaben Plads laa Flere i en Kreds, rygende af korte, korte Leerpiber. Stilhed herskede iblandt dem. Af og til rettede de deres Blikke mod en lav Hyldebuss, foran hvilken et Menneske laa bunden. Sam og Math sad midt i Kredsen. Den Sidste var festligt klædt: om Livet havde han et tærnet Hestedækken, paa Hovedet en rød, ulden Hue, en lang Kniv blinkede i hans Bælte, og ved hans Side var til Tegn paa hans Værdighed som Overhoved en sort og hvidmalet Stok, omvunden med forskellige farvede Bændler, nedstucken i Jorden. Koro laa rolig ved sin Herres Fødder. Sam sad paa Hug, med Hænderne for Ansigtet, og naar Math engang imellem vendte sig om mod ham, tilhviissende ham nogle Ord, hævede han sig iveiret, rystede sagte paa Hovedet og hensenk derpaa igjen i den forrige Tavshed.

Efter nogen Tids Forløb reiste Math sig og udstødte et Hjeilekfrig. Ved dette Tegn samledes alle Mændene i Banden om ham. Lidt efter gif de ud paa Pladsen og stak hver især sin Kjæp i Jorden, saaledes at Stokkene tilsammen dannede en Rundkreds af henved tre Farnes Gjennemsnit. Derpaa blev Simon hentet og af Math og Sam ført ind i Runddelen, medens den øvrige Mængde dannede en tæt Kreds udenfor.

„Simon!“ udbød den gamle Hedemand, idet han betonedede ethvert af sine Ord, „Du har undlivet Qvan. Du har forraadt dine Brødre, men det kommer ikke den Sag ved, heller ikke vil jeg sige noget om Kjæden, Du stjål; men se paa Sam! hans Læber ere luffede, hans Dine tale om Blod; der staaer han, den Mand, hvis Søn Du myrdede. Simon, Du maa dø!“

„Dø, dø?“ — gjentog Simon i en heftig Sjæleangst. „Tykkes Dig ikke det er Synd at lade mig dø saadan, Math! midt i mine Synder? — Jeg har en Kone og en Dreng,“ vedblev han grædende og saae bønligt omkring i Kredsen, da Math tavst rystede paa Hovedet; „lad mig i det mindste tage Afsked med dem.“

„Dertil er der ingen Stunder,“ svarede den Gamle, „og jeg har sagt hvad jeg vilde, Sam skal tale!“ Han traadte tilbage blandt de Omkringstaaende.

„Ha!“ skreg Sam og traadte hen til ham. „Har Du hørt det? Math siger at Du maa dø, Du har dræbt min Søn, min Kønne, min eneste Dreng. Lumsk Hund! Du har myrdet ham, og jeg vil have Hævn. Dø! dø!“ skreg han med huul Stønnen og foer ind paa Simon med hævet Kniv.

„Holdt!“ udbød Math, „jeg har tilladt Dig at undlive din Uven, Sam! men ikke saaledes; træk din Kofte af, Simon! Du skal slaaes med Sam, der har Du Vaaben.“ Han rakte ham en Kniv og traadte atter tilbage.

„Vel!“ raabte Spillemanden, idet han hævede sig op fra den ydmyge, sammenboiede Stilling, han hidtil havde indtaget, „jeg vil slaaes med Dig, og naar jeg dræber ham, er jeg jo fri, ikke sandt, Math, det er jeg?“

„Jo!“ svarede Math, „men naar Sam blot driver Dig en Haandsbred udenfor Kredsens, ville hundrede Knive finde Vej til dit Bryst, træk din Kofte af, gjør Dig rede.“

„Et Dre for mig!“ raabte i det samme En af de Omkringstaaende og sprang ind paa Pladsen. „Sam er gammel, Skyen gaaer for hans Dine, hans Fod er Sivet i en Storm, hans Haand er Barnets, her staaer Sib, jeg er af hans Slægt og vil stride for ham med Simon.“

Sam betænkte sig et Dieblif paa Sibs Tilbud; man kunde mærke at det kostede ham Overvindelse at overlade sin Hævn til en Anden; omfider rakte han ham Kniven og satte sig ned paa en Steen ved Indgangen til Kredsens.

Simon var villig til at kæmpe med Sam i Betragtning af dennes Affældighed og Alderdom; men da han saa den ny, farligere Fjende for sig, faldt han tilbage i sin forrige Modløshed. Saa ligegyldig og rolig som om det var en Leg, han havde for, løste Sib imidlertid sit Bælte og blottede hele sin kraftige Overkrop, derpaa gjorde han et Spring ud paa Pladsen.

„Kom, Simon!“ sagde han koldblodigt, „hvad gloer Du efter? Dengang Du pirrede Quan overende, betænkte Du Dig ikke saalænge. Træk din Kofte af.“

Simon blev staaende, som om hans Been vare fastgroede i Jorden, og da Sib gik hen til ham og stridslysten trak ham ud paa Banen, udstødte han et Skrig og kastede sig ned i Græsset.

„Nei! nei!“ hylede han og sparkede om sig til alle Sider, „jeg kan ikke, jeg vil ikke slaaes. Math, frels mig! jeg tør ikke slaaes med Sib.“

Hele Forsamlingen udbød i et huult Brøl. Det var den dybeste Foragt, blandet med Følelsen af Had, som skaffede sig Luft deri. Paa alle Sider omringede Mængden ham med vilde, truende Bevægelser.

„Ingen røre ham!“ raabte Math og skilte Kredsen, „det falder ikke Jer til at tage Hævn over ham. Han tør ikke slaaes for sit Liv, nu vel! Bogt ham, Folk, til jeg kommer tilbage; og Du, Simon! bed til Vorherre, Du har nu Stunder, til Solen gaaer ned, vær saa beredt til at dø.“

Spillemanden blev atter bunden og bragt tilbage til Hyldebussen. To Taterne satte sig ved Siden af ham for at bevogte ham. Hedemanden stak derpaa sin Stof ned ved Siden af Fangen til Tegn paa at Straffens Fuldbyrddelse nu var i hans Hænder, og gik lidt efter med Sam ind i Heden.

Længere inde i Skoven vare Bandens Fruentimmer ifærd med at koge Mad ved et stort Baal, og loffet heraf forlod den Ene af Bogterne lidt efter sin Plads. Simon trak Veiret friere, da han saae Tateren fjerne sig, han skubbede sig noget nærmere hen til Hyldebussen, ved hvilken den Tilbageblevne sad, og gjorde et næsten umærkeligt Tegn til ham.

„Tykkes Dig ikke at det er Synd, Amos! at jeg saadan skal undlives,“ udbød han dæmpet.

„Det er Fanden ingen Synd!“ svarede Tateren med ligegyldig Mine, „det har Du godt af!“

„Dig kan det da ikke gavne stort, enten jeg lever eller døer,“ vedblev Fangen, „og dersom Du har Lyst til at blive en holden Mand og saa Gaard og Mark, saa fjøn som nogen i Jerne Sogn, saa veed jeg nok paa hvad Maade det kunde ske. Jeg har gjemt 20 Specier

under en Steen, dem vil jeg give Dig, naar Du lukker dit Die blot en Minut, hvad, Amos?"

„Tal ikke om de Ting," svarede Ratmanden hovedrystende, „det vilde kun hjælpe mig til et Strøg af Mathes Kniv, desuden volder det mig saadan en Fornøielse at se En blive undlivet."

„Snaf ikke om Døden!" gjentog Fangen, „det gysrer i mig, naar jeg tænker paa den. Løs da blot Baandene en Kjende, de skære mig ind i Kjødet."

„Ja, det kan jeg gjerne gjøre, men hvad giver Du mig for det? Hvor har Du gjemt de Penge, Du talte om?"

„Under den store Steen ved Blaavand!" hviskede Simon, „Du maa tage dem allesammen."

Tateren løsne de hans Baand lidt og gik derpaa frem og tilbage nogle Skridt fra Stedet, hvor Fangen laa; Blodet rullede for hurtigt i denne Orkenens Søn, til at han længe kunde holde sig rolig paa et Sted. Simon vendte sig om paa Siden, listede en Kniv frem af Brystet, tog den i Munden, og ved at bringe Armene iveiret, lykkedes det ham lidt efter lidt at overskære Baandene, som sammenholdt dem. Han løste ligeledes Rebene om sine Fødder, og i det Dieblig Bogteren vendte ham Ryggen, tog han Kniven i Haanden og sprang op. Men i samme Nu skiltes Hyldebussen. En gammel, gulbrun Kvinde foer ud af den og slynge med et Skrig sine Arme om Spillemanden. Det var Sidsel. Simon søgte forgæves at glide sig løs fra hende, hun udstødte et lydeligt Hvin, hvorpaa der allevegne fra ilede Taterer til, som bemægtigede sig Simon, bandt hans Arme og Fødder og kastede ham igjen hen under Bussen.

„Seer Du, Simon Barnetyp! Du som drufnede min Søn og myrdede Qvan, jeg spaaede Dig ikke saa galt endda, dengang vi taltes ved nede i Hytten paa Strandby Mark; den Kniv er sleben, som vil kildre dit Hjerte, og jeg har altfor længe ventet paa denne Stund, til at jeg skulde lade Dig ubevogtet, derfor har jeg fiddet den hele Tid bagved Hyldebussen, saa stille som en Grævling for et Kaninhul, — ikke sandt, jeg narrede Dig fælt?”

Simon svarede ikke. I Vesten sank i det samme Solen bag Havet, dens sidste Straaler spillede hen over Bølgerne. Da kom to Mænd gaaende ude fra Heden. Blodet strømmede Synderen til Hjertet, han mægtede næppe at drage Aande; det var Math og Sam, som kom tilbage, og omkring dem samlede sig Natmændene med høi Jublen.

Tavs gif Math hen til Simon, løstede ham paa Skuldrene og skred derpaa langsomt nedad mod Stranden. Banden fulgte i Afstand.

„Hvor fører Du mig hen, Math?” hviskede han underveis.

„Til Døden!” svarede den Gamle. „Sam vil ikke give Dig Frist længer!”

Og uden at tale et Ord mere vedblev Hedemanden sin langsomme, jævne Gang, til han stod ved Stranden. Her lagde Math ham ned. Derpaa hentede han og Sam en stor Steen og bar den ud i Sandkvagerne.

„Du skal ikke dø for Menneskehaand,” udbrod Math høitideligt, da han atter traadte hen til Simon, „Vorherre selv skal straffe dine Synder.”

Simon fattede hans Mening. Bleg og kold, med opspilede, stive Dine saa han hen til Stenen, han bad

for sig, skreg og værgede sig fortvivlet, da Tateren bar ham bort. Da de vare komne hen til Stedet, løftede Math Hjeil ham i sine Arme og satte ham ud paa Stenen. — „Forbarm Dig, Math!“ skreg han, „lad mig leve, jeg skal skaffe Dig Kjæden. Red mig, hører Du, hjælp mig; Du vil ikke, Guds Fordømmelse hvile over Dig!“ Langt oppe paa Landet havde hele Banden leiret sig for at forebygge, at Nogen skulde komme deres Offer til Hjælp.

Havet bruste og skummede mod Land, drevet af Stormen, der kastede Bølgerne høit op over Stenen. Kvalte Skrig høstes i enkelte Mellemrum derude fra; men de tabte sig i de oprørte Bølge. Taterbanden drog bort. Sam var hævnnet.

En Maaned senere traf Strandby Fiskere et Lig op i deres Bundgarn, og disse ærlige Menneſker, ærgerlige over de sprungne Maſſer, den Døde havde forarsaget i Garnet, bandt store Steen til Ligets Hoved og Fodder og kastede det igjen ud i Søen, hvor det kom fra. En af dem troede, i de halvtudsſlettede Træk, at gjenkjende Simon Spillemand; men der blev aldrig talt videre om den Sag.

X.

Det blev Vinter. Store Sneſloffe hvirolede fra Himlen. Lyngtoppene paa Alheden ſkjultes af høie Driver, og paa Grøfterne ſad hiſt og her en enlig Hjeile og lod en vemodig Klynken høre. Det var mørkt og ſkummelt i Luften, ſelv Stjernerne ſyntes at vank vildfarende om paa deres Baner. Et blegt, zitrende

Maanestkin spillede af og til hen over Snefladen, og i forte Mellemrum saae man dybt nede paa Horizonten en lang, blegroed Stribe af Nordlys tabe sig mellem Stjerne.

Om Ratten var en Helgolandsfarer løbet paa Revene, og da det dagedes, sad Skroget fast og ubevægeligt indflemmt mellem Jsflagerne, som i store, brudte Masser dreve omkring ved Kysten. Fiskerne fra Strandby prøvede flere Gange paa at yde det ullykkelige Skib Hjælp. Disse modige Mennesker, der vare vant til at spotte Farer, kunde intet udrette, skjøndt Braget ikke laa længere horte fra Land, end at man, naar Stormen lindede, kunde raabe til hverandre. Strandbredden var den hele Dag besat med Mennesker, der kom og gik, men bleve ørkesløse Tilskuere.

Ethvert Forsøg af de Skibbrudne paa at frelse sig mislykkedes. Nogle af dem, som selv prøvede paa at lade sig drive ind paa Jsstykker, kom vel iland, men sønderslaaede og forkrustes i alle Lemmer. Ethvert Dieblif løb gennemtrængende Skrig ind mod Kysten, naar Braget gav efter for de frygtelige Tørn af Jsstumper, som Søen fastede mod det. Poul Piil og David vovede endnu engang at sætte en Baad ud i et Dieblif, hvor Bølgerne havde drevet Flagerne bort, de stege ind i den og fore afsted; en Tidlang gik det godt, men saa fastede en høi Braadsø Baaden tilbage mod Land, ret som om den harmfuld vilde afvise ethvert Forsøg paa at unddrage det mægtige Element dets udfaarede Bytte.

Lidt før Middag sagtnedes Stormen, og strax efter skrævede Isen sig sammen i store Flager.

General Wolmar, som var tilstede, opmuntrede forgæves Fiskerne til ny Forsøg og udlovede en betydelig

Sum til den, der blot kunde skaffe en Fangline ombord i Braget. Han havde ladet en Kareth kjøre ned til Stranden for at bringe de Forulykkede, som man frelst, op paa Uglvig. „Det er slet ikke at tænke paa, Hr. General!“ sagde en gammel Sømand, han talte med. „Hvis der kun var et Gran af Mulighed, gif jeg selv ud.“

„Blot Omanden vilde komme!“ hviskede en Fisker til sin Sidemand, „han kunde nok klare dem.“

Saa stor var denne Mands Ry iblandt Beboerne, at hans Navn strax svævede paa Alles Læber.

„Han er ikke hjemme,“ sagde en Anden, „jeg har været ovre ved Holmen for lidt siden, da jeg var ude at se til Stagerne, men saavidt jeg kunde øine, var Hytten tom og hans Baad borte.“

„Desuden kommer han jo aldrig frem om Dagen,“ bemærkede en Trediemand, „han er lysky som Uglen, og det kommer af, at han har forforet sig til den Onde.“

„Det er Løgn!“ raabte David, idet han paa en temmelig ublid Maade lagde sin brede Haand paa Talerens Mund. „Omanden maa være hvem han vil, men han er en brav og skikkelig Karl. Ikke sandt, Poul Vil? Det veed Du fra den Nat sidste Sommer, han lodse os ud mellem Dødemandsbjerger.“

„Ja vist er han en brav Gut,“ sagde Poul.

„Veed I nyt?“ raabte kort efter en ung Fisker, der aandeløs kom løbende oppe fra Byen.

„Naa da!“ udbød hele Forsamlingen paa engang, medens man nysgjerrig slog Kreds om den Ankomne.

„Omanden har været til Alters idag og hans Kammerat ogsaa, Vil Sommers Moster fortalte mig det; hun havde seet dem begge To; hun sagde, at han

havde grædt som et Barn; og at Præsten havde holdt en lang Præken for ham alene, hvad tyffes Jer?"

"Ganden heller!" skrege Fiskerne i Munden paa hverandre; „er det sandt, Jonas?"

"Ja vist er det," og efterat Enhver især havde udtømt sig i Gisninger over denne usædvanlige Begivenhed, vendte de atter tilbage til Stranden, glemmende alt andet over Synet af de Ulykkelige ude paa Braget.

Helgolænderens Mandskab havde oprindelig udgjort 7 Personer, hvoraf de To vare Passagerer, nu var der kun fire ilive, blandt dem Skipperens Kone, der stod ved Masten med et lille Barn i sine Arme. Hidtil havde man hørt dem skrige og bønfalde, nu svigtede Stemmen dem, Kulden begyndte at røve dem Mælet og gøre dem fløve og følesløse. Men inde paa Land høstes i dette Dieblif høie Raab, som rettede de Tilstedeværendes Blikke mod et Punkt. To Mennesker ilede hen ad den smalle Sti, som Bønderne havde kastet igjennem Snedriverne for at komme ned til Søen. Det var Omanden og hans Stalbroder Ben.

Den Første var festligt klædt, han bar en Medaille i et blaat og rødt Baand paa Brystet. Hans Ansigt havde et høitideligt Udtryk, da han tog sin blanke Hat af for de gabende Søfolk, der paa alle Sider omringede ham, og man betragtede det forunderlige Væsen, der aldrig før havde staaet i deres Midte. Omanden vinkede ad Ben og stod ved hans Hjælp en af de mindste Baade ud; men da han mærkede at Isen allerede var sammenskræuet, og at det var umuligt at bane sig Vej igjennem den, trak han Baaden tilbage og tog to lange Bundfjæl, bandt dem fast hver til sit Knæ og krøb paa denne Maade hen over Isen. Han naaede Braget og

lod en af de Skibbrudne flamre sig fast paa Ryggen af sig, hvorefter han vendte tilbage paa samme Maade. Et skingrende Bifaldsraab modtog ham paa Strandbredden. Han gik ud igjen, naaede Braget, fra hvis Agterspeil de Tilbageblevne firede sig ned til ham. Men da han vendte tilbage, standsede han pludseligt, et Skrig foer hen over Isfladen, og han sank bevidstløs af Udmattelse hen under Vægten af sin tunge Byrde.

Viggo havde ved Bolmars Side været Vidne til det hele Optrin. Da han første Gang saae Omanden frybe ud paa Brædderne, vilde han med, men blev holdt tilbage af Folkene omkring ham; nu derimod foer han uden Betænkning hen over Isen. I samme Dieblisk skreg en dyb og gjennemtrængende Stemme bag ved ham: „Brødre, kom ham til Hjælp!“ Dette Raab lød fra en gammel Mand, som stod oppe paa en Steen i nogen Afstand fra den øvrige Mængde, omringet af tre høie, mørkebrune Skiffelser. Det var Math Hjeil. „Hurtig afsted efter ham!“ gjentog han bydende, „frels ham!“ Men Taterne bleve staaende.

„Hvad rager han os?“ mumlede En af dem i en tvær Tone og rystede med Hovedet.

„Hvorledes!“ skreg Math harmfuld. „J ville ikke, J Feige? Vel! saa red mig, red Eders Fører!“ Med disse Ord ilede den gamle Mand ud paa Isen. Nu betænkte Hedens Børn sig ikke længer, med et høit Skrig fore de efter ham, og lidt derpaa bare de Omanden og de Skibbrudne ind i deres Arme.

Generalen lod de Skibbrudne føre op til Uglovig. Han bad Poul og David om at tage sig af den bevidstløse Omand og senere føre ham op paa Herregaarden. Viggo og Math gik ned til Esbjerg Kro.

Ved Generalens og Allices kjærlige Omsorg kom de Skibbrudne efterhaanden igjen til sig selv. Der herskede almindelig Glæde paa Gaarden. Omanden deelte den vel, men var forlegen og ordknap.

„Vorherre velsigne den Fader, der kalder Dig Søn!“ sagde Poul og rakte Omanden Haanden; „Du er en brav Gut, det Skudsmaal vil jeg give Dig for hele Verden!“

„Siger Du det, Poul? vilde Du ikke tage dine Ord tilbage, hvis Du kjendte mig?“

„Paa min Sjæl, nei!“ svarede Smugleren med en Følelse, han ikke ret kunde gjøre sig Regnskab for.

„Virkelig ikke?“ vedblev Omanden og saae vist paa Poul; „Kjender Du mig ikke? jeg er Henrik, din Søn!“

„Henrik?“ raabte Omanden, „Du — min Søn!“ Og han aabnede sine Arme og slyngede dem om Omanden, medens han boiede sig over ham og kyskede ham.

„Ja vist!“ vedblev denne, „det er mig. Dengang vi sidst saaes, var jeg sexten Aar, nu er jeg tre Gange saa gammel. Jeg har syndet svært imod Dig, men Vorherre har straffet mig derfor; tag nu din Forbandelse tilbage.“

„Ja, ja! gid Gud vilde høre min Bøn og velsigne Dig, Du min eneste Dreng! Men fortæl mig, hvordan er det gaaet Dig? Hvorfor har Du levet mig saa nær i den lange Tid uden at give Dig tilkjende?“

„Jeg vilde ikke nærme mig, førend jeg havde gjort noget, som kunde forløse Dig,“ svarede Henrik sagte, „men se Dig maatte jeg, derfor drog jeg herhen. Da jeg kom ud af Huset derovre, — Du forstaaer mig nok, tog jeg Hyre med en Amerikaner; vi bleve tagne i den spanske Sø af en Franskmænd, og jeg kom i Tjeneste

hos ham. Jeg opførte mig godt ombord, og derfor gav Keiseren mig denne Medaille. Da jeg havde farende endel Aar, kunde jeg ikke længere styre min Lyst efter at se Hjemmet og Dig: jeg vidste at mit Ansigt var blevet ukjendeligt nok i den Tid, jeg var borte, saa at jeg ikke behøvede at frygte nogen Gjenkjendelse, selv af dem, der havde seet mig daglig her. Siden den Tid har jeg boet ovre paa Holmen og hjulpet til at redde dem, som gik paa Revene. En Mand har jeg givet Døden, men jeg har bødet derpaa ved at give Mange tilbage til Livet."

XI.

Naar Capitain Dahl ikke var paa Krydsture, tilbragte han en stor Deel af sin Tid paa Uglvig og blev saaledes et stadigt Vidne til hvad der forefaldt i Generalens Familie.

Med stigende Harm lagde han Mærke til de Fremfærd, der i den senere Tid havde fundet Sted i Forholdet mellem Wiggo og Alice, at Varner Dag for Dag blev mere tiltrukket af hende, og at hun var intet mindre end ligegyldig mod ham.

Denne farlige Medbeiler maatte fjernes, og Capitainen var i Valget af Midlerne dertil saa meget mindre varsom, som han syntes at have bemærket, at det ikke var Generalen ukjært at blive befriet for de hyppige Besøg af denne Fremmede, hvem Ingen ret kjendte. Dahl lagde Raad op med Jeremias Skolemester. Hvad der forhandlede imellem dem, fik dog Ingen at vide; men

man traf Jeremias oftere end ellers i Esbjerg Kro. Capitainen færdedes endvidere mere end sædvanligt med Herredsfoged Ingvor, der søgte enhver Leilighed til at gjøre sig gjældende og allerede længe havde seet skævt til Varner.

En Formiddag, da Viggo vendte tilbage fra en af sine jævnlige Spadsfereture i Omegnen, blev han ikke lidet forundret ved at se to Retsbetjente staaende opstillet ved Døren til Esbjerg Kro, og da han traadte ind i Stuen, kom Herredsfoged Ingvor, fulgt af en lille, gulbleg og haltende Person, hen imod ham.

„Godt, min Hr. Varner, eller hvad De ellers behager at kalde Dem,“ udbrød han, „vi vente Dem just. Seer De! jeg finder mig, for visse Marsfagers Skyld, foranlediget til at forlange nogle Oplysninger af Dem, f. Ex. om De virkelig er den Person, De hidtil har udgivet Dem for, i hvilket Tilfælde jeg udbeder mig Tilladelse til at kaste et Blik paa de Papirer, som kunne godtgjøre slikt.“

„Min Herre!“ udbrød Varner overrasket, „jeg indseer ikke Grunden til dette Skridt fra Deres Side.“

„Ja, seer De,“ vedblev Embedsmanden, „her gjælder intet Hensyn, jeg har Bemyndigelse dertil, og derfor henvender jeg mig til Dem. Et af de offentlige Blade indeholder i denne Tid en Opfordring til alle Politis-Embedsmænd om at lade en vis borttrømt Student ved Navn Leopold Schäfer efterlyse og paagribe, hvorsomhelst han maatte opholde sig i de danske Stater, ikke sandt, Niels Brok! Du har jo dette Blad hos Dig?“

„Ja vist!“ svarede Skrивeren, idet han mekanisk lagde det frem paa Bordet.

„Efter Beskrivelsen af bemeldte Person at dømme,“

vedblev Fogden, „passer alt nøiagtigt paa Dem, og for at undgaa videre Ubehageligheder maa jeg altsaa bede Dem om at hente Deres Papiirer.“

Biggo blev bleg og betænkte sig nogle Dieblifte tvivlraadig.

„Nu, min Herre!“ fortsatte Ingvor, „Papiirerne! der behøves jo ingen Betænkning i en Sag, der er saa soleklar som denne.“

„Jeg kan ikke tilveiebringe dem,“ svarede Biggo, „min Brevtaske er for kort Tid siden bleven mig fra-stjaalen.“

„Dette Udsagn om fra-stjaalne Papiirer klinger ret smukt, men mindre sandsynligt, og jeg nødes til at hæfte Dem. Hvorfor har De, i Tilfælde af et over-gaaet Tyveri, ikke gjort fornøden Anmeldelse derom? Jeg skulde da tænke, at vi Justits-Embedsmænd forstaa at hævde hver Mands Ret i slige Tilfælde.“

Biggo, der havde en Anelse om Sammenhængen, bed sig i Læberne, men tav. Retsbetjentene forseglede hans Giendele. Derpaa lod han sig godvillig føre til Vognen, som var kommen med Fogden og ventede i nogen Afstand fra Kroen, og indtog det ham anviste Sæde mellem tvende Betjente.

Dette Optrin blev hurtig bekjendt i Omegnen. Generalens Tjener, som først bragte Historien op til Uglovig, forsikrede høit og dyrt, at Varner var bleven hæftet som Røver og Mordbrænder.

„Seer De, Hr. General!“ udbrød Jeremias Skolemester, idet han lagde Avisen, som han just var ifærd med at forelæse. „Sagen havde sin Rigtighed, den Aften jeg kaldte Hr. Varner en Bagabond, en Styverfænger.

Han har stiftet Oprør i Tyskland og er nu flygtet hertil for at undgaa sin Straf." Skolemesteren vilde have fortsat disse Udbrud, hvis ikke et Blik fra Alices Dine havde standset ham i hans Betsalenhed. Hun var den Eneste paa Uglvig, der følte en oprigtig Deeltagelse for Biggo, hun bad sin Fader indstændigt om at tage sig af ham og skrive til Ingvor.

Otte Dage senere sad Poul Piils Familie forsamlet ovre paa Jansø. Omanden hjalp Faderen med at til-
takle den lille Jagt, som en af Dagene skulde løbe ud paa dens sædvanlige Ture langs Kysten op ad Elben. Ben boede hos Piil, til han næste Sommer kunde faa Hyre. Han var beskæftiget med at fliske paa et Seil. Poul selv var meget stadselig klædt, han var nemlig den Dag bleven tilsagt at møde i Retten for at afgive Forklaring i Biggos Sag.

„Det gjør mig ondt for ham!“ udbød han. „Det er en flink En, den Barner; man kan vel se paa ham, at han ikke er vant til at bjerger sin Føde paa Landeveien.“

„Barner!“ gjentog Ben og lagde Seilnaalen fra sig. „Sagde I Barner, Poul? Mig tyffes at det var det samme Navn, Du læste paa den Brevtaske, jeg tog hjemme hos min Broders, den Tid han var slaaet ihjel af Ratmændene, ikke sandt, Henrik?“

„Du taler et Ord!“ udbød Henrik glad, „hent den engang op af Lediken, Ben!“

Ben gjorde det, og ganske rigtigt stod Biggos Navn med Guldbogstaver paa Taskens ene Side.

„Hvordan er Du kommen til den, Ben?“ spurgte Poul og betragtede ham med et mistroisk Blik.

„Stjaalen den har jeg ikke, som I kanske tænker,“

svarede Ben, „men dengang jeg hørte at de havde myrdet min Broder, gif jeg ned til hans Huus, fordi jeg meente at der kanske kunde være noget for mig, men alt hvad jeg fik, var denne Taske, som Simons Kone sagde tilhørte Capitain Dahl fra Hjerting, og bad mig at levere ham; jeg staf den da til mig, fordi noget altid var bedre end intet. Det var endnu i den Tid vi boedeovre paa Holmen. Da jeg viste Henrik den, kunde han se at Skriften betydede saameget som Varner.“

Medens de saaledes talte, blev Døren aabnet, og Math Hjeil traadte ind. Ogsaa han havde hørt, hvorledes det var gaaet Viggo. Han var kommen over til Fano for at spørge Poul, hvorledes det gik med Forhøret; thi selv turde han ikke vove sig ind i Byen, af Frygt for at træffe paa sin gamle Bekjendt, Fangevogteren. Poul bød ham at tage Plads, og Huusmoderen satte et Krus Gammeltøl paa Bordet for ham.

Medens han hørte paa Smuglerens Fortælling, faldt hans Dine hændelsesvis hen paa Risten, hvor Brevtasken endnu laa, og næppe saae han den, førend han udstødte et glad Skrig.

„Hvorledes, Poul Piil!“ raabte han overrasket, „hvordan er I kommen til den? Det er jo netop den han mangler, den stakkels Fyr! for at klare sig af Fangehullet.“

Og nu fortalte Math, hvorledes Viggo havde mistet den, og navngav Simon Spillemand som den formæntlige Ransmand.

„Det har sin Rigtighed,“ svarede Ben, „min salig Broder har kanske stjaalet den til Capitain Dahl derovre, for Simons Kone meente, at den tilhørte ham. Naar den kan være Jer til nogen Nytte, Math, maa I

gjerne tage den med, jeg har saa ingen Brug for den." Math tog Tassen og forlod Huset.

Det var en af disse skønne Aftener i Slutningen af April Maaned, som vort Fødeland kun kjender ganske faa af, og som udøve en saa oplivende og velgjørende Virkning paa Sindet. Vinteren var nu forbi, man følte Sydvestvindens milde Lufthning. Saalangt Himlen strakte sig var der ikke en Sky at se; Solen var for lidt siden gaaet ned, men farvede dog endnu med et svagt Skær Søerne og Græsset i Moerne. Fuglene sang, og deres jublende Toner lode saa hurtigt og ivrigt, som om de indbyrdes fortalte hverandre, hvor godt de skulde faa det i den kommende Sommer.

Hen ad Hedeveien fra Strandby over til Jerne gik en gammel Mand, klædt i Faarekind, med en Kjæp i Haanden. Man kunde nok se, at han var glad og tilfreds, men det var ikke Aftenens Skjønhed, der gav hans Ansigt denne smilende Mine. Hans Læber bevægede sig hurtigt, og hans lange, kraftige Skridt tyndede paa en fattet Beslutning eller en Plan, han ilede med at udføre. Det var Hedemanden. Bag efter ham travede hans Hund.

Ligesom hin Aften sidder Cardoval udenfor sit Huus, ryggede sin Cigar. Hans Blikke hvile venligt paa hans Hustru, medens han bevæget og livfuldt fortæller hende om det kjære Fødeland. Og ligesom hin Aften lyder atter Sang ude fra Heden, og Begge lytte dertil i stille Glæde. Math kommer nærmere, blotter sit Hoved og træder hen til Bænken. — „Señor! jeg talte engang til Dem om en Sag, som var Musik i Deres Dren," sagde Math, „og jeg kommer iaften i samme Grinde."

„Ah, por Dios!“ tog Cordoval hurtigt tilorde, og pegede paa sin Gemalinde. „Forstaaer Du mig?“

„Meget vel, Deres Raade!“ sagde Math smilende, „men Señora maa gjerne høre alt: nu er det ikke længer nogen Formodning, jeg siger det bestemt, Deres Søn lever!“

„Min Søn!“ ifreg Donna Laura med en Tone, der trængte sig fra det dybeste af hendes Bryst, og hun sank afmægtig tilbage i sin Mands Arme. „Hvad sagde denne Fremmede? Han talte om vor Søn!“

„Mand!“ udbrød Spanieren, og hans Læber bævede og hans Dine funkledede, „talte Du Sandhed? Ved Du at min Søn lever?“

„Saa vist, som Gudfader er i Himlen!“ sagde Math bestemt, „men der er gaaet mange Dage hen, siden De saa ham sidst, mener De at kunne gjenkjende ham, hvis han igjen stod for Dem?“

„Ha!“ raabte Cordoval, „gjenkjende ham? Kjender ei Ornen sin Unge? Cordoval vilde finde sin Søn blandt Tusinde. Han er jo en Spanier som jeg selv, — et Ord! et Blik! — om jeg saa var blind, vilde jeg gjenkjende ham, det er jo min egen Søn!“

„Og husker De,“ hvisttede Laura til sin Mand, „dette Snogebid paa hans venstre Haand? — Men hvorfor bliver han borte? Vi have ikke seet ham saalænge.“

„Señor!“ vedblev Tateren, „der maa handles; man har fængslet ham nede i Varde; De maa følge med mig for at faa ham fri; hans Papirer havde man frastjaalet ham, men Lykken synger for Math, jeg har faaet dem tilbage igjen.“

„Hvad!“ raabte den gamle Spanier, idet han foer op, „han er i Fængsel? min Søn! det have de vovet?“

Og hvorfor nævne han ikke sit Navn, for at bringe disse Glendige til at skælte? Han, en spansk Grande, fængslet som en Forbryder! Cardovals Kaarde taler om Blod for at hævne denne Skændsel."

"De glemmer at vi ere udenfor Spanien!" sagde Math, "hertillands er Ingen saa høi, at jo Loven kan lægge en Arm paa hans Skulder, og Deres Søn er fængslet under et andet Navn. Han kaldte sig Varner, mens han boede nede i Gæbjerg Kro."

"Hvorfor gjorde han det?" spurgte den Gamle heftig, "hvilken Spanier rødmer over sin Faders Navn? Guds Moder! Jeg skulde da tro, at enhver Fugl under Himlen veed hvem Cardoval er!"

"Den Sag er vis!" svarede Tateren med et Smil, "men Biggo skulde have ondt ved at huske sin Faders Navn. Han blev stjaalet af en Ratmand, da han ikke var ældre end tre Aar, og siden har han ikke hørt Cardovals Navn nævne. Hvis De vil befri ham, saa tag imorgen tidlig til Varde, jeg skal være der, naar De kommer."

"Du følger med mig!" sagde Cardoval bestemt. Tateren rystede paa Hovedet. "Hvorfor ikke det?"

"Jeg har været i Spanien!" sagde Math, "jeg veed det stikker sig ikke for en ringe Mand som jeg at sidde paa samme Sæde som Cardoval!"

"Ah, Du gode Mand!" udraabte denne. "Men Du har aandet Luften, som vifter over Sierra Ibera, Du bringer mig mit Barn, min eneste Søn? Kom med, det bliver foldt, min Bolig har altid en aaben Dør for Dig, vi ville glemme vor Stand, træd ind og tøm et Bæger for hermosa España."

"Som De vil!" sagde Math; "vi følges da ad

imorgen." Cardoval bød Laura sin Arm, og Math fulgte efter ind i Huset.

Her talte de sammen om Biggo til langt ud paa Natten. Math skildrede dem mange Træk af hans eventyrlige Liv. De lyttede med spændt Opmærksomhed til hvad han berettede: I Nærheden af en Lovhytte havde Tateren været Bidne til at Simon Spillemand ranede Biggo. Da han syntes godt om Barnet, havde han, kort efter at Simon havde skilt sig fra Banden, ombyttest det med et Taterbarn, som siden gjaldt for at være Spaniernes. Biggo levede fra nu af hos Math i Høien. Da Taterne droge sydpaa, fulgte han med. Nogle Aar efter kom de tilbage til Jylland. Da de en Vinternat droge over Heden, blev Drengen borte for dem. Han kom senere atter tilsyne og sluttede sig til Banden, Drengen var imidlertid bleven Mand. Endelig lod han sig hverve for de franske Faner, udmærkede sig og blev Officeer. Som saadan deeltog han i Felttoget til Rusland og gjorde her Bekjendtskab med en rig, fransk Adelsmand. I Slaget ved Smolenssk blev denne haardt saaret og efterlod ved sin Død Biggo, hvem han havde indsat til sin Arving, en betydelig Formue.

Dette var det væsentlige Indhold af Math's Meddelelser.

Under hele Fortællingen bevægedes Cardoval og Donna Laura af de forskjelligste Følelser. Glæde og Tvivl, Frygt og Begeistring vekslede hos dem. Da Math havde ophørt at tale, vedbleve de stiltiende og i spændt Forventning at betragte ham, som om de ventede, at han havde mere at fortælle. Den gamle Hedemand begreb den Tvivl, som endnu dulgte sig under deres Tavshed. Han gik hen til Bordet uden at sige noget og udbredte

foran dem den gyldne Kjæde med Korset, Wiggo havde haaret som Barn. Cardoval trykkede Korset til sine Læber og holdt det frem foran sin Hustru. Donna Laura gjenkjendte dette Frelsens Tegn. Hun slyngede sine Arme om Cardovals Hals. Manden jublede, hun græd, og den gamle Tater stod henne ved Døren og saae paa dem, rokkede frem og tilbage og dreiede paa sin laadne Hue.

Næste Morgen tidligt rullede en Vogn bort fra Spanierens smukke lille Huus. Cardoval og den gamle Hedemand sad i den, og i Døren stod en kvindelig Skikkelse, som lyttede efter Hjulenes Raslen, saalænge hun kunde høre dem mellem de høie Gruusbrinker.

Herredsfogden var endnu ikke staaet op, da hans Fuldmægtig, Niels Brof, styrtede ind til ham med den Tidende, at en spansk General ventede nede i Contoiret for at tale med ham. Han reiste sig overende i Sengen, og Hr. Brof maatte nok engang gjentage sin utrolige Tidende. Hurtig foer da Ingvor op og iførte sig sine Klæder. Derpaa traadte han ind i Contoiret, hvor de de Fremmede ventede ham.

Cardovals Ydre var virkelig saaledes, at det maatte gjøre Indtryk. Han var høi og fyldig, Alderen havde endnu ikke mægtet at bøie hans Nakke eller forandre hans stolte Holdning. Han var den Dag iført en hvid og guldbroderet Uniform og en rigt indfattet Kaarde hang ved hans Side.

Kold og let besvarede han den forbausede Fogeds ydmyge Hilsen.

„De har for kort Tid siden været at føre et ungt Menneſte ved Navn Varner til deres Fængsel,” sagde Spanieren med al den Kulde, han kunde lægge i sine

Ord. „Jeg kommer for at løse hans Baand; gjør ham strax fri og før ham til mig.“

Jngvor blegnede ved Barner's Navn, han følte at hans Iver for at tjene Capitain Dahl kunde volde ham ubehagelige Følger, især da han ikke havde behandlet Wiggo paa nogen særdeles skaansom Maade.

„Deres Naade!“ stammede han forvirret, „jeg veed ikke hvem jeg har den Ære — den Ære at tale med.“

„De kjender mig ikke, Herre?“ spurgte Cardoval forundret. „Vel, meget vel! jeg er Hr. Cardoval, General-Major af Regimentet El Rey, spansk Grande og Ridder af Calatrava. Jeg skulde mene, at De finder dette tilstræffeligt, til at jeg for det første kan fordre et brødefrit Menneſke løsladt; hvad det øvrige angaaer: hvorledes De har turdet fængsle ham, Wiggo, min — denne Varner, derom ville vi tale en anden Gang!“

„Ganske vist, naadige Herre!“ svarede Fogden forkræffet, „jeg mener blot, — jeg antager nemlig —“ Det var ham ikke muligt at fuldføre Sætningen, han vendte sig forlegen om mod Niels Brof, som om han ventede Hjælp fra ham.

Han havde ikke forregnet sig i dette Haab; thi Brof traadte strax frem og udbød i en raa Tone: „Med Forlov at tale et Par Ord med Dem, min Hr. Don eller hvad De hedder; alt det De her har sagt os er nok godt, men ikke godt nok til at vi skulde løslade sliĝ mistænkelig Fyr som denne Varner, De snakker om; nei, min Fa'r! De kjender nok ikke stort til Loven her i Landet. Seer De: pro primo udfordres dertil Beviser; pro secundo kan Ingen —“ men længer kom Tølperen ikke med sin Forklaring, thi Hr. Cardoval havde neppe hørt hine Ytringer om Wiggo, før han rystende af

Harne traf Kaarden, og han vilde uidentviol have vidst at bringe Niels Brof til Tavshed, hvis Denne ikke itide havde unddraget sig Faren ved et behændigt Spring over det lange Skriverbord, han stod ved.

Math var bleven staaende tavs og ubemærket ved Døren. Nu traadte han frem og gif hen til Fogden, som, ved at se den dragne Kaarde, med stor Hurtighed var flygtet til Døren. „De maa lade Varner slippe, Hr. Foged!“ sagde han paa sin rolige, ligefremme Maade, „det vil ellers blive slemt for Dem. Her seer De Beviser og Brevstaber nok til at overttyde Dem.“

Hermed tog han Papirerne frem af Viggos Brevtaske og rakte dem en for en til Ingvor.

„Math!“ hvistede denne efterat have kastet et flygtigt Blik i Papirerne, „jeg vilde Død og Pine ønske, at Varner aldrig var kommen i mine Hænder, men hjælp mig at faa Sagen bragt i Orden paa en skikkelig Maade, jeg skal ikke glemme det ved en anden Leilighed. Du maa overtale denne Herre til at neddykke alt, vi have jo taget feil af Personen, som Du indseer; vi holdt ham for en Misdæder, og desaaarsag er hans Fængsel just ikke af de bedste.“

„Skaf ham blot fri,“ gjenmælede Math i en sagte Tone, „men det maa ske hurtigt; lad Niels Brof løbe over til Raadstuen for at klare Tingene.“

„Ja, ja!“ stammede Embedsmanden, „gaa til ham, lille Math! stil ham tilfreds, mens jeg skifter Niels afsted.“

Cardoval havde imidlertid stukket sin Kaarde i Steden igjen, han følte selv at være gaaet for vidt, og at det var under hans Værdighed at trække blank mod et Menneske som Niels Brof. Maths Ord fandt derfor Indgang

hos ham, han besluttede at vente, medens Skrивeren gif hen for at hente Viggo. Han satte sig paa en Stol. Ingvor henvendte sig igjen til ham for at gjøre et Forsøg paa at bringe ham i bedre Stemning.

„Behager Deres Naade at træde ind i mit Bærelse imidlertid?“ ytrede han med hyllersk Venlighed, „kanſke De vilde tage tiltakke med en Kop The, indtil min Fuldmægtig kommer tilbage?“

Cardoval tav. „Bore Love ere ſtrenge,“ vedblev Fogden ufortrødent, „man er nødt til at rette ſig efter Bogſtaven for ikke at paadrage ſig Anſvar. Jeg vil ikke fragaa, at man jo derved imellemtunder gaaer for ſtrengt tilbærks, men hvad ſkal man ſige til det!“

„Mand!“ afbrød Cardoval ham, „lad mig tænke i Fred, jeg vil ikke tale med Dem; har De handlet ſom De burde mod Varner, nu vel! ſaa er det godt, men hvis han beſværer ſig over Dem, hvis han klager, — hellige Madonna! det ſkal gaa Dem ilde. Og hvorfor ſkulde jeg blive her længer, jeg vil gaa. Kom, gode Mand! Du følger med mig. Lad Ebers Skrивerkaſl føre Varner op i Gjeſtgivergaarden, der venter jeg ham, og ſnart, forſtaaer De? Han maa komme hurtig?“ Med diſſe Ord forlod han og Math Herredsfogdens Bolig.

Cardoval ſtod længſelsfuldt ved Vinduet. Hans Hjerte bankede, da han hørte Viggos Skridt ude paa Gangen, og da nu denne traadte ind, betragtede Faderen ham maalloſ med et prøvende Blik. Diſſe modige, funklende Dine, — denne kraftige Figur, — denne Stemme, — en Feiltagelſe var ikke mulig. — Cardoval ilede hen mod Sønnen og ſluttede ham faſt og inderligt i ſine Arme.

En Time ſenere førte Vognen ned ad Søndergaden

i Varde for at bringe dem tilbage til Hjemmet, og de ærbare Borgere, som ikke vare vant til at høre Larm saa tidlig paa Dagen, stirrede gabende ud af Vinduer og Døre efter de Bortfjørende.

XII.

Det var om Eftermiddagen. Et usædvanligt Røre herskede overalt paa og i Nærheden af Uglvig Slot. I den store, rummelige Gaard saa man glimrende Skviper, omgivne af en Sværm ørfesløse Tjenere, der fordreve Tiden med at ryge Tobak, medens de gjensidigt mønstrede hverandre og derpaa i fredelig Forening samledes i Klynger og fortalte om deres Herskaber. Jeremias Skolemester var nylig vendt tilbage fra et trættende Ridt til Ribe By, hvortil han i egen Person havde begivet sig for at faa et lille Digt trykt, som skulde affynges paa denne festlige Dag. Langsomt gik han frem og tilbage i Gaarden og talte om sine overstaaede Besværligheder; men hvad gjorde man ikke for at glæde et saa elskværdigt Par som Frøken Bolmar og Hr. Varner?

Oppe fra Slottet lød munter Larm og Støi, Latter høstes, højrøstede Stemmer og spøgefulde Indfald, og undertiden kom en nydelig, lille Figur tilsynne saa ved et Vindue, saa ved et andet, og bøiede sig ud deraf for at trække frisk Luft. En Mængde Cousiner og Fætttere vare i Besøg fra Hovedstaden, og desuden havde flere anseete Mænd fra Omegnen med deres Damer indfundet sig paa Slottet.

General Bolmar gik omkring blandt Gæsterne, saa fornøiet, som man ikke længe havde seet ham. Han var

idag iført en høirød Uniform, smykket med Baand og Ordener.

De Indbudne vare nu komne; dog ikke Alle. En let, aaben Bogn ruller ind i Gaarden. Alice iler til Vinduet. Hun rødmer. Fodtrin lyde paa Gangen, Fløiddørene flyve op, og to Herrer træde ind. Det var Biggo, ledsaget af Cardoval. Han var iført sin hvide Uniform, og paa hans Bryst funklede Calatravaordenen.

Freidig og lykkelig stod Biggo ved sin Faders Side midt i den glimrende og deeltagende Kreds. General Bolmar forestillede de to Sidstankomne for sine Gjæster og erklærede derpaa Alice og Biggo Cardoval for Trolovede. — —

Hen paa Aftenen vandrede to Skiffelser Arm i Arm i Haven, Stjernerne straaede fra Himlen, Maanelyset glimtede ned igjennem Løvet, og ovre i Ellekrattet sang endnu en enlig Drossel. Hele Naturen syntes at lyse sin Belsignelse over dette Par. Det var Biggo og Alice. De søgte Havens ensomste Steder og talte halvsagte med hinanden. De vare usformærket komne ud af Laagen og ned paa Stien, som førte fra sorte Mose til Strandby. Her kom en gammel Mand gaaende imod dem. Han var iført en graa Faarekindsklædning og holdt en lang, hvid Stav i Haanden, som han dog ikke syntes at støtte sig synderligt til. Over Ryggen bar han en velstoppet Tværsej, og ved Siden af ham gik en stor Hund. Det var Math Hjeil.

Den gamle Hedemand's Dine lystte af Glæde, da han saa det unge Par nærme sig. Han tog sin røde Hue af og bukkede venligt for dem. Biggo greb hans Haand.

„Se, Alice!“ udbrød han, „det er ham, denne Mand jeg har fortalt Dig om, han har været min

Fader og min Belgjører. Ikke sandt, Du Kjære! han fortjener ogsaa din Taknemmelighed?"

„Na, ingenting! ingenting!“ sagde den Gamle med zitrende Læber, medens Taarerne stode ham i Øinene, „jeg har blot handlet som jeg tyktes ret. Din Lykke, min Dreng, var det sidste Baand, som holdt mig tilbage i denne Egn, imorgen drager jeg bort med alle mine Folk.“

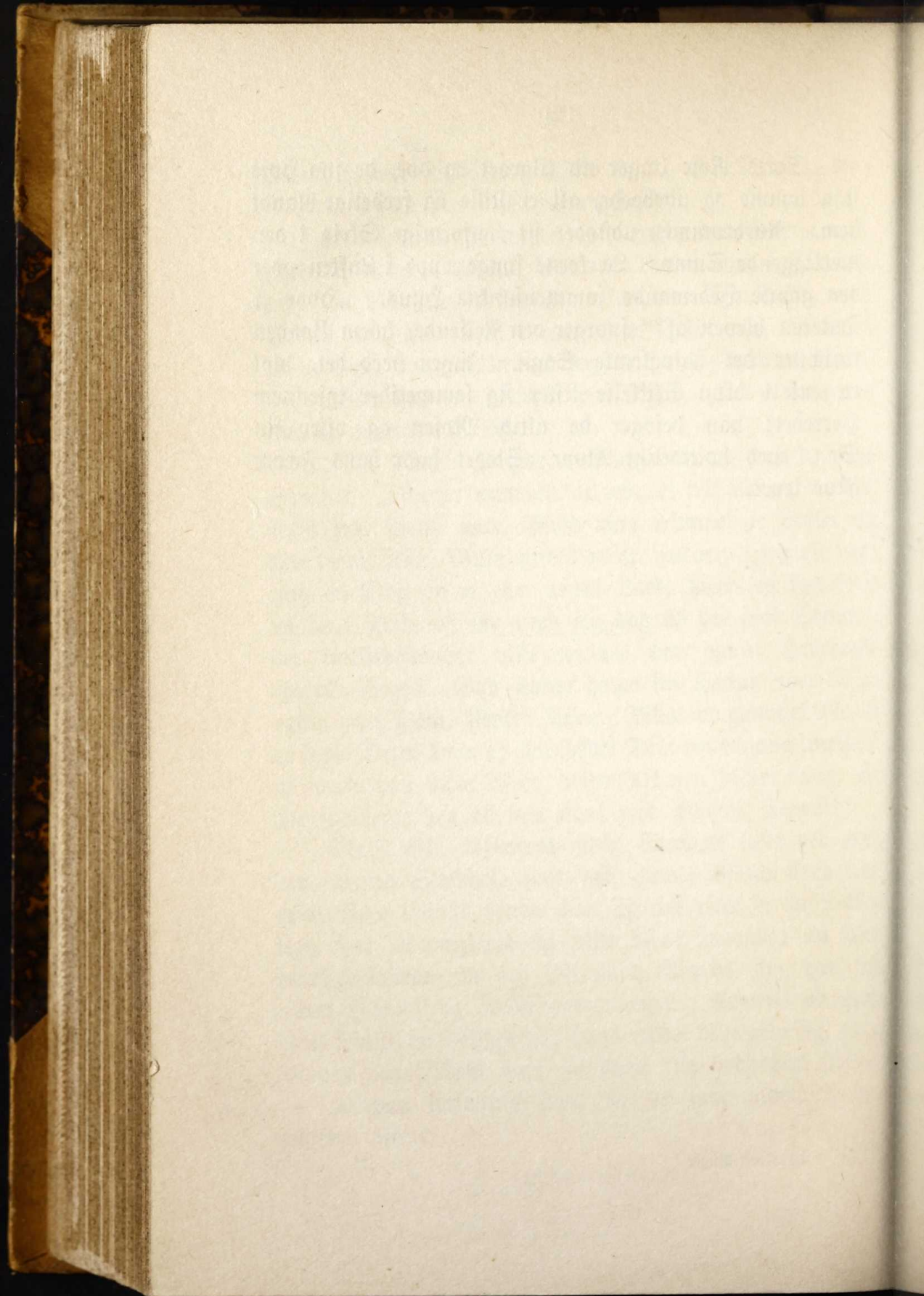
„Bliv hos os, Math!“ bad Viggo, „Du er nu gammel og trænger til Ro.“

„Vist ikke!“ svarede Hedemanden og rystede paa Hovedet. „Jeg er vant til at leve et frit Liv og trækker bedst mit Veir, hvor Guds blaa Himmel er Loftet og den brune Lyng Gulv under mine Fødder. Jeg vil søge mig en Kro og et eller andet Sted, hvor jeg kan leve og dø i Fred, og saa veed jeg dog at her leveomme, der imellemstunder ville mindes den gamle Hedefugl. Farvel, Viggo! Gud Fader holde sin Haand over Dig, ogsaa over Dem, Frøken Alice. Tillad en gammel Mand at kysse Deres Haand; han beder Dem om engang imellem at tænke paa sorte Mose, naar Aftenen bliver lang, og De spadserer hen ad den Kant med Viggo. Farvel!“

Math gik. Aftenens sidste Straaler lyste ned paa den nøgne Sandvei, som den gamle Mand skred hen over, flere Gange vendte han sig om efter de to Lykkelige, der ubevægelige og stille bleve staaende; da han endelig bøiede om ved Strandby Gjerde, tog han sin uldne Hue af og bredte endnu engang Armene ud mod dem, som til en Velsignelse; hans Læber bevægede sig, men Vinden bar Ordene bort, de hørte ikke hvad han sagde.

Derpaa forsvandt han, og de saae aldrig Hedemanden oftere.

Sorte Mose ligger nu tilgroet og øde, de syv Høie staa tomme og ubeboede, alt er stille og fredeligt blandt dem. Rørdrummen udstøder sit ensformige Skrig i den nærliggende Sump. Lærkerne synge oppe i Luften over den gamle Hedemands sammensunkne Huus. „Hvor er Tateren bleven af?“ spørger den Reisende, hvem Bonden fortæller det halvglemte Sagn. Ingen veed det, blot en enkelt brun Skikkelse lister sig sommetider igjennem Herredet; han besøger da altid Mosen og viser sin Søn, med høitideligt Alvor, Stedet hvor hans Fædre have levet.

Diggrevens' Born.

I.

Den over den store Lyngslade, som strækker sig mellem Hind og Bølling Herreder i Ringkjøbing Amt, gik en Eftermiddag i Mai Maaned to letflædte Vandringsmænd, i korte, blaa Bluser og hver med en lille Sæl-hundeskinds Tornister paa Ryggen. Den ene var en høi, bredskulbret Person med et udtryksfuldt Ansigt, hvis naturlige Blegghed forøgedes ved en Fylde af fulsorte Haar. Han gik let og hurtigt gennem Sandveien og syntes ikke at lide af Træthed, skjøndt hans støvede Klædning tydede paa, at han den Dag havde tilbagelagt en temmelig lang Vej. Hans Kammerat derimod lod ikke til at være saa munter og følte mere Tryk af Varmen og det udmattende og besværlige ved at gaa i den brændende Sand eller over den smalle Gangsti, som snoede sig i Bugter mellem sammenfiltrede Lyngris, Rørlinger og Mørhalm. Den Sidste havde tilsyneladende heller ikke de samme Kræfter som den Førstnævnte; han var spinkel og spædlemmet, men rank og i det hele taget saaledes udstyret af Naturen, at han kunde indtage til sin Fordeel.

Solen skinnede, Værterne sang; Alheden var bleven lysere, den havde kastet sin Vinterdragt; det var meget

varmt derude, og intet Huus eller Træ skjærmede mod de brændende Straaler, som lodret sænkede sig over Vandernes Hoved; Bølgerne syntes at sove paa den speilglatte Havflade; Vinden hvilede sig mellem de mange, smaa, skinnende Skyer, der svømmede omkring i Himmelummet, og op fra Hedemoser og Rær dampede en tæt, graaligblaa Taage, som tilhyllede de fjerntliggende Gjenstande.

„Du gaaer for hurtigt, Rei!“ sagde den ene af Vandringmændene, medens han pustende stod stille og tørrede Sveden af Panden, „jeg kan ikke blive ved at hale saadan ud som vi have gjort i de sidste to Timer; vi ville hvile lidt, før vi gaa videre.“

„Lad os gaa et lille Stykke endnu,“ bad Rei, „hvis nede bag Ræret ligger Hagelbjerg, der finde vi et bedre Hvilested end her, og maatte jeg raade, saa bleve vi ved, til vi kom til Halby, hvis Kirketaarn Du kan skimte inde i Taagen.“

„Jeg seer ingenting!“ var den Andens Svar, „men jeg troer gjerne, at Du blev ved at gaa, lige til vi naaede din Faders Huus. Fordi jeg nu ikke har saadan en Hestenatur, bliver jeg her, til jeg har pustet ud.“

„Det kommer af, at Du er en Kjøbenhavnner,“ sagde Rei i en spøgende Tone. „Et godt Die og en hurtig Fod hører til Sjeldenhederne derovre.“

Herved satte han sig ned i Lynge ved Siden af sin Ven.

„Det var ogsaa et dumt Indfald,“ vedblev Theodor, medens han gav sig ifærd med at stoppe sin Pibe, „at spadserer tilfods gennem Heden fra Horsens. Du fortalte saa meget om den herlige Natur, om det storartede og høitidelige herovre, at jeg troede vi vare komne i et

Paradis, og nu — Gud hjælpe mig! synes jeg ikke, at det paa Fællederne omkring Kjøbenhavn er langt smukkere end her."

"Hvorfor ikke? Hver Mand sin Lyst."

"Ja, jeg veed vel, at Du ikke deler min Mening," sagde Theodor; „men jeg gad engang vidst, hvordan man kan falde paa at kalde denne Egn smuk? Overalt hvorhen jeg seer, møder jeg intet uden Himmel, Lyng og Hav; halve Dage gaa bort, uden at vi træffe et Menneske, og have vi endelig den Lykke, saa er det sjældent Andre end en barbenet Bondemand eller pjaltet Tater, hvis blotte Hilsen er nok til at indjage en Ubekjendt Skræk. Brokfuglens hæse Skrig har ogsaa noget ret modbydeligt for mig og sætter mig i daarligt Lune. Alting synes mig kjedsommeligt her paa Heden. Siig mig engang: hvori er det egentlig at det skønne ligger?"

"Siig mig heller," svarede Rei, der rolig havde hørt ham tilende uden derfor at dele hans Anskuelse, — „hvad troer Du den mørkegraa Skjstrimmel har at betyde, som trækker op hist nede paa Horizonten? Hvad skjønt mener Du ligger der i den?"

"Hvordan skulde jeg vide det?" sagde Theodor forundret og fulgte med Vinene den Retning Rei pegede henimod, uden dog at fatte hans Mening.

"Det skal jeg sige Dig, min Ven! der ligger en heel Ladning Vand i den og minder os om at bruge Benene, hvis vi ville være under Tag, før Skjbruddet staaer over vort Hoved, rap Dig derfor, vi maa se at naa Krostedet i Tørveir."

"Det er en ny Behagelighed til ved Heden," mumlede den Anden, idet han reiste sig og fulgte efter Rei, som med lange og hurtige Skridt igjen begyndte sin Gang.

En Tid gik, hvori der ikke blev talt et Ord. Theodor skred vranten og fortrædelig fremad og lod sit flette Lune gaa ud over Blomsterne paa Veikanten, som han hoberis afmeiede med sin Stof. Hvergang han hævede sit Blik, saae han Rei nogle Skridt forud skride hen over Sandveien mellem Lyngbuskene med en Hurtighed, som om han aldrig kunde blive træt.

Det begyndte at graane; mørke Skymasser samlede sig i Luften, uden at det var muligt at opdage, hvorfra de kom; enkelte Lyn glimtede i Vest; Hyrderne dreve Faarene sammen og førte dem til Fjelden, en huul, gjennemtrængende Susen foer over Heden: det var Havet, som vaagnede og begyndte sin gamle, velbekjendte Melodi.

„Hører Du?“ spurgte Rei og stod stille, „jeg tog ikke feil, det trækker sammen deroppe til en dygtig Byge, og vi naae næppe Kroen, før den begynder; lad os derfor slaa os til Ro i det første det bedste Huus, vi komme til, maaske det igjen klarer op henimod Aften. Saavidt jeg mindes, maa her ligge en Hytte i Nærheden.“

„Det var fornuftigt talt,“ meente Theodor, — „et Tag over Hovedet, Hvile og Spise er alt det, jeg for Diebliffet ønsker; hvad imidlertid Huset angaaer, som Du taler om,“ vedblev han og saae sig om til alle Sider, — „saa viner jeg kun Ræmpehøie og Bakker her i Nærheden.“

„Det er netop dem jeg mener,“ svarede Rei og bøiede ind paa en Gangsti, som førte ned gennem en stor, tilgroet Mose. Det gik nu atter rask fremad, gennem Rørhalm og Siv. Efter en halv Times Forløb havde de naaet Maalet.

Det var en lav Bondehytte, opført midt i en

gjennemgravet Jordhøi. Denne dannede paa de tre Sider Væggene, medens den fjerde Væg var reist af opstablede og sammensøiede Kampsteen med en lille, skæv Dør i Midten og et Vindue paa begge Sider. Taget var af Lyng og hvilede paa smalle, tynde Lægter, sammensøiede som Sparrer; en stor, tyk Skorsteenspipe ludebde op fra Midten.

I Stuen saae man fem eller sex Fiskere forsamlede og isærd med at skifte et vældigt Krus Gammeltøl, som gik fra Haand til Haand blandt dem. De reiste sig fra Bænken og bøde et venligt: „Guds Fred!“ Derpaa opfordrede Værten de Komne til at tage Plads ved et Bord, som han trak frem paa Leergulvet, og om hvilket han stillede to Halmstole. Da Uveiret ikke lod til at sagtnes, beredte Kei og Theodor sig paa at blive. De havde sat sig ned, lode Mad bringe ind og lyttede derpaa til Samtalen, som Fiskerne førte indbyrdes.

Blandt disse var der især En, som tilbrog sig deres Opmærksomhed. Det var en høi, stærktbygget Mand. Han sad i Krogen noget borte fra de Andre og røg af sin Pipe uden at tage synderlig Deel i hvad der blev talt. Hans solbrændte Ansigt bar Udtryk af en godmodig Ærlighed, men havde forresten ikke det ringeste tilfælles med de øvrige Fiskeres. Hans mørke, tætfrøllede Haar var paa flere Steder blandet med graat; hans spillende Dine vare i bestandig Bevægelse, med et Liv og en Virksomhed, som stod i en forunderlig Modsatning til hans rolige, sorgløse Holdning. Hele hans Dragt bestod i et Par Faareffinds-Beenflæder og en Badmels Kofte, som var bunden sammen om Livet med Strikke, og indenfor hvilken et stærkthvælvet Brynst kom tilsynne. Denne Mand var en Tater, som længe

havde opholdt sig i Egnen. Folk vidste han hed Math, iøvrigt var han ikke synderlig kjendt.

Paa engang forekom det Kei, at Manden blev opmærksommere paa hvad der blev talt, hans Træk fik større Liv, og han rettede sit Blik imod en ung Fisker, der nylig var traadt ind.

„Som jeg nys sagde,“ ytrede Denne, „det kan vel være en halv Time siden jeg mødte Diggreven nede ved Søen, jeg var just ifærd med at surre vor Baad, da han strøg mig forbi, og jeg kunde se paa hans Fagter, at det igjen var af Lave med ham.“

„Ja vel,“ tog hans Sidemand til Orde, „i saadan et Veir har den Onde altid sit Spil med ham, jeg har tidt mødt ham ude paa Søen, drivende for en Mare i en Storm, hvor en ærlig Gøiser takker Vorherre for at naa Land; men med ham er det nu saa sin Sag, han har forsoren sig Gud.“

„Man vil sige det,“ bemærkede en gammel, hvidhaaret Mand, „jeg gad vidst om det er sandt? Nutilbags har den Onde ingen farlig Magt over Menneffene, da der er blevet saa mange Præster.“

„Kan være, Mikkil! I behøver dog blot at tænke paa den store Engelskmand, der gik under derude ifjor; mindes I, hvem der bordede hans Brag, da Ingen af os turde gjøre det? Har ikke Jer egen Broder samme Aften seet en lille sort Spirrevip sidde agterud paa Toften, baade da han kom ind og gik ud, og det var da vel ingen Anden end den Onde, han havde solgt sig til, der styrede for ham.“

„Hvem er egentlig den Klør, I prate om?“ spurgte en Bondemand, som var fremmed i Egnen.

„Hvem han er, skal jeg ikke saa vel kunne sige; der

er kanske knap Nogen, som veed det rigtigt, men klart er det, at han er mere end Nogen herinde. For en halv Snes Aar siden eller endnu længere tilbage var han Anfører for os Gøisere, da var han en stolt Karl, det kan Ingen fragaa. Havde Vorherre engang imellem forundt os lidt Stranding, var han altid den Første paafærde, og naar vi ikke turde stikke ud mellem Revene, gik hans Baad derud og slap altid heldigt tilbage. Hvordan det nu traf sig, veed jeg ikke, men han gistede sig tilsidst og drog et Par Børn til Verden; imidlertid varede det kun kort, før hans Kone maatte holde for, man sagde han druknede hende, fordi hun faldt ham for sygelig og gjorde Ufred med ham. Derover er han nok bleven svag i Hovedet; thi siden den Tid gaaer han næsten hver Nat i Mulm og Mørke langs Strandbredden og raaber høiere end baade Søl og Storm, han søger saa efter hendes Lig, og Somme have seet ham, naar Maanen skinnede, vade gennem Søen med hende i Armen, men hver Gang han naaede Land, blev Kroppen levende og stak ud i Søen igjen. Math derhenne maa bedst vide Besked om alt dette, siden han boer hos ham oppe paa Diget."

Med disse Ord vendte Fiskeren sig om til Tateren. Denne havde under hele Talen ikke mælet et Ord; men det verlende Udtryk i hans Ansigt gjengav fuldkomment hans Tanker, og af og til foer et harmfuldt Blik over til de Talende. Alles Dine vare nu henvendte paa ham, man ventede en Bekræftelse paa den Andens Fortælling. Math skød rolig sit Krus hen paa Bordet og udbrod med en dyb, fuldtoneende Stemme:

„Vel hører jeg mange underlige Ting fortælle om Diggreven deroppe, men Du gør klogest i, Amos, kun

at tro det halve af hvad Folk sige, det meste pleier gjerne at være Fabel."

Han tav nu og saae igjen stille hen for sig, som om han meente, at Diggreven ikke behøvede noget bedre Forsvar; men Amos lod sig ikke slaa af Marken.

„Godt nok, Math!“ vedblev han, „om vi og kun tro det halve af hvad Folk sige, saa er det dog klart, at han har forsoren sig til den Onde. Ton Tielle røde paa Sletten har seet ham forrette Ting, som ikke høre Menneſket til, men jeg kan tænke Du har din Profit ved at holde disse Krøniker skjulte."

„Og jeg siger Dig, at hvert Ord i din Mund er Løgn!“ raabte Math. „En Dreng som Du burde ikke fortælle Krøniker om andre Folk; nu tier Du stille med hvad Diggreven angaaer, ellers bliver det feil med Dig."

Fisſkerne fore op ved Maths Trusel, de tilkastede ham Blikke, som tydeligt viste, hvormeget de følte sig fornærmet paa deres Kammerats Vegne. Math brød sig ikke stort derom.

„Ti stille, Du sorte Hund af en Tater!“ skreg Amos og slog med sin knyttede Haand i Bordet, „paa det Lav! kom herud paa Gulvet engang, Du! lad os prøve hvis Jern der har den bedste Spids."

Der funklede noget vildt i Maths Dine, da han reiste sig op fra sit Sæde; hans Haand foer ind under Roften, og som et Lyn blinkede en blank Kniv i hans Haand.

„Prøv den!“ raabte han, og Kniven foer med et piilsnart Raſt tæt forbi Fisſkerens Hoved og borede sig ind i Dørfarmen paa den anden Side af Stuen.

„Du traf mig ikke, Math!“ brølte Amos med et hævnlystent Blik og veiede sin Kniv i Haanden.

„Det meente jeg heller ikke," sagde Tateren med et roligt Smil, „men jeg traf den sorte Knast derhenne, og det var vel en ligere Sag at bore Staalet i Dig end i den, hvis jeg havde villet det."

Forundret gif Fisseren til Døren og saa den Andens Kniv sidde midt i en lille Knast, og det saa fast og sikkert, at han kun med Møie kunde trække den ud. Alle Tilstedeværende udbrode i Bifaldsraab, og Amos rakte forsonet Kniven tilbage.

„Der, Math!" sagde han, „tag din Kniv igjen, Du er min Mand, lad intet Kæremaal være mellem os."

„Det er heller ikke værdt," sagde trohjertet den Gamle og rystede Fisserens Haand.

„Det kan ogsaa være," tilføiede denne, „at det jeg nylig fortalte angaaende ham beroppe, hænger anderledes sammen, men Folk sige det alligevel."

„Ja seer Du," udbrod Math, „derfor maa en ærlig Mand takke Gud at der er Løgn til i Verden, det vilde se underligt ud, hvis Folk skulde svare til hvert Ord de sagde; en anden Gang, Amos, saa ville vi ikke tale om Diggreven, naar vi træffe sammen, det volder kun Ufred mellem os, og det er til ingen Nytte."

Saaledes talende, reiste han sig og saa ud efter Veiret.

„Gud i Bøld!" vedblev han lidt efter, „nu linder hun en Kjende udenfor, det begynder at klare op, og jeg maa videre."

Han betalte sit Krus Ol, tog sin røde, uldne Hue, forlod Huset, og man saa ham med lange, hurtige Skridt vandre over Heden ned ad Stranden til, i den Retning, hvor Diggrevens Bolig laa.

Kei og Theodor havde som Tilskuere taget levende

Deel i det der foregik. Tateren gjorde især et mægtigt Indtryk paa den Første, og han henvendte sig til Bærten for at faa Oplysning om denne besynderlige Mand.

„Saamænd!“ var Svaret paa hans Spørgsmaal, „Ingen veed forvist hvem Math er; han boer et Par Mile herfra i et lille Boelsted nede paa Diget og hører nok til Ratmændsfolkene, for hver Gang de drage herved, opholde de sig hos ham, og det gaaer da imellemstunder lystigt til blandt dem; forresten er det en skikkelig En, den samme Math, han kommer ofte ind til mig og tager sig et Krus Gammelt og betaler altid redeligt; men saasnart man blot omtaler Diggreven, bliver han ildvorn og kan da ligesaa lidt holde sig rolig, som Krudt kan det, naar det kommer for nær til Staal og Steen. Forgangen Sommer ryddede han hele Stuen ud, fordi nogle Prangere havde ladet Ufvemsord falde om Manden paa Diget, og dengang var der dog Karle tilstede, som pleie at staa for Slag, det var Folk fra Salling og Holmsland; men ud maatte de alligevel, for Math er stærk som en Tyr, naar de drille ham.“

Her blev han afbrudt af Fiskerne, der kaldte ham hen til Bordet for at opgjøre deres Regning og derpaa brøde op.

Stormen havde imidlertid lagt sig, det var atter blevet stille udenfor; Maanen speilede sig i Havet, og Stjernerne saaede Guld paa Bølgerne, som sagte rullede op mellem Stenene paa Bredden. Der var kun Rei, Theodor og Bærten tilbage i Hytten. Denne lod sin Veltalenhed spille efter bedste Evne for at bevæge dem til at blive Natten over. Theodor var heller ikke uwillig dertil; men da Rei forestillede ham, at det Leie, som her ventede dem, var et Bundt Lyng oppe paa Loftet, at de

derimod efter en halv Times Gang kunde naa Krostedet, gav han efter, og de forlode Hytten.

II.

En Milsvei fra Kysten af Vesterhavet, paa en ret frugtbar Slette, ligger Gaarden Hindsholm. I det Tidrum, hvori denne Historie foregaaer, beboedes den af en Herremand, Falk, der lod Stedet herskabeligt indrette, da han kom dertil. Falk var en Søn af Egnens forrige Sognepræst og havde i sin Tid studeret, men ved et Besøg hos en af sine Slægtninge lærte han en Dame at kjende, der saavidt vidstes var Italienerinde af Fødsel og i Besiddelse af en stor Formue. Han ægtede hende og opgav Studeringerne. Efter adskillige Aars lykkelige Samliv døde Falks Hustru. Hun havde skjænket ham en Datter ved Navn Bianca, som ved Moderens Død kun var sex Aar gammel og derfor blev sendt til en Tante i Hovedstaden, hvor hun blev opdragen. Da hun var konfirmeret, lod Faderen hende komme tilbage til Jylland. Siden Biancas Hjemkomst foregik der en fuldstændig Forandring i det hele Huusvæsen. Det varede ikke længe, før de gammeldags Stole, Borde og Dragfister, som saalænge havde gjort Stads i Værelserne, bragtes afveien og ombyttedes med nye og smagfuldere, de forðums hvide, gipsede Vægge bleve overtrukne med Tapeter, nye Gardiner anskaffede i de gamles Sted; med et Ord: Bianca lod alting forandre efter sit Hoved, og det var unægteligt, at hendes Indretninger bidroge til at forskjønne og give Huset et Nygge, det forhen aldeles havde manglet. — Falk brød sig ikke

stort derom, han hørte til den Slags Menneſker, ſom ſjældent falde paa at anſtille Betragtninger over noget uden den høieſte Nødvendighed; han lod Datteren indrette ſom hun fandt for godt, og det eneſte, der undertiden vakte hans Uvillie, var den Indſkrænkning i hans forrige Friheder, han efterhaanden maatte finde ſig i. Saaledes turde han ikke udfradſe ſin Pibe paa de nye Meſſing-Raffelovnsplader, ikke engang ryge i alle Værelſer. Han fik et eget Værelſe anvist til dette Brug, og ſaa ſtor var den Magt, hun udøvede over ham, at man tilſidſt aldrig ſaae Piberne komme udenfor dette. Kun i et Punkt formaaede hun ikke at rokke ham, der forbleve hendes Bønner og Overtalelſer frugtesløſe; hun havde nemlig en Plan med Haven, ſom hørte til Gaarden. Bianca vilde have en Strækning af den indrettet til Blomſterbede, i nyere Stil, og til den Ende lade alle Faderens Viſtader flytte, men dette modsatte han ſig. Skjøndt af Naturen lidet modtagelig havde han dog fra ſin tidlige Ungdom næret en ſtor Forkjærlighed for Bier. Falk havde efterhaanden forøget ſin Samling til flere hundrede Kuber, og Omſorgen for dem udgjorde næſten udelukkende hans Beſkæftigelſe. I lange Rader ſtode Buſke fulde af Blomſter, Bierne helſt trak af; Falk røgtede dem ſelv, og man var altid ſikker paa at træffe ham mellem Kuberne; ſiddende paa en Stol og rygende af ſin Pibe kunde han tilbringe hele Dage med at betragte diſſe flittige Arbeidere, og det var ſom om Smaaſdyrene kjendte ham; thi aldrig blev han ſtukken af dem, endſkjøndt han undertiden ſad Side ved Side af Kuberne. Bierne lønne de ogſaa hans utrættelige Flid og Pleie, intetſteds fra leveredes bedre Honning eller Vov, og Staderne gave ham aarligt et ikke ringe Udbytte.

Endskjøndt Bianca var uindskrænket Herskerinde i Huset, varede det dog længe, inden hun fandt sig tilfreds i sine nye Omgivelser. De Udspreddelser, Hovedstadslivet havde givet hende Smag paa, og som hun nu savnede, gjorde, at hun som oftest kjædede sig paa Hindsholm, hvor alt gik saa dødt og stille til. Hendes eneste Veninde var Præstens Anina. Hvorvel der næppe kunde tænkes større Ulighed end den, som fandt Sted mellem dem, sluttede Trang og Tilbøielighed dem dog til hinanden, og en uindskrænket Fortrolighed fra Biancas Side gjorde at den blide, stille Præstedatter efterhaanden lærte at rette sig efter hende.

Bianca var i sit attende Aar en blændende Skjønhed. Hendes nydelige Figur var fuld af Anstand, de mørkebrune Dine veylede uafbrudt i Udtrykket af de heftige og lidenskabelige Følelser, som bevægede hende; hendes hele Væsen vidnede om det friske, ungdommelige Livsmod, som tryk Tillid til Fremtiden og gunstige Livsforhold altid give. Anina var nogle Aar ældre. Hun havde tidligt mistet denne tillidsfulde Forventning. Hun var ikke saa smuk som Bianca, mere tavs og indesluttet; men hendes Hjerte var blødt og besad endnu dets hele barnlige Enfold, og selv naar hendes Glæde var størst, røbede den dog kun en flygtig Ytring af en let vakt Livsfølelse i et vist vemodigt og rørende Udtryk.

En smuk Morgensol stod over Alheden. Mellem Skyerne bode jublende Lærker den velkommen. Regnormen krøb omkring i det fugtige Sand, og Ræven listede frem af sin Hule og soledede sig og Ungerne mellem Lyngen; de brune Hyrdebrenge slap Kreaturerne ud og lod dem springe om paa Heden, medens de blæste et

muntert Stykke paa Skalmeyen. Timianen duftede, og Solstraalerne brødes i Vanddraaberne, som perlede paa Straaene. I Falks Have sad en ung Pige i et Lysthuus af Syrener; den lette Rødme, som Morgenluften fremkaldte paa hendes Kind, klædte hende smukt, hendes mørkeblaa Dine hvilte paa en nylig plukket Rose, som hun tankesfuld afbladede.

„Du Kjære!“ udbød i dette Dieblif en klar Stemme, og en livfuld Skikkelse traadte ind i Lysthuset. „Træffer jeg Dig endelig! jeg ledte efter Dig oppe i Bærelserne, og saa sidder Du her, ifærd med at ødelægge mine smukke Roser, hvor nænner Du det, Anina?“

„Dens Blomstringstid var næsten endt, kjære Bianca!“ sagde hun med et Suk, „om nogle Dage vilde den været visjen.“

„Just det forhøier din Brøde; jo kortere dens Blomstren varer, desto større Uret gjør Du i at ødelægge den. Du stakkels Rose! jeg vilde ikke være i dit Sted.“

„Og dog har vort Liv saare meget tilfælles med den!“ bemærkede Anina. „Denne Blomst fortjener ingen Beklagelse, den blev tilintetgjort midt i sin Glæde, uden at kjende til den gradvise Oplosning, hvori Forgængeligheden fremtræder; det forekom mig altid, at man var lykkeligere, naar man aldrig kjendte Vaaren, end naar man ved den tillige kjender Efteraaret og Vinterens Storme og forgaaer i dem.“

„Vist ikke, Anina!“ svarede Bianca med et fyrigt Blik. „Vaaren er saa smuk, saa yndig, og den Lykke, den giver, erstatter fuldtvel den efterfølgende Vinter; vi skulle ret nyde den, glæde os i Solskinnet og binde den til vor Fremtid, og naar saa Vinteren kommer, og den

lyse, herlige Tid er forbi, have vi jo det venlige Minde tilbage, med dette ville vi leve og glædes paany."

"Skaber dette bitre, kolde Minde da andet end Tomhed hos os?" spurgte Anina med et tungfindigt Smil.

"Jeg skulde tro det! idetmindste vil det være nok for at tilfredsstille mig, naar blot min Ungdom maa blive ret nydelsesrig og lykkelig; men Du er ikke saa nøisom, dit Ønske er altid at fortrylle og beundres, Du kan ikke holde ud at tænke paa, at der kommer en Tid, hvori dette maa ophøre."

"Kjære Bianca!" udbød Anina, og hendes store Dine hvilte med en venlig Bebreidelse paa hende.

"Tilgiv mig, Anina," sagde Bianca og slynge sin Arm om hendes Nakke, "vær ikke vred! Du kjender mig jo, jeg vilde blot drille Dig lidt. Dit Ønske vil alligevel nok blive opfyldt," hviskede hun og kyskede hende. "Du er Evighedsblomsten, din Skjønhed blegner aldrig, den boer i din Sjæl. Men vi glemme os ved al den Snak, følg med mig op, saa skal Du se, hvor nydeligt jeg har indrettet alt for vore Fremmede."

"Troer Du da, at de allerede komme idag? Din Fader venter dem jo endnu ikke saasnart."

"Ja Fader!" sagde Bianca, "men jeg — jeg venter dem, jeg veed ganske vist at de komme, jeg har ikke drømt om andet inat, jeg kjender nok Kei, han har ifinde at overraske os; men denne Gang skal det ikke lykkes ham. Du skal se, de komme. Du maa nu besøge mig meget ofte i denne Tid, hver Dag, vi ville ret more os med hverandre, spadserer sammen, Du med Hr. Bang, jeg med Kei, jeg vil gjøre mig Umage for at saa ham munter og fornøiet, tvinge ham til at skjønne paa

mig. Søde Nina! hvor det skal blive en yndig Sommer, denne."

Bianca tog sjæleglad Anina under Armen, og de forlode Haven.

III.

De Fremmede vare komne; det var Kei og Theodor, som Bianca ventede, det var for dem hun havde indrettet de to nydelige Kvistværreiser, der vendte ud mod Haven. Theodor glædede sig over endelig at have naaet denne Reises Maal og forsikrede, at han aldrig tiere skulde gjøre en saadan Vandring tilfods.

Han befandt sig saa vel og lykkelig ved det tvangsfrie Liv, han her førte, og den muntre Biancas Selskab skjænkede ham en Glæde og Tilfredshed, han aldrig før havde kjendt til.

"Seer Du," sagde Kei, hvem han meddeelte det Indtryk, hun gjorde paa ham, „jeg sagde Dig det forud og vidste, at Du vilde blive tilfreds med dit Ophold her. Inland er ligesaa rigt paa smukke Piger som paa Kæmpehøie og Heder."

Paa Kei derimod syntes Bianca ikke at udøve samme Indflydelse, skjøndt hun gjorde alt for at forjage den tungsindige Stemning, hvori han befandt sig; aldrig tindrede hendes Blikke saaledes som naar de speilede sig i hans, og aldrig talte hendes Læber blidere Ord, end naar hun underholdt sig med ham. Theodor var i sit stille Sind skinsyg over den Gunst, der blev Kei i saa høi Grad tildeelt, han vidste at han ikke var Biancas Broder og kun langt ude beslægtet med Falk, der havde

taget ham i sit Huus og ladet ham opdrage; han fandt det meget naturligt, at den smukke Pige kunde elske den mørke, kraftfulde Mand. I Rejs Ansigt laa et særegt Udtryk, der vidnede om, at Livet allerede tidligt havde ladet ham gjøre bitre Erfaringer; hans stolte, brede Pande havde ikke Alder, men Rummer rynket, og det var denne stille Sorg, han forgæves søgte at skjule, det var det hemmelighedsfulde i hans Væsen og den Lethed, hvormed han, skjøndt tilsyneladende aabenhjertig, vidste at undgaa enhver nærmere Forklaring, som gjorde ham saa tiltrækkende for hende.

Nogle Dage efter Bennernes Ankomst kom der Besøg paa Gaarden. Det var en Søn af Herremandenovre paa Julinge, Thorsten Theilov.

Thorsten var en rundrygget lille Person med lyse, rødlig Haar, store, graa Dine og et Ansigt, som overalt bar Mærke af Kopper; men forresten en smuk og raff Person. Han kunde drikke alle Landsbyens Bønder under Bordet, ride omkaps med Stormvinden og sætte en Kugle i den sorte Prik af en Skive paa fire hundrede Stridts Afstand. Med disse Fuldkommenheder ansaae han sig for uimodstaaelig og meente, at det blot kom an paa ham at bringe ethvert Pigehjerte i Bevægelse.

Han forsøgte flere Gange at blande sig i Samtalen, men det løb saare uheldigt af; han henvendte sig siden til Theodor og bekjendte at underholde ham med en Fortælling om Hesteavl og Urfuglejagt; det var nu et Emne, denne ikke kunde syndeligt indlade sig paa. Talen gik snart istaa, og Thorsten kastede sig harmfuld ned paa en Stol ved Vinduet og trommede en lystig Marsch paa Ruden.

Der gik lang Tid, hvori han ikke mælede et Ord.

Bianca mærkede at han følte sig fornærmet over den Ligegyldighed, de viste ham.

„Min Gud, Thorsten!“ sagde hun venligt og gik hen til ham, „hvorfor sidder De der i Krogen uden at sige et Ord? De maa nok have været dygtig uheldig paa Jagten igaar, eller hvad er der ellers gaaet Dem imod, siden De er i saa daarligt Lune? fortæl mig det.“

„Nei, jeg har slet ikke været uheldig paa Jagten,“ svarede Thorsten tvær. „Naar De sender Bud over til Gulinge, saa ligger der tre Høns og en gammel Kok til Dem, som jeg har skudt fra igaar Middags af; men jeg er alligevel vred, og jeg skal nok sige Dem hvorfor, naar vi blive alene.“

„Naar vi blive alene,“ sagde Bianca og viste sine smaa, hvide Tænder med et spottende Smil, „hvor jeg længes efter et saadant Dieblis. De er i Grunden et underligt Menneske, Thorsten!“

„Kan hælde sig,“ svarede han, „men saa er det jo vel at der gives Andre, som De finder mere efter Deres Smag.“

„Aha!“ raabte hun leende, „slap det derud, jeg begynder at forstaa Dem, stakkels Herre! at blive vred for intet koster kun Umagen at forsone sig igjen.“

Med disse Ord satte hun sig atter ned ved sit Synbord ved Siden af Rei og Theodor.

„Godt, Bianca! godt!“ hviskede Thorsten ved sig selv og bed sig i Læberne, „jeg skal huske disse Ord, naar Du har glemt dem.“

Lidt efter tog han Afsted og gik.

Anina kom i denne Tid flittigt over til Falks. Theodor syntes i Førstningen ikke at skjænke hende syn-
derlig Opmærksomhed; hendes stille, tilbageholdne Væsen

var ham ikke saa tiltrækkende som den sprudlende Munterhed, det fyrige, varme Liv, Bianca forstod at udbrede om sig. Det var derimod mærkeligt at se den Magt, Aninas Nærværelse øvede paa Kei; den gjorde ham mere munter og tilfreds, og hans mørke Træk fik et Anstrøg af Venlighed, som flødte ham godt. Undertiden, i Dieblikke naar han troede at Ingen lagde Mærke dertil, dvælede hans Blik paa hende saa fast og gjennemtrængende, som om han vilde se hende ind i Sjælen, og man kunde da mærke, at der gjærede noget i hans Indre, som han med Magt søgte at undertrykke. Overhovedet forekom han Theodor i den sidste Tid saa besynderlig hemmelighedsfuld: han undgik enhver Leilighed til Forklaring, var ofte borte om Natten og listede sig først imod Morgenstunden op paa sit Værelse; Theodor traf ogsaa Kei en Aften ved Udkanten af Haven i ivrig Samtale med Tateren, som de stodte paa i Hedekroen. Alt dette var en Gaade, som han forgæves søgte at løse.

En Aftenstund havde Kei og Theodor aftalt en Spadseretur med de unge Damer. Theodor gik isorveien med Anina. De toge Veien ind igjennem Markerne, ned ad en Gangsti, som løb langs med Strandkanten, hvor Havet i Ebetiden lod en stor Sandstrækning tør ud efter, saa at de hvide Revlers høie Rygge kom tilsynne, omkrøulpede af smaa, legende Bølger.

Det var en venlig, stille Aften. Langt ude lod Fiskernes Sang fra deres Baade, som skode hen over den speilglatte Sø. Theodor havde ikke før besøgt Klitterne. Han betragtede dem med ufravendte Blikke. Sælsomme Tanker opstode hos ham ved Synet af denne vilde, ophøiede Storhed, den Dødens Ro, som spredte sig over Revene, hvor de mørke, splintrede Brag, halv

skjulte af Sandet, endnu vare tavse Vidner om den Ræmppekraft, som skjuler sig i Havet. Anina fortalte ham om de mange Ulykkelige, som her havde fundet Døden, skjøndt de undertiden vare Landet saa nær, at de kunde tale med Strandbomændene derinde. Han lyttede med stigende Deeltagelse til det hun sagde. Hendes Livsfuldhed og inderlige Følelse bevægede og overraskede ham saa meget mere, som han hidtil kun havde seet hende stille og tilbageholden, uden at tage synderlig Deel i de Samtaler, ved hvilke hun havde været tilstede; han anede ikke, at det var ham, der havde aabnet dette skjulte Væld af friske, overstrømmende Følelser, fordi hans Stemning var blødere, hans Sprog varmere end nogensinde tilforn.

Anina fortalte ham hvorledes Rei en sildig Høstdag, da et fremmed Skib var drevet ind paa Revene, med Livsfare havde reddet flere Menneffers Liv, hun talte om det uforfærde Mod, hvormed han var ileet de Ulykkelige til Hjælp, og hendes Lovtale, hendes straalende Dies bevægede Udtryk gjorde et nyt og mægtigt Indtryk paa ham.

Samtalen blev paa en Gang afbrudt ved en lille Dreng, som kom løbende inde fra Heden og styrtede forbi dem med det Udraab: „Vogt Jer, der kommer den Gale.“

Anina udstødte forstræffet et Skrig og bad Theodor at gaa hurtigere til. Forundret vendte han sig om og saae et Menneffe med lange, faste Skridt komme dem imøde. Han søgte at berolige hende.

„De misforstaaer mig,“ udbrød hun, og et smerteligt Smil spillede om hendes Mund, „jeg er slet ikke bange og frygter ikke denne Mand, mig gjør han intet.“

Den Kommende var dem imidlertid nær paa nogle faa Skridt. Det var en høi, stærktbygget Mand med et blegt, vildt Ansigt, om hvilket tykke, sorte Haar hang ned til alle Sider; de funklende Dine løb rundt som Hjul, og hans hele Skikkelse indgød Frygt. Han gik dem forbi med Hovedet forover bøiet og, som det lod til, i dybe Tanker; men da han var kommen et Par Skridt forud, vendte han sig pludseligt om, betragtede dem stift og gik derpaa tilbage til dem.

Anina skjælvede, selv Theodor kunde ikke tilbageholde en uvilkaarlig Gysen ved Synet af denne Mand.

„Min Raadige!“ udbød den Fremmede med huul, dybttonende Stemme, „De burde ikke spadserere herude i saadan et grueligt Veir; De forløjler Dem bestemt, Aftenluften er høist skadelig, og De er af svagelig Natur. Ah! hvor det regner, hører De Stormen brøle ind fra Havet? Livagtigt som om den krævede Mennesker; saaledes tudede den ogsaa en fæl, mørk Nat, det er meget længe siden, jeg har næsten glemt det.“

Anina rystede saaledes at hun næppe kunde flytte Foden, hun tav og græd.

„Hør, Anina!“ raabte Manden, efterat have gaaet nogle Minuter tavs ved hendes Side, og det syntes, som om han paa en Gang blev sig selv bevidst, „hvad er det for En, Du der gaaer med? Han seer mig saa fremmed ud.“

Hun tilkastede Theodor et bønligt Blik, men han misforstod det; vendte sig mod den Fremmede og udbød bestemt og hurtigt:

„Jeg er en Mand, der kan forsvare den unge Dame, som jeg ledsager, og hævne enhver Fornærmelse, hun tilføies.“

„Forsvare!“ gjentog den Anden med et underligt, vildt Udtryk, „hvad Djævelen er det for Bæv? Troer I kanske at Damen har noget at befrygte af mig? Jeg er jo Diggreven, hendes egen kjædelige Fader, ikke sandt, Anina? jeg er din Fader! tænker I ellers at kunne staa for Slag af denne Arm, saa prøv først et Haandtryk.“

Han greb uden videre Theodors Haand og klemte den saa stærkt, at Blodet trængte sig ud mellem Neglene.

„Det Haandtryk blev modtaget som en brav Karl,“ sagde Diggreven tilfreds, „mellem os maa der ingen Strid herske.“ Han gik en Stund ved Siden af dem.

„Se nu! se!“ raabte han pludseligt og brød ud i Latter, „der kommer Djævelen for at føre mig tilbage, og jeg listede mig dog saa forsigtig bort fra ham.“

Han pegede ved disse Ord med vild, fordreiet Mine hen paa Veien, hvor Tateren Math kom dem imøde.

„Ha, ha! Math Hjeil,“ vedblev han, „er Du allerede der? Jeg tænkte ikke, Du skulde have mærket det, da jeg løb bort fra Dig i Mørkningen.“

„Nu maa I hjem med mig, Herre!“ sagde Math rolig og bestemt, medens han med Deeltagelse betragtede Anina, „kom nu, det bliver saa sildigt herude.“

„Ja vist gjør det, Math! Du har Ret, det er ogsaa bedst vi komme afsted; men det siger jeg Dig, saasnart Stormen og Regnen holder op, vil jeg ud igjen, jeg maa ned til Stranden og søge efter hende.“

De sidste Ord udtalte han hvissende og vendte sig derpaa til Anina:

„Du skulde ogsaa gaa hjem, Datter, hører Du! Du kan ikke taale dette Veir. Naa, græd ikke, mit Barn! det kan Du jo ikke gjøre ved. Din Moder var

ogsaa svag, derfor faldt hun i Søen, — hun faldt i Søen! Folk sigte jeg fastede hende ud, men —“

„Kom nu, kom!“ raabte Math i en streng Tone og tog ham under Armen, idet han halvt med Magt trak ham med sig. Diggreven skoggerlo.

„Lad os gaa hjem, kjære Bang!“ hviskede Anina.

Da de havde naaet Præstegaarden og Theodor tog Afsted, hvilete hendes blaa Øine kjærligt paa ham, hun trykkede hans Haand, hun vilde tale, men Stemmen dirrede af Graad; „Godnat!“ stammede hun og ilede hurtigt ind.

Bianca havde imidlertid siddet i et Lysthuus i Haven og ventet paa Kei. Hans lange Tøven gjorde hende fortrædelig, hun stampede med den lille Fod i Jorden og udbød:

„Jeg veed det, jeg er ham aldeles ligegyldig, han lønner min Opoffrelse med Kulde. Godt! jeg skal fra nu af slet ikke bryde mig mere om ham, og det første Bevis derpaa giver jeg ved ikke at vente længer.“

Hun forlod Lysthuset og ilede ned ad Gangen for at opsøge Anina og Theodor.

Thorsten kom hende imøde.

„Det er godt jeg træffer Dem,“ udbød han efter at have hilset. „Jeg vil nok tale med Dem.“

Bianca rødmede; hun betragtede ham med et uwilligt Blik, han kunde aldrig have truffet noget mindre beleiligt Dieblis til at tale med hende.

Han vedblev: „Jeg veed ikke, lille Bianca! hvorved jeg har fortjent den Uwillie og Ligegyldighed, De viser mig i den sidste Tid. Har jeg gjort noget, som De er stødt over?“

„Nei,“ svarede Bianca koldt; „min Opførsel mod Dem er nu som den altid har været.“

„Næ, Gu' er den ikke nei!“ sagde Thorsten bestemt, „De viser mig en Kulde, som jeg aldrig før har fornummet til, De veed godt at jeg elsker Dem, og De har alletider ladet som De deelte mine Følelser; men siden disse to Studenter ere komne i Besøg, har De paa en Gang forandret Dem.“

„De elsker mig,“ gjentog Bianca og trak den trodsige Underlæbe op til et spodst Smil, „jeg forsikrer Dem, denne Tilstaaelse er virkelig aldeles ny for mig, og jeg beklager kun, at De ikke gjorde den før. Tro mig!“ tilføiede hun med et bestemt Blik, „i Kjærlighed passe vi To aldeles ikke for hinanden. Det skal være Fader og mig en Fornøielse at se Dem hos os som hidtil, i mit Forhold skal jeg intet forandre, stedsbe behandle Dem som en Ven af Huset, men intet i Verden er mig mere umuligt end at ansee Dem for mere.“

„Jeg veed det, Bianca!“ sagde Thorsten forbitret, „det er Deres Pleiebroder, ham, denne Rei, det er ham, De foretrækker for mig; men De har spillet falskt imod mig, og nu, da De er fjed af mig, kaster De mig bort som en brugt Handske, er det Ret!“

„Forstaaen mig for disse Udtryk,“ udbrød Bianca fortørnet; „De glemmer Dem selv, gjør mig den Tjeneste at forlade mig.“

„Godt!“ skreg Thorsten, „De har viist mig hvad jeg er, givet mig Bished i noget jeg længe har formodet, vogt Dem! De har før kjendt mig som Ven, fra nu af skal De lære mig at kjende som Fjende. Lad ham ogsaa vogte sig, jeg vil hævnne mig, veed De det.“

Han forlod Haven, og Bianca saae efter ham i en urolig og taktfuld Stemning.

IV.

Midsummer var kommen; vore Venner havde allerede tilbragt flere Maaneder hos Falks, og den Tid de havde fastsat til at blive, var udløben. Rei mindede Theodor derom, men denne var altfor lykkelig til at tænke paa Afreise og overtalte ham til at forlænge deres Ophold, ogsaa Bianca bad derom. Venner fra smukke Læber have altid noget uimodstaaeligt. Siden hin Samtale i Haven kom Thorsten ikke oftere til Falks, derimod gif Theodor over til Julinge og tilbragte undertiden hele Dage i hans Selskab. De rede ud med hinanden, fiske eller gif paa Jagt sammen; imidlertid sad Rei hjemme hos Bianca. Hun havde ikke fortalt hvad der var foregaaet mellem hende og Thorsten, han ytrede derfor sin Forundring over at denne aldrig besøgte Hindsholm.

En Aften gif Theodor og Rei med hinanden Arm i Arm gennem Haven. Deres Samtale dreiede sig om almindelige Gjenstande, til Theodor ledede den hen paa Anina. Han fortalte nu, hvorledes han i Begyndelsen havde miskjendt hende, tiltroet hende Mangel paa Aand og Følelse, men hin Aften nede ved Stranden var han kommen ud af sin Bildfarelse, han havde efterhaanden gjort et dybere Indblik i hendes Sjæl, der nu laa udfoldet for ham i sin fulde Skjønhed. Medens han talte steg hans Varme til Begeistring, han tilstod uforbeholdent at han elskede hende.

„Du elsker hende?“ gjentog Rei med et eget Udtryk, idet han stod stille. „Det forundrer mig at høre denne Ytring af Dig, det er jo ikke længe siden at Du nærede en lignende Følelse for Bianca.“

„Hun elsker jo Dig,“ var Svaret.

„Hvoraf troer Du det?“ spurgte Rei og blegnede, „hvorfra har Du denne Slutning?“

„Fra hende selv, jeg maatte være blind, hvis jeg ikke kunde se Forskjellen i hendes Opførsel mod Dig og alle Andre; kun Du er den Lykkelige, den Foretrukne, og jeg misunder Dig ikke; Bianca er vistnok henrivende deilig; men hun mangler den Dybde, den stille, kvindelige Blidhed, som jeg beundrer hos den fordringsløse Anina.“

„J passe ikke for hinanden! Du gjør Uret i at nære den Lidenstkaab, som begynder at vaagne hos Dig for hende; tro mig! den vil kun gjøre Jer begge ullykkelige. Anina er adskillige Aar ældre end Du og svagelig; jeg veed det vel, det er hendes smukke Ansigt, den fromme Ustyld i ethvert af hendes Træk, som har indtaget Dig; men glem derfor ikke, at hun snart gaaer den Tid imøde, hvori disse Indigheder forsvinde, hendes Svaghed tiltager med Aarene, og naaede Du nu Maalet for dit Ønske, og hun laa bleg og syg i dine Arme, vilde Du da føle Dig tilfreds og ikke glemme, at den salmede Blomst engang duftede? Tro mig, kjære Theodor! enhver Ubetænksomhed bringer Anger med sig; tvæl din Følelse i Fødselen, lad hende aldrig ane den, hun har allerede gjennemgaaet megen Sorg, den Stakkel! Du vilde maaſte for ſtedſe berøve hende den Fred, hun nu nyder. Bianca derimod ſtaaer i meget over hende; hun er ſmuk, vittig og fyrig, hun vil altid tilfredsſtille Dig, det ligger i hendes Natur ſtedſe at synes ny, at fængſle, og — jeg troer at hun holder af Dig.“

Den fyndige Kraft, hvormed han talte, gjorde Indtryk paa Theodor; der var noget i Reis Ord, som gav ham Medhold; men juſt dette var Grunden til at han i en kort og ſaarende Tone udbrød:

„Du er nok selv kjed af Bianca og søger nu at drage min Opmærksomhed paa hende, fordi Du mulig frygter mig som Medbeiler hos Anina; jeg troer at forstaa Dig, min Ven!“

Rei svarede blidt og venligt og vedblev endnu længe at forestille ham hvor stor Uret det var af ham at give Kjærlighed til Anina Rum hos sig, og at han skyldte den unge Pige at overvinde denne Følelse, inden den slog dybere Rod hos ham.

Derpaa forlod han ham og gik længere ind i Haven.

Theodor var i en heftig bevæget Stemning, han maatte indrømme at Rei tildeels havde Ret; men han var ikke istand til at fatte nogen Beslutning under Kampen af de forskjellige Følelser, der i dette Dieblis bevægede ham. Da hørte han noget røre sig ikke langt borte; han vendte sig om og saa Anina træde ud af et Lysthuus. Han gik hende imøde, hun søgte at undvige ham.

„Anina!“ udbroød Theodor heftig, „gaaer De? jeg beder Dem, bliv! lad mig tale med Dem, blot et eneste Minut, jeg har saameget at sige.“

Hun rakte ham Haanden.

„Anina!“ vedblev han, „De hørte Samtalen mellem Rei og mig, ikke sandt? De kan ikke nægte det, svar mig ligefremt, som jeg spørger.“

„Jo!“ hviskede hun og saa op til ham med et vemodigt Smil, „jeg hørte alt.“

„Det er derfor De græder,“ vedblev han; „det er Reis frænkende Ord, der fremkalde disse Taarer, maaske han endog vidste, at De var i Nærheden.“

„Rei vist ikke! tro ikke det, kjendte De blot Rei rigtigt! De veed ikke hvor god han er, der er Ingen i hele Verden, som mener mig det bedre end han.“

„De elsker ham, Anina,“ udbød Theodor.

„Ja! saa inderligt,“ hvækkede hun med bevæget Stemme, „min Kjærlighed er —“

„Det er altsaa dog sandt,“ afbrød han hende, „Thorsten Theilow havde Ret, nu forstaaer jeg det hele.“

„Nei, nei,“ gjentog hun ængstlig, „De misforstaaer mig.“

Men han hørte hende ikke og foer med ilsomme Skridt bort. Hans Indre var i Oprør, Hjertet bankede, han satte sig ned paa en Bænk, noget længere borte. I det samme kom Thorsten Theilow hen til ham.

Theodor foer op. „De her?“ udbød han forundret.

„Eys!“ sagde Thorsten med dæmpet Stemme; „jeg kommer for at give Dem et godt Raad, jeg har hørt Deres Samtale med Anina, og De behøver næppe større Bekræftelse paa det, jeg har betroet Dem, end den, De nu har faaet. Nei og Anina elske hinanden, det er fordi han frygter Dem som tredie Høne i Kurven, at han søger at faa Dem til at gjøre Cour til Bianca. De er bedragen af ham, som De sidst lovprieste saa ivrigt; i Aninas Arme vil han le ad Dem. Forpur det, opsig ham endnu i aften, fortæl, at De har seet ham i Kortene; viis Dem som Mand, baade for Deres egen og Aninas Skyld.“

Thorsten gif ligesaa hurtigt som han var kommen.

„Ja!“ raabte Theodor forbitret; „han har Ret, jeg er skuffet af ham, jeg ansaae for min Ven; men jeg skal sige ham det, fortælle ham, at han har handlet uærligt imod mig.“

Hermed ilede han gjennem Haven for at opsoge Rei.

Han traf ham ved en Udkant, lænende sig op mod en Birk, i dyb Eftertanke. Han mærkede ikke Theodor, før denne stod tæt ved ham.

„Kei!“ sagde han med lav, lidenskabelig Stemme, „jeg kommer i dette Dieblis fra Anina, jeg har talt med hende og kjender nu Marsagen til, at Du nylig saa ivrigt vilde saa mig til at glemme hende for Bianca; Du elsker hende, ikke sandt?“

„Og om jeg nu gjorde det!“ svarede Kei.

„Saa har Du handlet uærligt imod mig!“ raabte han heftigt, „og det er uhæderligt saaledes at skuffe min Tillid, mit Benskab.“

„Jeg har ikke skuffet Dig,“ sagde Kei, „Du feiler, jeg skal overbevise Dig derom.“

„Jo!“ vedblev Theodor, hvis Harm steg ved den rolige Tone, hvori Kei talte; „jeg siger Du har handlet som et æreløst Menneſke imod mig, og hvis Du blot besidder Fjerdeparten af det Mod, Du saa ofte praler med, saa har jeg to Pistoler til din Tjeneste.“

„Jeg vil ikke slaaes med Dig, Theodor, Du er jo ude af Dig selv, jeg sværger Dig til, at Du tager fejl, lad mig blot komme til Orde, saa skal jeg bevise Dig det.“

„Jeg kjender dine Udflugter, jeg gjennemskuer Dig ganske; Du tør ikke slaaes med mig! lad være; Du er en Krynster.“

Han vilde gaa.

„Godt, godt!“ sagde Kei, „kom imorgen tidligt ned bag Ellekrattet ved Dammen, hører Du! og gaa nu, lad mig være alene, ved Solens Opgang sees vi igjen.“

Theodor gik. Kei forsvandt i Mørket mellem Træstammerne.

Solen var endnu ikke kommen frem paa Himlen næste Morgen, da Theodor allerede befandt sig paa det aftalte Sted. Dyb, høitidelig Stilhed herskede trindt

omkring og blev kun afbrudt ved en enkelt lille Fugl, der lod sig høre fra Træerne. Den lave Præstebolig laa noget borte, halvt skjult i den tykke Taage, der dampede op fra Enge og Marker. Rei havde allerede ventet paa sin Modstander. Hans rolige, frygtløse Mine dannede en skarp Modsætning til dennes blege og forvirrede Træk; der laa noget usædvanligt venligt, næsten høitideligt i Reis Ansigt, da han traadte hen til Theodor og leverede ham et lille, forseglet Papir, som han bad ham læse senere op paa Dagen. Theodor tog imod det, han vaklede, hans Hænder rystede, medens han ladede Pistolerne. Rei tog den ene. Der indtraadte en Pause, medens de stillede sig ligeoverfor hinanden. Theodor hævede Armen, Skuddet gik af, Løvet i det nærliggende Krat raslede, Ruglen pibet tæt forbi Reis Skulder, men han stod uskadt, med Armene overfors, paa Stedet.

„Du seer at jeg idetmindste har Mod til at staa for dit Skud,“ sagde han med rolig Stemme.

„Skjød, skjød!“ skreg Theodor, „ingen Romanstreger.“

„Rei! nei, for Guds Skyld, lad være!“ raabte i det samme en Stemme i Nærheden; en ung Pige styrte frem af en Sidegang hen i Reis Favn, det var Anina. Hun var i Morgendragt; hendes mørke Haar var gledet ned under den hvide Kappe, som havde fastholdt det, Tørklædet var faldet tilbage paa Halsen; men hun mærkede det ikke, hendes hele Liv laa i det Blik, hvormed hun betragtede Theodor.

„Gudsfelov, at der ingen Ulykke er skeet,“ udbrød hun med den blødeste Stemme og slyngede sine Arme om Reis Hals, „jeg blev saa bange, da jeg hørte Skuddet.“

Theodor stod nogle Skridt derfra med den affudte, rygende Pistol i Haanden. Han blev blegere. Efter et

Dieblis Betænkning slængede han Pistolen mod et Træ og styrtede afsted ud i Marken.

„Gaa tilbage, Anina,“ sagde Rei bevæget, „lad Ingen mærke hvad her er skeet, jeg skal nok stille ham tilfreds.“

„Gjør det, kjære, gode Rei! fortæl ham alt! aabenbar ham det Forhold, vi staa i til hinanden; dersom Du vidste —“

„Jeg veed det, det er atter Mærket af den Forbandelse, som hviler over os; gaa nu hjem, jeg kommer snart tilbage med ham.“

Han kyskede hende, og idet han gik bort, saae Anina ham tørre Dinene; hans stærke Natur var rystet. Hun gik tilbage til Præstegaarden.

Rei havde truffet Theodor; de gik fredeligt ved hinandens Side igjennem Landsbyen, og Bønderne, som kjørte forbi ind i Heden, hilste dem, Solen var nu oppe, og den friske, lyse Morgen virkede velgjørende paa de to Venners oprørte Sind.

„Vær rolig, Theodor!“ sagde Rei og tog ham under Armen. „Tiden er kommen, Du skal faa alt at vide og vil da indsee, hvor stor Uret Du gjorde mig igaar. Luk det Papir op, jeg leverede Dig, det indeholder kun faa, men indholdsrige Ord.“

Han tav og betragtede ham venligt. Theodor brød Papiret og læste: „Anina er min Søster!“

Han stod et Dieblis maalløs og saae paa Rei. „Er det sandt, Du og Anina, Broder og Søster, og Diggreven?“

„Er vor Fader,“ svarede Rei sagte og modfalden.

„Men hvorfor sagde Du mig ikke det iaftes?“

„Du var for hidfig til at høre mig.“ Derpaa vedblev han i en indtrængende Tone:

„Det eneste, jeg beder Dig om, er at Du glemmer Anina; jeg har iafte sagt Dig Grunden dertil, og Du maa indrømme, at I To ikke passe for hinanden.“

„Du viser mig Himlen, Rei!“ udbød Theodor, „og støder mig ud i Mørket; hvorfor fortæller Du, at hun er din Søster, og beder mig i samme Dieblif om at glemme hende? Du kjender ikke Kjærlighed, Du, som aldrig har elsket, veed ikke hvor mægtig den er, naar den engang er vaagnet.“

„Jo, jeg har elsket,“ sagde Rei med funklende Blik, „der var en Tid, da jeg nærede en Kjærlighed, dybere, mere glødende end Du fatter.“

„Du?“ sagde Theodor forundret; „Du, som stedsse var saa ligegyldig, saa kold mod Alle.“

„Slut ikke fra det halvtudslukte Kul til Ilden, som fortærede det,“ sagde han med huul Stemme; kom, lad os følge denne Sti ind i Skoven, saa skal jeg fortælle Dig mit Livs Historie.“

Rei var, som allerede omtalt, en Søn af Diggreven. I en meget ung Alder havde Falk taget ham til sig og ladet ham opdrage. Da han var sytten Aar gammel, kom han til Hovedstaden, blev Student og sluttede kort efter Bekjendtskab med en af sine Medstuderende, Talmer, i hvis Familie han blev indført. Talmers førte et stort Huus; Faderen, en høitstaaende Embedsmand, var død og havde efterladt sin Enke tvende Børn og en betydelig Formue. Johanne, saaledes hed Datteren, var smuk, dannet og meget elskværdig, hun var sin Moders Stolt-hed og allevegne afholdt. Hun besad sin Takt, men tillige en Ubestemthed, en Raadvildhed, der gjorde hende altfor tilbøielig til at rette sig efter Andres Villie og Onsker. Paa den anden Side var den Hyldest, hun

mødte, heller ikke bleven uden Indflydelse paa hende. Hun holdt af at beundres. Rei havde allerede længe hørt den unge Pige omtale som en af Hovedstadens Skønheder. Han længtes efter at se hende. Den Tone, som herskede hos Talmers, var ham uvant, og det kostede ham Umage at gjøre sig fortrolig med den. Han var stille og tilbageholden, aldrig havde hans Mund aabnet sig til Smiger, han syntes ligegyldig og kold mod hende. Johannes Forsængelighed følte sig frænklet derved, det var maaske kun derfor, hun viste sig venligere mod ham, og behandlede ham med større Forekommenhed; hun fik Lust til at beseire hans Stolthed og aftvinge ham den samme Hyldest, hun modtog af alle Andre, og det varede heller ikke længe, inden hun havde naaet sit Maal; men det Næt, i hvilket hun hildede ham, viklede sig efterhaanden om hende selv. Hun følte en før ukendt Deeltagelse for Rei, for det usædvanlige, det dristige i hans Karakter, der ikke vilde indordne sig under Hverdagslivets Former. Hans levende Indbildningskraft og glødende Varme, Dyrøgheden, hvormed han talte, den Glæde, hun saa hendes Velvillie udbrede over hans hele Væsen: alt dette var noget, der fængslede hende og hvorved hun dvælede i sine lykkeligste Dieblkke. Den hemmelighedsfulde, uforandrede Tavshed, han stedse iagttog med Hensyn til sig selv, gav ham saa meget større Værd hos hende, som hun vidste, at han havde lidt og prøvet meget, og den Uvisshed, den bestandige Tvivl, hun levede i med Hensyn til hans Følelser, gjorde hendes stærkere og inderligere. Hun elskede ham.

En Aften var Rei hos Talmers tilligemed to andre Herrer. Johanne var alene med dem i Værelset; hun sad i Sofaen, Rei ligeoverfor hende, de talte ikke med

hinanden, men hver Gang deres Dine mødtes, straaledede. Johanne lod sit Strikkenøgle falde; som af Instinkt sank begge Herrerne med Lynets Fart ned paa Gulvet efter det. Rei blev siddende, Johanne smilte — et Blik, et Ord, hun rakte ham Haanden over Bordet — siden den Aften vare de forlovede.

Fra nu af var han et andet Menneske, han levede kun for hende, han elskede hende med sit heftige, fyrige Gemyts hele Lidenksab, hans Liv var som nyfødt: en skjøn Drøm, hvori Johanne blev ubeskrivelig lykkelig. Hun kjendte Styrken og Omfanget af den Følelse, han bar for hende, fordi hun selv nærede den i samme Grad. Stjernerne paa den sortblaa Nathimmel havde ikke større Glands end disse straalende Blikke, der veyledes, naar de i Andres Nærværelse vare nødte til at paalægge sig Vaand; thi Johanne kjendte sin Moders Glimresyge og Stolthed for vel til at turde aabenbare deres Forhold for hende, Rei havde kun daarlige Udsigter, de fandt det derfor rigtigst at skjule alt for det første.

Et halvt Aar gif hen saaledes, Johanne blev syg, Lægerne tvivlede om hendes Liv. Rei tav og var tilsyneladende fattet; men der laa noget i denne kolde Rolighed, som talte tydeligere end Ord, og for første Gang anede Fru Talmer Forholdet mellem ham og hendes Datter. Denne Tanke oprørte hende, men hun var en Dame af Verden, hun betvang sig i hans Nærværelse, det samme ewige Smil som ellers, spillede om hendes Læber. Skjøndt Fru Talmer ellers var en kjærlig Moder, formaaede hun, saasnart Johanne var uden Fare, saa meget mindre at gaa frem med Lempe mod hende, som Rngtet om Johannes Forbindelse var kommet hende for Dre og havde bekræftet hendes Formodning. Hun talte til sin Datter

om Rei, udfrittede hende, og Johanne, svag som hun var, tilstod alt. Rei anede intet. Dagen efter at Tilstaaelsen var skeet, besøgte Rei atter Talmers. En Pige tog imod ham i Døren og viste ham bort under et intetsigende Foregivende. Otte Dage senere bragte Tjeneren ham et Brev; han gjenkjendte Johannes Haandskrift og aabnede det med forventningsfuld Ivrighed. Hun skrev: at hendes Familie var bleven vidende om deres Forhold, de havde forestillet hende det ufornuftige deri, hun deelte nu selv denne Mening og fandt det derfor bedst, at de brød med hinanden.

Rei var tilintetgjort. Han troede ikke sine egne Dine; det var umuligt at beskrive de forskjellige Følelser, som affpeilede sig i hans Ansigt: Smerte, Brede bragte alle dets Muskler til at bæve, enhver Tanke om Selvbeherkelse var forsvunden; han fastede sig paa en Stol og græd. Det varede længe, før han kom til sig selv, flere Timer blev han siddende, og da han endelig reiste sig, saaes ingen Smerte meer, ingen Fortvivlelse i hans blege Træk, en isnende Kulde laa udbredt over dem. Han skrev til Johanne; rolig, besindig og ligefrem forlangte han at vide Grunden til denne pludselige Forandring hos hende, han bebreidede hende intet, men bad blot om et oprigtigt Svar. Det Brev, han modtog fra hende, lød omtrent som det foregaaende, kun tilføiede hun, at han maatte søge at glemme hende og ikke skrive oftere.

Fra nu af var han fattet; det varede ikke længe, inden han havde vundet den vante Magt over sig, idetmindste saamegen, at han formaaede at skjule sit Hjertes Tilstand for Alle; hendes Billede levede vel hos ham, men han mindede sig selv stadigt om, hvor flygtig og letfindig hun var, og foresatte sig at ville glemme hende.

Johanne kom sig; hun tog atter Deel i Forlystelser og Udspredelser, var atter Ballernes og Selskabernes Dronning og Gjenstand for Herrerens Hyldest. Rei traf flere Gange sammen med hende, tilfældigvis. Hun var bleven lidt blegere, men den samme Glædes tindrede i hendes store, mørke Dine, det samme Smil spillede om hendes fine Mund. Han var imidlertid bleven juridisk Candidat og havde faaet Ansættelse; hans ydre Stilling var meget god, men noget mørkt, næsten frastødende var kommet ind i Væsen.

Johanne var ikke længer i Hovedstaden. En af Reis Venner, som kom i Talmers Huus, fortalte, at hun var taget ud paa Landet hos en Tante.

I den senere Tid var hun noget sygelig, bemærkede Vennen ligegyldig. „Gud skal vide, hvad hun feilede, jeg troer ikke hun meente stort med den Munterhed, hun altid viste.“

Rei tav, han undgik enhver Leilighed til at omtale hende; hans frænkede Følelse var efterhaanden bleven til Ligegyldighed, til et Slags Uvillie mod hele hendes Røn.

Det var Indholdet af hans Fortælling.

„Min Ven!“ sagde han til Theodor, „sej bitre Nar ere nu forløbne, siden jeg modtog hendes sidste Brev, Livet gav mig meget at sørge over, meget at tænke paa, hende glemmer jeg dog aldrig.“

Længe gik de om inde i Skoven, og ved Middagstid saae man dem gaa ind paa Hindsøholm, Arm i Arm. I Theodors Træk laa der et rørt og bevæget Udtryk; Rei var som sædvanlig, kold, mørk og indesluttet i sig selv.

V.

Diggreven boede i Nærheden af Hindsholm, nede ved Strandkanten. Omtrent et Bøsfestud oppe paa Land, paa en lang Sandrevle, som man kaldte Diget, fordi den i fordums Dage havde tjent til Værn mod Vesterhavet, laa en temmelig stor Bygning, opført af Bindingsværk og røde Muursteen, begroet med Mos og overalt omgivet af høie, lynggroede Bakker ind ad Land-siden til. Nu var den ikke stort andet end en Ruin, hvoraf kun den ene Fløi, som vendte ud mod Havet, kunde beboes; den øvrige Deel af Bygningen laa enten sammensunken i Gruus eller stod revnet og faldefærdig: et Opholdssted for Ugler og enkelte Søfugle. Her havde han allerede boet i lang Tid og blev derfor af Folk i Omegnen kaldt Digemanden eller Diggreven. Den vilde Ensomhed og Stillehed, som herskede overalt i Rabolaget, stod i Samklang med hans Sind. En lille, faldefærdig Kønne i Nærheden beboedes af Math Hjeil, som pleiede og bevogtede den Vanvittige.

Det var en Aften i August Maaned, da to Mænd, fordybede i en Samtale, skrede hen over den smalle Gangsti, der løb langs med Søkysten op til Ruinen paa Diget. Efter en stærk Tordenbyge var det blevet smukt og stille Veir, Himlen var reen, Fuldmaanen speilede sig i Søen, og Taagen dampede fra Moser og Kær. De Gaaende vare begge høie og bredskuldrede; den Ene var ung, den Anden gammel: det var Rei og Diggreven.

I lang Tid havde Diggreven ikke haft saa lyse Diebliske som nu, der var næsten intet Spor tilstede af hans Affindighed.

„Du siger altsaa, at Anina elsker den Fremmede,“
udbrød han med dæmpet Stemme. „Ikke sandt, min
Søn! det troer Du?“

„Ja!“ svarede Kei, „jeg har længe troet det, og
forleden Aften tilstod hun mig det selv, det er derfor
jeg har overtalt hende til at tage ned til Ribe for at
besøge Tante. Adskillelse er det Eneste, som kan virke,
thi hun og Theodor passe ikke sammen.“

„Ja vist Du! — ja vist! det bør hun gjøre. Det
er underligt nok, jeg har opdaget, at vor Familie ikke
trives i Kjærlighed. Der var nu din Moder, hun elskede
mig saa høit, og jeg troede fuldt og fast, at jeg ogsaa
elskede hende — hun var meget sygelig —“

„Lad os lade den Sag fare, jeg kjender jo hele
Sammenhængen dermed!“ sagde Kei med bævende
Stemme. „Naar Anina kommer herover imorgen for
at se til Dig, skal Du ikke lade Dig mærke med, at jeg
har omtalt Grunden, hvorfor jeg raadede hende til at
reise, — hører Du, Fader! lad som om Du ingenting
veed deraf, det er det klogeste.“

Den Anden nikkede bejaende. De skrede tavse fremad
ved Siden af hinanden; omsider naaede de Diget. Her
tog Kei Afsked og vendte tilbage ad Markveien til Hinds-
holm; men den Vanvittige gik op til sin Bolig.

Kei havde ikke gaaet ret langt, før han mødte Theo-
dor, som kom fra Julinge, hvor han havde tilbragt Dagen
paa Sneppejagt med Thorsten Theilov.

„Det var godt jeg traf Dig, Kei!“ sagde han, medens
de fulgtes ad, „Du lovede forleden at fortælle mig din
Faders Historie, nu kunde Du gjøre det iaften, underveis
hjemad.“

„Det skal jeg, skjøndt det, jeg kan fortælle Dig,

indskrænker sig til meget almindelige Begivenheder, der næppe ville interessere Dig synderligt."

„Min Fader er født paa Holmsland i Ringkjøbing Amt af formuende Forældre. Han var bestemt til Studeringer, men havde ikke Lyst dertil. Hans Natur var for vild, hans Karakter for ustadig og flygtig til at finde sig i et siddende Liv; derimod stod hans Hu og Tragten til alt hvad der var farligt og eventyrligt, og han valgte Søen til Tumbleplads. Folk, der dengang kjendte ham, have fortalt mig, at han allerede i sit femtende Aar var en Hæder for Sømændene paa Holmsland, og der gives dog modige og frygtløse Mænd derovre. Senere tog han ud og blev borte i flere Aar; han gjorde Reiser paa Amerika og Vestindien, og ethvert Skib, han foer med, gjenlød af hans Roes. Saa var det en Sommer, han gik til Sydamerika med en engelsk Kuf og strandede paa Kysten af Puerto-Cabello. Besætningen gik under, paa ham nær, og ved sit Forsøg paa at naa Land blev han kvæstet i Hovedet af et Stykke Tømmer fra Braget. Blødende og bevidstløs sank han ned paa Strandbredden; da han atter kom til sig selv, laa han i en Seng med forbundet Hoved, hos en amerikansk Familie, der havde en Villa tæt ved Søen. Deres eneste Datter, Maria, pleiede ham. Med kjærlig Omhu tog hun sig af den Fremmede, vaagede ved hans Leie og søgte paa enhver Maade at lindre de Smærter, han led. Da min Fader begyndte at gaa ud, vare de hyppigt i hinandens Selskab, de spadserede sammen, og det varede ikke længe, før Forholdet mellem dem blev inderligere: de holdt af hinanden. Min Fader ægtede den unge Pige, kom efter et Par Aars Forløb igjen tilbage til Thyland og bosatte sig nede paa Diget, hvor han endnu boer.

Hans Forældre paa Holmsland vare imidlertid døde, han selv syntes at være bleven et andet Menneſke ſiden Tilbagekomſten; hans forrige Liv og Munterhed var borte, han var mørk og indeſluttet, af og til mærkede man hos ham Tegn til det Vanvid, ſom ſiden tiltog i en ſaa frygtelig Grad. Jeg troer det var en Følge af det Stød i Hovedet, han fik paa ſin ſidſte Reife. Forholdet mellem mine Forældre ſkal aldrig have været godt, de paſſede ikke for hinanden; han var vild og opfarende, hun pirrelig og ſvag, og kunde ikke finde ſig i det enſomme, affondrede Liv i denne Aſkrog, der ikke havde det ringeſte tilfælles med hendes Fødelands yppige og blomſtrende Dale. Hun døde af Hjemve; læg Mærke dertil, Theodor! de Rygter, der ere udsprede om hendes Forſvinden, troer jeg ikke, og dem maa Ingen tro, ſom mener mig det vel. Jeg er Diggrevens Son! — Det var efter min Moders Død, at hans Tilſtand gik over til fuldkomment Vanvid, der i Begyndelſen var ſaa heftigt, at han endog prøvede paa at berøve Anina og mig Livet; jeg bærer endnu Mærket deraf. Vi kom derfor i en meget ung Alder ud blandt Fremmede. Anina blev tagen i Huſet hos Præſtens, jeg af Falk. Dermed har jeg fortalt Dig den hele Hiſtorie."

Rei tav og gik bevæget og hurtigt hen ad Gangſtien mellem Kornet uden at ſe iveiret.

„Men hvorfor dulgte Du dit Forhold til Anina?“ ſpurgte Theodor nogle Minuter efter, „ſaa at jeg forſt kom til Kundſkab derom, da Du forleden fortalte mig det?“

„Hvorfor ſkulde jeg vel betro Dig, hvad jeg kun halvt kunde forklare, og berøre de ulykkelige Forhold, der vare forbundne med vort Slægtskab? Jeg omgives Anina paa ſamme Maade ſom Bianca, ligefremt og

fortroligt, saa at Du ikke kunde mærke Forskjellen mellem Den, som var min Søster ved Kjødets Baand, og Den, som Tiden og Opholdet hos Falk havde gjort dertil. Det var desuden aftalt mellem Anina og mig, at vi saa lidt som muligt vilde indvie Fremmede i vor Hemmelighed; nu har Tilfældet aabenbaret Dig den; thi selv Bianca kjendte den ikke."

De stode nu udenfor Hindsholms Port. Rei fortsatte sin Rei gjennem Gaarden op til Bygningen. Theodor gik ud i Haven for at træffe Bianca.

Den Banvittige havde imidlertid naaet sin Bolig.

"Det er mørkt her!" udbød han inde i Gaarden, idet han over Muurbrokker og Ralk skred hen til den Floi, han beboede. "Men jeg er dog ikke alene, hver Aften har jeg talrigt Selskab hos mig, Uglen er en munter Taarnvægter, og Flaggermusene holde mig vaagen den hele Nat. Jeg har ogsaa Selskab behov, hver Gang jeg er inde i mit Slot og begynder at tænke mig om, staaer hun mig i Sindet. Slaaer jeg mig til Ro, kommer hun hen paa Stolen til mig, sætter sig paa mit Skjød, som hun gjorde i gamle Dage, slynger sine Arme om min Hals. — Men hendes Arme ere kolde og klamme; hun kysser mig, men ikke med disse varme, bløde Læber som før; hun er ikke saa smuk som dengang, og hendes Ande — den brænder, den piner, den kvæler."

Medens han talte, steg han op ad den høie, forfaldne Vindeltrappe, som førte til hans Bærelse. Paa engang stod han stille, lyttede, holdt sig medkrampagtig Hæftighed fast ved Muren og stirrede ubevægelig hen paa et mørkt Sted. Hans Dine funkede.

"Dys, Kammerat!" hvisttede han med huul Stemme, "ti stille, hører Du ikke, Maria taler! Hvad vil Du

mig? Hvorfor kalder Du? Hvorfor vilde Du knytte din Skjæbne til min? Saa Du ikke Forskjellen mellem os? det er din egen Skyld, at jeg blev fjed af Dig, hører Du!"

Han aabnede Døren til sit Værelse. Maanen stod over Havet, dens Straaler faldt i skraa Retning ind ad Vinduet hen paa Væggen paa Marias Portrait. Som en Støtte blev han staaende ubevægelig ved dette Syn. Han rystede over hele Legemet, Sveden brød frem paa hans Pande.

„Maria! hvad vil Du her? Gaa! gaa!“ skreg han og bedækkede sit Ansigt med Hænderne. Derpaa foer han hen til en Klokke, som hang i en Krog, og trak flere Gange heftigt i den. „Math! Math! kom herop! jeg kan ikke udholde hendes skarpe, stirrende Blikke!“

Lidt efter lød Trin hen over Gangen; Døren gik op, Math traadte ind med en Lygte i Haanden. Diggreven styrkede hen imod ham.

„Hurtigt, Math! hurtigt! tag dette Billede ned af Væggen, jeg vil ikke se hende, hun stirrer saa frøgteligt paa mig, og saa leer hun ad mig og truer mig med Haanden. Hun er saaret, se blot hvor Blodet løber hende ud af Munden; men hvad kommer det mig ved, det var ikke min Skyld, at hun faldt ud af Baaden.“

Math vilde tage Stykket ned —

„Hun maa nok være herinde, lille Math!“ sagde han pludseligt i en blød Tone, „den stakkels Maria! hun blev altid saa bedrøvet, hver Gang jeg forlod hende og hun maatte blive alene hjemme; — gaa nu, gaa! jeg har noget at tale med min Hustru om, som Du ikke maa høre.“

Den Gamle sukkede og gik bort, hans Lygte blev staaende paa Bordet.

„Det er syndigt, at saadan en Mand skal være forfærdet i Hovedet,“ mumlede Tateren ved sig selv. „Jeg har kjendt ham i hans Belmagtsdage; en Aftenstund reddede han mig fra — Herre Gud! da skulde Ingen have sagt, at det vilde tage en saadan Ende med ham.“

Diggreven gik med lange, hurtige Skridt og Armene fast slyngede i hinanden, op og ned i Bærelset.

„Maria!“ hvisttede han, „kom hen til mig, „lad os igjen være gode Venner! vil Du? kjære Maria! vær ikke vred længer, fra nu af skal jeg altid være god mod Dig og ikke faa Dig til at græde oftere. — Ræk mig din Haand til Forsoning, Du var dog stedse Den, som først gav efter, hører Du! vær nu ikke stridig. Hvad! Du vil ikke? Du bliver staaende? Du trodsrer mig igjen? Det vover Du? Godt! godt! saa dø da nok engang!“ Og han greb Portraitet, slog det ned i Gulvet, trampede paa det og rev det i Stykker. „Dø! dø!“ skreg han, „lad mig aldrig se Dig oftere.“ Han lagde sig ned, samlede Lærredet sammen og antændte det ved Lyset. Det blussede op. „Saa! nu brænder Du ogsaa!“ jublede han med skingrende Latter. „Vi brænde begge To.“ Der var en frygtelig Sandhed i disse Ord, thi Flammerne greb i samme Dieblisk fat i hans Klæder. „Se hvor hun krymper sig sammen i Døden,“ vedblev han, „ha! ha! det er varmere end at drukne! hun griber efter mig, hun græder, hun skriger om Hjælp, hun seer ind ad Vinduet til mig, — her, der, overalt, — red mig! frels mig fra hendes Favntag. — Ja, ja, ja, — jeg veed det, — jeg vil tilstaa Sandheden! — jeg har dræbt Dig, druknet Dig, fordi Du — — Hvad vil I saa mere?“

Han skreg og væltede sig omkring paa Gulvet. Der ved sluktes Ilden i hans Klæder. — Pludseligt sprang

han op. „Hun er maaske ikke død endnu, hun svømmer omkring paa Vandet efter Baaden, jeg seer hendes blege Haand strække sig op imod mig; hör! hun beder om Hjælp, Bølgen skummer under hendes Kamp for at naa Revet. Maria! hi lidt, Maria, jeg kommer!“

Han styrtede ud af Stuen, gennem Ruinen og ned til Stranden. Ilden greb videre om sig; i et Dieblif antændte den det tørre Guld og derpaa Tapeterne og Panelværket, som beklædte Væggene. Trækvinden gennem de sønderslagne Ruder og gennem Døren, som han havde ladet staa aaben, forstærkede den; det varede kun nogle faa Minuter, saa sloge Luerne ud af Vinduerne og udbredte sig i hele Bygningen med en voldsom Hurtighed. Math var den Første, som bemærkede Branden, han ilede op paa Diget, gennem alle Bærelser, for at søge efter den Ulykkelige.

Beboerne af Hindsholm vare i Haven, da En af Gaardens Folk gjorde Ansrig. Forsærdede ilede Alle hen til Laagen, som vendte ud mod Søen.

„Det er Diggrevens Huus, som brænder!“ udbrød Folk forundret.

Anina udstødte et Rædselskrig, og de ilede hen til Stedet. Rei foer foran dem. Uden at ændse Faren fløi han ind i den brændende Bygning. Han mødte Math.

„Hvor er han?“ skreg Rei til Tateren, „har Du faaet ham bort herfra?“

„Jeg søger om ham; jeg kan ikke forstaa, hvor han har skjult sig, for lidt siden forlod jeg ham i det blaa Kammer, som vender ud mod Søen, men der har Ilden allerede spærret Veien.“

„Hurtigt, Math!“ raabte Rei; „følg efter mig.

Vindeltrappen er endnu aaben, vi maa frelse ham, paa hvilken Maade det end skeer."

Han foer med disse Ord tilbage om Ruinen, for paa den modsatte Side af Taarnet at naa en Gang, som førte til Bærelset. Math fulgte ham. De forsvandt Begge i Røgen, som kvalmede ud fra alle Sider.

Diggreven var imidlertid gaaet ned til Stranden. Da Luerne sloge ud gennem Vinduerne, og Gjenskinnet af dem spillede hen over Søen, vendte han sig forundret om mod Diget og betragtede med et sløvt og fraværende Blik det umaadelige Fldhav, som laa foran ham.

"De illuminere!" skreg han pludseligt med hæst Stemme og flappede i Hænderne, — „det er vor Bryllupsnat, de pynte Sovestammeret, Maria venter mig, jeg maa op til hende."

Han løb hurtigt tilbage fra Stranden, op ad Veien til den brændende Ruin.

Anina og Bianca stode paa en Høi, der i tidligere Dage havde hørt til Haven, og hvorpaa endnu nogle halvtudgaaede Elmebuske lusede, som Rester af et fordums Lysthuus. Bleg og rystende betragtede Anina Flden; hun gøs ved Tanken om den Fare, hendes Fader svævede i, hvis han var inde i Bygningen. Da traadte den Bannvittige hen til dem. Overraskede udstødte Begge et Skrig og flygtede bort, ned af Høien. Diggreven syntes i Begyndelsen ikke at have bemærket dem, men da han hørte deres Raab, ilede han efter dem og greb Anina i Flugten.

"Anina!" raabte han glad, „mit Barn, min eneste Datter! Du her? Kom til mig. De sige, at den Fremmede vil gjøre Dig til sin Hustru, det duer ikke, følg

med op til din Moder, hun længes efter os. Se, hvor smukt hun har pyntet Huset med røde og gule Baand, mens jeg var borte. Kom, mit Barn, kom!"

Han løftede hende op i sine Arme, stødte Theodor til Side og foer som en opjaget Hjort bort med hende ad Diget til. Aninas Angstfbrig hende i Quernes Brag, han styrte ind ad den brændende Bygning's Port med den næsten bevidstløse Pige.

Kei var vendt tilbage, efterat han forgæves havde søgt sin Fader; han stod nu nede for Enden af Diget ved Siden af Falk, da Theodor styrte hen til ham og raabte:

"For Gud i Himlens Skyld, frels hende, hun brænder!"

"Hvem?" spurgte Kei, "tal! hvem brænder?"

"Anina, din Søster!" Med disse Ord foer han op mod Bygningen.

Kei vendte sig mod det betegnede Sted og saae Diggreven staa oppe paa Taarnet med Anina i Armene. Querne spillede omkring dem, men den Vanvittige syntes følesløs for alt, en uhyggelig Glæde lyste ud af hans blege, farveløse Ansigt. Han lo.

"Se! se!" skreg han med en skingrende Stemme, som overdøvede Quernes Bragen. "Nu kommer Maria, hun er ikke længer vred. Det er herligt. Hun kommer, og jeg venter. Det er som det bør være." Han dansede omkring paa Taarntinden.

Kei foer ind i Huset, men kunde ikke bane sig Vej gennem Ildhavet, som allerede omspændte alt. Theodor blev baaren saaret og bevidstløs bort fra et lignende Forsøg paa den anden Side af Bindeltrappen.

I dette Dieblis saaes en tredje Skikkelse oppe paa

Taarnet. Det var Math Hjeil. Han omslyngede Diggreven for at fravriste ham Anina. Den Vanvittige værgede sig fortvivlet, men her gjaldt det Liv og Død. Røgen omhvirvlede dem, lange Ildflager, fulgte af tætte røde Funker, slyngede sig hen over Stedet, et mørkt Legeme sank ned fra Tinden, et gjennemtrængende Skrig fulgte efter. Endnu en Minut stod Taarnet, derpaa vaskede det, et huult Brag lød, Taget sank, og Murene revnede, den hele Bygning styrtede ned i Grunden. Et Dieblif sagtnedes Luerne, derpaa slog de sammen med fortærende Kraft, man saae kun Ild og Røg.

VI.

Anina var frelst. Næsten bevidstløs bar Math hende ud af den brændende Bygning. Han var bleven ilde tilredt af Luerne, men den opofrende Hengivenhed, som udgjorde Grundtrækket i hans Karakter, lød ham glemme ethvert Hensyn paa sig selv, hvor det gjaldt om at hjælpe dem, han ansaae sig forbunden, og dette var Tilfældet med Diggrevens Familie. Skjøndt han aldrig udlod sig nærmere, saa var det dog ikke Tvivl underkastet, at han var bunden til denne ved Taknemlighedsbaand. I henved fire Aar havde han boet oppe paa Diget, uden at Røgen vidste hvad han levede af. Han var den Eneste, der besad Magt over Diggreven, maaste paa Grund af den Legemsstyrke, som Math ved enkelte Leiligheder saae sig nødt til at anvende mod ham.

Dagen efter Branden fandt Arbeidsfolkene, som ryddede Gruset tilside paa Stedet, hvor Taarnet havde

staaet, et forbrændt, næsten ukjendeligt Lig i Dyngen af sammenstyrtede Muurstumper; det var Diggrevens.

En Maaned var gaaet siden den ulykkelige Nat. Theodor havde ligget syg af de Saar, han havde faaet ved Forsøget paa at frelse Anina. Han havde ikke seet hende siden, og efterhaanden som Tiden svandt, svandt ogsaa den Tomhed, som dette Savn frembragte hos ham. En anden Gjenstand begyndte at beskæftige hans Tanker. Bianca pleiede ham, hendes Omhu og Utrættelighed blev ikke uden Virkning paa ham, og Lægen lod sig flere Gange forlyde med, at det især var den unge Dames Pleie, han kunde takke for sin Helbredelse. Han læste Glæden over hans tiltagende Bedring i hendes Blikke, og den inderlige Godhed, han nærede for hende, gav snart Plads for en anden og dybere Følelse.

Eftersommeren var kommen, Markerne gjenløde af Høstfolkens Latter og af Leens Klang. Skarer af Storke og Svaler fløi hen under Himlen i lange Rækker og øvede sig i hurtige Svingninger til den forestaaende Afreise.

Det var hen paa Eftermiddagen, Himlen var mørk og skyfuld, det trak sammen til Regn og Torden. Rei var spadseret ud i Marken. Uden bestemt Maal for sin Vandring havde han drevet omkring paa kryds og tværs, han havde været oppe paa Diget ved de nedbrændte Ruiner af sin Faders Huus. Længe havde han staaet der og betragtet de forbrændte Gruusdynger med et mørkt, stirrende Blik.

Derpaa var han gaaet et Stykke ind i Skoven og, uden selv at mærke det, kommen hen mod Halkjær Herregaard. Under sit Ophold paa Hindsholm havde Rei aldrig nærmet sig denne Bygning saa meget som nu,

da han vidste at en Slægtning af Fru Talmer boede paa Slottet. Han skyede alt hvad der stod i Forbindelse med denne Familie og dette Navn. Det skylregnede, stærkere og stærkere. Rei søgte Ly under en Dørhvelving i Muren, fra hvilken en Udgang førte til Skoven. Vinden hylede mellem Træstammerne og hvirvlede Støtter af visnet Løv og Straa iveiret. Kvæget, som græssede i Omegnen, løb uroligt frem og tilbage og brølede; men Rei syntes tilfreds; der kom større Liv i hans Dine, hans Læber smilede, idet han lænede sig tilbage mod den lukkede Dør med Armene sammenslyngede over Brystet. Saaledes maatte det være: Kamp og Oprør mellem de stridende Elementer, ogsaa i hans Bryst herskede der Strid og Oprør; i dette Dieblif var der Samklang mellem Livet i ham og Livet udenfor ham. Hvorlænge han saaledes stod, i denne vaagne Drøm, vidste han ikke, heller ikke bemærkede han, at Døren, han lænede sig til, lidt efter lidt gav efter for Vægten af hans Legeme og gik op. Rei vendte sig om, gjorde et Skridt fremad og stod i et zirligt lille Bærelse. En ung Dame var derinde. Rei smilede over den besynderlige Stilling, hvori han befandt sig, og begyndte paa en Undskyldning; men Smilet og Ordene døde pludseligt paa hans Læber, han stirrede, blegnede; det var ikke muligt, og dog — et Secund tilintetgjorde enhver Tvivl hos ham.

Det var Johanne Talmer.

Saa stor var hans Selvbeherfskelse, at alle synlige Tegn paa Overraskelse et Dieblif efter vare forsvundne; en mørk og rolig Kulde traadte istedet.

„Froken Talmer!“ sagde han, og Stemmen bævede. „Jeg forsikrer Dem, det var meget mod min Villie jeg kom her.“

Og nu fortalte han med ivrig Hast hvorledes alt var gaaet til, at alene Tilfældet havde bragt ham sammen med hende, og at han ikke havde haft mindste Anelse om hendes Ophold paa Hølfjær.

„Jeg troer Dem nok,“ sagde hun med næppe hørlig Stemme, „De behøver ikke at give mig den Forsikring.“ Hun sank tilbage paa Stolen.

Rei stod et Dieblis tavs foran hende, derpaa udbød han:

„Jeg gaaer! De ryster, De bærer tilbage for mit Afsyn, De har Grund dertil! De, den Eneste jeg i mit hele Liv har elsket, De, hvis Lykke jeg vilde kjøbt med den sidste Draabe af mit Hjerteblood, De har ikke handlet ret mod mig. Dette vil jeg sige Dem, er De tilfreds dermed? Farvel!“

Han vendte sig om mod Døren.

Johanne græd og saae ned for sig. Rei vendte sig om mod hende; hun slog Dinene op paa ham. Dette Blik, der tolkede hendes Sjæls lønligste Tanke, dette smertelige Udtryk i det yndige Ansigt, hvis Træk en skjult Sorg havde blegnet, — en Stemme i hans Indre talte høit og lydeligt for hende. Hun havde intet sagt til sit Forsvar, blot nævnet hans Navn, men i en Tone, der gav Gjenlyd i hans Hjerte.

„Johanne!“ udbød han med sin Stemmes blødeste Tone. „Jeg læser noget i dit Blik, som siger, at Du ikke har glemt mig. Har jeg da skuffet mig? Tal, jeg beder Dig, hvad er det for en Dæmon, som har stillet sig imellem os.“

Hun skjulte sit Ansigt i sine Hænder og græd.

„Gaa!“ hviskede hun, „forlad mig, Tante er inde i det næste Værelse, hun kunde høre din Stemme og

komme herind. Gaa!" bad hun grædende, „eller ogsaa maa jeg forlade Bærelset."

„Nei! Du skal blive!" raabte han og stillede sig i Veien for hende. „Du skal blive her, blot saalænge til Du har sagt mig alt. Var det virkelig din Mening, hvad Du skrev i hiint sidste Brev jeg modtog fra Dig, eller var det en Plan, hvori Du var Rødsfabet? Svar mig!"

„Der kommer Noget!" vedblev hun angst og bævende, og virkelig lød i dette Dieblif Trin udenfor.

„Jeg gaaer da!" sagde han hurtigt, „men vi sees igjen, Johanne! jeg maa tale med Dig, hører Du, jeg vil tale med Dig."

„Nei!" svarede hun og udtalte disse Ord i en bestemt Tone. „Det er forfælde! hvortil skal det nytte at vi se hinanden oftere? Jeg veed jo alt!" En dæmpet Hulken kvalte hendes Stemme.

Rei forstod ikke hvad hun meente. Han forlod Bærelset. Johanne satte sig ved Vinduet og blev ved at se ud efter ham, til hans Skikkelse forsvandt nede paa Veien blandt Skovens Stammer.

Lidt efter traadte hendes Tante ind i Bærelset, efterfulgt af to Herrer. Den Eine var en høi, venlig Mand af et værdigt Udvortes, den Anden Thorsten Theilov.

Thorsten traadte hen til Vinduet, han saa Rei komme ud af Skoven nede ved Diget, Johannes bevægede Stemning undgik ham ikke. Han smilede, men han tav og deeltog i Samtalen, som Fru Mieldal førte med den fremmede Herre uden at lade sig mærke med noget. Johanne var den hele Tid tankesfuld og temmelig ordknapp.

VII.

Det var Aften. Veiret var stille og roligt. Theodor og Bianca vandrede om i Haven ved Hindsholm. Skumringen faldt paa og indhyllede alle Gjenstande i sit Halvmørke. Det var Kjærlighedens stille Time, Haabets, Onskernes og Længselens lykkelige Time, Theodor og Bianca følte det og hengave sig til Diebliffets Indtryk. Deres Samtale forstummede efterhaanden; deres Dine straaede, de hvisttede enkelte Ord til hinanden, de talte i afbrudte Sætninger, som blot Dine og Haandtryk fortolkede. Efter i længere Tid at have gaaet omkring i Gangene, satte de sig ned under en Bøg i en Kant af Haven, hvorfra de havde en vid Udsigt over Landet.

„Saa De elsker mig altsaa virkelig?“ sagde hun med et Smil. „I Sandhed! jeg er fristet til at tro, at det blot er en Spøg, De har for. Ja, De studser, men betænk, om jeg ikke har god Grund til denne Formodning? Det er kun nogle Maanedes siden, da elskede De Anina, og nu vil De jeg skal tro Dem; De maa dog indsee hvor gyldig min Tvivl er.“

„Bianca!“ udbød Theodor. „Det er grusomt af Dem at behandle mig saa lidt skaansomt. De gjør ved mig ligesom hin Delawarhøvding, der lægede sin slagne Fjendes Saar for siden at tilføie ham nye og smerteligere Pinsler. Deres Pleie, Deres Omhu skylder jeg Livet, jeg skal aldrig glemme det, men giv mig ogsaa nu Leilighed til at være taknemlig, knyt Deres Fremtids Skjæbne til min, og De skal se, at mine Følelser ere dybere end De troer. Hvorfor betragter De mig saa vist? Hvorfor smiler De? De spotter mig, svar mig,

jeg beder Dem, berøv mig Haabet eller giv mig det, alt hellere end denne dræbende Tavshed."

"Og om jeg nu berøvede Dem Haabet, for paa engang at ende Deres Kvaler!" sagde hun med et Udtryk, som beviste det modsatte af hvad hun ytrede, "hvad vilde saa Følgen blive?"

"Saa vilde jeg sige," svarede han med et straalende Blik, "jeg vilde sige, at Bianca var en nydelig, en yndig Dame, dersom hun blot ikke havde den Bane at pine sine bedste og meest hengivne Venner."

"Tys, stille!" afbrød Bianca ham, medens hun hurtigt rykkede tilbage paa Bænken. "Ikke denne Hefstighed. Jeg har foruden den Bane, De antyder, endnu mange andre Feil og Lyder, hvoraf De ikke kjender en eneste. Jeg gjør Dem denne Tilstaaelse itide og aabenhjertig, for at betrygge Dem for at tage feil af mig siden. De kjender mig slet ikke. De forlanger et oprigtigt Svar, nu vel! De har spurgt saa uforbeholdent, at jeg maatte være grusom, som De siger, hvis jeg ikke svarede Dem paa lignende Vis: Seer De! For om to Maaneder kan De paa Grund af Deres svage Helbred slet ikke tænke paa nogen Bortreise; i disse to Maaneder vil jeg give Dem Leilighed til at lære mig at kjende. Tro De mig, vi forstaa meget godt, naar og hvorsomhelst vi finde det Umagen værdt, at indhulle os i et Slør, bag hvilket selv ikke den Skarpsindigste skal kunne udfinde det ringeste af vor Karakter. Som sagt! disse to Maaneder skal være en Provetid, i hvilken ogsaa jeg vil gaa paa Raad med mit Hjerte, hvorvidt jeg i Fremtiden tør betro det til et Menneske af en saa ustadig Natur, som De lader til at være, — nei, afbryd mig ikke! lad mig tale ud. Jeg er et egenfindigt Væsen, som nu

engang er vant til at have min Billie, jeg kan ikke finde mig i andet. Dernæst gør jeg endnu en Betingelse, og det er: ubrødelig Tavshed; Ingen, ikke engang Kei, maa vide en Stavelse af hvad vi her have talt sammen. Er De villig til at indgaa herpaa?

„Jeg er jo nødt dertil,“ sagde Theodor med et Suk, „siden det er Deres Ønske, og det ikke kan være anderledes!“

Der var forløbet otte Dage, siden Kei talte med Johanne. Han havde imidlertid været et Rov for de meest modstridende Følelser. Han besluttede flere Gange at gaa over til Halkjær, gjøre Fru Meldal et Besøg og forlange Johanne i Tale for at faa en nærmere Forklaring af hende; hvergang var han vendt om paa Halvveien, der var noget i hans Indre som holdt ham tilbage. Han ventede at Johanne skulde skrive ham til, og faldt paa hundrede forskellige Ideer, som han atter forkastede. Kei var bleven et andet Menneske i den sidste Tid; hans Befindighed, hans rolige, kolde Overlæg var svunden. Han kunde ikke længere udholde den pinlige Uvisshed, hvori han levede, og begav sig paa Veien til Halkjær. Han nærmede sig Gaarden. Hans Hjerte bankede, hans Ånde var kort og trang; han skælvede, da han lukkede Ledet efter sig, han standsede ved Indfjørselen. Dyb Ro herskede overalt, det var saa stille og uhyggeligt derinde, intet Lys, skjøndt det allerede begyndte at blive sildigt; da han saae op mod Binduerne, bemærkede han at alle Gardiner vare sammentrukne. Hans Trin gjenløbe paa den rummelige Gaardsplads, han blev tvivlraadig staaende nogle Dieblkke som om han betænkte sig, derpaa ilede han op ad Trappen og bankede paa Døren. Hvert Slag af den vægtige

Hammer gav Echo i Gangen indenfor, intet levende Væsen syntes at aande bag disse tavse Mure. Taarnflokken paa den anden Fløi af Gaarden slog elleve, Vinden blæste i de store Elmetræer i Gaarden. Rei bankede nu paa igjen, men Ingen lod til at høre det. En mørk Anelse gennemfoer hans Sjæl, han kaldte Johanne ved Navn, høiere og høiere. Da glimtede det pludseligt i den nederste Etage, det lod som naar man slaaer Ild. Rei standsede og lyttede, han udstødte et Frydefrig og gik hen mod Stedet, hvor Lyden kom fra. Til samme Tid blev et Vindue aabnet, en gammel Kone stak Hovedet ud og spurgte, hvem der bankede paa saa filde og forstyrrede Folk i deres Nattero.

„Luf op, Moer!“ svarede Rei, „det er mig, Rei fra Hindsholm, jeg har et Grinde til Jeres Herstab.“

„Jøsses, Du Fredsens Gud! er det Ham, Rei!“ gjentog den Gamle; „naa, det var da godt at Han kom herover; bi lidt, giv blot en grynsen Stunder, til jeg faaer noget paa mig, jeg kan da ikke gaa ud og lufte Ham ind saadan som jeg her staaer. Naa, Du gode Gud og milde Fader! hvad jeg har længtes efter at se Ham, jeg har saamænd baaret Ham paa mine Arme, den Tid Han ikke var længere end et Høsebaand, det veed Vorherre jeg har, og nu hans Søster — hende har jeg ogsaa —“

„Luf blot op, gode Stine!“ afbrød Rei hende utaalmodig, „lad mig komme ind, eller siig mig heller strax, om Frøken Talmer endnu boer her, det er hende jeg søger.“

„Frøken Talmer! Ih! nei vist gjør hun ikke, baade hun og Fruen og Hr. Dalvig er reist herfra, og det er nu paa sjette Dag siden, som igaar; men bi en Kjende!

jeg kan ikke hitte min ene Træsko, — naa her er den da, nu kommer jeg ind og lukker Ham op, lille Rei, saa skal Han saa den hele Redelighed at vide, jeg har saalænge ventet paa at Han skulde komme, ja jeg har saamænd! Frøkenen bad mig, den Tid hun reiste, at udrette et Errinde til Ham, men jeg er gammel nu, og saa tænkte jeg at det ikke hastede saa farligt, at det kunde naaes, naar Han engang kom herover, saa bad jeg Niels Faaredreng at sige det til Ham, hvis han traf Ham paa Marken."

Under denne lange Tale havde den Gamle endelig lukket Rei ind og ført ham op i Dagligstuen. Hun tændte Lys og bad ham tage Plads. Rei hørte hende ikke, han blev staaende nogle Skridt indenfor Døren og lod sine Dine glide fra den ene Gjenstand til den anden i Børrelset. Her havde Johanne levet, i Krogen stod endnu hendes Klaveer med det blaa Klæde over; opmærksomt betragtede han alt, medens den gamle Stine, magelig hvilende i Fruens bløde Lænestol, forundret saae op paa ham. Bludseligt fattede han sig.

"Hvor er hun reist hen?" spurgte han.

"Ja, det maa Vorherre vide!" svarede Stine. "Jeg har ikke spurgt dem derom, og om jeg ogsaa havde gjort det, vilde de vel ikke svaret mig, for det skete i saadan en urimelig Fart. I Mandags kom Hr. Dalvig herop tilligemed Herremandens Søn derovre fra Julinge, hvad er det nu han hedder, de talte længe med Frøkenen og med Fruen. Hr. Dalvig smidskede saadan for Frøkenen, at jeg nok kunde begribe, hvad der var paafærde, jeg sagde det ogsaa strax til min Mand. Fatter! sa'e jeg —"

"Fortæl blot, fortæl!" skreg Rei og stampede i Gulvet.

„Naa da! saa sa'e Fruen til mig, at hun vilde reise. Stine! sa'e hun: lad mig se Hun passer godt paa Ild og Lys og paa Solvøiet derinde, mens jeg er borte, jeg veed, at hun er et flinkt Fruentimmer, som —“

„J talte om et Grinde, J havde til mig,“ afbrød Kei hende med bævende Læber. „Lad mig dog faa det at vide.“

„Jh, ja vist! det er en Skrivelse fra den unge Frøken,“ gjenmælede Konen, „som hun bad mig at levere Ham. Stine! sa'e hun: gjør mig den Tjeneste at besørge dette Brev til den unge Hr. Falk paa Hindsholm. Du kjender ham jo nok? Om jeg kjender ham! sa'e jeg, ja det veed den søde Gud jeg gjør; jeg har ammet ham og baaret ham paa mine Hænder, da han ikke var større end mit Strømpe—“

„Hvor er det Brev? Hent det, hurtigt!“

„Hvor Han har Hast, lille Kei!“ vedblev Konen, „naa, der er nok ogsaa Ugler i Mosen mellem Ham og hende, naar vi seer os ret for. Sandt at sige, Ham vilde jeg da hellere unde den pæne Frøken, end den Anden. Jeg saae nok, hvordan hun tidt og mange Gange tog paa med at græde, naar hun var alene, og dengang hun flyede mig Brevet —“

„Græd hun?“ gjentog Kei.

„Ja, hun græd sku saadan at det klare Vand stod hende ud af Dinene. Stine! sa'e hun: der har Du et Par Skilling, saa flyede hun mig en halv Species, besørg mit Brev til ham selv, hører Du.“

„Men saa kom dog med Brevet, gaa ned og hent det!“

„Naa, naa!“ mumlede Konen lidt fortørnet, „giv Stunder en Kjende, jeg gaaer jo alt hvad jeg kan.“

Hun reiste sig langsomt op og hentede Brevet.

Rei brød det og læste følgende:

„Naar dit Die dvæler paa dette Blad, er jeg for længe siden borte, vi ere da atter adskilte, og denne Gang for stedse. Læs derfor i et roligt Dieblif disse Linier, som skulde indvie Dig i Omstændigheder, der ville retfærdiggjøre mig for Dig. Det var min Bon til Gud, da jeg tog Pennen, at dette mit Diemed maatte lykkes mig; naar jeg blot staaer reen og dadelfri for Dig, har jeg kun et Ønske, et Haab tilbage, og det vil jeg faa opfyldt; der lever noget i mit Bryst, som varsler derom.

Jeg har i den senere Tid ofte tænkt paa, om jeg, dersom jeg raadede over min Skjæbne og kunde have forudsæet den, ikke heller burde have ønsket, at vi To aldrig havde lært hinanden at kjende, — jeg troer det alligevel ikke, hvorledes det end er gaaet, synes jeg dog, at mit Liv ved Dig har faaet en dybere Betydning. Og er det samme ikke ogsaa Tilfældet med Dig? Jo, Falk! jeg er glad over at have kjendt Dig, de lykkeligste og betydningsfuldeste Dieblikke af min Tilværelse knytte sig til denne Tanke; selv nu, da jeg kun har et halvdunkelt Minde om dem tilbage, er jeg glad og lykkelig og vil nøies og være tilfreds med at dvæle ved disse Grindringer. Men dette Brev skulde efter dets Bestemmelse mere være en sindig og rolig Fremstilling af Omstændigheder, der fritjende mig for de skrækkelige Beskyldninger, Du gjorde mig, da vi sidst talte sammen, end en Skilbring af hvad jeg føler og tænker.

Da jeg laa syg i Kjøbenhavn, anede min Moder for første Gang det Forhold, som fandt Sted mellem os, hun trængte ind paa mig, og jeg var ikke istand til

at nægte noget af hvad hun spurgte mig om. Det, der fulgte efter, vil jeg ikke videre omtale, Du veed det kun altfor godt. Jeg turde ikke vove at modsætte mig hendes Befaling, jeg skrev hvad hun dikterede mig, min Tilstand var saaledes, at jeg heller ikke erindrer to Ord af hvad der stod i dette ulhyffelige Brev, som hun strax sendte Dig. Jeg kom mig meget langsomt, og næppe var jeg helbredet, før hun forlangte at jeg skulde tage mod en Indbydelse, som blev sendt os fra Provst A.s. Jeg anede ikke, hvorfor hun saa ivrigt ønskede det, hun havde aldrig før syntes om denne Familie. Jeg indvilligede i at tage med. Vi kom derhen, og — Du var der. Jeg vilde ønske, jeg kunde beskrive Dig den Følelse, som betog mig ved Synet af Dig, jeg kunde have ileet hen til Dig, jeg følte en næsten uimodstaaelig Drift til at fortælle Dig det sørgelige Spil, man havde drevet med os, jeg husker tydeligt, som om det kunde være foregaaet i dette Dieblif, alt hvad der dengang bevægede sig i mig. Du stod ved Vinduet, lænet op til Bæggen, mit Blik mødte dit, jeg glemmer aldrig Udtrykket deri, jeg vil erindre det til mit Hjerte hører op at flaa, saa dræbende, saa isnende koldt saae Du paa mig. Det var ikke Sorg eller Bebreidelse jeg læste, det vilde jeg have fundet mig i, men den dybe Ringeagt, med hvilken Du vendte Dig fra mig, — den havde jeg ikke fortjent. Det kostede mig meget, mere end noget Menneske havde Begreb om, at vedligeholde min Fatning den Aften, men jeg var nødt til at beherske mig, fordi Moders skarpe, iagttagende Blik uafsladeligt hvilede paa mig; havde Du blot en eneste Gang seet lidt mildt og venligt til mig! men Du skuede Synet af mig, jeg var død for Dig. Jeg græd, og da jeg kom ind i Vognen om Aftenen

da vi toge bort, fastede jeg mig op til min Moders Bryst og fortalte hende alt hvad jeg følte, hun besvarede mine Tilstaaelser med kolde Formaninger, roste mig, fordi jeg havde holdt mig saa godt, smilede, — hun havde aldrig forstaaet mig, — og dette Dieblif var det bitreste i mit Liv. Jeg prøvede senere flere Gange paa at komme til at tale med Dig, jeg vilde fortælle Dig, hvorledes alt var gaaet til; jeg kunde taale at miskjendes af alle Menneſker i hele Verden undtagen af Dig, men Du forhindrede og afværge de enhver Leilighed dertil. Det var omtrent paa den Tid at Agent Dalvig kom i vort Huus, han var bleven indbudet fra hin Selskabsaften hos A.s, og jeg begyndte nu at mærke min Moders Hensigter. Dalvig var rig, i en glimrende Stilling, i det hele taget et ædelt Menneſke, han var venlig findet mod hele Verden. Han anholdt om min Haand, og min Moder understøttede hans Onſker; men havde jeg hidtil viist mig som Slave af hendes Villie, saa handlede jeg her for første Gang selvstændigt, jeg gav ham Afslag og betydede hende, at jeg under ingen Omstændigheder i Fremtiden vilde modtage nogetſomhelſt Tilbud. Det forekom mig, at jeg paa den Maade gjorde en Deel af den Uret god igjen, som jeg havde begaaet mod Dig, jeg syntes ikke at kunne handle anderledes. Moder blev meget forbavset derover, hun bønſaldt mig, men forgæves, jeg blev fast ved min Beslutning. Nogle Aar gif hen, i hvilke jeg lærte at blive udeeltagende og ligegyldig for alt; mine Veninder kaldte mig en Særling og forſkede efter Aarsagen til det affondrede Liv, jeg førte, men Ingen opdagede den, og jeg troer heller ikke Noget beſkymrede sig ſynderligt om at vide den. Da min Cousine

skulde have Bryllup, bad Tante mig om at komme over til Halkjær. Moder havde ikke noget derimod, og jeg greb med Glæde denne Leilighed til at slippe bort fra Hovedstadslivet, som allerede saalænge havde været mig til Byrde. Her førte jeg et stille og ensformigt Liv, uden Sorger, men ogsaa uden den ringeste Glæde. Dalvig besøgte os flere Gange, hans Tilbøielighed for mig var usvækket, men han besad Taft nok til aldrig at omtale den: noget som jeg godt kan lide ham for. Da var det at Du for første Gang efter mange Aars Fraværelse besøgte din Familie paa Hindsholm. Jeg vidste allerede Dagen efter, at Du var kommen, og, hvorfor skal jeg nægte det, mit Hjerte bankede af Glæde ved at vide Dig i min Nærhed. Moder maa udentvivl have underrettet Tante om vort Forhold, thi hun omtalte Dig aldrig, som om hun vilde skaane mig for enhver Grindring; hun havde ikke behovet det, den gode Kone! Alt hvad der angik Dig, hver Dag, hver Time jeg havde tilbragt i din Nærhed, stod jo levende og uudslættelig skrevet i Dybet af min Sjæl.

Jeg saae Dig flere Gange, uden at Du vidste det eller havde Anelse derom. Du spadserede ofte i det lille Krat, som slynger sig omkring Hindsholm, og hvor igjennem Gangstien gaaer til Diggrevens Slot. En Middag sad Du nede ved Aaen, i Skyggen af en Hyldebush, og læste, saaledes at man tydeligt kunde se Dig fra Terrassen i Halkjær Have, hvor jeg stod. Du slumrede ind under Læsningen, og jeg sneg mig sagte og ube mærket ned til Dig. O min Gud! Du veed det, det Dieblig jeg stod der, tæt ved Dig, var det lykkeligste siden vor Adskillelse. Jeg havde din Bog i mine Hænder,

det var Shakspeare's Hamlet. Den var opslagen paa det Sted, hvor Hamlet figer til Ophelia:

„Tvivl kun om Stjerner gløde,
Om Solen rører sig;
Tvivl kun, om Dyd er Brøde;
Men tro, jeg elsker Dig!“

Det var underligt, at mit Die just skulde falde paa dette Sted, og at det var Dig, som jeg maatte takke for at kunne forstaa det, Du erindrer vel, at Du var min Lærer i Engelsk? Jeg lagde en Forglemmigei til Mærke i Bogen og lukkede den. Samme Dag kom Thorsten Theilov i Besøg, han var Tantes Nabo og havde allerede flere Gange været hos os, medens jeg boede paa Halkjær. Der har altid været noget ved Theilov, som indjager mig en med Modbydelighed blandet Frygt, jeg veed ikke hvoraf det kommer, men jeg bliver saa forstemt, hver Gang jeg seer ham. Han er noget raa og dertil forsængelig i en paafaldende Grad. Talen faldt, for første Gang, paa Dig, og Theilov fortalte os, at Du var kommen herover for at gifte Dig med din Pleiesøster, den unge Frøken Bianca, og at I i længere Tid havde været trolovede. Jeg havde allerede ved en Hændelse gjort Biancas Bekjendtskab, hun omtalte Dig, og det paa en Maade, med en Livlighed og Varme, som kun en elskende Kvinde er i Stand til at forklare. Jeg vidste ikke hvorfor jeg skjælvde, men denne Efterretning kom saa aldeles uventet, saa uforberedt, og da jeg lod mig mærke med mine Tvivl, skaffede han mig efterhaanden Beviser, der nødte mig til at erkjende Sandheden af hans Ord. Var det ikke forunderligt, vi havde jo været skilte i flere Aar, og dog forekom det mig, som om jeg i dette Dieblif først tabte Dig aldeles; den

Tanke at vide Dig gift, elske og tilhøre en Anden, var hidtil aldrig falden mig ind; hvad jeg følte og bevægedes af, vil jeg ikke trætte Dig med, mit Brev er allerede blevet for langt, men tilgiv mig! det er den sidste Gang jeg skriver Dig til. Jeg har seet Dig spadserere med Bianca, læst din Lykke i dit Ansyn, idetmindste har jeg læst den i hendes.

Nu har jeg sagt hvad der laa mig paa Hjerte, jeg har søgt at retfærdiggjøre mig for Dig, og dog maa der endnu være noget tilbage, som jeg ikke veed, noget som dine Ord havde Hentydning paa. Hvor jeg gjerne vilde have talt med Dig derom, blot et Par Minuter; jeg ventede Dig hver Dag i denne Uge, men Du kom ikke, jeg sad ved Vinduet til langt ud paa Aftenen for at se efter Dig. Nu vel! det faaer da være. Jeg har opfyldt min Moders, min hele Families Ønske, og igaar trolovet mig med Dalvig. Det var derom jeg vilde tale med Dig, og derfor ventede jeg med at gjøre dette Skridt lige til igaar Aftes. Det er et godt, brant Menneske, denne Dalvig, bedre end de fleste Andre jeg kjenner; men elske ham, — det gjør jeg ikke, den Pige som elskede Dig, kan aldrig af Kjærlighed knytte sig til en Anden. Jeg har aabenhjertigt fortalt ham alt, uden at nævne dit Navn, og han finder sig deri, han haaber af Fremtiden hvad Fremtiden ikke kan skjænke. Vi reise imorgen ned til Fredericia for derfra at tage over Fyen, gennem Sjælland til Kjøbenhavn og videre med Dampskibet til Kiel. Dalvig har ifinde at gjøre en Reise i Udlandet, og jeg følger ham som hans Hustru. Min Moder venter os i Fredericia for at føre mig til Alteret, hun velsigner mig og kalder mig et lndigt Barn, men hun kjenner mig ikke, den stakkels Moder! hun spaaer mig Lykke af de

kommende Dage og veed ei, at Livet ikke har mere at byde mig, jeg har modtaget min Deel deraf. Lev vel, Falk! vær lykkelig og tilgiv mig den Sorg, jeg har voldet Dig. Saalænge jeg lever, vil jeg bede Gud om Held for Dig og Den, Du elsker. Gud velsigne Dig! Lev vel! Jeg har ikke mere at skrive. — — Johanne."

Dette Brev rystede Rei dybt. Han skjulte sit Ansigt i sine Hænder og græd. Derpaa reiste han sig, gik med stærke Skridt op og ned i Værelset, standsede og stirrede som forvildet omkring sig.

Den gamle Kone var imidlertid falden i Søvn, hun sad og nikkede i Lænestolen, men da Rei stod op fra sit Sæde, vaagnede hun og betragtede ham nogen Tid forbauset.

"Herre Jesus!" skreg hun, "hvordan Han dog ligner sin Fader i denne Stund, som Han der staaer. Jeg skulde næsten sværge paa, at det var salig Diggreven selv. Hvad feiler Han? Hvordan har det sig med Ham?"

Rei svarede ikke, han stod ubevægelig og dreiede paa Brevet, derpaa sat han det til sig og foer ud af Døren. Stine saae efter ham. "Han har nok ogsaa en Skrue løs!" mumlede hun for sig selv, medens hun omhyggelig slukkede Lyset og laasede Værelset. "Det begynder at rasle for ham, som for Faderen. Det er nu det femte Mandfolk, jeg har seet blive forkeert i Hovedet af Forliebelse. Vorherre bevare os for Kjærlighed og alt hvad som skadeligt er!"

Rei gik hjem. Sagte og lydløst listede han sig op paa sit Kammer. Nogle Minuter efter gik han over Gaarden til Staldlængen, med en Badsæk under Armen. Han vækkede den gamle Gaardskarl og bad ham sadle

en Hest. Dennes Indvendinger mod et saa silbdigt Ridt, saavelsom Spørgsmaalet hvorhen Reisen gif paa denne Tid af Døgnet, besvarede han ved at trykke ham Benge i Haanden. Hesten blev ført ud, Rei steg op, og medens den gamle Karl hoveddrystende lukkede Porten efter ham, foer han i fuld Fart hen ad Veien, som løber sønden om Galfjær og Borris, ned til Fredericia.

Han red uafbrudt i flere Timer og agtede kun lidt Gullerne og Jordnybningerne i den nogne Sandvei, heller ikke mærkede han Glyvesandet, som slog ham i Ansigtet, naar Vindstødene fore hen over Heden. Tvilen hængte slap ned ad Hestens Hals, han overlod det flogne Dyr selv at være opmærksom paa dets Gang.

Mellem Nygaard og Borris løber en lang, ensom Bei, paa hvilken man næppe øiner en Hytte eller anden menneskelig Baaning, før man naaer Dyrvig. Ridt derfra, noget sybligere, strækker sig atter en øde og mørk Hede. Reis Hest begyndte at blive træt, det hvide Skum bedækkede dens Hals, den pustede og stønnede, fastede med Hovedet og slog ud for hver Gang han med Sporerne drev den fremad, flere Gange prøvede den endog at befri sig fra sin vilde Rytter, men forgæves. Rei sad som fastgroet i Sadelen. Bludseligt glimtede endeel smaa Lys foran ham i nogen Afstand, nede ved Jorden. Hesten snøftede og spidsede Dren. Rei troede i Begyndelsen, at Lysene kom fra Moserne i Nærheden, men da han kom nærmere, tiltog Skinet i Klarhed og Omfang og samlede sig efterhaanden til et stort Baal, ved hvilket endeel pjaltede, mørke Skikkelser laa leirede. I det Dieblif han blev dem vaer, bemærkedes han ogsaa af dem. Det var Tatere. To Mænd reiste sig, sprang hen mod ham og opfordrede ham til at træde ind i deres Kreds.

Han adlød, steg af Hesten, som han trak efter sig, idet han fulgte med Mændene. Banden bestod af Mænd og Kvinder af forskjellig Alder. Deres brune Ansigter belystes af Flammen, over hvilken Boven af et nyligt slagtet Faar var stuet paa en Kæp for at steges. En ung Pige var beskæftiget med at made en lille, nøddebrun Dreng, hvis Hoved stak frem af Hængekurven, som stod ved hendes Side. Lidt derfra sad en gammel Kvinde, hvis Forretning bestod i at dreie Stegen over Ilden. Mændene laa og røg af deres korte Leerpiber, medens deres sorte, glødende Blikke vare hæftede paa den Fremmede med et Udtryk af Forundring og Nysgjerrighed. Rei stod ved Siden af sin Hest, indhyllet i en graa Rejsekappe, hans blege Ansigt dannede en skarp Mod sætning til de Dvriges.

„Det er sjældent at en Rejsende seer Maanen paa Himlen over Borris Hede,“ udbrod efter nogen Tids Tavshed den ene af Mændene, som lod til at være Bandens Fører. „Han maa nok være bleven vild mellem Moserne og mangle en rap Fod og et klart Die for at komme paa rigtig Sti igjen?“

„Jeg mangler ingen af Delene,“ svarede Rei. „Var Natten ravnensort, jeg skulde alligevel finde Maalet, jeg gaaer efter.“

„Saa giv os en Skillings Penge!“ sagde Konen, som dreiede Stegen, idet hun nærmede sig Rei, „jeg skal da sige Ham, hvordan Hans Reise vil falde ud; mit Die er gammelt, men det seer ind i de kommende Dage saa grant som Uglens i Mulmet.“

Med disse Ord tog hun en Lyspind op af sin Lomme, tændte den ved Baalet og greb Reis Haand.

„Jeg veed allerede alt hvad I kan sige mig,“ sagde

han, „hvad der venter mig, og hvad der vil ske staaer tydelig skrevet i mit Bryst, men det kan være ligemeget, spaa I kun væk, hvis I har Lyst dertil.“

Han rakte Haanden ud til hende, Taterkvinden holdt Lyspinden tæt hen til den og betragtede den tavs og opmærksomt.

„Ja vist, lille Fa'er!“ mumlede hun med en høitidelig Betoning, „saadan en Haand som denne har jeg aldrig i mine Levedage seet, Kors! hvad der staaer at læse; det er gaaet Ham feil hidtil, der er Bryderi og Sorg nok i hans Liv; og det vil ikke blive bedre; drag Han sin Bei i Fred, jeg vil ikke have noget for det jeg kan spaa Ham.“

Taterne trængte sig nysgjerrige hen til Konen, som om de ogsaa vilde læse Keis Fremtid i denne forunderlige Haand.

„Giv mig da kun Pengene,“ sagde En af dem med raa Stemme. „Mo'er Greth' har altid en bandsat sin Samvittighed, jeg derimod regner det ikke saa nwie, man kan jo ikke gjøre for, hvad Vorherre har bestemt En til.“

„Kei vist ikke, Giles Sib!“ raabte den Gamle heftig, „Du tager ingenting, hører Du, ikke en Skilling.“

„Godt, Mo'er!“ udbød Kei, „godt! men læs endnu engang, enten det saa er sandt, at I mægter at udfinde min Skjæbne af Haandens Linier, eller det blot er en Løgn for at narre den Enfoldige, der troer paa Eders Viisdom. Se igjen i den og siig mig, om I ikke ved Siden af det, der forestaaer mig nu, tillige finder nogen Trøst for Fremtiden?“

„Jeg læser intet,“ var Taterskens Svar. „Dog jo! — jeg seer et Træ, der brækker for en Storm, kun en

Røist af det skyder ud i Spirer og grønne Blade; det andet visner og trøsker og muldner. Det er alt." Rei betragtede hende spottende.

„Lad det være nok. Der, Gamle! tag dette for din Umage, Du skal ikke have spaaet mig for intet.“

Taterstien modtog hvad han rakte hende, de Dvørige af Banden betragtede ham med et næsten ærefrygtsfuldt Blik, hjalp ham tilrette med Hesten, og da han foer afsted, ind over Heden, stirrede de tavse og forundrede efter ham og udtømte sig i Gissninger og Spørgsmaal om hvem denne gaadesfulde Rytter vel kunde være.

Det blev Morgen, det blev Dag, og det blev Aften igjen. Genad Veien, som fører fra Bredstrup til Fredericia, red Rei. Hans Rejselue sad nedtrykt over Dinene, en mørk Kappe slagrede for Vinden, og Hesten bar ham pustende og Fod for Fod fremad; han havde tilbagelagt en lang og besværlig Vej den Dag og nærmede sig nu Staden. Den hvide Port kom tilsynne under de høie Volde, han saae de ni Skorstene, det eneste man øiner af den gamle Fæstning, lige til man staaer inde i den. Malkepigerne gik syngende forbi ham med deres hvide Bøtter paa Hovedet. Borgerne vendte tilbage fra deres Markarbejde, Lærkerne sang, og ovre i Vesten sank Solen ned bag den fjerne Skov. Rei syntes ikke at have Væge for noget, Naturen var død for ham, hans Tanker havde kun een Retning, hans Længsel kun eet Maaal. Han stirrede stift hen for sig og sporede sin Hest til en rasere Gang. Saaledes naaede han Byens Gæstgiversted nede ved Stranden. Alt var her i travl Bevægelse, Piger og Karle løb omkring i Gaarden, Huusjomfruen stod i Kjøkkenet og lod sin Stemme høre, deels befalende, deels skjældende, som Omstændighederne

førte det med sig. Det varede længe, før han fik et Bærelse, og da han var kommen ind i det, spurgte han Pigen, der ledsagede ham, om Fru Meldal opholdt sig her?"

"Gud bevares, min Herre!" udbød denne, "hvor skulde hun vel ellers logere? Dette er jo det eneste Gæstgiversted i den hele By. Desværre! det maa jeg bekjende, saadan et Slid og Slæb vi har fra tidlig Morgen til langt ud paa Natten."

"Alt dette er mig ligegyldigt," afbrød Rei hende, "Jeg ønskede kun at vide, om Fru Meldal tilligemed en yngre Dame er kommen hertil?"

"Ja vist!" var Pigens Svar, "de kom igaar. En gammelagtig Dame har allerede ventet dem i flere Dage. Det er jo alene for disse Gæsters Skyld vi har al den Tummel her i Gaarden; seer De: i Formiddags blev Præsten ved dansk Kirke bedet om at komme herved, og den ene af Fruerne talte længe med ham, jeg lyttede lidt efter hvad de talte om, men kunde ikke høre andet end de Ord: „Bryllup og Vielse." Raretherne maatte møde her for en Time siden. Kammerjunker A.s, Assessor B.s og Justitsraad C.s, som nok ere i Familie med dem, bleve indbudne, og nu ere de Allesammen fjorte op til Kirken. — Gud! hvad det var en nyskelig Brud, den unge Frøken! jeg hjalp at pynte hende, hvid Atlaffes Kjole med Garneringer, og et Slør —! naada —!"

Rei hørte ikke mere, han snappede efter Beiret. Bludseligt forsvandt han gennem Døren.

"Det er en løierlig En!" mumlede Huusjomfruen, saa prøvede hun paa at fige ind i den Fremmedes Vadsæk, men da Laasen hindrede hende deri, forlod hun Bærelset og løb ned i Kjøkkenet.

Kei rettede sin Gang op til den danske Kirke. Bognene, der havde bragt Bryllupsgjæsterne, holdt i Række udenfor Kirkedøren. Han styrtede ind. Lysene flammede fra Alteret. Kirken var fuld af Mennesker: den gamle Graver havde fundet Fornøielse i at udsprede, at en fremmed Greve skulde formæles om Eftermiddagen, og Enhver, som kunde, maatte derop for at være Vidne til Stadsen. Brud og Brudgom knælede. Præsten lyste Velsignelse over dem. Johanne var bleg som den hvide, folderige Kjole, hun var iført. Aftensolen kastede en enkelt rødlig Straale hen over hende og gav hendes Ansigt et besynderlig zart og gjennemsigtigt Udtryk, som et Vorbillede. Brudeparret reiste sig. Hun saae ned foran sig, medens Brudgommen, en noget ældre Mand, betragtede hende med Deeltagelse. Alting løb rundt for den ulykkelige Keis Dine, han vaklede og støttede sig til en af Pillerne.

Vielsen var endt, Orgelet begyndte igjen og vakte ham, Folk strømmede ud af Kirken for at se de Angiste stige i Bognen, som var fjørt frem for Døren. Kei blev staaende, han kastede sit Blik op til Alteret. Johanne stod med Dalvig i Haanden, hun havde slynget sin Arm om Moderens Hals, lænede sit Hoved til hendes Bryst og græd. Kei vilde gaa, men mægtede det ikke, og da nu Johanne, ledet af sin Mand og Moderen, med langsomme Skridt og sænket Blik gik ned ad Gangen, undslap et Suk hans Bryst. Johanne vendte sit Hoved hen mod Stedet, hun kunde intet se for Menneſtemængden, som opfyldte Kirken.

Nogle Minuter blev Kei staaende, han syntes at betænke sig, derpaa ilede han hurtigt ned ad Gangen. Han maatte se Johanne, det koste hvad det vilde. Da

han kom tilbage til Gjæstgiverstedet, saae han en Reisevogn, indhyllet i en Støvsky, kjøre ud ad Strandveien til. En ung Dame vendte Ansigtet om for at tale til en Anden, som sad ved Siden af hende. — Dette Ansigts Udtryk glemte han aldrig. Det var Johanne, som kjørte bort, han saae hende i dette Dieblif for sidste Gang.

VIII.

De tvende Prøvemaaaneder, Bianca havde fastsat, vare forløbne; de forekom Theodor umaadelig lange, skjøndt han hver Dag fik Bekræftelse paa at hun elskede ham. I hele denne Tid syntes det ham alligevel, som om han ikke var kommen et Skridt nærmere. Bianca gav ham vel Beviser paa sin Kjærlighed, men disse indskrænkede sig til en inderligere Venlighed, et let Haandtryk, et talende Blik. Hun forstod at fængsle ham, daglig at vinde større og mere uindskrænket Magt over ham, stedse at synes ny og tillokkende, men hun var paa samme Tid befindig nok til at holde ham indenfor de Grændser, hun engang havde bestemt.

„De tvende Maaaneder ere nu tilende,“ udbrød han Dagen efter. „Jeg har holdt mig rolig og kold i den lange Tid. Hvad tør jeg haabe og vente?“

„Men,“ sagde hun smilende, „hvorledes staaer det til hos Dem med disse dybe, heftige Følelser, De saa ofte omtalte, da De endnu ikke havde havt Leilighed til at kjende mig med alle mine Feil og Egenheder?“

„De ere uforandrede, hvis dette Ord flinger bedre i Deres Øren, end om jeg sagde, at de ere tifold tiltagne,“ svarede Theodor.

„Nu vel! jeg har da ogsaa raadført mig med mit Hjerte og troer jeg vil befremme mig til at prøve det nogen Tid som Deres Trolovede!“

Hun rakte ham skjæmtende Haanden, og hendes store, mørkebrune Dine hvilede paa ham med et Udtryk af Oprigtighed; men Theodor trykkede hende til sit Bryst, og Bianca unddrog sig ikke hans Kjærtegn.

„De tillader altsaa, at jeg siger Deres Fader alt? Eller ønsker De jeg skal tie, for at De selv kan underrette ham derom?“

„Hvor De taler! De gaaer strax ned til Fader og beder ham om min Haand, jeg holder ikke af hemmelige Forbindelser; naar jeg knytter min Skjæbne til en Mand, maa han være saaledes at jeg uden Frygt tør vise Verden mit Valg, hvortil da denne Hemmeligholden?“

Det var ved Foraarstid, Storfen var kommen. Et stort Gilde stod paa Hindsholm, Theodor og Bianca havde Bryllup. Selskabet var talrigt og Gildet prægtigt: store Søsterkager, Mandeltærter, fine Vine, Buddinger, Dyrestege, alvorlige og spogefulde Skaaltaler: alt var tilstede i Overflod. Degnen fra Thorsted havde endog forfattet en ny og deilig Vise, som vel ikke blev udført saa godt som den fortjente, det paastod Flere; men den var vel meent. Enhver sang som han bedst kunde, og Forfatteren tabte intet derved. Alle roste ham, og han fremstammede undseelig sin Tak derfor. Bordet var dækket nede i Havesalen, hvis Døre stode aabne, en frydret Duft af Biancas Blomster fyldte Værelset, Taffelmusikken kostede ikke noget, den blev opført af Fuglene, i Guds fri Luft.

Disse forstummede efterhaanden, ligesom de Syn-
gende derinde. Aftenen brød frem. Solen var ved at

gaa ned; kun den øverste Rand var endnu synlig over Horizonten, som flammede i et Lyshav af røde Skyer; disse fordeelte sig høiere oppe paa Himlen, antog bestemtere Former, bleve lettere og luftigere, og tabte sig, idet Sollyset blev svagere. Gæsterne havde imidlertid reist sig fra Bordet. De vandrede omkring i Haven. Damerne satte sig paa Bænkene ved Havedøren, udtømte sig i Lovtaler over hvor prægtigt alting var gaaet til derinde, og tidligere i Kirken. Falf og flere ældre Herrer gik, rygende deres Piber, op og ned i den brede Gang langs med Huset. Nogle tav, Andre vare høirostede og fortalte lystige Historier fra deres Ungdomstid.

Da Selskabet spredte sig, bleve Bianca og Theodor tilbage. Det var i den unge Bruds Værelse de tøvede. Her pleiede hun at tilbringe en stor Deel af Dagen. Hendes lille Bibliothek var opstillet i to smaa Bogskabe, hver paa sin Side af Vinduet. Theodor sad, Bianca stod lænet til hans Skulder. Han talte dæmpet, næsten hviskende, Kjærlighedens dybe, inderlige Sprog, det Sprog, hvori Blikket stundom fortæller langt mere og bedre end Læben. Hun smilede, rødmede, lyttede og bøiede sig nærmere mod ham for at opfange den svageste Lyd af hans Stemme.

„Det er saa smukt at høre Dig tale saaledes,“ udbrød hun endelig med blød og klangfuld Stemme, idet hun satte sig ned ved hans Side og tog begge hans Hænder mellem sine. „Jeg veed, at Du nu føler og mener alt hvad Du siger! men jeg veed ogsaa, at dine Følelser hurtigt fødes i dit Bryst, blusse op og dø, og det er tungt at tænke sig din Kjærlighed saa foranderlig.“

„Du elsker mig ikke, Bianca, naar Du taler saaledes.“

„Jeg?“ gjentog hun høit, „o, min Ven! hvis dit Hjerte altid blot maatte bevare saameget som jeg føler for Dig, jeg vilde være den Lykkeligste af Alle. En Kvinde elsker udelukkende, men I Mænd dele Eders Kjærlighed, mellem os, Vren og saa mange intetsigende Ting, eftersom Eders Følelser ældes og deres Gjenstand ikke længer besidder noget nyt og tiltrækkende.“

Hun saae ham ind i Vinene med en ængstlig, spørgende Mine. Hans Røst blev mere dæmpet, mere blød og indtrængende. Hun syntes beroliget. De reiste sig og traadte hen til Vinduet. Aftenen var saa smuk, og de klare Stjerner lyste ind til dem. De stode Arm i Arm, saae ud i Haven og saae dog intet. De talte ikke mere.

Gjæsterne vare borte. Bognenes Rullen lød endnu, svagere og svagere, og forstummede omsider. Maanen stod i Øst, klar, skyfri og smilende, som om den lyste sin Fred ned over Stedet.

Inde i Ellekrattet sad en Mand fordybet i Tanker; han var ene; hans Blik var mørkt, og hans Træk udtrykte Livslede. Det var Rei; han var kommen tilbage til Hindsholm nogle Dage iforveien for at være tilstede ved Biancas Bryllup. Hans Læber bevægede sig, som han der sad paa en gammel opgravet Ellerod, støttende Hovedet i den hule Haand; af og til kastede han Blikket over Havegjærdet, hen mod den Kant hvor Halkjær laa. Endelig reiste han sig og gik op mod Huset; han syntes mat og kraftløs, han stod flere Gange stille og trak sit Beir tungt. Paa engang saae han bag en Bust, tæt udenfor Havedøren, en kvindelig Skikkelse, i en knælende Stilling. Han nærmede sig hende sagte og med langsomme Skridt. Hun bemærkede ham ikke, selv da han

stod tæt bag ved hende. Han studsede, hans Ansigt opklaredes, hans Dine fik mere Liv. Han lagde sin Haand paa hendes Hoved:

„Anina!“ sagde han. „Ogsaa Du, min kjære Søster, har smagt bitre Draaber af Livets Bæger. Hvorfor græder Du? Hvorfor finder jeg Dig her og i denne Stilling?“

„Tys, Broder!“ svarede hun, idet hun reiste sig og saae op til ham med Dine fulde af Taarer, „lad dem ikke høre os; jeg bad om Lykke for deres Fremtid.“

„Du har gjort mere end det, Anina! Du har kjøbt hans Lykke med Tabet af din egen. Jeg velsigner Dig, Søster! Du er en god Pige; — trøst Dig. Gud lever! han vil huske det. Kom! lad os gaa.“

IX.

Hen over en stor og uvejsom Hede førte en varm Sommerdag en let Reisevogn. Solen brændte, Hestene pustede og viftede sig med Halerne, medens de drog fremad i langsom Skridtgang gjennem det gule Sand og Lyngbrinkerne, som dannede en Vold paa begge Sider af Hjulene. Kuffen var en Vognmandskarl fra Horsens. Han tronedes paa Buxen i en høirød Trøie, gule Hjorte-skins Beekflæder og blank Hat. Over Skuldrene hang et bulet Posthorn, hvorigjennem han udstødte nogle hæse og skrattende Toner, hver Gang han nærmede sig et Bedested, eller naar en forankjørende Bondevogn ikke itide dreiede til Siden og gjorde den skylbige Plads for ham og hans Herskab.

Inde i Bognen sad en Herre, en Dame og en lille Dreng. Herren bar en sort Fløils Kalot istedetfor Hatten, som stod foran ham paa Sædet. Han sad og røg af en stor Meeriskumspibe, nynnede lidt, talte af og til lidt med Kuffen, faldt i Søvn, nikkede og vaagnede igjen med et Smil, et Udtryk af Tilfredshed, som tydede paa en livsfro og sorgløs Stenning. Damen ved hans Side havde en lille Dreng paa Skjødets. Hun havde lagt sine smaa Fødder op paa Forsædet, slynget Armene om det sovende Barn, saae paa dets Træk, vogtede dets Søvn og glemte for det den syngende Fugl, den ensformige Egn og den talende Mand. Hvad glemmer ikke en Moder for sit Barn?

Det var vore gamle Bekjendte, disse To: Bianca og Theodor. De havde været gifte i tre Aar, i ligesaa lang Tid sad Bang som Præst i et godt og indbringende Kald paa Fyen. Efter et Besøg paa Hindsholm vendte de tilbage igjennem Alheden, hvor Theodor undervejs vilde tøve en Dag hos en gammel Ven, som var Præst i Nærheden af Falk.

De kjørte nu op ad en høi Bakke. Fra Høiden af denne antog Egnen et mere opdyrket og venligt Præg: grønne Enge og bølgende Kornmarker, lidt tynde i Straaene, saaledes at de hist og her ikke var istand til at skjule den gule Sandbund, men dog Kornmarker, viste sig paa begge Sider af Veien. En bred Aa sivede og bugtede sig igjennem Dalen. Foran denne laa en Vandmølle, længere tilbage nogle Bøndergaard og en lille Kampsteens Kirke, som istedetfor Taarn havde en høi Trægalge til at hænge Klokkerne i. I denne By boede Præsten, som Theodor vilde besøge. Bønderhusene, de kom forbi, syntes at være uddøde, saa roligt og ensomt

var alt omkring dem; med Undtagelse af en Flok Høns, en galende Hane og nogle dovre, toirede Gæs, saaes ingen levende Skabning i Byen. Præstegaarden laa noget affides, tæt ved Kirkegaardshegnet, indkredset af en Række gamle Asketræer, allesammen visne i Toppen og boiende de tørre Grene bort fra Vestfiden, hvor Havgusen og Stormen kom fra. Udenfor Havediget var der en Dam, midt i denne stod en barbenet lille Pige med opfiltret Skjort og en lang Stok i Haanden, hvormed hun søgte at drive en Flok Vællinger tillands, skjøndt disse spottede alle hendes Anstrengelser. Da hun saae Bognen komme, vadede hun op paa Land, tog sine to uhyre Træsko hver under sin Arm og strøg det gule, tottede Haar lidt bort fra Panden for mere uhindret at tage de Fremmede i Diesyn.

„Er Præsten hjemme?“ spurgte Theodor.

„Nei!“ svarede Pigen. „Han selv er til Barselgildeovre hos Lars Thams, men jeg kan tage imod Bæf.“

„Er Fruen hjemme?“

„Fruen?“ gjentog hun og grundede lidt. „Hun er ogsaa til Barselgildeovre hos Lars Thams, men jeg kan tage imod Bæf.“

„Er der da Ingen af Folkene hjemme?“

„De ere nede i Mosen og hjerpe Hø, men de komme hjem til Aften.“

„Det var jo rart!“ sagde Theodor. „Lad os saa kjøre videre.“

Det var ikke efter Ruskens Lyst, endnu mindre efter Hestenes, men det gik dog fremad igjen. Da de havde kjørt en Stund og atter kom ud i Heden, hvor alt var Lyng og Sand og Rørling og hist og her en lille, grøn

Birkebuss, vendte Theodor sig om mod Ruffen og bankede ham paa Skuldren med sin Pibe.

„Kjender Du noget til Bjerregaarden, en halv Mils Vei vesterpaa?“ spurgte Præsten.

„Det er nok der, Hr. Rei boer, ham de kalde Diggreuens Søn,“ svarede Ruffen.

„Ja, det er saa. Veed Du noget om ham?“

„Han er ikke god at blive flog paa.“

„Hvad siger man da om ham?“

„De fige baade saa og saa,“ svarede Bognmanden med den forsigtige Tilbageholdenhed, som den jydsk Almue bestandig iagttager i sine Svar ligeoverfor Fremmede. „Der kommer ellers En med et Par Stunthoser paa, han veed meer om Diggreuens Søn end jeg.“

Under disse Ord pegede han paa et ungt Menneske, som kom gaaende inde fra Lyngen med en Spade paa Skuldren.

„Har De Lyst til at kjøre med?“ spurgte Præsten.

„Har De Plads?“ spurgte den Fremmede.

„Abel kan sidde hos mig,“ sagde Ruffen.

Den Fremmede sprang op, let og behændig, tog sin Spade imellem Knæerne, og de kjørte videre.

„Er De kjendt paa Bjerregaarden?“ spurgte Præsten, efterat han havde verlet et Par ligegyldige Ord med den Fremmede.

„Ja, noget.“

„Det vil fige, han har boet der i fulde tre Aar,“ bemærkede Ruffen.

„Ja, saalænge er det vel omtrent,“ sagde Abel.

„Hvordan staaer det sig saa med Rei? Det er ham, vi agte at besøge. Har han det godt?“

„Det er som man tager det til,“ svarede den Anden.

„Men hvormed forslaaer han Tiden i denne golde, uvenlige Egn?“

„Han gjør det golde frugtbart,“ svarede Abel. „Se Dem om derovre, hvor det grønnes og voxer. Da Rei kom til Egnen, laa her en sort og øde Hede.“

„Han er nok ikke god at blive flog paa,“ ytrede Bognmanden. „Min Broder tjente paa Bjergegaarden forgangen, fra Mai til November, det er en Karl, som ellers aldrig holder af at mæle et Ord, uden at han har det haardt nødig, men han fandt det dog for dødt og stille der og skiftede, da Fardag kom. Jeg har hørt Folf sige, at Rei aldrig sover. De paastaa ogsaa, at der er Ingen, som har seet ham le. Er det sandt, Abel?“

„Folf sige saameget,“ sagde Abel undvigende. „Men nu skal vi dreie tilvenstre, derovre ligger Bjergegaarden.“

Det omtalte Sted viste sig for de Kjørende imellem to høie Banker: en lille, uanseelig Bygning af Lyngtag og Bindingsværk, ved Siden laa to nye Udhuse, hvoraf det ene endnu var under Arbeide. Veien dertil var træls og sandet, store Strækninger paa begge Sider fremviste de affødne Stubbe af Riis og Smaafrat, et Tegn paa at man nylig havde afbrændt Lyngen. Bang iagttog alt med en nysgjerrig Opmærksomhed. Efterhaanden som han kom Stedet nærmere, antog Jorden et mere kultiveret og vel dyrket Præg: grønne, indgrøftede Marker, frodigt Korn og hist og her store, sammenhobede Steendynger, som man havde opsanket fra Agrene. Køerne stode ude, en talrig Faareflokk drev langs med Veien, anført af en Hyrbedreng og en langhaaret Hund. Kløveret duftede, Lyngen var fortrængt og viste sig blot i smaa, grønne Buske hist og her paa Digerne. Baaningshuset saae derimod ikke videre indbydende ud: en lav Dør, tre

små, blaamalede Vinduer, rødmalet Bindingsværk, det hele tækket med et tykt og mægtigt Lynntag. Det var Bjergegaarden.

Beien løb langs med det ene Udhuus, saa at man fra Hovedbygningen ikke kunde se de Kommende, før de stode i Gaarden. Bang lod Bognen holde noget borte, steg af og nærmede sig Huset.

Inde i Gaarden stode to Mænd, den Ene i en lysegraa Vadmels Kofte, blaa falmende Lærredsbeenklæder og en gammel, graa Hat paa Hovedet. Bang studsede, stirrede, troede ikke sine egne Dine, og dog var det umuligt at tage fejl. Dette ligblege og udtærede Ansigt, dette kolde, stive og glandsløse Blik, dette forstenede Lidelsens Bræg, tilhørte Rei, den før saa friske og livsglade Student, han som vilde alt, som lo ad alt, som troede at kunne bære Himlen paa sine Skuldre. Sammenfunken, foroverbøiet og tavs stod han og lyttede til de høirostede og heftige Ord, den Vinden udstødte, intet Spor af Bevægelse affpeilede sig i hans Træk.

„Jeg vil ikke føre dette forbandede Liv længer,“ sagde Karlen. „Nu er jeg kjed deraf. Husbond forlanger Arbeide, bestandig Arbeide, Sogn og Hellig, ingen Rast eller Hvile, aldrig et venligt Ord, aldrig nogen Opmuntring eller saameget som en Dram til. Det kan man jo blive forrykt over.“

„Gjør jeg da ikke min Part af Arbeidet?“ spurgte Rei.

„Jo, det kan nok være, men Husbond virker ogsaa for sig selv, det er nu Eders Lyst at slide Jer op, og hvad har I saa for det? Hvad bringer det hele vel ind?“

Rei trak paa Skuldren. „Se Dig om,“ sagde han. „For fem Aar siden laa her den vilde og nøgne Heide, nu trives det, nu blomstrer det, Lyngen viger, Kornet

kommer, mit Værk er blevet til Belsignelse. Gaa til din Gjerning, Bent! Naar Du forlader min Tjeneste, er der ingen Anden der tager Dig. Du er en dømt og straffet Mand, Du laa og sultede paa Veien, da jeg tog Dig til mig."

"Ja, Gud veed om det dog var værre i Tugthuset end her? Derinde havde man da fine Kammerater og sin gode Fritid, naar Kloffen ringede. Her derimod —"

"Gaa hen og spænd Studene for, Bent!" sagde Rei. "Saa ud og bræk Heden op, iaften skal vi tales ved om Resten."

Karlen gik brummende over til Stalden. Rei fik i det samme Die paa Theodor i Indgangen til Porten. I Begyndelsen kjendte han ham ikke. Da Præsten traadte nærmere, nævnede hans Navn og strakte ham begge sine Hænder imøde, gled et svagt Smil over hans Træk.

"Er det Dig?" sagde han med sin dybe, vemodige Røst, der lød som et Suk, og Smilet forsvandt i det samme.

"Jeg kommer for at se til Dig," sagde Theodor. "Det ere vi To om, thi Bianca sidder ude i Vognen. Kan Du give os Huusly for inat?"

"Her?" udbød Rei. "Hos mig? Kom og se min Leilighed."

Han gik med disse Ord foran Theodor over til Baaningshuset og aabnede Døren. Der var i hans Mine eller Hilsen intet, som røbede Glæde eller Overraskelse ved Gjen synet; hans Stemme, der i det første Dieblik havde zitret af Bevægelse, var atter bleven rolig, kold og klangløs. Han talte til Theodor som til en Fremmed, som om intet Minde, ingen Fortid nogensinde havde knyttet dem til hinanden. Da Theodor fulgte ham ind i Stuen, saae

han et stort Kammer med et rødmalet Bord i Midten, nøgne, fugtige, kalkede Vægge, ingen Blomst, intet Sollys, intet som talte til Hjertet. I et Hjørne stod en Seng med et graat, uldent Tæppe over, deri laa en stor, brunspraglet Hund. Paa den ene Væg hang en Ildersag og nogle tørrede Rævestind, paa den anden en dobbeltløbet Bøsse, Hagelpung og et Par uhyre Vandstøvler. Bordet viste Resterne af et Maaltid, lidt Smør i en Underkop, et Rugbrød og et halvtomt Fad Suurmælk.

Kei stod og saae ned for sig. Theodor betragtede ham med dyb Bevægelse.

„Det er min eneste Velilighed,” sagde han endelig, „bedre har jeg ikke.“

„Men min kjæreste Ven!” udbrød Theodor, „hvoreledes er det da fat med Dig? Kom, Kei! sid ned, tal til mig, nei, ikke denne Mine, betro Dig til mig, som i gamle Dage. Kjender Du mig ikke mere? har Du fundet saa mange nye Venner, siden vi skiltes sidst, at Du for dem glemte de gamle.“

„Venner!” gjentog Kei. „Hvad skulde jeg med dem? Ulykken søger sig et ligesaa omhyggeligt Skjul som Brøden, men den trænger ikke til Venner. Havde jeg været min Skjæbnes Herre, vilde jeg vist have valgt mig en bedre Lod; jeg drømte engang om noget andet, jeg haabede paa noget bedre, det hjælper ikke, man faaer at tage det som det falder.“

„Og hvad lever Du da for her i denne Afkrog, midt i en Ørk, uden Maal, uden Plan? for hvem ere alle dine rige Evner blevne til Betsignelse?“

„Jeg lever for at arbeide,” sagde Kei. „Arbeide, altid arbeide, forstaaer Du mig ikke nok? det vil sige at bedøve sig, at udmattes, at sove ind og glemme, det er

derpaa det hele kommer an. Kunde jeg blot glemme, dog det lykkes vel tilsidst. Men mit Arbeide har en Plan, et Maal. For fem Aar siden laa alt herude vildt og øde, som fra Syndflodens Tid. Jeg har kæmpet med Lyng og med Sandflugt, med Storm og Havguse. Se Dig om nu, jeg har vundet. Med hvert Aar bliver det dyrkede Land større, Lyngen mindre, næste Sommer bygge vi et Huus til. Jeg har samlet Folk om mig, som før drev om her paa Alheden med Ufred og onde Lyster, jeg har lært dem at arbejde, de ernære sig nu af deres Hænders Gjerning. Flere ville komme til. Der er nok at bestille til dem Alle. — Forsaauidt er mit Arbeide blevet mig til Velsignelse," tilføiede han med en ubeskrivelig sørgmodig Stemme.

„Og Du besøger Ingen af dine forrige Bekjendte?" spurgte Præsten; „skriver ikke til Nogen af dem, tænker ikke mere paa Nogen af dem?"

„Jeg troer vi gjør bedst i at lade være at tale om mine forrige Bekjendte," svarede Kei. „Kom med! saa gaaer jeg ud og hilser paa din Hustru."

Lidt efter fjørte Bognen ind i Heden igjen med Præsten og Bianca. Theodor sad og saae tilbage og nikkede. Kei stod oppe paa Diget, tavs og ubevægelig, han skyggede med Haanden over Dinene for Solen og blev ved at stirre efter dem, til de forsvandt paa den anden Side af Dalen.

X.

Bang skrev flere Gange til Kei og besøgte ham den følgende Sommer. Da var der blevet et Huus til, og

en større Strækning af Heden laa opdyrket. Nei syntes ikke at kunne blive træt, han udviklede en rastløs Flid i denne Kamp mod Sandflugt, Vestvind og en gold Natur. Dette uafbrudte Arbeide øvede ogsaa sin Virkning paa ham. Det lod ham glemme det tabte, det lægede de slagne Saar, det bedøvede. Det syntes idetmindste saa.

„Han er bleven gyselig prosaisk,“ sagde Bang til sin Hustru, da han vendte tilbage fra det sidste Besøg. „Han tænker kun paa sin Jord, sit Korn og sit Kvæg og har tabt ethvert aandeligt Maal af Sigte. Han er ikke til at gjenkjende mere.“

„Jeg troer, at han kun tænker paa hende,“ sagde Bianca.

Præsten smilede. „Saaledes gaaer det til i Romaner,“ sagde han.

„Jeg troer han gaaer tilgrunde i sin Sorg.“

„Af nei, mit søde Barn! man lever med sin Sorg og man glemmer den, men man døer ikke deraf.“

Tjorten Dage efter denne Samtale modtog Bang følgende Brev:

„Naar Du læser dette, er jeg borte, og vi mødes ikke mere. Tak for dit Venskab og for den Trofasthed, hvormed Du holdt ud saalænge. Jeg har nu fuldbragt min Gjerning her, jeg har skiftet mit Gods, jeg har kæmpet og lidt og tiet dertil, jeg kan ikke mere og drager paa friske Eventyr og Reiser. Jeg troede længe, at Arbeide skulde bedøve mig, at det omfider vilde blive til Betsignelse, og det er det ogsaa blevet, for Andre, ikke for mig selv. Kunde jeg blot glemme, men det vil ikke lykkes; gid jeg aldrig havde mødt denne Kvinde, det havde vist været bedre for os Begge; dog hvorfor skulde jeg egentlig ønske det? kun igjennem hende og med hende

har jeg levet. Trods de flygtende Aar seer jeg hende endnu, de samme vidunderligt straalende og undscelige Dine, bestandig verlende i deres Udtryk, Dine, der gave saameget og dog havde tusinde Forjættelser tilbage. Jeg hører endnu denne bløde, bævende Røst. Til hvilke Regioner af uanet Lykke har ikke denne Kjærlighed ført mig, hvor har jeg dog elsket hende, og skrevet det og sagt det og rødmet over hvad jeg sagde: det var kun Ord, Du! Ord og intet andet, hvad jeg følte var uendeligt mere. Sproget forekom mig mat, Farverne blege, for mig var hun Lyset, Spiren til enhver ædel Handling, det rene og ophøiede, der stod for min Sjæl, naar jeg bad, det loffende og fristende Billede, der jog Blodet til Hjertet i mine Drømme. Det er først i de senere Aar, under Kampen for at glemme og forlade, at jeg ret har begrebet denne Følelsses Dybde og maalt dens Styrke og Omfang ved at erkjende, hvor trofast den fulgte mig udover Savn og Skuffelser, hvor lidt Adskillelse har kunnet forringe den eller Aarene kolde den. Jeg holder af hende endnu i denne Time, som i de første Dage, da jeg stod udenfor hendes Dør med Haanden paa Klokkestrengen, skjælvende, tøvende, medens jeg drog Beiret med Møie, medens Hjertet og Pulsen bankede. Ikke sandt, Du! der maa dog være noget ret ærligt, noget godt og herligt i en saadan Kjærlighed, siden den har kunnet vare saalænge og vore sig stor under alle Omstændelser, der maa være noget ophøiet i den, siden den har gjort mig bedre.

Men den blænder og blinder, denne dybe, lidenskabelige Følelse, har jeg hørt fortælle; det er kun Talemaade, en Men, man har villet afpasse for alt og som dog kun er istand til at udmaale det smaa og hverdagslige. Mig har Kjærligheden gjort dobbelt skarpsende,

dobbelt klar. Er det ikke naturligt? Naar alle Hjertets Strengere ere stemte saa høie og fine, vil den ringeste Mislyd ligesaa vel som den høieste Harmoni bringe dem til at vibrere. Jeg søgte desuden en Kvinde, ingen Engel, jeg havde drømt om hende, og jeg fandt hende, jeg saa hendes Feil, hun kunde ikke skjule dem, hun prøvede heller ikke derpaa, hun gav sig som hun var, og hendes Ufuldkommenheder gjorde hende ikke ringere. Et er mig derimod klart: hun har aldrig ret begrebet denne Følelses Dybde hos mig, maaske heller aldrig havt Overbevisningen om den fornøden. Hun lyttede til det jeg talte, forundret og med sænket Hoved, hun smilede i Tavsshed til disse afbrudte Ord og sammentrængte Sætninger: Draaber fra en afstemmet Flod; hun troede mig maaske til andre Tider kold, fordi jeg tav, men jeg tav kun af Undseelse over at give Lyd til dette Misforhold mellem mine Følelser og de fattige Ord, hvormed jeg var istand til at tolke dem. Saa skiltes vi omsider, det var Moderens Bærk, hun troede derved at sikre sin Datters Fremtid, hun paastod bestandig fuldt og fast, at Johanne var lykkelig, og glemte, at det var Datteren, fra hvem en saadan Forsikring burde komme. Offeret tav og bøiede sig som sædvanligt under hendes Villie. Fire og tyve Aar havde denne Moder behovet til at indpode sit Barn Kjærlighed og Hengivenhed, fire Uger behøvede hun kun for igjen at tilintetgjøre hele sit Bærk. Hun vilde raade, styre, lede alt, hun besad Villien dertil, men Evnen, Evnen! — Stakkels Moder! hvilken venneløs Alderdom har hun ikke beredet sig. Vi skiltes. Men ere vi da ogsaa virkelig skilte? Hun hviler ikke mere sin Haand paa min Arm, naar hun spadserer, jeg føler ikke længer denne fine Skikkelses bølgende Gang, seer ikke disse bløde Linier,

der ved hvert Skridt verlede i Rigdom og verlede i Skjønhed, jeg søger forgæves efter hendes smalle Fodspor i Sandet; vi henrykkes ikke mere af den samme Naturskjønhed, men hun lever dog for mig endnu. Det flinger i mit Dre af denne milde og dæmpede Røst, jeg hører Ord, som aldrig tage fejl, som strømme fra et rigt og bevæget Hjerte, og som Læben undseelig og frugtfuld lukker sig over, som en Rigmand lukker for sin Skat: barnagtige, fjærtegnende Ord, som altid vidste at finde den Vei, de søgte, som bragte Barnets Fromhed og Tilid tilbage i mit Bryst, som endnu blomstre i Dybet af mit Hjerte. Jeg gemmer hendes Breve, Du! tusinde Smaating, som kun have Værd for mig, og som kalde rige og verlende Minder frem i min Erindring, de komme og svinde ligesom Billederne i en Gøglers laterna magica. Alt dette tilhører kun mig, jeg skjuler det omhyggeligt for alle Andre, de anse mig for død, tro mig hentørret, udgaaet, jeg ligner Blyet, det glimrer kun naar det smeltes. Om Aftenen, naar jeg kommer hjem fra Marken og har arbeidet mig træt derude, medens Mørket og Dødet og Ensomheden ruger omkring mig, og jeg hører mine Folks trygge og dybe Søvn inde fra det næste Kammer, saa begynder først ret min Dag, mit egenlige Liv, saa skinner Solen over min Verden, saa lyser det blege Ansigt som et Syn i mine Drømme. I Virkeligheden bryder jeg mig ikke om at se hende igjen, det jeg mødte vilde dog ikke være hende. Jeg har Minder nok, de trænge ikke til at farves op, hendes Afsyn vilde være mig fremmed, Sorg og Tid og Alder har præget en Skrift deri, som jeg ikke kunde forstaa, hvad har vel jeg at bestille med disse matte Dine, som Dmngelser og Skuffelser skygge over, med disse Furer,

som prægedes under Rampe for at skjule og dølge, under Anstrengelser for at vinde Fred og Glemsel? Stod hun udenfor mit Vindue, jeg gif ikke derud, jeg vilde ikke mere gjenkjende hende, støvet som hun er af Ægteskabets Prosa. Guddommen har engang forladt sit Tempel og vender ikke mere tilbage, en vanhellig Fod er traadt over Tærskelen. Hun vilde maaske heller ikke gjenkjende mig, saaledes som jeg nu er, det troer jeg idetmindste. Jeg har vist forandret mig meget i den lange Tid, jeg har maattet nære min Følelse med mit eget Blod. Jeg vilde være et Spøgelse fra en aabnet Grav. Jeg er Fortiden for hende, og den maa hun nu enten have glemt, druknet i sine Taarer, eller ogsaa vilde hun gaa tilgrunde ved at møde den levendegjort igjen. Vi have begge To betalt vor Ungdoms Drøm dyrt, Fred og Ro toges med i Kjøbet, og saa gif det som i Theatret: Pengene gives ikke tilbage.

Hun er nu gift med en Anden. Hun sover i Hr. Malfreds Arm, som der staaer i Ræmpevisen. Ægteskabet har lagt sit Skimmel over hendes Grindringer, det rører mig ikke. Har hun elsket mig, saa tilhører hun dog ikke ham. Hvad har hun vel kunnet skjænke denne Anden? hvad har han erobret, uden de to Trediedele af Cæsars Lykke? Han kom, han saae, men han har ikke vunden. At hun og jeg mødte hinanden var Hændelse, men en Hændelse, der bærer saa stor Hengivenhed, saa megen Lykke og Tilbedelse i sit Indhold, møder ikke to Gange i en Kvindes Liv. Det første Suk har jeg hørt, den første Elskovs Morgenrøde saae jeg farve hendes Kind, hvad der følger efter dette slaaer maaske til for ham, jeg i hans Sted vilde ikke kunne nøies dermed; man fordrer i Forhold til det man giver, man faaer det

undertiden ogsaa. Hendes Hjertes bedste Blomster udfoldede sig under mine Dine, lige fra Barnets første undseelige Smil til den fuldbaarne Kvindes Attraa, alle de spredte Glimt af et Væsens Skjønhed, de rige Afverlinger, det takkefulde, drømmende Blik, den jublende Røst, alle disse Typer for Kjærlighedens Sprog, alle disse Harmonier til en yndig Melodi have været mine, de tilhøre mig endnu, de leve med mig, de dø med mig, hvad er da blevet tilbage for ham? hvad kan hun give mere? Maa det ikke være med et dybt Undseelsens Suk at hun frembyder dette Opkog af Følelser for ham: en Ret fra igaar? Jeg idetmindste vil ikke være Gæst ved dette Maaltid. For ham har hun heller aldrig været andet end Tilfældigheden, Medgiften maaske, et Bohaveder forskjønner, men som tilnød kan undværes, han gaaer ikke tilgrunde ved at miste hende, han vilde sørge, aa ja! fortvivle maaske for en Tid, men rette sig igjen, glemme igjen. Jeg døer Tomme for Tomme.

Det nytter ikke hvad jeg skriver. Det er kun Ord, Talemaader, Snak tilhøbe. Jeg er fortabt, fortabt for bestandig. Taften har jeg skiftet mit Guds, Lyngen er bleven til Græs, Orkenen er bleven til Frodighed, jeg har givet det bort til Abel altsammen, for ham idetmindste er min Gjerning bleven til Betsignelse, for dem der bo heromkring ogsaa, for mig er der intet tilbage. Det er forfærdeligt at være død, før man har ophørt at leve. De slaaes nede sønderpaa, jeg reiser imorgen tidlig. Farvel, Bang! Farvel, min eneste Ven! riv mit Brev istykker og glem mig."

Senere hørte Bang aldrig mere fra Rei.

Handwritten text, likely a letter or manuscript page, written in a cursive script. The text is mirrored across the page, suggesting it is bleed-through from the reverse side. The handwriting is dense and fills most of the page area.

Indhold.

	Pag.
Hedemanden	5.
Diggrevens Børn	131.

Enchiridion

.....
.....

